

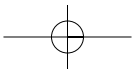
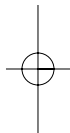
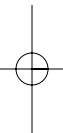
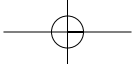
IZDAVAČ:	Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu
ZA IZDAVAČA:	Prof. dr. Smail Čekić
UREDNIK:	Samija Rizvanović, prof.
RECENZENTI:	Doc. dr. Fahira Fejzić-Čengić, Prof. dr. Šemso Tucaković
LEKTOR I KOREKTOR:	Samija Rizvanović
NASLOVNA STRANA:	Samer Muratović
SLOG I PRELOM:	Anel Grabovica
ŠTAMPA:	
ZA ŠTAMPARIJU:	
TIRAŽ:	

Rasim Muratović

**BOSNIA I *BERGENSTIDENDE*
BOKEN NR. I - ÅR 1992**

**BOSNA U BERGENSKIM VREMENIMA
KNJIGA I – 1992. GODINA**

Sarajevo, 2011.

U analizi nekog političkog ili bilo kojeg drugog događaja nezaobilazan je uvid u arhive, novine, časopise ili bilo koji drugi dokument. Ono što se o nekom događaju može čuti u radijskim i televizijskim emisijama, kao i na Internetu, često ostaje zaboravljeno. Ono što je zapisano ostaje trajno, uz mogućnost naknadnog čitanja i provjere.

Nakon što je uvaženi profesor Stjepan Lapenda uradio sjajnu analizu pisanja francuskog *Le Figaroa* o uništavanju Bosne, posebno njenog srebreneog grada Srebrenice, evo i analize pisanja jednih za bosanskohercegovačku javnost nepoznatih novina *Bergens Tidende* iz Bergena iz Norveške o razdoblju kroz koji je Bosna prošla od 1992. do 1995.

Bergens Tidende (BT) er en dagsavis som blir utgitt i Bergen i Hordaland. Avisen er blant landets eldste, grunnlagt av Johan Willhelm Eide og utgitt første gang 2. januar 1868.

Bergens Tidende er en morgenavis som utgis syv dager i uken, med et magasinbilag lørdag. Avisen ble fram til 15. september trykket i fullformat, men trykkes nå i tabloidformat.

Målt i opplag er Bergens Tidende landets største avis utenfor Oslo og den dominerende dagsavisen på Vestlandet, med tyngdepunkt i Hordaland og Sogn og Fjordane. Redaksjonelt er Bergens Tidende en liberal og partipolitisk uavhengig avis. Avisen støttet lenge partiet Venstre, men ble med over da Det Nye folkepartiet ble etablert etter Venstres deling på Røros i 1972. Avisen har senere fjernet all partipreferanse. Bergens Tidende har i dag rundt 500 medarbeidere og ansvarlig redaktør er Trine Eilertsen.

Utgiverselskapet for avisen er Bergens Tidende AS. Selskapet driver nettsidet bt.no og lokal TV stasjonen BTV (tidligere TV Hordaland). Trykkeriet til Bergens Tidende holder til i Drotningstveit, 12 km fra Bergen sentrum, og trykker i tillegg blant annet deler av opplaget for VG, Dagbladet, Dagens Næringsliv, Finansavisen og Vårt Land. Bergens Tidende eier også trykkeriet Mediatrykk AS på Kokstad. Innen sitt kjerneområde

distributerer Bergens Tidende et stort antall aviser. Foruten egen avis gjelder dette Bergensavisen, Dagens Næringsliv, Finansavisen, Vårt land, Klassekampen og flere lokalaviser. Søndag distributeres VG til faste kjøpere.

*Bergens Tidende (BT) su dnevne novine koje izlaze u Bergenu u jugozapadnoj norveškoj pokrajini Hordaland. Novine su jedne od najstarijih u Norveškoj, a osnovao ih je Johan Willhelm Eide. Prvo izdanje štampano je 2. januara 1868. i to su najstarije novine u Norveškoj koje izlaze izvan Osla, glavnog grada Norveške. *Bergens Tidende* su liberalne i politički nezavisne novine. Dugo su podržavale Venstre partiet (Partiju lijeve orijentacije), ali su to prestale činiti nakon što je osnovana Det Nye folkepartiet (Nova narodna partija) poslije rascjepa u Venstre partietu na Rørosu, 1972. Nakon toga *Bergens Tidende* nastoje zadržati političku nezavisnost i ne podržavaju nijednu partiju. *Bergens Tidende* danas imaju oko 500 saradnika. Dnevni tiraž je oko 90.000 prodatih primjeraka. Norveška ima oko 4,5 miliona stanovnika, grad Bergen oko 250.000, a pokrajina Hordaland nešto više od 500.000 stanovnika.*

Kompanija Bergens Tidende AS, osim novina, ima svoju TV-stanicu BTV (ranije TV Hordaland) i štampariju u Drotningstovu, 12 kilometara udaljenom od centra Bergena, gdje se štampaju priloge za VG, Dagbladet, Næringsliv, Finansavisen i Vårt land, kao i štampariju Mediatrykk u Kokstadu. Osim svojih izdanja, Bergens Tidende distribuira i Bergensavisen, Dagens Næringsliv, Finansavisen, Vårt land, Klassekampen i brojne lokalne novine, a nedjeljom distribuira najtiražnije norveške novine VG.

Opplag/Tiraž:

1986: 98.557
 1988: 100.164
 1990: 98.033
 1992: 95.708
 1994: 95.415
 1996: 95.400
 1998: 94.450
 2000: 91.956

2001: 92.073
 2002: 91.099
 2003: 90.087
 2004: 88.867
 2006: 87.076
 2007: 87.668

Sjefredaktører/Glavni urednici:

Johan Hekleberg, 1868–1869.
 David Chryste Habe, 1869–1871.
 Olav Lofthus, 1872–1894.
 Finn Børg Henriksen, 1903–1942.
 K.F. Dahl, 1902–1903.
 Finn Bøgh Henriksen, 1903–1942.
 Vidkunn Nitter Schreiner, 1942–1945.
 Håkon Torsvik, 1945–1956.
 Ingem Fænn, 1956–1977.
 Kjartan Rødland, 1977–1986.
 Einar Eriksen, 1986–1991.
 Magne Gaasemyr, 1991–1994.
 Hans Erik Matre, 1994–1997.
 Einar Hålien, 1997–2008.
 Trine Eilertsen, 2008.

Eiere/Vlasnici

Kompanija Bergens Tidende AS vlasništvo je: Schibsted ASA (52,8%), NWT Media AS (20,0%), Vital Forsikring ASA (7,9%), Sparebanken Vest (4,8%), Helsingborgs Dagbladet AB (4,8%), ostali vlasnici (9,7%).

Eirinteressar/Vlasnički interesi:

Askøy væringen AS (100,00 %), Avisprodukter AS (100,00%), Bygdanytt AS (100,00%), Fanaposten AS (67,00%), Strilen AS (67,00%), Vesnytt AS (67,00%), BTV AS (100,00%).

Eksterne lenker/Internetska adresa:
Bergens Tidende (<http://www.bt.no>)

Sve vrijeme dok se genocidom nad Bošnjacima uništavalo bosanskohercegovačko društvo, od 1992. do 1995, Bosna i Hercegovina je bila u žiži svjetske medijske javnosti. O tim događajima širile su se vijesti s više strana i iz različitih jezičkih sredina. Uglavnom su dominirale vijesti CNN-a, BBC-a, RTL-a, ali je bilo i drugih elektronskih i pisanih medija koji su iz dana u dan, iz mjeseca u mjesec, iz godine u godinu pratili agoniju države Bosne i Hercegovine i njenog najbrojnijeg naroda Bošnjaka. Naravno, o uništavanju bosanskohercegovačkog društva izvještavali su i najznačajniji pisani mediji kao što su *Washington Post*, *New York Times* i mnogi drugi. Zbog toga se ovom studijom željelo prezentirati čitalačkoj publici kako su jedne novine, s krajnjeg sjevera zemaljske kugle, *Bergens Tidende* (*Bergenska vremena*) iz Bergena u Norveškoj, informirale svoje čitaoce o zločinima protiv čovječnosti i međunarodnog prava, prije svega genocidu, o njegovim idejnim pokretačima, organizatorima i konačno izvršiocima.

Prva zamisao bila je da se upoređi pisanje *Aftenpostena*, najtiražnijeg i najutjecajnijeg norveškog dnevnika, i *Bergensa Tidende*, najtiražnijeg i najutjecajnijeg dnevnika jugozapadne Norveške, zatim da se iz ova dva dnevnika analiziraju članci, naslovi, fotografije, karikature..., sve što je objavljeno a tiče se Bosne i Hercegovine od 1992. do kraja 1995, te da se na osnovu toga izvlače određeni zaključci. U vezi s tim sačinjena je skica cjelokupnog projekta po norveškim standardima s cjelokupnom naučnom aparaturom, uključujući i spisak literature koju sam konsultirao prije i tokom rada na ovom projektu.

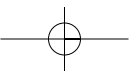
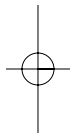
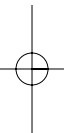
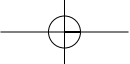
Nakon što sam završio rad na projektu, ipak sam se odlučio „samo“ na prezentiranje rezimea svih objavljenih vijesti vezanih za Bosnu i Hercegovinu u naznačenom periodu i to u dvojezičnoj varijanti (norveški i bosanski). Većinom su to preuzete vijesti od najvećih svjetskih novinskih agencija AP – Associated Pressa iz New Yorka, SAD, i Reutersa iz Londona, Velika Britanija. Ali tu su i zanimljivi komentari, hronike i eseji urednika, glavnih i odgovornih urednika, univerzitetskih profesora, diplomata, istraživača i novinara kao što su: Per Nyholm, Stein Viksveen,

Anders Magnus, Rune Valderhaug, Magne Raundalen, Tone R. Bringa, Astrid Kolbjørnsen, Tron Bogsnes, Ivar Bern, Anne Karin Hamre, Trond Botnen, Øyvind Hvenekilde, Stephen Weeks, Atle Johan Løvaas, Jan H. Landro, Per Jon Odeen, Erik Thimle, Tor Kristiansen, Bjørn Veseth, Ove Olderkjær, Ingeborg Eliassen, Niels Victor Chris, Arne Olav Brundtland, Kjartan Rødland, Jens Nauntofte, Jan Stedje, John Lindebotten, Eva Røyrane, Mikkel Hertz, Jørn Lekve, Grete Holdstad, Svein Kvalheim, Olav Kobbeltveit, Ivar Bern, John F. Burns, Per Buvik, Eva Granheim, Ola Henmo, Terje Valestand, Vidar Ystad, Ingrid Heilsen, Joe Kirwin, Oddvar Skre, Brit Sørensen, Rolf Gauffin, Arne Hofseth, Karen Kristine Blågestad, Sven Erik Grieg Smith, Helge Øgrim, Gunnar Nyquist, Asbjørn Kristofersen, Tor Kristiansen, Arin Lillan Fladberg, Tron Strand, Tor Dagfin Dommersnes, Joe Kermin, David Frost, Jon Geir Høyersten, Nina Haabeth, Jan Ivar Longva, Hilda Mari Furnes, Hans Gerhard Olsen, Sissel Hamre Dagsland, Jan Nyberg, Audun Stølås, Magne Reistad, Baard O. Aakvaag, Charlotte F. Hartvigsen, Einar Aarre, Jan Simonsen, Kari Hasle, Arild Nadland, Ragnhild Hov, Eli Strand, Kim Amlod, Bente Milde, Tron Strand, Eva Røyrane, Hilde Sandvik, Klaus Justsen, Kjell Østerbø, Anne Reigstad, Astrid Kolbjørnsen, Erik Waaler, Alf skjerseth, Tone Sandberg, Harald Henmo, Rune Vallderhaug, Džemal Sokolović, Morten Hjertholm, Karen Kristine Blågestad, Klaus Justese, Per Chrisiansen, Jørgen Ullerp, Harald Henmo i drugi.

U četvrtoj knjizi predstavljen je jedan broj objavljenih fotografija i karikatura koje se odnose na događaje u Bosni i Hercegovini od 1997. do 2003.

Čitaocima sam ostavio mogućnost da sami, s historijske distance od petnaestak, dvadeset i više godina, daju svoj sud o cjelini događaja, ali i o svakom naznačenom događaju ponaosob, kao i o njihovom karakteru i uzročno-posljedičnoj vezi, te izvuku određene zaključke za sebe.

Autor

Hele tiden mens utslettelsen av den bosniske befolkningen gjennom folkemord over dens største befolkningen, i perioden fra 1992 til 1995, var Bosnia og Herzegovina i media rampelyset. Nyheter om begivenhetene spredde fra forskjellige sider og på forskjellige språk. Hovedsakelig var det nyheter fra CNN, BBC, RTL. Men, det var også andre elektroniske og skriftlige medier som fulgte kvalet av dens største befolkning Bosnjakerne, fra dag til dag, måned til måned, år etter år. Selvefølgelig, om dette skrev også de største trykkde medier som Washington Post, New York Times, og andre. Det er på grunn av dette, at dette studiet som sin utgangspunkt har å presentere til leseren hvordan en avis fra den nordlige delen av verden Bergens Tidende fra Bergen i Norge, informerte sine lesere om forbrytelsene mot menneskligheten og internasjonalt lov, før alt andre om folkemord, om Dem som sto bak ideen om folkemorder, organisatorene og endelig om dens utøvere.

Den første ideen var å sammenligne Aftenposten som den mest solgte og mest innflytelsesrike norske avisen og Bergens Tidende som den mest solgte og mest innflytelsesrike avisen av vestlige norge. Deretter var ideen å analizere artikler, overskrifter, fotografier, karikaturer, alt som var skrevet om det som skjedde i Bosnia og Herzegovina fra 1992-1995 fra disse avisene og utifra det komme til bestemte konklusjoner. Utifra dette ble rammen av projektet laget etter norske standarder og med full vitenskapelig apparatur, inkludert litteratur som jeg konsulterte før og gjennom hele projektet.

*Etter at jeg var ferdig med projektet bestemte jeg meg for å „bare“ presentere en **resyme** av alle utgitte nyheter fra dag til dag, måned til måned, år etter år som var om Bosnia og Herzegovina i den nevnte perioden og gjøre det to-språkelig (norsk og bosnisk). Det er hovedsakelig nyheter som var tatt fra de største nyhetsoversiktene fra AP – Associated Press fra New York USA og Reuters fra London, England. Men her kan man også finne interessante kommentarer, kronikker og essays fra redaktører, hoved og ansvarlige redaktører, universitets proffesorer, diplomater og utforskere som: Per Nyholm, Stein Viksveen, Anders Magnus, Rune Valderhaug, Magne Raundalen, Tone R. Bringa, Astrid Kolbjørnsen, Tron Bogsnes, Ivar Bern, Anne Karin Hamre, Trond Botnen, Øyvind Hvenekilde, Stephen Weeks, Atle Johan Løvaas, Jan H. Landro, Per Jon Odeen, Erik Thimle, Tor Kristiansen, Bjørn Veseth, Ove*

Olderkjær, Ingeborg Eliassen, Niels Victor Chris, Arne Olav Brundtland, Kjartan Rødland, Jens Nauntofte, Jan Stedje, John Lindebotten, Eva Røyrane, Mikkel Hertz, Jørn Lekve, Grete Holdstad, Svein Kvalheim, Olav Kobbeltveit, Ivar Bern, John F. Burns, Per Buvik, Eva Granheim, Jan Stedje, Ola Henmo, Eva Røyrane, Terje Valestand, Vidar Ystad, Ingrid Heilsen, Joe Kirwin, Oddvar Skre, Brit Sørensen, Rolf Gauffin, Ove Oldekjær, Karen Kristine Blågestad, Sven Erik, Grieg Smith, Helge Øgrim, Gunnar Nyquist, Asbjørn Kristifersen, Tor Kristiansen, Arin Lillian Fladberg, Tron Strand, Dagfin Dommersnes, Helge Øgrim, Baard O. Aakvaag, Charlotte F. Hartvigsen, Einar Aarre, Jan Simonsen, Kari Hasle, Arild Nadland, Ragnhild Hov, Eli Strand, Kim Amlod, Bente Milde, Tron Strand, Eva Røyrane, Hilde Sandvik, Klaus Justsen, Kjell Østerbø, Anne Reigstad, Astrid Kølbjørnsen, Erik Waaler, Alf Skjerseth, Tone Sandberg, Harald Henmo, Rune Valderhaug, Dzemal Sokolovic, Morten Hjertholm, Karen Kristine Blågestad, Klaus Justesen, Per Christiansen, Jørgen Ullerp, Harald Henmo og andre. I den fjerde boken kan man se en del av fotografier og karikaturer som var utgitt om det som skjedde i Bosnia og Herzegovina i perioden fra 1997-2003.

Jeg har gitt leseren en mulighet for at de, fra historisk distanse femten tyve år, kan bedømme og gi sin mening om helheten av det som skjedde men også om hver begivenhet for seg selv, om dens karakter og deretter komme til sine egne konklusjoner.

Forfatter

Uvod

Studija pod naslovom „Norveški mediji i poimanje agresije i genocida u Republici Bosni i Hercegovini – Bosna u *Bergenskim vremenima*“ ima za cilj obradu sljedećih pitanja: Kako su norveški mediji predstavili agresiju i genocid nad Republikom Bosnom i Hercegovinom - kao građanski rat, vjerski rat između islama i kršćanstva ili kao klasični rat između država? Koje vrste informacija dominiraju u medijskoj slici Bosne i Hercegovine? Jesu li novinarski izvještaji, hronike, analize i druge informacije o Bosni i Hercegovini pojačali međusobne stereotipske i neprijateljske slike? Potvrđuje li ili demantira novinarska pokrivenost događaja u Bosni i Hercegovini teoriju po kojoj se kršćanska Evropa brani od islamske opasnosti upravo u Bosni i Hercegovini, kao i teoriju da je Bosna i Hercegovina mjesto borbe gdje se vrši proba za uspostavu novog svjetskog poretka? Jesu li norveški izvještaji, analize i informacije u medijima bili nezavisni od norveških političkih interesa u Norveškoj i u Bosni i Hercegovini?

Istovremeno, jedan od ciljeva ovog projekta je stjecanje znanja o bosanskohercegovačkoj historiji, kulturi, politici i eliminiranje međusobnih stereotipskih slika jednih o drugima, jer povećanje međusobnog razumijevanja može doprinijeti da se takve pojave spriječe u budućnosti. Studija postavlja mnoga pitanja vezana za način na koji su norveški mas-mediji pokrivali spomenute događaje u Bosni i Hercegovini od 1992. do 1995.

Mas-mediji imaju veliki značaj zbog toga što određuju vrstu i način stjecanja našeg znanja i naš odnos prema svijetu, a moderne države zainteresirane su za mas-medije, prije svega, da bi kontrolirale ideje i znanja. Sve ovo govori o tome da mas-mediji nisu samo najznačajnija civilizacijska aktivnost koja se upražnjava u slobodno vrijeme, nego da imaju veoma važnu ulogu u formiranju društva. Theodor W. Adorno i Max Horckheimer tvrde da su mas-mediji imali glavnu odgovornost za osnivanje i uspostavljanje najviše poznatog totalitarnog sistema u ljudskoj historiji - njemačkog nacizma. U svakom slučaju, mediji igraju jednu od ključnih uloga u stvaranju javnog mnijenja.

Kratak opis teme

Padom komunizma u Sovjetskom savezu i Istočnoj Evropi uopće, osamdesetih godina dvadesetog stoljeća, otpočelo je jedno novo vrijeme. Mnoge zemlje iz takozvanog trećeg svijeta i Istočne Evrope dobile su slobodu i doživjele brze ekonomske, političke i demokratske izmjene. Istovremeno, velike sile - SAD, Engleska, Francuska, Njemačka i Rusija - morale su na dnevni red staviti mnoga pitanja, bez obzira što nisu uvijek željele razumjeti šta se dogodilo i šta se događa. Jedan takav primjer je agresija na međunarodno priznatu i nezavisnu državu Republiku Bosnu i Hercegovinu. Na tom primjeru međunarodna zajednica je tražila „neutralnost“ nad moralno gledano jednakopravnim „partnerima“. Ovo je dovelo do paradoksa: na jednoj strani dopušteno je ono nelegalno (genocid), a na drugoj je negirano ono legalno (odbrana protiv genocida).

Na međunarodnom planu agresiju i genocid u Bosni pratio je potpuno pogrešan odnos. S pravom se postavljaju pitanja: Je li Bosna bila primjer na kojem Zapad nije htio razumjeti činjenice o ovoj evropskoj zemlji? Je li Bosna bila proba za uspostavljanje novog političkog i ekonomskog svjetskog poretka, poretka koji ima tendenciju da se gradi na temeljima geografskog razdvajanja ljudi na osnovu različitosti religije i kulture?

Analitičari, historičari, sociolozi, žurnalisti i drugi pitaju: Kako je historija omogućila to što se dogodilo u Bosni? Kako se definira taj konflikt, ko su učesnici u tome? Je li rat u Bosni i Hercegovini građanski rat, rat između država ili vjerski rat? Naročito relevantno pitanje u vezi s načinom na koji su norveški mediji pokrivali događaje u Bosni i Hercegovini u periodu od 1992. do 1995. jeste: Da li je agresija na Republiku Bosnu i Hercegovinu bila predstavljena kao rat između „ortodoksa“, „katolika“ i „muslimana“?

Norveški socijalantropolog Thomas Hylland Eriksen u knjizi *Bak fiende bildet* kaže: „Prateći norvešku civilizacijsku shemu mas-medija, ortodoksni Srbi su ‘naši dječaci’, Hrvati katolici su skoro pa ‘naši dječaci’, a bosanski muslimani su ‘naši neprijatelji’.“ I dodaje: „Svi oni koji ovako poimaju stvari bez ozbiljnog suprotstavljanja drugih i bez obzira koju stranu podržavaju u situaciji su da potvrde zvanične ratne propagande o nezaobilaznom kulturnom konfliktu.“

Zadnjih 150 godina Bosna i Hercegovina bila je u centru svjetske pažnje, naročito u četiri slučaja: 1) 1878. ulaskom austrougarskih trupa

u Bosnu i Hercegovinu, 2) 1914. prilikom atentata na austrougarskog prestolonasljednika, 3) 1943. prilikom formiranja Titove Jugoslavije u Jajcu i 4) od 1992. do 1995. kada se raspadala Jugoslavija u krvavim ratovima neviđenim nakon Drugog svjetskog rata, a sve to je ostavilo najteže posljedice u Bosni i Hercegovini.

Svein Mønnesland u knjizi *Før Yugoslavia og etter* kaže da „rijetko na kojim drugim mjestima ljudi u toku svog života dožive takve političke turbulencije i promjene kao što je to slučaj u Bosni i Hercegovini. Bosanski penzioner doživio je Kraljevinu Srba, Hrvata, Slovenaca, Kraljevinu Jugoslaviju, fašističku okupaciju, komunistički sistem u različitim fazama, zatim političku krizu devedesetih i konačno rat“.

U Bosni i Hercegovini historijski prevrati bili su veći i češći nego na bilo kojem drugom mjestu u Evropi. Zbog toga svijest o historiji ovdje znači puno.

U većem dijelu svoje historije, naročito između 1463. i 1995, Bosna i Hercegovina je bila u sklopu Osmanske i Austro-Ugarske carevine. Za to vrijeme i druge velike sile imale su svoje vitalne interese u Bosni, naročito Rusija, i to zbog mogućeg izlaza na Jadransko, odnosno Sredozemno more. I druge velike evropske sile, prije svih Njemačka, Engleska, Francuska i Italija, uvijek su bile uključene u igru oko Bosne i Hercegovine. Igre velikih sila oko Bosne i Hercegovine kao i zamršena diplomatija učinili su da je Bosna i Hercegovina, protiv volje svojih građana, često bila uvučena u događaje od sudbonosnog značaja ne samo za Bosnu i Hercegovinu nego za cijelu Evropu.

U aprilu 1992, odmah nakon međunarodnog priznanja kao nezavisne i suverene države, Republika Bosna i Hercegovina bila je izložena agresiji Savezne republike Jugoslavije, odnosno Srbije i Crne Gore. Napad na suverenu državu Bosnu i Hercegovinu bio je realizacija mnogih planova pripremanih godinama. Za kratko vrijeme bilo je okupirano oko 70% teritorije Republike Bosne i Hercegovine. Mnogi civili su ubijeni, deportovani u koncentracione logore, gdje su mučeni, silovani, ubijani. Većina gradova bila je u opsadi i pretvorena u jednu vrstu koncentracionih logora. Vršeno je „humano preseljenje naroda“ i „humana zamjena teritorija“. Genocid kao zločin najvišeg ranga ideološki je opravdavan, uvijen u frazu „da ljudi različitih religija i kultura ne mogu živjeti zajedno“.

U svojoj hiljadugodišnjoj historiji Bosna nikada nije bila podijeljena, u svakom slučaju ne na duže vrijeme. Rezultat agresije 1992–1995. je

podijeljena Bosna i Hercegovina. Srbi, koji su 1991. sačinjavali 31% stanovništva Republike Bosne i Hercegovine, po odredbama Dejtonskog mirovnog ugovora, dobili su kontrolu nad 49% teritorije. Bošnjaci, koji su se 1991. izjašnjavali kao Muslimani i koji su sačinjavali 44% stanovništva, zgurani su u centralni i zapadni dio Bosne koji je međusobno odvojen i predstavlja 24% ukupne teritorije Bosne i Hercegovine. Hrvati, koji su 1991. godine sačinjavali 17% stanovništva, nakon Dejtona su dobili 27% teritorije Bosne i Hercegovine.

Šta ovakva podjela multietničke zemlje znači? Mir ili novi sukob?

Norveški filozof Arne Johan Vetlesen u članku „Ondskap i Bosnia“ piše: „To što se dogodilo u Bosni od 1992. do 1995. godine nije bio rat. Bio je to genocid. Planirani etničko-religiozni genocid. Rat se u međunarodnom pravu definira kao sukob praćen nasiljem koji se vodi između dviju ili više suverenih država, koji se prvenstveno vodi između pripadnika njihovih oružanih snaga. Genocid koji se dogodio u Bosni ima jedan potpuno drugačiji karakter nego rat ovako kako je definiran. I drugo, što je veoma važno, ne može se govoriti o krivici jednako raspoređenoj između partnera. Pogrešno je govoriti o partnerima, jer ovakav pristup prikriva činjenicu da je genocid u Bosni imao glavnog agresora (ekstremne etno-religiozne srpske nacionaliste) i glavnu žrtvu (bosanske muslimane).“

Imaju li Bosna i Bošnjaci šansu za novi početak ili je ovo konačni kraj civilizacije?

Amerikanac Samuel P. Huntington je, predstavljajući teoriju o budućem civilizacijskom konfliktu u knjizi *The Clash of civilizations*, objavljenoj 1993. godine, identificirao sve ljude u cijelom svijetu ne po nacionalnoj nego po civilizacijskoj osnovi. Konflikt u Bosni, kao najduži rat u Evropi, Huntington spominje kao primjer koji potvrđuje njegovu teoriju o sukobu civilizacija.

„Rat u Bosni bio je rat civilizacija. Tri glavna aktera bili su predstavnici triju različitih civilizacija i triju različitih religija. Muslimanske zemlje stajale su iza bosanskih muslimana koji su stajali nasuprot Srbima i Hrvatima.“

Huntington misli da se veliki konflikti u budućnosti neće događati između različitih ideologija nego između civilizacija, i to one kršćanske, muslimanske i konfučijanske.

Norvežanin Thomas Hylland Eriksen u knjizi *Det nye fiende bildet* piše da „današnja kulturna kolizija između muslimanskog svijeta i

Evrope (ili Zapada) ima jednu drugačiju formu od one srednjovjekovne. Gledano s dominirajuće perspektive, u Evropi se ova kolizija ne doživljava kao religiozni konflikt nego kao konflikt između liberalnog individualizma i politizirane religije“.

Teorija

Baveći se analizom medija, američki istraživači Noam Chomsky i Edward S. Herman razvili su model propagande. Pitajući se zašto neki događaj može biti vijest a drugi ne, glavno težište stavljaju na odgovarajuću strukturu koja se nalazi po strani, a određuje prioritet u masovnim medijima. Ovi priznati naučni autoriteti smatraju da vijesti prolaze kroz čitav niz različitih filtera koji na kraju određuju šta će biti emitirano kao vijest. Prvi filter je vlasnik i njegova, prije svega, finansijska orijentacija. U ovim slučajevima reklame su te koje dominiraju i određuju izvore finansiranja. Onda dolazi zavisnost medija od izvora informacija i povjerenja koje određeni mediji imaju u institucijama, kao što su vlada, upravljačke i privredne strukture itd. Ove vrste filtera ne funkcioniraju kao neka vrsta konspiracije koju je neko planirao kao odgovarajuću strukturu. Filteri su naročito važni za one vijesti koje trebaju biti velike i kao takvi, ipak, funkcioniraju kao jedna vrsta cenzure. Chomsky i Herman postavili su okvir za ono što se zove biti profesionalac i dobar novinar. Kao završni rezultat postoji prozapadno, naročito proameričko, vanjskopolitičko novinarstvo, gdje se vijesti, nepoželjne sa zapadnog stanovišta, potiskuju, a željene vijesti, po volji spomenutih struktura, postaju prioritet.

Norveški žurnalist i sociolog Sigurd Allern predstavio je spomenuti model u praksi. Bazu podataka, odnosno istraživačku građu, Allern je uzeo iz novina *Aftenposten*, *Arbeidebladet* i državne TVNRK. Analiza istraživačke građe dokazala je precizno i tačno opis monopola i lančane povezanosti u norveškom medijskom svijetu na relaciji vlada, upravljačke i privredne strukture. U Allernovom poimanju sljedeći važan filter za odabir informacija su naručioc i reklama i drugih velikih oglasa u novinama.

Allern dokazuje da, izuzimajući jedan dio novina u gradovima srednje veličine, novine koje dominiraju imaju veću zaradu od oglasa, nego što je njihova zarada od tiraža, odnosno od broja prodatih primjeraka.

Toren Retbool, danski istraživač medija, nastavlja tamo gdje su Chomsky i Herman stali i predstavlja model koji on zove „tri principa“.

Retboolova polazna tačka je da medijska pokrivenost događaja na međunarodnom planu mora biti selektivna. On postavlja pitanje zašto se određuje prioritet i koji je pravac djelovanja prioriteta. Prvi princip je da su mediji firma koja živi od prodaje vijesti i informacija. Zbog toga mediji daju prioritet senzacijama, zapaljivim govorima i nesvakidašnjim događajima, ali ne svim. Drugi princip je da mediji stvaraju i proizvode neprijateljske slike, pronalaze vanjske opasnosti i prijetnje kako bi se osiguralo unutrašnje jedinstvo. To znači da se zapadne zemlje stalno prikazuju kao najbolje, demokratske, mirne, humane, ugodne za življenje, a neprijatelji - koji se mijenjaju s vremena na vrijeme - sadrže sve što je zlo, diktatorsko, nehumano i sve što podsjeća na rat. Treće, mediji funkcioniraju kao neka vrsta alarma za zapadne elite. Cenzura u zapadnom svijetu nije nešto posebno interesantna za medije sve dok lokalni moćnici imaju situaciju pod kontrolom. Do cenzure dolazi kada moćnici počinju gubiti utjecaj i tada zapadne elite objašnjavaju da se nešto mora uraditi - ili da se slomi opozicija, što bi bio put jastrebova, ili da se s njima pregovara, što bi bio kao neki put golubova. Niko od ovih dviju grupa ne postavlja pitanje odakle pravo Zapadu da se miješa u unutrašnje stvari drugih zemalja.

Četvrtu pretpostavku nalazimo kod norveškog istraživača medija Jana Johnsenja koji je analizirao medijsku pokrivenost rata u Zaljevu 1991. godine. On razumijeva i opisuje moć koja stoji iza medija kao glavicu crvenog luka. Tako je vanjska ljuska globalni vlasnik nad protokom informacija. Sljedeća ljuska su veliki zapadni biroji za prikupljanje i odašiljanje vijesti i međunarodne televizijske kompanije. Nakon toga dolazi ljuska velikih medijskih kuća i koncerna. Skoro najdublja unutrašnja ljuska su medijske kuće, novine, radio i televizijske stanice. Konačno, najdublja ljuska je ona u kojoj se nalaze kriteriji za odabir informacija i koji su postali sastavni dio kulture u vlastitoj i u drugim medijskim kućama.

Ove četiri u najkraćem obimu predstavljene pretpostavke imaju puno toga zajedničkog. Kao prvo, sve one utječu na sadržaj informacija i onoga što je vanjskopolitička vijest i to kroz povezane stadije koji formiraju cjelokupnu totalnu strukturu. Drugo, posvećuju malo pažnje istim dijelovima. Treće, podvlače da je pravac utjecaja u vanjskoj politici

izrazito zapadno orijentiran s prioritetom informacija koje odgovaraju zapadnim ekonomskim i političkim interesima i perspektivama.

U knjizi *Makt og media* Thomas Mathiesen piše:

„Predstavnici medija vide ono što je njihova obaveza - informirati javnost o onome što se događa u društvu. Ciljna grupa, odnosno publika koja se informira, s druge strane varira. Lokalne novine, oglasi, radio i televizija djelomično se razlikuju u svemu ovome. U svim prilikama mediji, novinari, urednici sebe doživljavaju kao nekoga ko ima obavezu informirati publiku o stvarnosti. ... Ono što se lahko može doživjeti i razumjeti kao dvodijelni međunarodni svijet, kao dobra i zla strana, to postaje vijest; ono što je malo komplikovanije i višestrano često nije vijest. Događaji na međunarodnom planu koji u sebi imaju dramatike često su vijesti. ... Ono što se lahko može predstaviti kao rezultat konkretnih akcija aktera je vijest; ono što zahtijeva dodatna objašnjenja jednostavno nije vijest.“

Nakon ovoga postavlja se centralno pitanje: Ko su izvori informacija? Ko je tipični izvor informacija za medije? Mathiesen piše da: „Stvarnost“ nije neutralna, ali zavisi od polazne tačke i perspektive. Polazna tačka i perspektiva izvora informacija od velikog su značaja. Grubo rečeno: Jesu li izvori informacija elite ili obični ljudi, jesu li to oni jaki ili oni slabi koji se predstavljaju kao izvori?“

Allern piše „da to ne znači da mediji i žurnalisti biraju izvore. Uloge mogu biti izmijenjene, tako da izvori biraju medije; oni rade profesionalno i usmjereni su na cilj da postave premise za proizvodnju vijesti“.

U oblasti sociologije medija najviše se raspravljalo o tome kako mediji djeluju na ponašanje ljudi i kako ih ljudi razumiju. To je i pojmovno i metodički teško. „Ponašanje“ se doživljava kao predispozicija ili reakcija na određenu osjećajnu komponentu i komponentu djelovanja. Ponašanje se ne može direktno opservirati, ali se mora odvojiti od usmenog i pismenog iskaza ili tvrdnje o ponašanju. I konačno, nije jednostavno odlučiti kako se može mjeriti utjecaj medija na događaje.

Mathiesen usmjerava na Josepha Klappera, koji u knjizi *The Effects of Mass Communication* piše: „Mas-mediji funkcioniraju tako da, prije svega, potvrđuju ponašanje koje već postoji kod stanovništva. Razlog da mas-mediji funkcioniraju ovako je taj što mediji ne funkcioniraju izolirano od ukupnih odnosa u društvu. To ne znači da se promjena

stavova nikada ne događa ili da nikada ne može biti sveobuhvatna. Mas-mediji mogu kreirati ponašanje kada stanovništvo nema određeno mišljenje ili ponašanje, dakle kada je polje ‘prazno i bez mišljenja’.“

Znači li to da mas-mediji, prije svega, potvrđuju egzistirajuće stavove ili to znači da mas-mediji u velikoj mjeri mijenjaju stavove? Da li mediji potvrđuju ili omogućuju stvaranje novih stavova?

U velikoj mjeri moderni mas-mediji formiraju naše slike o političkim događajima, naročito u ratu. Novinarski motiv za pisanjem u velikoj mjeri utječe na formiranje stavova u oblasti u kojoj djeluju. Žurnalistika se može posmatrati kao prenos vijesti, kao produkcija ideologije, kao kritika društvene stvarnosti, kao informiranje naroda te kao, ne tako nevažno, jedna karijera. Motivima za izbor teksta za objavljivanje mogu upravljati mnogi prividno suprotstavljeni odnosi. Pogonska snaga može biti želja da se dobije što je moguće više zanimljiv materijal za čitaoca, ali također to može biti potreba za vlastitim reklamiranjem za neku buduću karijeru. Nije mali broj novinara koji su završili kao direktori u odjelima za informiranje raznih kompanija i čovjek se ne može načuditi kako pojedinci preko noći mijenjaju identitet i ideologiju profesije. Značajno je napomenuti da sadržaj u novinama može održavati sasvim druge odnose koji proizlaze iz odnosa snaga u redakcijama. Obični akteri u redakciji i sami su pod utjecajem ekonomskih odnosa i ideoloških utjecaja u širem okruženju.

Jedan od vodećih norveških istraživača mas-medija Rune Ottesen u knjizi *Forskningsformidling og journalistikk* citira Pamelu Shoemaker koja je pokušala identificirati neke odnose koji utječu na sadržaj informacija u medijima: 1. sadržaj koji odražava socijalnu stvarnost; 2. sadržaj koji predstavlja uobičajene medijske rutine; 3. sadržaj koji je rezultat stavova novinara; 4. sadržaj koji je rezultat socijalnih i institucionalnih utjecaja na medije; 5. sadržaj koji je u funkciji vladajućih ideoloških stajališta.

U knjizi *Reporting war and peace in Europe – story, history and newsplay in the media's Bosnia narrative* norveški analitičar medija Oddgeir Tveiten stavio je težište na tvrdnju da se mediji mogu gledati kao kanal za elite gdje one informiraju, utječu ili manipuliraju običnim ljudima. Mas-mediji su, s njegove tačke gledišta, arena gdje se elite bore za povjerenje i naklonost širokih narodnih masa i gdje zadržavaju monopol

na definiciju stvarnosti. Vanjskopolitičke vijesti iz Bosne predstavljaju jedan tipičan ugao prezentiranja partnera u sukobu. „Bosanski konflikt je ‘collapsing colosseum’“, kaže Tveiten.

U knjizi *Makt og medier* Thomas Mathiesen piše: „Kada se nešto događa u društvu, onda o tome pišu novinari u medijima. Kada je rat u Libanu, Afganistanu ili Južnoj Americi, to se reflektira u medijima. ‘Stvarnost’ je postala kompliciran pojam. Sve vrijeme nastoji se uskladiti socijalna stvarnost koja se nalazi ‘tamo izvan’ i stvarnost koju zamišljamo ‘u našim glavama’. Činjenica da se svaka individua odnosi prema medijima kao određenoj socijalnoj povezanosti znači da mediji imaju malo kontrole nad tim kako svaka individua prihvata i prerađuje informacije.“

Unutar liberalne doktrine o medijima u Norveškoj uobičajeno je da se medijima daju osobine kao „noseći stup demokratije“, „promicatelji ustavom zagwarantiranih prava, slobode govora i izražavanja“ itd. Međutim, kritičari medija ukazuju da je dalek put od proklamacija do stvarnosti.

Thomas Mathiesen, vodeći analitičar sociologije medija, tvrdi da je „velika razlika između ideala masovnih medija i stvarnosti“. On smatra da su „mediji više produžena ruka vlasti nego što su njihovi kritičari i kontrolori. Medijska moć je, između ostalog, proizvodnja čistih mitova na osnovu ograničenog broja pogrešnih informacija“.

Cilj studije

Cilj ove studije je objasniti kako norveški mas-mediji prikazuju agresiju i genocid u Bosni i Hercegovini od 1992. do 1995. Na osnovu inspiracije koju sam dobio od spomenutih priznatih teoretičara i analitičara mas-medija, cilj je u ovoj studiji pokušati dati odgovore na sljedeća pitanja:

1. Kako norveški mediji prikazuju agresiju i genocid u Bosni i Hercegovini od 1992. do 1995? Kao građanski (vjerski) rat u historijski sukobima izloženoj zoni islama i kršćanstva, ili kao rat između nezavisnih i suverenih država?
2. Šta dominira u medijskoj pokrivenosti događaja u Bosni od 1992. do 1995. i zašto? Je li takva prezentacija situacije u Bosni i Hercegovini produbila ili ublažila stereotipske i neprijateljske međusobne predstave?

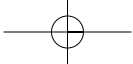
3. Da li norveško novinarsko pokrivanje agresije na Bosnu i Hercegovinu potvrđuje ili demantira teoriju o tome da se kršćanska Evropa brani od islamske opasnosti u Bosni i Hercegovini i da li je Bosna bila i ostala mjesto borbe za novi svjetski poredak?
4. Je li norveško novinarsko pokrivanje agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu bilo nezavisno od norveških političkih interesa u Norveškoj i Bosni i Hercegovini i koje ideološko značenje je imalo novinarsko pokrivanje spomenutih događaja?

Istraživačke metode

Bilo bi veoma interesantno analizirati vijesti i televizijske priloge o Bosni i Hercegovini u periodu 1992–1995. Međutim, Norveška je poznata po tome što spada u red zemalja gdje se novine puno čitaju. U ovoj studiji koncentracija je na sve vrste novinskih napisa o Bosni i Hercegovini u periodu 1992–1995. To je iz praktičnog razloga, a to je da posjedujem sve novinske napise iz naznačenog perioda iz jedne od najtiražnijih i najutjecajnijih norveških novina - *Bergens Tidende* - koje izlaze u Bergenu. Sa svojom političkom platformom ove novine spadaju u „mainstream“ i kao takve su veoma interesantne. S obzirom na to da sam živio u Bergenu i da sam objavljivao članke u *Bergens Tidende*, logično je da sam se i najviše fokusirao na ove novine.

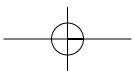
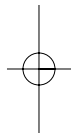
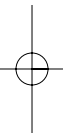
Izvršena je sistematska analiza o pokrivanju situacije u Bosni i Hercegovini u navedenom periodu, a korištena je metoda analize sadržaja.

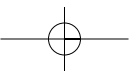
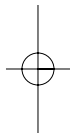
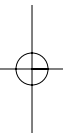
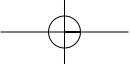
U knjizi *Står det noe nytt* Terje Hillesund piše: „Analiza sadržaja može dati perfektnu sliku o tome šta novine pišu. Analiza sadržaja je često usko povezana s tim da daje ispravnu sliku o tome šta novine tematski pišu i o čemu pišu. Mogu se analizirati novinski tekstovi na više nivoa. Mogu se analizirati novine kao cjelina, svaki posebni članak, dio članka ili samo fotografije u sklopu članka ili fotografije kao zaseban dio. Model za jednu kvalitativnu analizu novina može izgledati ovako: plan (slova, morfologija, sintaksa, značenje, pragmatika); forma (super struktura, makrostruktura, retorička struktura, stil, norme); nivo (članak, dio članka, period).“

Eventualna povezanost s drugim projektima

Ova studija je sastavni dio projekta Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu pod nazivom *Strani mediji i poimanje agresije i genocida u Republici Bosni i Hercegovini*.

Introduksjon

Min studien vil belise følgende spørsmål: Hvordan fremstiller norske medier agresjon over Bosnia og Hercegovina fra 1992 til 1995? Som borgerkrig (etnisk krig) i et historisk kollisjonsområde mellom islam og kristendom, eller som krig mellom stater? Hva dominerer i medias dekning og hvorfor? Har presentasjonen oppfylt og underbygget stereotype forestillinger og fiendebilder? Bekrefter eller avkrefter den norske journalistiske dekningen av konflikten i Bosnia og Hercegovina en teori om at kristendommens Europa forsvarer seg mot den islamske fare i Bosnia og Hercegovina, og at aggresjon mot Bosnia var skueplass om kampen for en verdensorden? Var den norske massemediadekning av folkemord avhengig eller uavhengig av norske politiske interesser både i Norge og Bosnia? Studien vil søke å analysere den ideologiske betydningen denne dekningen har hatt.

Det er samtidig mål å forsøke å produsere kunnskap om bosnisk historie, kultur, religion, politikk og eliminere stereotyper og bilder om hvem er våre fiender og hvorfor. En økt forståelse av disse problemene kan bidra til til å forebygge en uheldig politisk og sosial utvikling og slik forhindre folkemord i fremtiden i Bosnia og Hercegovina.

Massemediene har stor betydning for hvordan vi får kunnskaper og holdninger om verden omkring oss og staten har alltid vært opptatt av massemediene for å kontrollere ideer og kunnskaper. Det betyr at massemediene ikke bare er sivilisasjons viktige fritids aktivitet. De har en viktig rolle i utformingen av samfunnet. Theodor W. Adorno og Max Horkheimer hevder at massemedier har hoved ansvar for etableringen av den mest kjente totalitærisme i menneskelig historie, nazismen. Mediene er så fall selv delaktige i å skape den offentlige mening som den enkelte journalist så senere underordner seg. Herbert Marcuse, en av den kritiske marxismens viktigste representater i 1970 årene, poengerte at mediene virket ved å forsterke tendenser gitt av andre sosiale og kulturelle betingelser.

Kommunsmens sammenbrud i Sovjetunionen og Øst Europa sent på 80 tallet innledet en ny tid. Mange land fra den tredje verden og Øst Europa fikk frihet og opplevde rask økonomisk, politisk og demokratisk endringer. Samtidig har de stormaktene USA, England, Frankrike,

Tyskland og Russland måttet reise mange spørsmål po nytt, men de har ikke alltid ønsket å forstå hva som egentlig har skjedd. Et godt eksempel på det er Bosnia og Hercegovina. Det internasjonale smfunnet søkte „nøytralitet“ overfor de moralsk sett likestilte „partene“. Dette førte til et paradoks: på den ene side har man tillatt det illegale (folkemord); på den annen side har man nektet det legale (selvforsvar overfor folkemord).

Var folkemord i Bosna ledsaget av en tragisk forfeilet, tilnærming og reaksjonsmåte utenfor Bosnia, overfor Bosnia? Var Bosnia og folkemord i Bosnia et eksempel på at Vesten ikke vil forstå fakta om dette europeiske landet? Var Bosnia en prøve på et nytt politisk og økonomisk verdens system? Det systemet har tendens til å bygge historisk erfaring som har geografisk separasjon av mennesker med forskjellige religioner og kulturer.

Bakgrunn

Når det gjelder norske mediers dekning av folkemord i Bosnia og Hercegovina, er følgende spørsmål relevant: blir folkemord i Bosnia generelt presentert i norsk press som en krig mellom „ortodokse“, „katoliker“ og „muslimer“?

„Ifølge den norske massemediers sivilisasjonsskjema skulle de ortodokse serberne være „våre gutter“, de katolske kroatene skulle nesten være „våre gutter“ og de bosniske muslimer skulle være „våre fiender“. Alle som fremstiller det slik uten motforestillinger, uansett hvilken side de måtte støtte, er imidlertid med på å bekrefte krigsherrenes offisielle propaganda om uoverstigelige kulturkonflikter“, sier Thomas Hylland Eriksen.

Det ville nemlig være en overforenkling å se agresjon mot Bosnia utelukkende som en konflikt mellom ulike religioner eller kulturer. Den kan også ses på et mer grunnleggende nivå, som en konflikt mellom to tenkemåter: mellom dem som mener at religion eller etnicitet bør være en viktig grensemarkør med politiske implikasjonen, og dem som ikke aksepterer at religion skal danne grunnlaget for lojalitet og politisk identitet.

Analytikere, historikere, sosiologer, og journalister stiller spørsmål: Hvordan skaper historien det som har skjedd i Bosnia? Hvordan defineres

den som har skjedd, hvem er skuespilleren? Var agresjon over Bosnia og Hercegovina en borgerkrig, krig mellom stater, eller religionskrig? Min studie stiller flere spørsmål og søker svar når det gjelder norsk mediedekning av perioden i Bosnia og Hercegovina fra 1992 til 1995.

Bosna og Hercegovina ligger i det sydøstlige hjørnet av Europa, på Balkan halvøya. Bosnia og Hercegovina grenser til Kroatia, Serbia og Montenegro. Landet blir gjerne kalt Bosnia, fordi den delen utgjør størsteparten av landet.

Bosnia og Hercegovina har en historie som går tilbake til middelalderen. Det har alltid vært Bosnias skjebne å ligge i skjæringspunktet mellom Øst og Vest.

I løpet av de siste 120 år har Bosnia og Hercegovina vært i sentrum for verdensbegivenheter ved fire anledninger: 1875/78, med bondeoppstander som etter den russisk – tyrkiske krig og Berlinkongressen førte til Østerrike – Ungarns okkupasjon; 1908/9, Østerrike – Ungarns annekasjon som førte til en internasjonal krise; 1914 da skuddet i Sarajevo ble innledning til den første verdenskrig; og 1992 til 1995 da tidligere Jugoslavias oppløsning førte til den blodigste krig som Europa har sett etter den annen verdenskrig.

„Få andre steder i Europa har menneskene i løpet av et liv gjennomlevd så omfattende politiske omveltninger som Bosnia og Hercegovina. En bosnisk pensjonist kan ha opplevd kongelig diktatur i mellomkrigstiden, nazistisk/fascistisk okkupasjon og borgerkrig, et stalinistisk regime etter titoismens reformkommunisme og et postkommunistisk samfunn med økonomisk og politisk krise og krig“, sier Svein Mønnesland.

I Bosnia og Hercegovina har de historiske omveltingene vært større enn de fleste andre steder i Europa. Derfor betyr også den historiske bevissthet mye.

„Gjennom hele historien, særlig i perioden mellom 1463 og 1995, lå Bosnia og Hercegovina i skjæringspunkter mellom to store imperier, det habsburgske og det osmanske, og andre stormakter hadde vitale interesser i Bosnia, særlig Russland, p.g.a adkomsten fra Svartehavet til Middelhavet. Også de andre europeiske stormaktene, først og fremst Tyskland, England, Frankrike og Italia ble blandet inn i spillet om Bosnia. I tillegg vokste det frem en sterk og aggressiv nasjonalisme i Serbia og Montenegro, og senere i Kroatia mot Bosnia og Hercegovina. Stormaktsspillet om

Bosnia og Hercegovina og et innfløkt diplomatisk spill gjorde at Bosnia og Hercegovina, mot befolknings vilje, ble trukket inn i en utvikling som ble skjebnesvanger ikke bare for Bosnia selv, men for hele Europa“, sier Thorleif Dahl.

Umiddelbart etter den internasjonale anerkjennelsen av Bosnia og Hercegovina som egen stat i april 1992, gikk de serbiske nasjonalistene til angrep. Angrepet var planlagt i lang tid, gjennom år. I løpet av kort tid tok serberne kontroll over 70% av teritoriet. Mange sivile ble ført til konsentrasjonsleire hvor alle ble torturert og mange drept. Det var stadig bombing, beleiring av flere byer, konsentrasjonsleire hvor alle ble torturert og mange drept. Det var stadig bombing, beleiring av flere byer, konsentrasjonsleire, massegraver, folkemord. Tankegangen bak den så kalte „etniske rensingen“, les folkemord, var at mennesker med forskjellig religion og kultur ikke kan leve sammen. Var det som skjedde i Bosnia og Hercegovina i perioden fra 1992 til 1995 begynnelsen på en stor europisk katastrofe eller begynnelsen på en ny orden med demokrati, menneskerettighet og menneske frihet?

I løpet av sin tusenårige historie har Bosnia aldri vært delt, iallfal ikke over lengre tid. Men resultatet av agresjonen 1992 – 1995 ser ut til å bli en oppdeling av Bosnia og Hercegovina. Serberne i Bosnia, som utgjorde 31% av befolkningen, skulle etter Dayton avtalen få halvparten av territoriet. Bosnijaker som utgjorde 44% av befolkningen, er nå i to område som utgjør 24% av landet. Kroatene utgjorde 17% av befolkningen og fikk 27% av landet.

Betyr det fred eller ny konflikt?

Amerikaneren Norman Cigar, professor i nasjonale sikkerhetsstudier, skriver i sin bok Genocide in Bosnia: „ The flawed basic premise for political action by the international mediators was that this was at bottom a civil war. The war supposedly reflected long – ingrained hatreds, and all parties shared in the guilt and all had the basic goals. Therefore, all sides had a equal right to have their interests assured... ..To a certain extent, the assessment that this was a civil war often used in the West as a rationale for not acting militarily on behalf of the Muslims, since intervetion could have been construed as „taking sides“... .. This insistence on „neutrality“ implicitly equated the goals and methods of the Muslims and the Serbs and was to be reiterated time and again... ..The arms embargo, atough initially intended to reduce the level of violence, implicitly placed

the victim and perpetrator on equal moral plane and unquestionably favored the well armed Serbian aggressor. In moral and practical terms, to have treated the two parties equally made little sense.“

Arne Johan Vetlesen i artikkelen *Ondskap i Bosnia* skriver: „Det som skjedde i Bosnia fra 1992 til 1995 var ikke krig; det var folkemord. Planmessig etnisk – religiøst folkemord. Krih defineres i internasjonalt rett som „a conflict between armed adversaries“. Folkemordet som fant sted i Bosnia har en helt annen karakter enn krig i denne forstand. For det andre er det dypt villedende å implisere at skyld, roughly, er jevnt fordelt mellom partene. Det er til og med misvisende å tale om „parter“. Begge telemåtene tildekker dt faktum at folkemordet som fant sted hadde en hovedagressor (ekstreme etno – religiøse serbiske nasjonalister; „serberister“ og et hovedoffer – sivile bosniske muslimer).

Samuel P. Huntington har presentert en teori om fremtidens sivilisasjonkonflikter. Han står ikke alena. Artikkelen som heter „The Clash of Civilizations“ ble trykt i tidsskriften *Foreign Affairs* sommeren 1993. Ifølge Huntington identifiserer mennesker „over hele verden“ seg i økende grad med sivilisasjoner og ikke med nasjoner. Konflikten i Bosnia er den mest langvarige krigen i Europa, Huntington nevner den som ledd i bevisførelsen for sin model – som *The clash of civilizations*“.

„The war in Bosnia was a war of civilizations. The thre primary participants came from different civilizations and adhered to different religions. With one partial exception, the participation of secondary and tertiary actors exactly followed the civilizational model. Muslims states and organizations universally rallied behind the Bosnian Muslims and opposed the Croats and Serbs.“

Huntington mener at fremtidens storkonflikter vil utspille seg ikke mellom ideologier, men mellom „sivilisasjoner“ som den kristne, den muslimske og den konfusianske.

Thomas Hylland Eriksen skriver i sin bok: „Det nye fiende bildet“, at dagans „kulturkollisjon“ mellom den muslimske verden og Europa (eller Vesten) har noe annen form enn moddelalderen. Sett fra de dominerende perspektiv i Europa fortøner den seg ikke først og fremst som en religionskonflikt, men som en konflikt mellom liberal individualsme og politisert religion.

Teori

De amerikanske forskerne Noam chomsky og Edward S. Herman har utviklet det de kaller en propagandamodell for å analysere massemediene. De reiser spørsmålet om hvordan noen hendelser blir nyheter og andre ikke, legger hovedvekt på de bakenforliggende strukturtrekk som påvirker massemedienes prioriteringer. De tenker seg at nyhetstrømmen går gjennom en rekke „filtre“, som til sammen og til slutt bestemmer hva som blir lansert som nyheter. Det første filtret er eierkonsentrasjonen og profitorienteringen i de store massemediene. Dernest følger reklamen som dominernde og bestemmende inntektskilde. Så kommer medienes avhengighet av informasjon og tillit i dominerende institusjoner som regjering, embestverk og næringsliv. Disse filtrene fungerer ikke som en konspirasjon som er planlagt av noen, men som sagt strukturtrekk. Etter Chomsky og Hermans oppfatning setter de rammene for hva som anses å være profesjonell og god journalistikk. Sluttresultatet blir en pro-vestlig, særlig pro-amerikansk utenriksjournalistikk, der nyheter som er uønsket fra vestlig synspunkt, tones ned mens ønskelige nyheter prioriteres. Særlig er filtrene viktige for hva som blir og ikke blir store nyheter. Filtrene fungerer ikke uten avvik, men skaper tendens, og virker dermed som en stille sensur.

I Norge har journalisten og sosiologen Sigurd Allern presentert en liknende modell. Data grunnlaget henter Allern særlig fra Aftenposten, Arbeidebladet og Dagsrevyen i NRK – Fjernsynet. Det gir en inngående beskrivelse av monopol og kjededannelsen i norsk mediverden. Det neste filtret i Allerns fremstilling er annonsørenes makt.

Allern viser at med unntak av en del aviser i mellomstore byer, får de dominerende avisene en langt større andel av annonseinntektene enn deres andel av opplaget skulle tilsi, samtidig som annonsørens valg påvirkes av avisenes redaksjonelle linje og leserkretsens sosial profil. Hva når det gjelder kildene? Kildene er klassepreget, i massemediene skjer hva Allern kaller en „symbolisk tilintetgjørelse“ av arbeiderklassen.

En tredje fremstilling finner vi hos danske medieforskeren Toren Retbøll. Retbøll bygger bl.a. på Chomsky og Herman, og presenterer en modell som han kaller: „De tre prinsipper“.

Utgangspunktet er at medienes dekning av verdens gang nødvendigvis må være selektiv. Spørsmålet er hvorfor prioriteringen skjer, og prioriteringes

retning. Det første prinsipp er at mediene er forretning, som lever av å selge nyheter og informasjon. Derfor prioriterer de sensasjoner og brennpunkt høyt. Men ikke alle sensasjoner og brennpunkter. For det andre dyrker mediene fiendebilder. En finner opp ytre trusler, sier Retbøll, for å skape indre samhold. Det betyr at man systematisk formidler de vestlige land som gode, demokratiske, forsonlige og fredelige, mens fienden og hans venner – som kan skifte fra tid til annen – innbefatter alt som er ondt, diktatorisk, uforsonlig og krigersk. For det tredje fungerer mediene som en alarmklokke for den vestlige elite. Sensur og tortur i den vestlige verden er ikke særlig interessant for mediene så lenge de lokale makthaverne har situasjonen under kontroll. Det er når makthaverne begynner å miste grepet på grunnlag av en folkelig opposisjon, at medidekningen settes inn. Da fortelles den vestlige elite at noe må gjøres, enten for å knekke opposisjonen, som er haukenes vei, eller forhandle med den, som er duens. Men ingen av de to gruppene betviler Vestens rett til å blande seg inn.

En fjerde fremstilling finnes i den norske medieforskeren Jan Johnsen's analyse av medebehandlingen av Golfkrigen. Han forestiller seg makten bak mediene som en slags „løk“. Det ytterste laget er det globale herredømmet over informasjonsflyten. FNs prinsippvedtak om „fri informasjonen“ er i realiteten en frihet som i første rekke kan brukes av dem som har ressurser. Det gjelder først og fremst de store industriland med USA i spissen. Det neste laget er de store vestlige nyhetsbyråene og internasjonale TV selskapene. Nitti prosent av nyhetsstrømmen i verden styres av slike aktører.

Deretter kommer et lag av store medieiere og konserner, preget som de er av stadig større konsentrasjon. Det fjerde laget består av aktører på nivået der hendelsene finner sted: profesjonelle informasjonsavdelinger osv, som driver utadvent og selger informasjon. Neste innerst i løken finner vi mediebedriftene selv, den enkelte avis, radiostasjon, fjernsynsstasjon. Innerst i løken finner vi de nyhetskriterier som gjelder, og som er blitt kultur, i egen og andre mediebedrifter.

De fire fremstillingene som er gjengitt kort, har mye felles. For det første betoner de at påvirkning av nyhetsinnholdet og av hva som blir en (utenriks) nyhet, skjer gjennom sammenhengende stadier eller ledd som daner en omfattende total „silingsstruktur“. For det andre legger de liten grad vekt på de samme leddene. For det tredje understreker alle at

påvirkningens retning blir, i utenrikspolitikken, utpreget provestlig, med nyhetsprioriteringer som tilsvarer vestlige økonomiske og politiske interesser og perspektiver.

I boken „Makt og media“, skriver Thomas Mathiesen: „Medienes representater ser det som en vesentlig plikt å informere et videre publikum om det som faktisk skjer i samfunnet. Hvem man tar sikte på å informere, hva publikum består av, vil variere: Lokalavisene, de større abonnementsavisene, radio og TV har delvis forskjellige ”oppland”. Under alle omstendigheter oppfatter medier – representantene – journalistene, redaktørene – seg som å ha en plikt til å informere om virkeligheten... Det som lett kan fremstilles som en todeling av den internasjonale verden, en ond og en god side, blir til nyheter; det kompliserte og tvetydige blir ofte ikke nyheter. Internasjonale hendelser som har dramatisk potensiale, blir ofte nyheter; det som mer åpenbart krever underliggende forklaringer blir letter ikke nyheter”.

En sentral spørsmål blir: hvem er kildene? Hvem er så medienes mest typiske kilder? Mathiesen skriver at: ”Virkeligheten” er ikke nøytral, men avhengig av utgangspunktet og perspektiv. Kildenes utgangspunkt og perspektiv blir derfor av stor betydning. Grovt sagt: Er ikke kildene eliter eller vanlige folk, er det sterke eller svake som representeres som kilder, ”innspillene” for mediene?

Spørsmålet er ikke enkelt å få oversikt over dersom en tar seg alle massemediene. Når det gjelder avisene er spørsmålet: ”Hvem er deres skribente og nyhetskilder?”

Allern skriver at ”det handler ikke bare om at medier og journalister velger kilder. Rollene kan også bli byttet, slik at kildene velger mediene; de arbeider profesjonelt og målrettet for å legge premisser for nyhetsproduksjonen”.

Spørsmålet om medienes virkninger på folks holdninger og oppfatninger har vært et av de mest debatterte i mediesosiologens historie. For det første er det begrepsmessig vanskelig. Med Waldahl kan ”holdning” forstås som en predisposisjon eller tilbøyelighet til å reagere på en bestemt følelseskomponent og en handlingskomponent. For det andre er temaet metodisk vanskelig. Som Wldahl og andre har poengert, kan ikke holdninger observeres direkte, men må avledes av muntlige eller skriftlige utsagn eller av atfred. På samme grunnlag er det ikke enkelt å avgjøre hvordan medienes ”virkning” på holdninger skal måles.

Mathiesen viser til Joseph Klapper: Massemediene fungerer først og fremst bekræftende på holdninger som allerede eksisterer i den aktuelle befolkningen. Mye sjeldnere fungerer massemediene skal at de faktisk endrer holdninger som eksisterer. Grunnen til at massemediene først og fremst fungerer slik, er at mediene ikke fungerer isolert fra andre forhold i samfunnet, men blant og gjennom ulike formidlende forhold. For det andre, det hender likevel at massemediene fungerer på holdninger som allerede eksisterer i den aktuelle befolkningen. Det betyr imidlertid ikke at omvendelser aldri skjer, eller at de aldri kan være omfattende. Når holdninger endres, betyr det at de ovennevnte formidlene forhold som normalt bidrar til at massemediene først og fremst bekræfter holdninger – enten ikke fungerer, slik at mediene får en mer direkte virkning. For det tredje, massemediene synes å være ganske effektive i å skape holdninger når den aktuelle befolkning ikke på forhånd har noen mening eller holdning, altså når feltet er "meningstomt". For det fjerde, den aktuelle befolkningens bilde av kommunikasjonsskilde virker inn på mediers virkningsfullt. Kilder som nyheter høy prestisje og tillit, er mer virksomme enn sine motstkker, selv om forskjellen ofte minskes over tid. Spesialiserte kilder er mer virkningsfulle overfor spesialiserte grupper enn generelle kilder. For det femte, ulike medier er antakelig virkningsfulle i ulik grad. Bruk av flere medier sammen med personlig kontakt antas å være særlig virkningsfullt, og har vært brukt i forskjellige meget effektive propagandakampanjer.

Er det så at mediene først og fremst bekræfter eksisterende holdninger? Eller er det også så at de i større grad forandrer holdninger? Bekræfter eller støper mediene?

Allern sier at "moderne medier former i stor grad vårt bilde av politiske begivenheter, særlig i kriger. Journalistenes motiv for å skrive vil i stor grad påvirke holdning til det stoffet de arbeider med. Journalistikk kan både betraktes som nyhetsformidling, som produksjon av ideologi, som samfunnskritisk virksomhet, som folkeopplysning og ikke minst er det en karriere. Motivene for å velge ut stoff og intervjuobjekter, kan i prinsippet være styrt av flere og tilsynelatende motstidende forhold. Drivkraften kan både være ønsket om å få mest mulig interessant stoff ut til leserne, men det kan også være behovet for å markedsføre seg selv for en framtidig karriere. Det er ikke få journalister som har endt opp som

informasjonsdirektører i det private næringsliv, og man kan av og til undre seg over hvor lett enkelte finner det å skifte identitet og yrkesideologi over natten. Avisenes innhold gjenspiler også endre forhold enn de interne beslutninger i den enkelte redaksjonen. De enkelte aktører i redaksjonen er selv påvirket av samfunnsmessige forhold, økonomiske interesser og ideologisk innflytelse”.

I sin bok ”Forskningsformidling og journalistikk”, siterer Rune Ottosen, Pamela Shoemaker. Hun har prøvd å identifisere noen tilnæringsmåter til forhold som påvirker mediens innhold: 1. Innholdet som en gjenspeiling av den sosiale virkelighet; 2. Innholdet som en funksjon av mediens egne rutiner; 3. Innholdet som et resultat av journalistens holdninger og sosialisering; 4. Innholdet som et resultat av sosiale og institusjonelle krefters påvirkning av mediene; 5. Innholdet som en funksjon av rådende ideologiske standpunkter”.

Oddgeir Tveiten har i sitt arbeid med internasjonal nyhetsformidling lagt vekt på at selve nyhetsrutinene har en førende funksjon på innholdet. Han har beskrevet det som et perspektiv som mer setter nyhetens form enn elitens intensjoner i fokus. Mediene kan ses som en kanal for elitene, nærmere bestemt kanal hvor eliter informerer, påvirker eller manipulerer meningmann. Massemediene er fra dette synspunktet en arena der eliter kjemper om folks tillit og gunst og hvor de statlige og ulike privatorganiserte institusjonelle elitene tilnærmet monopol på definisjonen av virkeligheten. Utenlandske nyheter fra Bosnia vil typisk presentere en bestemt vinkel som presentasjon av konfliktpartene. Bosnias konflikt er en illustrasjon på en situasjon som Oddgeir Tveiten kaller ”collapsing coliseum”.

I boken ”Makt og media”, skriver Thomas Mathiesen: ”Når det skjer noe i samfunnet, sies det, så skriver eller viser de medieansatte stoff om det. Når det kriges i Libanon, Afganistan eller Sør Amerika, reflekteres det i mediene. Nå andre viktige hendelser inntreffer, skjer det smme. Nå er ”virkeligheten” et komplisert begrep. Mediens representater ser det som en vesentlig plikt å informere publikum videre om det som faktisk skjer i samfunnet”.

Det boldet menneskene har av verden, er en del av den sosiale virkelighet. Det finnes hele tiden et samspill mellom den sosiale virkelighet som finnes ”der ute”, og den virkelighet vi tenker oss i ”våre hoder”.

Det faktum at hvert individ forholder seg til mediene i en større sosiale sammenheng, betyr at mediene har liten kontroll over hvordan hvert individ tar imot og bearbeider informasjonen.

Innenfor den liberale pressedoktrine, som vel må kalles den rådende presseideologi i Norge, er det vanlig å tillegge pressen en funksjon som fanebærer for demokratiet, og de grunnlovfestede rettighetene som tale – ytrings – og trykkefriheten. Kritikere av mediene har imidlertid påpekt at det er langt fra festtalene til realitetene.

Thomas Mathiesen argumenterer i sin mediesosiologi for at det er stor forskjell mellom pressens idealer og virkeligheten. Han mener at mediene i større grad er "maktens forlengede arm" enn dens "kritiske overvåker".

Mathiesen konsestrere seg om de institusjonelle elitene. For det første får de statlige og ulike privatorganiserte institusjonelle elitene til tilnærmet monopol på definisjonen av virkeligheten. Sannheten om samfunnet og om det som skjer kommer presumptivt fra disse elitene.

For det andre får de institusjonelle elitene et tilnærmet monopol på definisjonen av hva som er samfunnets problemer. Det som er samfunnets konflikter, blir dermed spesielt beskrevet "ovenfra". For det tredje får de institusjonelle elitene et tilnærmet monopol på å forklare konflikter. Medienes egen makt, til og med til å produsere rene myter ut av et begrenset antall feilaktige opplysninger.

Problemstilling og mål

Siktemålet med denne studien er hvordan fremstiller norske medier agresjon over Bosnia og Hercegovina. Dette siktemålet fører fram til en overordnet problemstilling for studien.

Med inspirasjon fra de refererte teoretikere vil jeg i min studien, på dette stadiet, oppsummere mine grunnleggende spørsmål i fire hovedproblemstillinger:

- 1. Hvordan fremstiller norske medier perioden fra 1992 til 1995 i Bosnia og Hercegovina? Som borgerkrig (etnisk krig) i et historisk kollisjonsområde mellom islam og kristendomen, eller krig mellom stater?*

2. *Hva dominerer i medias dekning og hvorfor? Har presentasjonen oppfylt og underbyget stereotype forstillinger og fiendebilder?*
3. *Bekrefter eller avkrefter den norske journalistiske dekningen av agresjon over Bosnia en teori om at kristendommens Europa forsvarer seg mot den islamske fare i Bosnia og Hercegovina, og at krigen i Bosnia var skueplass om kampen for en verdens orden?*
4. *Var norske massemedias dekning av agresjon over Bosnia avhengig eller uavhengig av norske politiske interesser både i Norge og Bosnia og hvilken ideologisk betydning har dekningen hatt?*

Metoder - Utvalg

Selv om de ulike mediene kan hente inspirasjon hos hverandre og påvirke hverandre over tid, kan det være på sin plass å skissere en del grunnleggende forskjell mellom tradisjonell nyhetsjournalistikk i avis, of den dramaturgisk oppbygde fjernsynsreportasjen.

Antagelig vil det for eksempel være uhyre interessant å analysere fjernsyn i den krigen i Bosnia og Hercegovina. Men , Norge er blitt ansett som den nasjon i verden som leser mest aviser. Jeg vil i denne studien konsentrere meg om avisens nyhetsformidling, siden jeg vil være avhengig av innholdsanalyser av stoff fra sytten år tilbake 1992 – 1995. Aviser vil dessuten være lettere å håndtere komparativt. Innholdsanalyse er en vanlig akseptert og velbrukt metode i studier av avisers utvikling. Jeg har valgt å konsentrere meg om Bergens Tidende. Begrunnelsen for å velge disse avisene er at de i kraft av sine opplag og dekningsområde må regnes med blant de mest toneangivende i Norge. Med sin politisk plattform tilhører de „main stream“, og er interessante som sådane.

I arbeidet med dette skal jeg bruke blanding av kvalitativ og kvantitativ metode. Fordi jeg kombinerer kvantitativ og kvalitativ metode, mener jeg likevel at analysen som helhet gir et dekkende bilde.

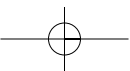
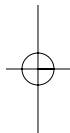
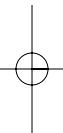
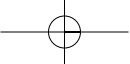
I boken „Står det noe nytt“, skriver Terje Hillesund: „En innholdsanalyse kan gi godt bilde av hva aviser skriver om. En innholdsanalyse er ofte bredt anlagt for å gi et riktig bilde av hva avisene tematisk handler om.

Man kan analysere avistekster på flere nivåer. Man kan analysere avisen som helhet, hver enkelt artikkel eller hvert enkelt avsnitt eller bilde. Modellen for en kvalitativ analyse av avisen kan se slik ut: Plan (bokstav, morfologi, syntaks, betydning, pragmatikk); Form (super struktur, makro struktur; retoriske strukturer; stil, normer); Nivå (artikkel, avsnitt, periode)“.

I innholdsanalysen vil jeg analysere innhold i nyhetsreportasjer også nyhetsinnhold og ta for meg lederartiklene om de tre statene i krigen (Bosnia og Hercegovina, Kroatia og Serbia). Lederne uttrykker avisenes offisielle argumentasjon, og er av betydning for å identifisere avisenes standpunkt til problemstillinger.

Videre blir det selvsagt viktig å forholde seg til sekundær litteratur, teoretisk bidrag og emperisk arbeid, både nasjonalt og internasjonalt.

Jeg tenker at med dene studien kan jeg kaste lys over mange de problemstillinger som diskuteres i dag.

**ARTIKLER, NYHETER, ESEER, KRONNIKKER,
KOMENTARER / ČLANCI, VIJESTI, ESEJI,
HRONIKE, KOMENTARI**

Dato/Datum: 4. 1. 1992.

Tittel/Naslov: **Ny Våpenhville / Novo primirje**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

I Beograd innledet politiske partier som er tilhengere av den jugoslaviske føderasjon en konkress som skal legge det juridiske grunnlaget for et nytt Jugoslavia, bygd på Serbia, Montenegro og serbisk befolkede områder i Kroatia og Bosnia-Hercegovina.

U Beogradu je počeo s radom Kongres pristalica jugoslavenske federacije koji će donijeti pravnu osnovu za formiranje nove Jugoslavije sastavljene od Srbije, Crne Gore i dijelova Hrvatske i Bosne i Hercegovine naseljenih srpskim stanovništvom.

Dato/Datum: 6. 1. 1992.

Tittel/Naslov: **Selvmord inspirerer serbias krigsmotstanderne / Samoubistvo inspirira srpske protivnike rata**

Side/Strana: 19.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

I går åpnet Kostic konferansen om opprettelsen av "et nytt Jugoslavia". Den nye staten skal bestå av Serbia, Montenegro, halvparten av Bosnia sammen med de områdene den føderale hæren og de serbiske militsstyrkene har erobret i Kroatia.

Jučer je Kostić otvorio Konferenciju o osnivanju „nove Jugoslavije“. Nova država bit će sastavljena od Srbije, Crne Gore, pola Bosne i

dijelova Hrvatske koje Jugoslavenska narodna armija i srpska milicija drže pod svojom kontrolom.

Dato/Datum: 10. 1. 1992.

Tittel/Naslov: ***Uppforsøk i Jugoslavia / Pokušaj državnog udara u Jugoslaviji***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: TV text

Resyme/Sažetak:

Spenningen i den jugoslaviske republikken Bosnia og Hercegovina økte torsdag, da representater for den den serbiske befolkningen proklamerte at de vil danne sin egen republikk. Serberne utgjør en tredel av befolkningen i Bosnia, mens resten er kroatere eller slaviske muslimer.

Napetosti u jugoslavenskoj republici Bosni i Hercegovini porasle su kada su se predstavnici srpskog naroda izjasnili da žele osnovati svoju republiku. Srbi čine jednu trećinu stanovništva u Bosni, a ostatak čine Hrvati ili slavenski Muslimani.

Dato/Datum: 19. 2. 1992

Tittel/Naslov: ***Risakebelt å sende FN til Kroatia / Rizično slati Ujedinjene nacije u Hrvatsku***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FN-s generalsekretær Boutros Boutros Ghali har formelt anbefalt at FN sender en fredsbevarende styrke på 14.000 mann fra 31 land blant dem 150 fra Norge til Jugoslavia. Styrkenes hovedkvarter skal legges til Bosna-Hercegovinas hovedstad Sarajevo, med underkontorer i Zagreb og Beograd. Logistikk-bassen legges til Banja Luka i Bosnia.

I sin rapport til Sikkerhetsrådet legger han imidlertid ikke skjul på frykten for at kompromissløse elementer både blant serbere og kroater kan komme til å sabotere fresplanen.

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija Butros Butros Gali predložio je da Ujedinjene nacije u Jugoslaviju pošalju mirovne snage od 14.000 vojnika iz 31 zemlje, između ostalih, i 150 vojnika iz Norveške. Glavna baza mirovnih snaga bila bi u Sarajevu, glavnom gradu Bosne i Hercegovine, a odjeli te baze bili bi u Zagrebu i Beogradu. Logistička baza bila bi smještena u Banjoj Luci. U izvještaju Vijeću sigurnosti generalni sekretar ne krije strah da postoje snage i na srpskoj i na hrvatskoj strani koje ne žele kompromis i da će one nastojati sabotirati mirovni plan.

Dato/Datum: 3. 3. 1992.

Tittel/Naslov: **Høyspent i Sarajevo / Velika napetost u Sarajevu**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosna-Hercegovinas hovedstad Sarajevo ble mandag nærmest lammet av militante serbere som bygde barrikader i protest mot helgens folkeavstemning, hvor kroater og muslimer gikk man av hus og stemte for løsrivelse fra Jugoslavia. Om lag 20 hovedgater og veikryss ble blokkert, og ifølge et nyopprettet krisehovedkvarter innenriksdepartementet hadde snyksskyttere tatt opphold i minst to bygninger. Serberne brukte busser og lastebiler til å bygge barrikader av, og skjøt i lufta mot alle som forsøkte å nærme seg. Myndighetene i Sarajevo, som har en befolkning på om lag 500.000, innrømte mandag at de hadde mistet kontrollen.

Sarajevo er isolert. Både fly og togavganger til Sarajevo ble innstilt mandag, og både radio og fjernsynstasjoner kringkastet appeller fra myndighetene om at folk skulle forholde seg i ro. Gatena var så godt som folketome, og de fleste forretninger og skoler holdt stengt.

Det serbiske mindretallet i Bosnia og Hercegovina var opprørt over folkeavstemningen, men reagerte også over drapet på en serber som deltok i et bryllup i Sarajevo søndag. Nord Irland vil bli et feriehem sammenlignet med Bosnia, sa Radovan Karadzic, leder for Det serbiske demokratiske partiet (SDS) i Bosnia i et radio intervju. Bosnias etniske sammensetning gjør at republikken enten må forbli en del av Jugoslavia, eller deles opp i en konføderasjon bestående av tre uavhengige stater. I motsatt fall får vi den samme situasjonen som i Nagorno Karabakh og Libanon, sa Karadzic.

Radio Sarajevo meldte mandag at mer enn 90 prosent av deltakerne i helgens folkeavstemning hadde gått inn for uvhengighet. Talsmenn for valgledelsen opplyste nat til mandag at minst 58 prosent av innbyggerne hadde deltatt i avstemningen. Det endelige resultatet er ventet tirsdag.

FNs generalforsamling har vedtatt å sende en fredsbevarende styrke på nesten 14.000 soldater til Jugoslavia, og ifølge planen skal hovedkvarteret plasseres i Sarajevo. Mange av soldatene skal dessuten utplasseres i det nordlige grenseområdet mot Kroatia.

U ponedjeljak su glavni grad Bosne i Hercegovine potpuno blokirali militantni Srbi u znak protesta protiv izglasavanja nezavisnosti Republike, za koju su glasali Muslimani i Hrvati. Novoosnovani krizni centar Ministarstva za unutrašnje poslove tvrdi da je otprilike dvadeset glavnih ulica i raskrsnica blokirano, a snajperisti su postavljeni najmanje na dvije zgrade. Srbi koriste autobuse i teretne kamione pomoću kojih prave barikade. Pucaju u zrak, ne dopuštajući ikome da im se približi. U ponedjeljak su vlasti u Sarajevu, gradu koji ima oko 500.000 stanovnika, priznale da su izgubile kontrolu. Sarajevo je izolirano. Prekinut je aviosaobraćaj, a vozovi niti dolaze niti polaze iz Sarajeva. Radio i televizija prenose obavijest vlasti da stanovništvo sačuva prisebnost i da ne izlazi iz svojih kuća. Ulice su puste, a većina firmi i škola ne radi.

Srpska manjina pobunila se protiv rezultata referenduma, ali i zbog ubistva jednog srpskog svata u nedjelju. „Sjeverna Irska će biti mila majka u odnosu na Bosnu“, izjavio je Radovan Karadžić, lider Srpske demokratske stranke (SDS), u jednom radijskom intervjuu. „Etnički sastav Bosne određuje da ona mora nastaviti kao sastavni dio Jugoslavije ili da se napravi kao konfederacija sastavljena od triju nezavisnih

država. U suprotnom, imat ćemo situaciju kao u Nagorno Karabahu i u Libanu“, izjavio je Karadžić.

Radio Sarajevo obavještava da je više od 90% onih koji su izašli na referendum glasalo za nezavisnu Bosnu i Hercegovinu. Iz Komisije za praćenje referenduma došlo je obavještenje da je više od 58% stanovništva izašlo na referendum. Konačni rezultati referenduma znat će se u utorak.

Generalna skupština Ujedinjenih nacija donijela je odluku da pošalje 14.000 vojnika u Jugoslaviju i, u skladu s planom, njihovo glavno sjedište bit će u Sarajevu. Većina vojnika bit će stacionirana u sjevernom dijelu zemlje na granici prema Hrvatskoj.

Dato/Datum: 4. 3. 1992.

Tittel/Naslov: **Bosnia uavhengig / Bosna nezavisna**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB Reuters

Resyme/Sažetak:

President Alija Izetbegovic erklærte tirsdag den jugoslaviske republikken Bosnia som uavhengig stat. Han fordømte samtidig blokaden som militante serbere iverksatte mot republikkhovedstaden Sarajevo. Væpnede serbere satte opp barikader i en ring rundt Sarajevo etter helgens folkeavstemning om republikkens framtid. Byen ble fullstendig lammet.

Predsjednik Alija Izetbegović u utorak je proglasio jugoslavensku republiku Bosnu za nezavisnu državu. Istovremeno je osudio to što su militantni Srbi blokirali glavni grad Sarajevo. Nakon što je završeno glasanje o budućnosti Republike, naoružani Srbi su oko Sarajeva postavili bari-kade u obliku prstena. Grad je u potpunoj blokadi.

Dato/Datum: 6. 3. 1992.

Tittel/Naslov: ***Eksplosivt i Bosnia / Eksplozivno u Bosni***

Side/Strana: 2.

Forfatter/Autor: NTB Reuters

Resyme/Sažetak:

Serberne i den jugoslaviske delstaten Bosnia-Hercegovina forlangte i går at hæren måte ta over kontrollen i den borgerkrigstruende provinsen. Et militært panserkjøretøy patruljer på veien utenfor Bosnias hovedstad Sarajevo. Stemningen er fortsatt meget spent i den jugoslaviske republikken.

Serbiske ledere i Bosnia og Hercegovina ba torsdag hæren om å overta kontrollen i republikken, og rettet samtidig en skarp advarsel til EF om ikke anerkjenne Bosnias uavhengighet fordi dette kan føre til borgerkrig.

Srbi u jugoslavenskoj republici Bosni i Hercegovini zahtijevaju da vojska preuzme kontrolu u ovoj provinciji kojoj prijete građanski rat. Na ulazu u bosanski glavni grad Sarajevo primijećene su patrolne vojnih oklopnih vozila. Situacija je i dalje izuzetno napeta.

Srpski lideri u Bosni i Hercegovini u četvrtak su uputili zahtjev vojsci da preuzme kontrolu nad Republikom, a istovremeno su oštro upozorili Evropsku uniju da ne priznaju nezavisnost Bosne koja je može odvesti u građanski rat.

Dato/Datum: 7. 3. 1992.

Tittel/Naslov: ***Demonstrerte for fred / Demonstrirali za mir***

Side/Strana: 8.

Autor/Forfatter: NTB Reuters

Resyme/Sažetak:

„Vi vil ha fred!“ ropte titusener av muslimer, serbere og kroater sammen da FN-utsendingen Cyrus Vance kom til Bosnia- Hercegovinas hovedstad Sarajevo torsdag. Demonstrasjonen hadde et sted mellom 10.000 og 50.000 deltakere, og være en av de største anti krigsmarkeringene i Jugoslavia etter at borgerkrigen i Kroatia begynte åtte måneder tilbake.

„Hoćemo mir!“, zajedno su uzvikivale hiljade Muslimana, Srba i Hrvata u utorak kada je izaslanik Ujedinjenih nacija Cyrus Vance stigao u Sarajevo. U demonstracijama je učestvovalo između 10.000 i 50.000 demonstranata i to su bile jedne od najvećih antiratnih demonstracija u Jugoslaviji nakon što je počeo građanski rat u Hrvatskoj prije osam mjeseci.

Dato/Datum: 19. 3. 1992.

Tittel/Naslov: ***Fredshåpet stiger i kaotiske Bosnia / Nada za mirom se povećava u haotičnoj Bosni***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Bosnia er som huden på en leopard, - en gul fell av svarte flekker; sier Trifko Komad, sekretær i det serbiske nasjonalistpartiet til Bergen Tidende. Serbere, kroater og muslimer bor ikke adskilt fra hverandre i store og små byer. Det blir derfor ikke lett å opprette kantoner eller selvstyrte områder for de enkelte gruppene. Vi serbere er i alle fall villige til å prøve eksperimentet, sier han.

„Bosna je kao leopardova koža – žuto polje s crnim flekama“, kaže za *Bergens Tidende* Trifko Komad, sekretar Srpske nacionalističke partije. „Srbi, Hrvati i Muslimani ne žive odvojeno jedni od drugih kako ni u velikim tako ni u malim gradovima. Zbog toga će biti teško formirati kantone ili samostalne uprave za sve grupe. Mi Srbi smo u svakom slučaju spremni da probamo eksperiment“, kaže Komad.

Dato/Datum: 28. 3. 1992.

Tittel/Naslov: **Eksplosivt i Bosnia / Eksplozivno u Bosni**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB Reuters

Resyme/Sažetak:

Det kollektive presidentskapet i Bosnia-Hercegovina vil varsle FN om at de demokratiske prosessen er ute av kontroll, og at republikken nå er truet. Et fly fra det jugoslaviske luftvåpen skjøt fredag raketter mot en fabrikk i byen Bosanski Brod i Bosnia. Bosanski Brod er utsatt for kraftig fly og artilleriangrep. Geværdild, granater og bombeeksplosjoner rystet Bosnia-Hercegovina fredag, og den jugoslaviske republikkens ledere frykter at lov og orden skal bryte fullstendig. Bosnia-Hercegovinas kollektive presidentskap, som består av både muslimer, serbere og kroater, uttrykker dyp bekymring over forholdene i en erklæring som ble offentliggjort etter et møte torsdag.

Kolektivno Predsjedništvo u Bosni i Hercegovini upozorilo je Ujedinjene nacije da su demokratski procesi izvan kontrole i da je Republika u opasnosti. Jedan avion Jugoslavenske narodne armije ispalio je raketu prema fabrici u Bosanskom Brodu. Inače, Bosanski Brod je izložen jakim avionskim i artiljerijskim napadima. Vatra iz pješadijskog naoružanja, granate, eksplozije tresle su Bosnu i Hercegovinu u petak, a političko vođstvo ove republike se boji da se javni red i mir i poredak u potpunosti ne naruše. Bosanskohercegovačko kolektivno Predsjedništvo, sastavljeno od Muslimana, Srba i Hrvata, izražava duboku zabrinutost događajima, stoji u jednom saopćenju za javnost izdatom nakon sastanka održanog u četvrtak.

Dato/Datum: 30. 3. 1992.

Tittel/Naslov: **Nye kamper i Bosnia / Nove borbe u Bosni**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

To mennesker ble drept av snikskytter i den nordlige del av Bosnia-Hercegovina søndag. Det var også kamper i byen Mostar og i Neum på adriaterhavskysten, men det er ikke meldt om personskader.

U nedjelju su dvije osobe poginule od snajperske vatre u sjevernom dijelu Bosne i Hercegovine. Također su registrirane borbe u Mostaru i Neumu na jadranskoj obali, ali nema podataka o poginulima.

Dato/Datum: 5. 4. 1992.

Tittel/Naslov: **Flyangrep mot flere byer / Avionski napadi na više gradova**

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Jagerfly fra det jugoslaviske flyvåpenet gikk til angrep mot to byer i Bosnia-Hercegovina tirsdag morgen, dagen etter at EF landene sa de ville anerkjenne republikken som en uavhengig stat. Flyene angrep militære installasjoner i byene Listica og Citluk, og det raste harde kamper rundt flyplassen og en militærforlegning i den sørvestlige byen Mostar.

Borbeni avioni jugoslavenske avijacije napali su dva grada u Bosni i Hercegovini u utorak ujutro, dan nakon što su se države Evropske unije izjasnile da žele priznati Republiku kao nezavisnu državu. Meta avionskih napada bile su vojne instalacije u gradovima Lištica i Čitluk, a teške borbe vodile su se oko vojnih baza u Mostaru na jugozapadu zemlje.

Dato/Datum: 9. 4. 1992.

*Tittel/Naslov: **Sarajevo frykter stormangrep / Sarajevu prijeti veliki napad***

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbiske grupper med tungt artilleri har omringet Sarajevo. Ryktene går om at hæren har planer om et militært stormangrep på byen. Samtidig skaper snikskytteere panikk og frykt, slik at folk stort sett holder seg innendørs, sier lederen for det lokale fjernsynsselskapet Yutel, Goran Milic, til NTB. Hver natt blir det skutt med granater og håndvåpen, og fjernsynshuset ble beskyttet natt til onsdag uten at noen ble såret, opplyser Milic. Han forteller at medarbeidererne sover i fjernsynshuset hver natt fordi de ikke kan gå hjem på grunna av portforbudet.

Den serbisk-dominerte jugoslaviske hæren nektet onsdag å trekke seg ut av Bosnia-Hercegovina, som tirsdag ble anerkjent som selvstendig stat av enn rekke land, blant dem EF-landene, Usa og Norge. Hæren kommer ikke til å trekke seg ut av republikken på minst fem år, sa general Zivota Panic på et møte i Beograd, hovedstaden i det som er igjen av Jugoslavia.

Sarajevo radio meldte onsdag at 30 mennesker skal ha blitt drept i hovedstaden siden søndag i den verste krisen siden den annen verdenskrig. Serbiske ledere har erklært om lag 60 prosent av Bosnia-Hercegovina for å være en del av en serbisk republikk. Om lag 44 prosent av innbyggerne i Bosnia-Hercegovina er slaviske muslimer, 31 prosent er serbere og 17 prosent er kroater.

Familien sørger over en politimann som ble drept i skuddveksling med snikskytttere i Sarajevo i går.

„Srpske grupe s teškom artiljerijom opkolile su Sarajevo. Glasine se šire da Jugoslavenska narodna armija planira veliki napad na grad. Istovremeno, djelovanje snajperista stvara paniku tako da se stanovništvo uglavnom zadržava u kućama“, kaže urednik TV Yutela Goran Milić za NTB. „Svaku noć grad je izložen granatiranju. RTV dom je u srijedu navečer pogođen, ali nije bilo poginulih niti povrijeđenih“, kaže Milić. On objašnjava da novinari i drugo osoblje spavaju u RTV domu jer je uveden policijski sat.

Jugoslavenska narodna armija, kojom dominiraju Srbi, odbila je da se povuče iz Bosne i Hercegovine, koju su u utorak kao nezavisnu državu priznale zemlje evropske zajednice, Sjedinjenih Američkih Država i Norveške. „Vojska se u narednih pet godina neće povući iz Bosne i Hercegovine“, izjavio je general Života Panić na jednom sastanku u Beogradu, glavnom gradu onoga što je još ostalo od Jugoslavije.

Radio Sarajevo je objavio da je od nedjelje do srijede ubijeno oko 30 osoba u najvećoj krizi nakon Drugog svjetskog rata. Srpske vođe objavile su da oni žele najmanje 60% teritorije Bosne i Hercegovine, koliko im je potrebno za formiranje samostalne srpske republike. Inače, sastav stanovništva u Bosni je oko 44% slavenskih Muslimana, 31% su Srbi i oko 17% su Hrvati.

Jedna porodica žali za ubijenim policajcem kojeg je jučer ubio snajperista u Sarajevu.

Dato/Datum: 9. 4. 1992.

Tittel/Naslov: **Unntakstilstand i Bosnia og Hercegovina / Vanredno stanje u Bosni i Hercegovini**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Reuters

Resyme/Sažetak:

Regjeringen i Bosnia-Hercegovina erklærte sent onsdag kveld unntakstilstand, og kunngjorde at de straks ville overta kontrollen over republikkens forsvarsstyrker. Styrkene har hittil vært underlagt den serbisk dominerte føderale hæren. Regjeringen har gitt seg selv makten til å utstede bindene dekreter med øyeblikkelig virkning. Den er sammenstatt av muslimske og kroatisk ledere og blir boikottet av den serbiske minoriteten.

Den føderale hæren og inneriksdepartementet i Bosnia-Hercegovina ble onsdag dessuten enige om å opprette felles patruljer som skal overvåke avvæpningen og tilbaketrekningen av alle paramilitære styrker fra Sarajevo.

Situasjonen i Sarajevo er rolig, og det er ikke noe spesielt å melde fra de norske styrkene i byen, sa kommandørkaptein Stig Morten Karlsen i Forsvarets overkomando til NTB onsdag.

Vlada Bosne i Hercegovine proglasila je u srijedu navečer vanredno stanje i obznanila da će vrlo brzo preuzeti kontrolu nad odbrambenim snagama. Teritorijalna odbrana je do sada bila pod upravom Jugoslavenske narodne armije kojom dominiraju Srbi. Vlada želi prenijeti ovlasti na sebe kako bi mogla donositi odluke s rokom izvršenja odmah. Vlada je sastavljena od Muslimana i Hrvata, a srpska manjina bojkotuje njen rad.

Jugoslavenska narodna armija i Ministarstvo za unutrašnje poslove u Bosni i Hercegovini usaglasili su se da formiraju zajedničke patrola koje će nadgledati razoružavanje i povlačenje svih paramilitarnih jedinica iz Sarajeva.

„Situacija u Sarajevu je mirna i ne događa se ništa specijalno“, izjavio je za NTB komandant norveških jedinica u sastavu UN-a u Sarajevu, kapetan Stig Morten Karlsen.

Dato/Datum: 10. 4. 1992.

Tittel/Naslov: **Ber FN om hjelp / Mole UN za pomoć**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Presidenten i Bosnia og Hercegovina, Alija Izetbegovic, har bedt FN om hjelp etter at det er innført unntakstilstand i republikken, melder Sarajevo radio. Det raste torsdag harde kamper i flere områder i republikken.

Predsjednik Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović zamolio je Ujedinjene nacije za pomoć nakon što je proglašeno vanredno stanje u Republici, javio je Radio Sarajevo. U četvrtak su se jake borbe proširile na mnoga područja u Republici.

Dato/Datum: 11. 4. 1992.

Tittel/Naslov: **Serbisk angrep i Bosnia / Srpski napad u Bosni**

Side/Side: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Flere tusen slaviske muslimer ble utsatt for serbiske angrep i meddeladerborgen i Zvornik ved elva Drina i den østlige del av Bosnia og Hercegovina nær grensen til Serbia, melder Sarajevo radio. Ytterligående serbiske styrker som krysset grensen til Bosnia-Hercegovina sammen med regulære styrker fra den jugoslaviske hæren, krevde fredag at muslimene i Zvornik skulle levere fra seg sine våpen og overgi seg. Meldinger gikk fredag ut på at serbiske soldater under kommando av den serbisk nasjonalisten Arkan eller Zeljko Raznjatovic hadde inntatt Zvornik etter flere timers kamper. Det var den andre byen i Bosnia og Hercegovina som ble okkupert av serberne etter at Bijeljina i nordøst falt for 11 dager siden.

Observatører i Sarajevo tror at den serbiske militsen og den jugoslaviske hæren følger den samme strategien i Bosnia-Hercegovina som den gjorde i Kroatia. Det vil si at serberne forsøker å okkupere områder som serbiske grupper har erklært som sine områder. Serberne er motstandere av Bosnia-Hercegovina som selvstendig stat, mens muslimer og kroater støtter den selvstendige republikken.

President Alija Izetbegovic fordømte den serbiske aggresjonen mot den nye staten Bosnia-Hercegovina i en sending fra fjernsynet i Sarajevo.

Hiljade slavenskih Muslimana izloženo je napadu u Kula Gradu u Zvorniku, na rijeci Drini, u istočnom dijelu Bosne i Hercegovine, na granici prema Srbiji, obavještava Radio Sarajevo. Ekstremne srpske jedinice, koje su prešle granicu zajedno s regularnim jedinicama Jugoslavenske narodne armije, zatražile su od Muslimana u Zvorniku da daju oružje koje imaju i da se predaju. Ovo saopćenje objavljeno je u petak nakon što su srpski vojnici, pod komandom srpskog nacionaliste Arkana ili Željka Ražnatovića Arkana, zauzeli Zvornik nakon nekoliko sati borbe. Ovo je drugi grad u Bosni i Hercegovini koji su Srbi okupirali nakon što je Bijeljina na sjeveroistoku pala prije 11 dana.

Posmatrači u Sarajevu smatraju da srpska milicija i Jugoslavenska narodna armija sprovode istu strategiju u Bosni i Hercegovini kao što su činili u Hrvatskoj, tj. Srbi pokušavaju okupirati područja koja su proglasili svojim. Srbi se protive nezavisnosti Bosne i Hercegovine dok je Muslimani i Hrvati podržavaju.

Predsjednik Alija Izetbegović u televizijskom obraćanju u Sarajevu osudio je srpsku agresiju prema novoj državi Bosni i Hercegovini.

Dato/Datum: 13. 4. 1992.

Tittel/Naslov: ***Våpenhvile i Bosnia / Primirje u Bosni***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Hovedpartene i konflikten i Bosnia-Hercegovina ble søndag enige om en våpenhvile som skulle tre i kraft ved midnatt, opplyste EF utsendingen Jose Cutilheiro etter å ha hatt samtaler med partene siden lørdag.

Tidligere på dagen varslet serbiske talsmenn i Bosnia-Hercegovina full mobilisering av alle som er i stand til bærer våpen. Det gjelder å forhindre den biologiske ødeleggelsen av serberne, lød det i opproret.

Tyngdepunktet i helgens treffninger har vært byen Foca og Capljina. Tungt ertilleri ble satt inn både her og i industribyen Zvornik, som tross muslimsk flertall er under serbisk kontroll. Jugoslaviske krigsfly bombet søndag Capljina og Neum og flere landsbyer.

I den nordlige byen Bosanski Brod, der muslimer og kroater dominerer, forbød myndigheten lørdag for første gang i Bosni-Hercegovina det serbiske partiet SDS og kalte det terror organisasjon.

Israel har forberedt evakueringen av 5.500 jugoslaviske jøde, sa en talsmann for Jewish Agency søndag. Detaljene må forbli hemmelige, men vi har jobbet med dette prosjektet det siste året, sa talsmannen for det halvstatlige organet som har ansvar for all immigrasjon.

Glavni akteri konflikta u Bosni i Hercegovini saglasili su se da prekinu vatru, što će stupiti na snagu u nedjelju u ponoć, izjavio je izaslanik evropske zajednice Jose Cutilheiro nakon sastanka održanog u subotu s akterima sukoba.

Jutros rano srpski glasnogovornik u Bosni i Hercegovini pozvao je sve Srbe koji su u stanju nositi oružje da se odazovu pozivu na mobilizaciju. „U pitanju je sprečavanje biološkog uništenja Srba“, naglašava se u pozivu.

Na sjeveru zemlje, u Bosanskom Brodu, gdje Muslimani i Hrvati dominiraju, vlasti su prvi put donijele odluku po kojoj se Srpska demokratska stranka (SDS) naziva terorističkom organizacijom.

Izrael je pripremio evakuaciju 5.500 jugoslavenskih Jevreja, izjavio je u nedjelju jedan glasnogovornik jevrejske agencije. „Ne možemo otkrivati detalje, ali mi smo na ovom projektu radili zadnju godinu“, dodao je ovaj glasnogovornik.

Dato/Datum: 14. 4. 1992.

Tittel/ Naslov: **Våpenhvile brutt i Bosnia-Hercegovina / Prekinuto primirje u Bosni i Hercegovini**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Våpenhvilen i Bosnia-Hercegovina ble brutt gjentatte ganger mandag, og utviklingen gikk faretruende raskt mot borgerkrig i den nye republikken på Balkan. Kamper med maskingeværer og artilleri brøt mandag ut i utkanten av hovedstaden Sarajevo der flyplassen på nytt ble stengt. Hundrevis av mennesker hadde samlet seg på flyplassen for å forsøke å få plass på fly som kunne bringe dem vekk fra kampene. Sarajevo radio meldte om mange drepte og sårede i kamper rundt byen Foca i øst ved grensen til Serbia. Ifølge kroatisk radio var det granataangrep mot byen Bosanski Brod. Kampene i Bosnia-Hercegovina brøt ut etter at republikken ble anerkjent av mange land i forrige uke. Utenlandske hjelpearbeidere sier at om lag 140.000 mennesker har flyktet fra hjemmene sine.

Den serbisk dominert jugoslaviske hæren og flyvåpnet har deltatt i kampene, og muslimer og kroater anklager hæren og flyvåpnet for å støtte de serbiske væpnede gruppene med å ta kontrollen over viktige byer. Offiserer avviser påstander om at de har valgt side i striden.

Vi gjør alt vi kan for å bidra til å få slutt på kampene, sa en talsmann for hæren i Bosnia. Serbiske grupper satte opp skilt ved Semberija – området i Nord Bosnia med varsel om at de er en del av en uavhengig serbisk republikk i Bosnia-Hercegovina.

Primirje u Bosni i Hercegovini prekinuto je bezbroj puta, a razvoj događaja ide u pravcu građanskog rata u ovoj novoj republici na Balkanu. Pješadijske borbe i artiljerijski napadi vodili su se tokom jučerašnjeg dana u predgrađu Sarajeva, u blizini aerodroma, tako da je on ponovo zatvoren. Stotine ljudi okupilo se na aerodromu kako bi pokušali pobjeći što dalje od središta borbi. Radio Sarajevo obavijestio je o velikom broju ubijenih i ranjenih u borbama oko grada Foče, u istočnoj Bosni, na granici prema Srbiji. Kako izvještava hrvatski radio, pod artiljerijskom vatrom našao se Bosanski Brod.

Borbe u Bosni i Hercegovini počele su nakon što je mnogo država priznalo nezavisnost Republike prošle sedmice. Strani humanitarni radnici javljaju da je oko 140.000 ljudi napustilo svoje domove. Većinski srpska Jugoslavenska narodna armija i borbeni avioni učestvuju u borbama, a Muslimani i Hrvati optužuju Jugoslavensku narodnu armiju i njenu avijaciju da pomaže srpske naoružane grupe da zauzmu važnije gradove. Oficiri odbijaju optužbe da su se opredijelili za stranu u sukobu. „Mi činimo sve da zaustavimo borbe“, izjavio je jedan od armijskih glasnogovornika u Bosni. Na području Semberije, na sjeveru Bosne, srpske grupe postavile su znak s upozorenjem da je to područje Nezavisne srpske republike u Bosni i Hercegovini.

Dato/Datum: 15. 4. 1992.

Tittel/Naslov: ***Bosnia er økologisk kruttønne / Bosna je ekološko bure baruta***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kommunistlederne i den tidlige jugoslaviske føderasjonen valgte å legge viktige kjemiske fabrikker, jern og stålverk til Bosnia-

Hercegovina med skog og fjell. Trusler om aksjoner mot en kjemisk fabrikk og et kraftverk i Bosnia-Hercegovina har gjort den tidligere jugoslaviske republikken til en økologisk krutt-tønne.

Nyhetsbyrå Tanjug meldte tirsdag om gatekamper mellom serbere på den ene siden og kroater og slaviske muslimer i byen Mostar.

Komunistički lideri bivše jugoslavenske federacije izgradili su važne hemijske fabrike, željezare i livnice u planinama Bosne i Hercegovine. Prijetnje o vojnim akcijama prema jednoj hemijskoj fabrici i električnoj centrali u Bosni i Hercegovini učinili su ovu bivšu jugoslavensku republiku buretom baruta.

Novinska agencija Tanjug u utorak je izvijestila o uličnim borbama između Srba na jednoj i Hrvata i slavenskih Muslimana na drugoj strani u Mostaru.

Dato/Datum: 18. 4. 1992.

*Tittel/Naslov: **Gate kamper i Sarajevo / Ulične borbe u Sarajevu***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Det var kamper i flere steder i Sarajevos gater natt til fredag. Regelrette gateslag begynte bare noen timer etter at FN-s spesialutsending Cyrus Vance forlot byen etter å ha drøftet situasjonen med lederne i Bosnia-Hercegovina. Minst fire mennesker ble drept og over 40 såret i sammenstøt forskjellige steder i Bosnia torsdag.

U noći s četvrtak na petak na više mjesta u Sarajevu vođene su ulične borbe. Prave ulične borbe počele su samo nekoliko sati nakon što je specijalni izaslanik Ujedinjenih nacija Cyrus Vance napustio grad, poslije razgovora o nastaloj situaciji koje je vodio s liderima u Bosni i Hercegovini. U četvrtak su u sukobima u različitim mjestima Bosne i Hercegovine poginule najmanje četiri osobe, a preko 40 je ranjeno.

Dato/Datum: 21. 4. 1992.

Tittel/Naslov: **Norsk FN styrke utenfor / Norveške jedinice u sklopu UN-a izvan zemlje**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Ved hovedkvarteret i Sarajevo i Bosnia-Hercegovina hørte FN styrken i løpet av en urolig påske stadig skyting, men ingen er kommet til skade og krigshandlingene er ikke rettet mot FN-s soldater. Det opplyser oberstløytnat Odd Solem, som er leder for den norske FN styrken i Sarajevo, i en samtale med Bergens Tidende. Det skyting praktisk talt hver eneste nat, og vi regner med at Sarajevo er omringet av serberne, sier Solem. Han forteller at lokal transport blir hindret og at det er tegn til matvaremangel i Sarajevo som er hovedstaden i Bosnia-Hercegovina.

Den norske styrken under Odd Solem har hovedansvaret for alle FN soldateres bevegelser i det tidligere Jugoslavia. Det betyr at nordmennene er utplassert i alle havner, jernbanestasjoner, viktige veikryss og flyplasser over store deler av landet.

Det var myndighetene i Bosnia som hadde kontrollen med flyplassen i Sarajevo, men etter korte kamper overtok den føderale hæren. I dag er den serbisk kontrollerte hæren som operer flyplassen.

EF landene satser nå på en total internasjonal isolasjon av Serbia og forbereder straffetiltak. Serberne blir oppfattet som hovedansvarlige for bruddet på den siste våpen hvile 12. april. Da så Bosnia-Hercegovinas suverenitet ble anerkjent av EF og USA for tre uker siden, erklærte det serbiske mindretallet seg for uavhengig av den nye stat. Denne planen har den føderale hæren og det serbiske mindretallet skutt i filler.

„U glavnoj bazi UN-a, smještenoj u blizini Sarajevskog aerodroma, cijelo vrijeme nemirnih uskršnjih praznika čuli su se pucnji. Nije bilo poginulih niti povrijeđenih, a akcije nisu bile usmjerene prema vojnicima UN-a.“ Ovo je u razgovoru za Bergens Tidende izjavio potpukovnik Odd Solem, komandant norveških vojnika pri UN-u. „Puca se svaku noć i

mislimo da su Srbi opkolili Sarajevo“, kaže Solem. On dodaje da je cjelokupan lokalni transport obustavljen i da se već primjećuje nedostatak hrane u Sarajevu, glavnom gradu Bosne i Hercegovine.

Norveške jedinice unutar UN-a odgovorne su za pokrete svih UN-ovih jedinica na području bivše Jugoslavije. To znači da su Norvežani stacionirani u svim lukama, željezničkim stanicama, važnim raskrscima i aerodromima u zemlji. Bosanska vlada imala je kontrolu nad Aerodromom u Sarajevu, ali nakon kraćih borbi prešao je pod kontrolu Jugoslavenske narodne armije, tako da od danas aerodrom kontrolira dominirajuće srpska Jugoslavenska narodna armija.

Evropska unija sada intenzivno radi na iznalaženju kaznenih mjera i izolacije Srbije. Srbi su optuženi da su glavni odgovorni za narušavanje zadnjeg primirja od 12. aprila. Kada su prije tri sedmice zemlje Evropske unije i SAD-a priznale bosanskohercegovačku nezavisnost i suverenost, srpska manjina proglasila se nezavisnom od novopriznate države. Ovaj plan srpska manjina počela je realizirati uz pomoć Jugoslavenske narodne armije.

Dato/Datum: 22. 4. 1992.

Tittel/Naslov: ***Voldsomme kamper i Sarajevo / Žestoke borbe u Sarajevu***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Harde kamper i Sarajevo førte tirsdag. Dette er en by større en Oslo, og det er ett menneske ute. Det brenner flere steder, vi hører eksplosjoner og det skytes i ett sett, overalt. Hamret løs serbiske styrker hamret løs på Sarajevo med granatkastere, til tross for at USA og EF nå vurderer å bryte de diplomatiske forbindelsene med Jugoslavia på grunn av det de mener er serbisk aggresjon i Bosnia. Fjernsynssenteret ble truffet for første gang. Kulene pep, stadig brak fra eksplosjoner rystet byen mens granatsplinter lå strødd i de nesten folketomme gatene. Fjernsynstårnet ble truffet ni ganger.

Sarajevo radio meldte tirsdag om kamper i byen Doboj i Nord Bosnia, og om skyting i landsbyen Vlasenica i øst. Fire personer skal

ha blitt drept i kamper i byen Derventa i nord siden mandag. Etter ukene med borgerkrig i Bosnia-Hercegovina kan de se ut til at de bosniske serberne med hjelp fra den føderale hæren står foran sitt militære mål. Langt på vei har de lyktes å forbinde de relativt konsentrerte serbiske områdene i Vest Bosnia-Hercegovina med serbisk områder i øst og sør. Dertil er en rekke kommuner i Nord Bosnia nå under serbisk kontroll, slik at det er fremgang i nord kan det neste militære mål for serberne være å opprette en gjennomgående vest-øst forbindelse i det sørlige Bosnia. Skulle dette lykkes, vil serberne ha nådd et „drømmemål“: De vil da ha skaffet seg herredømme i et sammenhengende område, det muslimske befolkningsflertallet vil være fullstendig omringet mens det kroatisk mindretallet vil være avskåret fra resten av Bosnia.

U utorak su se vodile žestoke borbe u Sarajevu. To je grad veći od Osla i s mnogo ljudi na ulicama. Gori i puca na sve strane, čuju se eksplozije. Srpske jedinice navalile su na grad nakon što su ga prije toga dugo granatirale. Sve ovo odvija se uprkos upozorenju Evropske unije i SAD-a da će prekinuti diplomatske odnose s Jugoslavijom zbog srpske agresije na Bosnu i Hercegovinu. Jedan TV-predajnik pogođen je devet puta, grad se trese od eksplozija, granate padaju po cijelom gradu, ulice su puste.

Radio Sarajevo je u utorak javio o borbama u Doboju na sjeveru Bosne, kao i o pucnjavi u Vlasenici na istoku. Od ponedjeljka su četiri osobe ubijene u borbama u Derventi, gradu na sjeveru zemlje. Nakon nekoliko sedmica građanskog rata u Bosni i Hercegovini izgleda da bosanski Srbi, uz pomoć Jugoslavenske narodne armije, stoje pred ostvarenjem svog vojnog cilja. Uspjeli su povezati relativno zgusnuta srpska područja u zapadnoj Bosni sa srpskim područjima na istoku i jugu. Niz općina na sjeveru Bosne sada je pod srpskom kontrolom, tako da sljedeći vojni cilj za Srbe može biti formiranje zapadno-istočne veze teritorija. Ako to uspije, onda će Srbi imati „cilj iz snova“: Oni će biti gospodari međusobno povezanih oblasti koje će potpuno opkoliti muslimansku većinu, dok će hrvatska manjina biti potisnuta iz ostatka Bosne.

Dato/Datum: 25. 4. 1992.

Tittel/Naslov: **Krever utvidet mandat for FN / Zahtjev za proširenje mandata UN-a**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters- AP

Resyme/Sažetak:

Frankrike, Tyskland og Polen ba fredag om et krisemøte i FN-s sikkerhetsråd. De tre landene presser på for å utvide FN-s fredsopdrag til den livsfarlige kruttønna Bosna-Hercegovina har utviklet seg til å bli. Det tyrkiske utenriksdepartementet appellererte fredag ti EF om å gripe inn i konflikten. Utenriksminister Hikmet Cetin uttrykte sterk uro over utviklingen, og pekte på at stabiliteten i hele området er truet av den voldsomme konflikten. Tyrkia frykter blant annet at borgerkrigen i Bosnia-Hercegovina skal føre til en ukontrollert strøm av flyktninger til Tyrkia og andre europeiske land.

Serbisk milits kidnappet fredag to busser med 200 barn og FN soldatene som var eskorte. Episoden fant sted i Ilidza, en forstad til Sarajevo.

Ni personer er blitt drept og 56 såret det siste døgnet under kampene i Bosnia.

Hundrevis av mennesker strømmet i sentrum av Sarajevo, på flukt fra de vestlige forstedene og landsbyer i nærheten som er blitt kraftig bombardert. „Jeg har gjennomlevd tre kriger, men jeg kan fortelle deg at Hitlers krig ikke var noe sammenlignet med det bombardementet vi gjennomlevde sist natt“, sa Zukija Bahtijarevic (90), som flyktet fra et muslimsk område.

U petak su Francuska, Njemačka i Poljska zamolile da se održi hitan sastanak Vijeća sigurnosti UN-a. Ove tri zemlje zahtijevaju da se proširi mandat UN-a prema Bosni i Hercegovini, koja prijete da postane bure baruta. Tursko Ministarstvo za vanjske poslove u petak je apeliralo da se Evropska unija uključi u konflikt. Ministar za vanjske poslove Hikmet Ćetin izrazio je veliku zabrinutost nad slijedom događaja i ukazao da je zbog žestokog konflikta ugrožena stabilnost cijelog područja. Turska se boji, između ostalog, da će građanski rat u Bosni i Hercegovini dovesti do velikog nekontroliranog vala izbjeglica u Tursku i druge evropske zemlje.

Srpska milicija je u petak na Ilidži, u predgrađu Sarajeva, otela dva autobusa sa 200 djece i nekoliko vojnika UN-a koji su bili u pratnji konvoja.

U borbama u Bosni i Hercegovini u posljednja 24 sata ubijeno je devet osoba, a 56 ranjeno.

Stotine ljudi došlo je iz žestoko bombardiranih zapadnih dijelova grada u centralne dijelove Sarajeva. „Ja sam preživio tri rata, ali ti mogu reći da se Hitlerov rat ne može porediti s bombardiranjem koje smo doživjeli prošle noći“, kaže Zukija Bahtijarevic (90) koji je protjeran iz muslimanskog dijela grada.

Dato/Datum: 29. 4. 1992.

Tittel/Naslov: **Bosnia, Tyskland, Kabul / Bosna, Njemačka, Kabul**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB- Reuters

Resyme/Sažetak:

Det kan bli aktuelt for FN å utvide sitt engasjement i det tidligere Jugoslavia også til republikken Bosnia-Hercegovina. Situasjonen i republikken er kritisk etter mange serbiske angrep, og FN vurderer også tiltak mot Serbia om ikke landet avslutter aksjoner inne i den ferske naborepublikken.

Spenningen har økt i Bosnia etter at presidentrådet i republikken ga den serbisk dominerte jugoslaviske hæren ordre om å trekke seg ut av området etter at Serbia og Montenegro dannet et nytt Jugoslavia mandag. Den jugoslaviske hæren har utelukket en snarlig tilbaketrekning og sagt at den trengs til å beskytte det serbiske mindretallet i Bosnia. Både den føderale hærsjefen Blagoje Adzic og øverstkommanderende for hærstyrken i Bosnia avviste blankt å trekke sine 100.000 soldater ut av Bosnia, ifølge det serbiske nyhetsbyrået Tanjug. I et brev til den bosniske presidenten sa Adzic at 90 prosent av soldatene er serbere, og at 80 prosent er serbere hjemmehørende i Bosnia- Hercegovina som verken kan eller vil trekke seg tilbake til Serbia og Montenegro. Den føderale hæren har hjulpet serbiske halvmilitære styrker å ta kontroll over store deler av bosnisk territorium.

Ekspertter tror deler av Bosnia-Hercegovina kan være truet av hungersnød, fordi forsyningslinjene er blokert av serberne. De 600.000 innbyggerne i hovedstaden Sarajevo skal bare ha mat igjen til to ukers forbruk. På grønnsakmarkedet er det nesten bare nesle og løvetannblader å få kjøpt. Mer en 300 mennesker er drept de siste to ukene, og 400.000 bosniere er drevet på flukt fra sine hjem.

Den nye jugoslaviske staten er bare blitt anerkjent av Kina og vil få problemer med å arve det gamle Jugoslavias internasjonale status.

Moguće je da UN proširi svoj djelokrug i na područje Republike Bosne i Hercegovine. Situacija u Republici je kritična nakon mnogih srpskih ataka tako da UN procjenjuje mjere protiv Srbije ukoliko ne obustavi akcije protiv ove nove republike.

Napetost u Bosni povećana je otkako je Predsjedništvo Republike izdalo naredbu Jugoslavenskoj narodnoj armiji sa srpskom većinom da se povuče iz Bosne i Hercegovine nakon što su u ponedjeljak Srbija i Crna Gora osnovale novu Jugoslaviju. Jugoslavenska narodna armija isključuje brzo povlačenje iz Bosne i Hercegovine jer mora zaštititi srpsku manjinu u Bosni. Prema novinskoj agenciji Tanjug, i komandant Štaba Vrhovne komande Jugoslavenske narodne armije, Blagoje Adžić, i glavnokomandujući Jugoslavenske narodne armije u Bosni i Hercegovini glatko su odbili povlačenje oko 100.000 svojih vojnika iz Bosne. U pismu bosanskom predsjedniku Blagoje Adžić kaže da su u JNA 90% Srbi, a 80% tih pripadnika su porijeklom iz Bosne tako da oni niti mogu niti hoće da se povuku u Srbiju ili Crnu Goru. JNA je pomogla da srpske paramilitarne snage preuzmu kontrolu nad velikim dijelom bosanske teritorije.

Eksperti tvrde da dijelovima Bosne prijete glad jer su Srbi blokirali puteve koji služe za prolazak konvoja s hranom. 600.000 stanovnika glavnog grada Sarajeva imaju hrane još za sljedeće dvije sedmice. Na pijacama se može kupiti samo žare i maslačka. U zadnjih nekoliko sedmica ubijeno je 300 osoba, a 400.000 Bosanaca protjerano je iz svojih domova.

Saveznu Jugoslaviju priznala je samo Kina, a novoosnovana Jugoslavija ima velike probleme da obezbijedi pravno nasljedstvo bivše Jugoslavije na međunarodnom planu.

Dato/Datum: 5. 5. 1992.

Tittel/Naslov: **Bosnias president satt fri / Bosanski predsjednik oslobođen**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnias president Alija Izetbegovic ble tatt til fange like etter at han kom hjem fra Portugal. Den jugoslaviske hær løslot søndag den bosniske presidenten etter å ha holdt ham i fangenskap i 24 timer. Arrestasjonen av den muslimske presidenten i Bosnia skjerpet spenningen i Sarajevo flere hakk i helgen, og rasende muslimske styrker omringet søndag hovedkvarteret til øverstkommanderende for de jugoslaviske hærstyrkene i den nylig anerkjente staten. Danmarks utenriksminister Uffe Ellemann Jensen understreket at det må stilles krav om umiddelbar løslatelse av president Izetbegovic og at føderale styrker skal trekkes helt ut av Bosnia

Den muslimske presidenten ble pågrepet av serbiske soldater lørdag da han vendte hjem fra EFs mislykkede forhandlingsmøte i Portugal. Samtidig tørnet muslimske og serbiske styrker sammen i sentrum av Sarajevo. Den siste oppblussing av kampene førte til stor skader på den gamle bydelen med sine mange middelalder – bygninger. Kampene blir omtalt som de kraftigste i Bosnia hittil.

Begge parter hevder at flere mennesker ble drept, og journalister talte minst ni døde etter at Kukanjac slapp stridsvognene sine løs i sentrumsgatene. Partene beskyldte hverandre gjensidigi for å ha startet kampene som varte til langt ut på formiddagen søndag.

Ifølge en erklæring fra den jugoslaviske hærledelsen i Beograd tidlig i morges ble to oberster og flere andre offiserer drept i det bosniske angrepet. Sjefen for regjeringsstyrkene i området, general Milutin Kukanjac, var også med i kolonnen, men greide å komme seg unna, het det i denne erklæringen.

Nye artilleri og bombeangrep rammet mandag Sarajevo, hovedstaden i Bosnia-Hercegovina. Mandag ettermiddag fløy jugoslaviske jagerfy over Sarajevo og utløste full flyalarm.

Nakon dolaska iz Portugala bosanski predsjednik Alija Izetbegović zarobljen je na Sarajevskom aerodromu. Jugoslavenska narodna armija

ga je zarobila i držala 24 sata. Hapšenje muslimanskog predsjednika dovelo je do novih napetosti u glavnom gradu Bosne i Hercegovine, gdje su muslimanske snage opkolile zgradu Komande Druge vojne oblasti Jugoslavenske narodne armije. Uffe Elleman Jensen, danski ministar za vanjske poslove, podvukao je u svojoj izjavi da se predsjednik mora odmah osloboditi, a da se Jugoslavenska narodna armija mora odmah i u potpunosti povući iz Bosne i Hercegovine.

Muslimanski predsjednik zarobljen je prilikom povratka iz Lisabona, gdje su se, u organizaciji Evropske unije, vodili bezuspješni pregovori. Istovremeno je došlo do sukoba muslimanskih i srpskih jedinica u samom centru Sarajeva. Eskalacija sukoba dovela je do toga da je oštećeno dosta srednjovjekovnih zgrada. Ove borbe označene su kao najžešće do sada.

Strane u sukobu tvrde da ima dosta mrtvih. Novinari su izbrojali devet mrtvih nakon što je general Kukanjac izveo svoje oklopne transportere i tenkove na ulice. Strane se međusobno optužuju za početak borbi koje su se odigrale u nedjelju prije podne.

U jednom beogradskom saopćenju iz Štaba Vrhovne komande Jugoslavenske narodne armije kaže se da su dvojica pukovnika i više drugih oficira ubijeni u napadu na kolonu koja je izlazila iz Sarajeva, te da je u toj koloni bio i komandant Druge vojne oblasti JNA general Milutin Kukanjac, koji se uspio izvući.

U ponedjeljak je počeo novi artiljerijski napad na glavni grad Sarajevo. U poslijepodnevним satima avioni Jugoslavenske narodne armije nadlijetali su grad. Sirene su najavile zračnu opasnost.

Dato/Datum: 6. 5. 1992.

Tittel/Naslov: ***Våpenhvile tier i Bosnia-Hercegovina /***

Prekid neprijateljstava u Bosni i Hercegovini na provjeri

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB-AFP

Resyme/Sažetak:

Presidentrådet i Jugoslavia klarte i går fra seg kontrollen over de føderale styrkene i Bosnia-Hercegovina. Styrkene ble satt under kontroll av serbisk milits i Bosnia-Hercegovina. Tidligere på dagen raste kampene på alle fronter.

I Sarajevo forsatte kampene tirsdag ettermiddag. Også fra provinsen ble det meldt om harde kamper på praktisk talt alle fronter. Bombeangrepene satte bygninger i brann, og døde mennesker lå i Sarajevos gater. Bygninger i det gamle tyrkiske kvarterer Bascarsija og byens forretningsentrum sto i flammer.

Foran forsvarsdepartementet i Beograd fortsatte mandag demonstrasjonene fra flere hundre foreldre til føderale soldater i Bosnia. De forlanger at sønnene deres blir sendt tilbake fra frontene i Bosnia og Kroatia. Våre sønner er ikke lenger villig til å dø på fremmed territorium utenfor Jugoslavia, sa foreldre.

Predsjedništvo Jugoslavije jučer je prestalo kontrolirati Jugoslavensku narodnu armiju u Bosni i Hercegovini, čije su jedinice stavljene pod kontrolu srpske milicije. Rano jutros na svim frontovima registrirane su jake borbe.

U utorak poslijepodne u Sarajevu su nastavljene borbe. Iz mnogih gradova u unutrašnjosti dolazile su obavijesti o jakim borbama. U artiljerijskim napadima zapaljene su mnoge zgrade, a mrtvi ljudi leže na sarajevskim ulicama. Zgrade u starom dijelu Sarajeva iz turskog perioda (Baščaršija) i gradski privredni centar su u plamenu.

U ponedjeljak su ispred Ministarstva za odbranu u Beogradu nastavljene demonstracije stotine roditelja čiji se sinovi bore u Bosni kao pripadnici Jugoslavenske narodne armije. Oni zahtijevaju da njihovi sinovi budu vraćeni s fronta u Bosni i Hrvatskoj. „Naši sinovi ne žele da umru na tuđoj teritoriji izvan Jugoslavije“, bila je parola roditelja.

Dato/Datum: 9. 5. 1992.

Tittel/Naslov: **Politisk kaos og nye kamper / Politički haos i nove borbe**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Radovan Karadzic, leder av det serbiske demokratiske partiet, vendte fredag tilbake til sitt hoved kvarter utenfor Sarajevo etter samtaler

med den kroatisk nasjonalistlederen Mate Boban i Graz. De to lederne ble enige om å en gjensidig våpenhvile og å dele Bosnia seg imellom uten å ta hensyn til det muslimske flertallet. Denne avtalen forandrer ingenting, men den forverrer absolutt kaoset som alt hersker i Bosnia-Hercegovina, sa en diplomat.

Styrker fra den føderale hæren, støttet av serbisk milits, sikret seg kontrollen over landsbyene Derventa og Doboj nord for hovedstaden Sarajevo, og har dermed kontroll over store deler av de nordlige områdene av republikken som grenser mot Kroatia.

General Milutin Kukanjac, øverstkommanderende for 2. militærregion som dekker deler av Bosnia-Hercegovina, har ifølge kunngjøringen fått sparken.

En muslimsk krypskytter som var anklaget for å ha skutt mot en serbisk flyktningskonvou i nord Bosnia blir her henrettet av en lokal politimann på åpen gate.

Radovan Karadžić, lider Srpske demokratske stranke, u petak se vratio u svoje sjedište izvan Sarajeva nakon razgovora s hrvatskim nacionalnim liderom Matom Bobanom u Grazu. Dvojica lideri bili su saglasni o uzajamnom prekidu vatre, kao i o međusobnoj podjeli Bosne, ne uzimajući u obzir muslimansku većinu. „Ovaj sporazum ne mijenja ništa, ali apsolutno pogoršava kaos koji potpuno vlada u Bosni i Hercegovini“, kaže jedan diplomata.

Jedinice Jugoslavenske narodne armije, podržane srpskom milicijom, osigurale su kontrolu nad Derventom i Dobojom, sjeverno od glavnog grada Sarajeva, i imaju kontrolu nad velikim dijelom teritorije na sjeveru Republike na granici prema Hrvatskoj.

General Milutin Kukanjac, komandant Druge armijske oblasti, koja pokriva dijelove Bosne i Hercegovine, razriješen je dužnosti.

Jedan musliman, optužen da je pucao u konvoj sa srpskim izbjeglicama na sjeveru Bosne, strijeljan je na ulici na licu mjesta.

Dato/Datum: 11. 5. 1992.

Tittel/Naslov: **Granatregn over Sarajevo / Kiša od granata iznad Sarajeva**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Jagerfly fra det jugoslaviske flyvåpenet strøk søndag lavt over hustakene i Bosnia-Hercegovina hovedstad Sarajevo, samtidig som den serbisk dominerte føderale hæren i morgentimene stte byen under hard artilleri og granatild. En rekke større bygninger ble skutt i brann, blant dem hovedkvarteret til det bosniske Røde Kors og hotel Bristol.

Bosnias helseministaer Arif Smajkic opplyste søndag at det offisielle tallet på drepte dermed er kommet opp 1.320, mens 6.700 er bragt til sykehus med skader. 1.900 mennesker skal også være savnet, men det er uklart om disse er falt under kamphandlinger eller har flyktet fra den krigsherjede republikken. Ifølge Smajkic er det 320.000 mennesker nå på flukt innen Bosnia-Hercegovinas grenser, mens 350.000 har flyttet til utlandet.

Ifølge militære kilder i Beograd Milutin Kukanjac være erstattet av general Ratko Mladic, en kompromissløs veteran fra kampene i Kroatia.

Avioni Jugoslavenske narodne armije u nedjelju su letjeli nisko i iznad krovova kuća glavnog grada Bosne i Hercegovine Sarajeva. Istovremeno je u jutarnjim satima uglavnom srpska Jugoslavenska narodna armija zasipala grad artiljerijskom paljbom. Čitav niz zgrada je u plamenu, među njima i zgrada Crvenog krsta i hotela Bristol.

Arif Smajkić, bosanski ministar za zdravstvo, u ponedjeljak je informirao javnost da je zvaničan broj poginulih 1.320, a ranjenih 6.700, dok se 1.900 vodi kao nestali - još uvijek se ne zna jesu li poginuli u borbama ili su protjerani u nepoznatom pravcu iz ove, ratom zahvaćene republike. Prema Smajkićevoj izjavi, 320.000 protjeranih osoba nalazi se u Republici, a 350.000 utočište je našlo u inozemstvu.

U vojnim izvorima iz Beograda stoji da je umjesto Milutina Kukanjca za komandanta Druge vojne oblasti postavljen general Ratko Mladić, beskompromisni veteran rata iz Hrvatske.

Dato/Datum: 12. 5. 1992.

Tittel/Naslov: **Frykter avgjørende offensiv / Prijete odlučujućom ofanzivom**

Side/Strana: 11, 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters og Magne Raudalen

Resyme/Sažetak:

Regjeringen i Bosnia-Hercegovina frykter at serbiske styrker som motsetter seg republikkens selvstendighet, forbereder den avgjørende offensiven mot den beleirede hovedstaden, som forsvareres av muslimske og kroatiskesoldater. Mandagens raketangrep var rettet mot en moske i bydelen Butmir som har vært isolert i tre uker. EF utsendinger forsøker å få sendt matvarer til Butmir, Sokolovic og Hrasnica, som også er isolert på grunn av angrepene.

For oss er krigen i Bosnia-Hercegovina korte glimt på Dagsrevyen av noen som hopper fra et hushjørne, peprer noen skudd, noen sårede blir dratt i ly, bombe-fly over himmelen og så hjem igjen. I virkeligheten er det 700.000 mennesker som har flyktet fra sine hjem i konflikten i det tidligere Jugoslavia. Hvor mange som er drept og hvor mange er såret vet ingen sikkert, men sykehusene har antydnet nærmere 10.000 drepte og 20.000 sårede.

Vlada u Bosni i Hercegovini smatra da srpske jedinice koje se suprotstavljaju samostalnosti Republike pripremaju odlučujuću ofanzivu na grad u opsadi koji brane muslimanski i hrvatski vojnici. Napad koji je izveden u ponedjeljak bio je usmjeren na jednu džamiju u Butmiru, dijelu Sarajeva koji je bio izoliran tri sedmice. Izaslanici Evropske unije pokušavaju poslati hranu u Butmir, Sokolović-Koloniju i Hrasnicu, koji su također izolirani zbog borbi koje se vode u okolini.

Za nas je rat u Bosni i Hercegovini kratki pogled na dnevne vijesti i to doživljamo kao skokove od jednog ćoška kuće do drugog, a što je začinjeno s nekoliko pucnjeva, ranjenika koji se grče u bolovima, granata kako svijetle i lete kroz zrak, i to je sve, a onda se vratimo u našu stvarnost. U stvarnosti to izgleda da je u bivšoj Jugoslaviji 700.000 osoba napustilo svoje domove. Koliko je ubijenih i ranjenih, to niko još sigurno ne zna. Bolnice obavještavaju o 10.000 ubijenih i 20.000 ranjenih.

Dato/Datum: 13. 5. 1992.

Tittel/Naslov: **Kjemper for å overleve / Bore se da bi preživjeli**

Side/Strana: 6.

Resyme/Sažetak:

Kampene raste videre på flere fronter i Bosni-Hercegovina tirsdag, og den nye republikken strever for å overleve etter å ha vært uavhengig i bare en måned. Radio Sarajevo meldte tirsdag at det er åpnet en ny front ved Hadzici sør for Sarajevo, hvor det deltar stridsvogner for første gang siden stridighetene begynte i republikken. Kampene fortsatte i Sarajevo, Mostar, Bratunac og Gorazde. Fem mennesker ble drept da den muslimske byen Kalesija i Bosnia falt mandag.

Krigen i Bosnia-Hercegovina er verre enn noen ev konfliktene i Afrika eller Latin-Amerika de siste årene, sa FN tjenestemannen Jose Maria Mendiluca tirsdag.

Flere europeiske land fulgte tirsdag EFs eksempel og innførte diplomatiske sanksjoner mot Jugoslavia for å stanse de serbiske og føderale styrkens angrep i Bosni-Hercegovina.

Tirsdag ble det meldt om at det raste kamper på flere fronter i Bosnia-Hercegovina. EF landene valgte å trekke sine siste observatører ut av Bosnia-Hercegovina, fordi krigen gjorde oppdraget deres for farlig.

U utorak su u Bosni i Hercegovini nastavljene borbe na više frontova. Nova Republika nastoji preživjeti svoju nezavisnost staru mjesec dana. Radio Sarajevo je u utorak objavio da je otvoren novi front kod Hadžića, južno od Sarajeva, gdje prvi put od početka borbi u Republici učestvuju i tenkovi. Borbe su nastavljene i u Sarajevu, Mostaru, Bratuncu i Goraždu. U ponedjeljak je prilikom pada muslimanskog grada Kalesije poginulo pet osoba.

„Rat u Bosni i Hercegovini je gori nego neki konflikti u Africi ili Latinskoj Americi zadnjih godina“, izjavio je u utorak uposlenik UN-a Jose Maria Mendiluca.

Mnoge evropske zemlje slijedile su primjer Evropske unije i uvele sankcije prema Jugoslaviji kako bi zaustavile napade Jugoslavenske narodne armije na Bosnu i Hercegovinu.

U utorak je objavljeno da se vode borbe na mnogim frontovima u Bosni i Hercegovini. Zemlje Evropske unije odlučile su da zbog ratnih

dejtava povuku svoje posmatrače iz Bosne i Hercegovine jer je njihov boravak opasan po život.

Dato/Datum: 15. 5. 1992.

Tittel/Naslov: ***Våpenhvilen brøt sammen / Prekinuto primirje***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Sarajevo radio opplyste at serbiske styrker iverksatte en stor offensiv mot muslimske milits-soldater i Sarajevo. Fjernsynsstasjonen opplyste at det var brutt ut harde gatekamper i en rekke områder i byen, men at de serbiske styrkene var i ferd med å vinne terreng.

Sjefen for de muslimske forsvarsstyrkene, Jovan Divjak, fortalte at muslimene har lansert motangrep i enkelte områder. Han oppfordret alle muslimer og kroater med eller uten våpen til kamp mot serberne. Vi kan forsvare de områdene som er under angrep, men vi trenger flere folk til å forsvare byen. Det er ikke nødvendig at alle bærer våpen. Folk kan for eksempel lage Molotov cocktails. Det er ingen grunn til å flykte, understreket Divjak.

EF besluttet i forrige uke å bevilge 36 millioner dollar i nødhjelp, etter at FNs høykommisær for flyktninger opplyste at det er behov for 150 millioner dollar for å hjelpe de over 650.000 menneskene som er på flukt i det tidligere Jugoslavia.

Over 1.320 mennesker er drept i den seks uker lange krigen i Bosnia-Hercegovina.

Radio Sarajevo je javio da srpske jedinice provode veliku ofanzivu protiv muslimanskih policijskih snaga u Sarajevu. Jedna televizijska stanica objavila je da su vođene žestoke borbe u mnogim dijelovima grada i da su srpske snage na putu da ovladaju tim dijelovima grada.

Jovan Divjak, komandant muslimanskih odbrambenih jedinica, objasnio je da su muslimani krenuli u protivnapad u dijelovima grada gdje se vode borbe. Pozvao je sve muslimane i Hrvate s oružjem ili bez

oružja u borbu protiv Srba. „Mi možemo odbraniti napadnute dijelove, ali trebamo još ljudi da bismo odbranili grad. Nije obavezno da svi nose oružje. Ljudi mogu, naprimjer, izrađivati Molotovljeve koktele. Nema nikakvog razloga za strah“, naglašava Divjak.

Evropska unija je prošle sedmice donijela odluku o izdvajanju 36 miliona dolara kao obaveznu pomoć nakon što je visoki komesar UN-a za izbjeglice izjavio da je potrebno 150 miliona dolara pomoći za oko 650.000 izbjeglica, koliko ih sada ima na području bivše Jugoslavije.

Više od 1.320 osoba ubijeno je u ratu u Bosni i Hercegovini koji traje već šest sedmica.

Dato/Datum: 16. 5. 1992.

Tittel/Naslov: ***FN forhandlet fram ny våpenhvile / UN pregovora o novom primirju***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-REUTERS

Resyme/Sažetak:

FNs fredsbevarende styrker forhandlet fredag fram en ny våpenhvile mellom serbere, kroater og slaviske muslimer i Sarajevo. Våpenhvilen trådte i kraft øyeblikkelig, opplyste FN talsmannen Fred Eckhard. Det er omtrent 100.000 barn i byen, og 25.000 av dem er yngre enn tre år. Mange av dem har vært uten melk i ganske lang tid. Jeg tror ikke vi klarer å komme fram til Sarajevo i løpet av de nærmeste dagene, sa UNHCR talskvinnen Sylvana Foa.

Sarajevo radio meldte at en snikskytter fredag avfyrte skudd mot president Alija Izetbegovics kontor bare minutter etter at han hadde forlatt rommet.

FNs sikkerhetsråd forberedte fredag en resolusjon med krav om at serbiske og kroatisk styrker skal trekke seg ut av Bosnia-Hercegovina. FN styrkenes hovedkvarter i Sarajevo ble torsdag truffet av granater, og to soldater ble såret.

Mirovne snage UN-a, zahvaljujući pregovorima obavljenim u petak, došle su do novog primirja između Srba, Hrvata i slavenskih

muslimana u Sarajevu. Fred Eckhard, glasnogovornik UN-a, izjavio je da je primirje stupilo na snagu odmah. U gradu se nalazi otprilike 100.000 djece, od toga je njih 25.000 mlađe od tri godine. Mnogi od njih su bez mlijeka već duže vrijeme. Glasnogovornica UNHCR-a, Sylvana Foa, izjavila je da sumnja da pomoć može doći do Sarajeva u narednih nekoliko dana.

Radio Sarajevo je obavijestio da je u petak snajperska vatra otvorena prema kancelariji predsjednika Alije Izetbegovića i to samo nekoliko trenutaka nakon što je on izašao iz nje.

Vijeće sigurnosti UN-a donijelo je rezoluciju kojom se srpske i hrvatske snage obavezuju da napuste Bosnu i Hercegovinu.

U četvrtak je napadnuto glavno sjedište UN-a u Sarajevu. U tom napadu ranjena su dva vojnika.

Dato/Datum: 19. 5. 1992.

Tittel/Naslov: **Bosnia en tragedie / Bosna jedna tragedija**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters- AFP

Resyme/Sažetak:

Sarajevo ble rystet av nye eksplosjoner tidligere mandag, og i forstaden Buca Potok ble det meldt om kamper mellom serbiske og muslimske avdelinger. Det ble også meldt om intense kamper i byen Tuzla i den nordøstlige delen av Bosnia-Hercegovina.

En FN utsending beskrev mandag situasjonen i Bosnia-Hercegovina som en massiv menneskelig tragedie. FNs høykommissær for flyktinger ber nå europeiske land om å innføre en åpen asylpolitikk overfor Bosnia-Hercegovina. Vi står overfor den største flyktingestrøm i Europa siden annen verdens krig, sa han.

I Italia sa innvandringsminister Margarita Boniver mandag kveld at hun tirsdag vil be regjering om å innføre unntakstilstand på grunn av den store forventede flyktingstrømmen, og at italienske myndighetene vil be USAs president George Bush om hjelp til å takle situasjonen.

U ponedjeljak ujutro Sarajevo su potresale nove eksplozije, a u Buča Potoku registrirane su borbe između srpskih i muslimanskih dijelova vojske. Informacije stižu i o novim borbama u Tuzli na sjeveru Bosne i Hercegovine.

Istog dana jedan izaslanik UN-a situaciju u Bosni i Hercegovini opisao je kao masovnu ljudsku tragediju. Visoki komesar UN-a za izbjeglice zamolio je evropske zemlje da uvedu otvorenu politiku za azilante iz Bosne i Hercegovine. On je tom prilikom izjavio da stojimo pred najvećom navalom izbjeglica u Evropi nakon Drugog svjetskog rata.

U Italiji je ministrica za useljenike Margarita Boniver izjavila da će u ponedjeljak navečer predložiti Vladi da uvede vanredno stanje, jer se očekuje veliki broj izbjeglica, a italijanske vlasti zamolit će američkog predsjednika Georgea Busha da im pomogne da riješe situaciju s izbjeglicama.

Dato/Datum: 19. 5. 1992.

Tittel/Naslov: ***Våpenhvile og skudd i Bosnia / Primirje i pucnji u Bosni***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnias hovedstad Sarajevo ble rystet av granat nedslag mandag kveld like etter at partene hadde inngått en våpenhvile i 21 dager, melder Sarajevo radio. Sporlys og granater var konsertrert om bygningen til byens største avishus Oslobodjenje.

Bosanskohercegovački glavni grad potresan je eksplozijama granata u ponedjeljak navečer, nakon što je potpisano trosedmično primirje, obavijestio je Radio Sarajevo. Artiljerijski napad bio je koncentriran na zgradu *Oslobodjenja*, najveće novinske kuće u gradu.

Dato/Datum: 22. 5. 1992.

Tittel/Naslov: **Gislene satt fri / Taoci puštene**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Over 6.000 muslimske flyktninger hovedsakelig kvinner og barn ble torsdag satt fri etter to døgn som gisler hos serbiske væpnede grupper i utkanten av Bosnia-Hercegovinas hovedstad Sarajevo. Flyktningene forlot byen med kurs for havnebyen Split på adriaterhavskysten i 20 busser og en rekke privatbiler torsdag ettermiddag. Flyktningene fikk reise fra byen etter at det ble inngått avtale mellom det bosniske presidentskapet og lederne for den føderale hæren som kontrolleres av serberne. Flyktningene ble satt fri på betingelse av at soldater i den føderale hæren trygt skal forlate militærleirene i Sarajevo, opplyste Maurizio Hochshild fra FNs høykommisær flyktninger. Rundt 15.000 føderale soldater har nylig forlatt Bosna-Hercegovina, men det er ventet at rundt 80.000 vil bli i republikken for å støtte serbisk milits.

Mer enn 2.200 mennesker er drept, 7.600 skadd og nesten en millionmennesker er drevet på flukt som følge av de harde kampene i Sarajevo. Krigen brøt ut etter at muslimene og kroatene tidligere i år erklærte republikken som selvstendig, noe den serbiske befolkningen ikke godtar. De vil forene et eget serbisk område med rest Jugoslavia, som i dag består av Serbia og Montenegro.

Više od 6.000 osoba, prvenstveno žena i djece, pušteno je na slobodu, nakon što su držani kao taoci srpskih naoružanih grupa u predgrađu Sarajeva. U utorak poslijepodne 20 autobusa i stotinjak privatnih automobila krenulo je iz Sarajeva prema Splitu na jadranskoj obali. Konvoj je dobio dozvolu da napusti grad nakon dogovora Predsjedništva Bosne i Hercegovine i lidera Jugoslavenske narodne armije koju kontroliraju Srbi. Konvoj je dobio dozvolu za izlazak iz grada nakon što je omogućeno i Jugoslavenskoj narodnoj armiji da napusti kasarne smještene na području Sarajeva, izjavio je Maurizio Hochshild iz Visokog komesarijata za izbjeglice. Oko 15.000 pripadnika Jugoslavenske narodne armije napustilo je Bosnu i Hercegovinu. Međutim, njih još oko 80.000 želi nastaviti boraviti u Bosni i Hercegovini kako bi podržavali srpsku miliciju.

Do sada je više od 2.200 osoba ubijeno, 7.600 je ranjeno, a milion osoba je otjerano u izbjeglištvo. To je rezultat žestokih borbi u Sarajevu i oko njega. Rat je počeo nakon što su Muslimani i Hrvati, na početku godine, proglasili nezavisnost Republike, što srpski narod nije htio prihvatiti. Srbi žele priključiti srpske krajeve Bosne Jugoslaviji koja se sada sastoji od Srbije i Crne Gore.

Dato/Datum: 23. 5. 1992.

Tittel/Naslov: ***Vil ikke trekke seg tilbake / Ne žele se povući***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

President Alija Izetbegovic forhandlet fredag med offiserene i den serbisk dominerte jugoslaviske hæren om deres tilbaketrekning fra de militære forlegningene i Sarajevo. Regjeringen i Bosnia-Hercegovina frykter at hæren med hensikt forsinker tilbaketrekning, for å gi serbisk militær mer tid til å erobre nye deler av byen før den trekker seg ut.

Tusenvis av soldater i den tidlige jugoslaviske hæren har gått inn i styrkene til den selvoppnevnte serbiske republikken Bosnia-Hercegovina, og de står under kommandoen til general Ratko Mladic. Han har mobilisert alle serbiske kvinner og menn over 18 år.

Predsjednik Alija Izetbegović u petak je razgovarao s predstavnicima Jugoslavenske narodne armije o njihovom napuštanju kasarni u Sarajevu. Vlada Bosne i Hercegovine smatra da je odugovlačenje povlačenja iz kasarni smišljeno kako bi se omogućilo srpskoj miliciji da stavi u opsadu što više dijelova grada. Hiljade pripadnika Jugoslavenske narodne armije prešlo je na stranu samoproglašene Republike srpske i stavilo se pod komandu Ratka Mladića koji je mobilizirao sve muškarce i žene starije od 18 godina.

Dato/Datum: 23. 5. 1992.

Tittel/Naslov: **Europeiske muslimer kjemper for livet –Kronikk / Evropski muslimani bore se za život - Hronika**

Side/Strana: 18.

Forfatter/Autor: Tone R. Bringa

Resyme/Sažetak:

Europeiske muslimer kjemper for livet. Følelsen av å stå alene og frykten for at Europa skal svikte dem øker hos muslimene i Bosnia og andre steder på Balkan. De bosniske muslimenes kulturelle og religiøse toleranse har lange tradisjoner. Denne toleransen er delvis en dyd av nødvendighet på grunn av muslimenes sårbare situasjon som en kulturell minoritet på Balkan, men den er i like høy grad uttrykk for en bosnisk tradisjon og holdning som muslimene, i likhet med mange av sine serbiske og kroatiske bosniske medborgere er arvtagere av.

De bosniske muslimene er etterkommere av bosniere som konverterte til islam da Bosnia var del av Det ottomanske rike. Det er mye som tyder på at flertallet av de som konverterte var medlemmer av den heretiske bosniske kirke, såkalte Bogumiler, som ble forfulgt både av den vestlige katolske og den østlige ortodokse kirke. De ottomanske erobrere representerte en islam som viste stor toleranse overfor lokale tradisjoner og skikker. En konvertering til islam ble av de fleste bosniere ikke betraktet som en radikal endring og dessuten ville dette beskytte dem fra videre forfølgelser fra de kristne kirker.

De bosniske muslimene fortolket islam utifra sin egen hverdag og de lokale forhold. Deres tradisjoner reflekterer at de i århundrer har levd i nært samvær med sine kristne naboer. En mangfoldig og rik kultur er blitt skapt i Bosnia som et resultat av at landet ligger i krysningspunktet mellom øst og vest mellom kristne Europa og det islamske Asia.

Det alt overveinde flertall av de bosniske muslimene, også blant de troende, kjenner seg ikke igjen når serbere og kroater roper opp om faren for en islamsk fundamentalistisk stat i Bosnia. Et av de serbiske nasjonalistenes argument var at muslimene planla en islamsk stat. Dette er et argument Europa og den kristne verden er mottakelig for og det vet både serbere og kroater. For en som kjenner litt til de bosniske muslimene, deres kultur og historie faller en slik påstanden på sin egen urimelighet.

I Bosnia i dag knytter et flertall av muslimene sin identitet først og fremst til det å være bosnier. På samme måte som et flertall av Norges befolkning er nordmenn og protestanter. De assosieres ofte med tyrkertida, med det ikke europeiske. Men islam har vært bidratt sterkt til å gi Bosnia dens egenartete kultur preget av toleranse. Det har tatt de bosniske muslimene langt tid å bli akseptert som en egen etnisk gruppe og få anerkjent sin spesielle identitet uløselig knyttet til Bosnia. Uten Bosnia blir muslimene redusert til den religiøse identitet. De kan like lite som nordmenn reduseres til den religionen de bekjenner seg til.

De bosniske muslimene, om de er praktiserende eller ikke, føler seg svært sårbare. De er oppmerksom på mange av de ideene som kristne europeere har om muslimer, de vet at den omverden de er så avhengige av fort kan overbevises om at de er fundamentalister og en trussel mot de „kristne og vestlige verdier“. Følelsen av å stå alene og frykten for at Europa skal svikte dem øker hos den muslimske befolkningen. De har verken et Kroatia eller Serbia å appellere til. Dersom Bosnia blir delt slik dets nabostater ønsker, blir muslimene uten stat, det muslimske flertallet i Bosnia vil bli redusert til en minoritet i sitt eget land.

Evropski muslimani bore se za život. Osjećaj da stoje sami i da će ih Evropa izdati povećava se kod muslimana u Bosni i na Balkanu generalno. Vjerska i kulturna tolerancija bosanskih muslimana ima duge korijene. Ona je prisutna djelomično zbog osjećaja da su oni na Balkanu manjina, ali to je jednostavno vrsta tradicije bosanskih muslimana koju su oni naslijedili, slično kao i bosanski Srbi i Hrvati.

Bosanski muslimani su potomci Bosanaca koji su konvertirali u islam u vrijeme kada je Bosna bila dio Otomanske imperije. Mnogo toga je što ukazuje da su oni koji su prešli na islam prije toga bili većinom pripadnici bosanske crkve – bogumili, koje su proganjale kako zapadna katolička tako i istočna ortodoksna crkva. Otomanski osvajači prezentirali su islam koji je pokazao veliku toleranciju za običaje i tradiciju lokalnog stanovništva. Prelazak na islam većina Bosanaca nije smatrala kao radikalnu promjenu, a to ih je u budućnosti štitilo i od daljnjeg progona kršćanskih crkava.

Bosanski muslimani tumačili su islam prema svojoj svakodnevnic i lokalnim vezama. Njihovi običaji pokazuju da su oni stoljećima živjeli

u bliskoj koegzistenciji sa svojim kršćanskim susjedima. Jedna široka i bogata kultura stvorena je u Bosni kao rezultat toga što se zemlja nalazi na raskrsnici između Istoka i Zapada, između kršćanske Evrope i islamske Azije.

Većina bosanskih muslimana, bilo da su vjernici ili ne, ne prepoznaju se u onome što Srbi i Hrvati vide kao opasnost od islamsko-fundamentalističke države u Bosni. Jedan od argumenata srpskih nacionalista je bio upravo taj da su muslimani planirali islamsku državu. Ovo je argument koji Evropa i kršćanski svijet prihvata i to znaju i Srbi i Hrvati. Za nekoga ko bolje poznaje bosanske muslimane, njihovu kulturu i historiju, ovakva tvrdnja pada u vodu.

Danas u Bosni većina muslimana svoj identitet veže, prije svega, za činjenicu da su oni Bosanci, na isti način kao što većina norveškog stanovništva sebe smatra Norvežanima i protestantima. Muslimani u Bosni često se povezuju s vladavinom Turaka na Balkanu i onom neevropskom. No, islam je znatno pridonio tome da Bosna ima svoju posebnu kulturu koju prvenstveno obilježava tolerancija. Mnogo je vremena trebalo da bosanski muslimani budu prihvaćeni kao etnička grupa i da se njihov poseban identitet, bez ikakve sumnje, poveže s Bosnom. Bez Bosne muslimani se reduciraju na vjerski identitet. To bi bilo isto kao da Norvežane reducirate na vjeru kojoj oni pripadaju.

Bosanski muslimani, bilo da prakticiraju vjeru ili ne, osjećaju se veoma ranjivo. Svjesni su ideja koje o muslimanima imaju evropski kršćani. Znaju da se svijet o kojem toliko ovise brzo može uvjeriti da su oni fundamentalisti i da predstavljaju opasnost prema „kršćanskim zapadnim vrijednostima“. Osjećaj da su sami i strah da će ih Evropa napustiti i izdati povećava se među njima. Oni nemaju, kao što to imaju Srbi i Hrvati, Hrvatsku, odnosno Srbiju od koje mogu tražiti pomoć. Ako se Bosna podijeli onako kako to žele njene susjedne države, muslimani će ostati bez države, a muslimanska većina u Bosni bit će reducirana na manjinu u vlastitoj državi.

Dato/Datum: 25. 5. 1992.

Tittel/Naslov: ***Balkan krigen utløser nytt flyktninge drama / Rat na Balkanu otvara novu dramu s izbjeglicama***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

1,5 millioner mennesker har forlatt sine hjem i det tidligere Jugoslavia. Størstedelen av flyktningene er kroater og muslimer fra Bosnia. De fleste av dem har inntil videre søktilflukt i Kroatia og Slovenia, men den nye store menneskelavinen ruller videre. Over 200.000 er allerede kommet inn i nabolandene Italia, Østerrike og Ungarn og derfra går veien i alle himmelsretninger mot Tyskland, Norden, Benelux landene og Frankrike. Vest Europa opplever sin mest desperate flyktningerkrise siden andre verdenskrig.

Den jugoslaviske hæren evkuerte søndag kveld alt personell fra en av sine tre gjenværende militær forlegninger i Bosnia-Hercegovinas hovedstad Sarajevo. Soldatene og deres familie vegret seg i det lengste, og fryktet at de måtte løpe spissrotgang forbi de muslimske barrikadene utenfor forlegningen, men tilbaketrekningen skjedde uten dramatik. Ifølge lokale journalister var det om lag 300 føderale soldater og serbiske milits soldater med i kolonnen av lastebiler, panserkjøretøy og stridsvogner som i kveldstimene forlot forlegningen.

Situasjonen i Sarajevo er fortsatt meget spent, etter at hotell Holiday Inn og en rekke andre bygninger ble satt i brann under voldsomme bombardementer fra serbiske styrker natt til søndag.

1,5 milion ljudi bio je prisiljen napustiti svoje domove u bivšoj Jugoslaviji. Većina ovih izbjeglica su Hrvati i Muslimani iz Bosne. Mnogi od njih zatražili su utočište u Hrvatskoj i Sloveniji, ali nova ljudska lavina koluta se dalje. Preko 200.000 došlo je u susjedne zemlje: Italiju, Austriju i Mađarsku i dalje prema Njemačkoj, sjeveru, zemljama Beneluxa i Francuskoj. Zapadna Evropa doživjela je svoju najdesperatniju izbjegličku krizu nakon Drugog svjetskog rata.

Jugoslavenska narodna armija evakuirala je svoj personal iz preostalih kasarni u glavnom gradu Sarajevu. Vojnici i njihove porodice

objašnjavaju da su prilikom evakuacije bili izloženi snajperskoj vatri i maltretiranju. Ipak, evakuacija se uspješno završila. Prateći lokalne novinare radilo se o koloni od 300 vojnika Jugoslavenske narodne armije, u kojoj su bili tenkovi, oklopni transporter i kamioni koji su u noćnim satima napustili kasarne.

Situacija u Sarajevu i dalje je veoma napeta nakon što je zgrada hotela Holiday Inn i niz drugih zgrada zapaljen u bombardiranju sa srpskih položaja u noći subote na nedjelju.

Dato/Datum: 26. 5. 1992.

Tittel/Naslov: **Militært makt mot Serbia antydes / Nagovještava se upotreba vojne sile protiv Srbije**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

En mulig militær konfrontasjon mellom Serbia og en flernasjonal styrke kan ikke utelukkes, hvis den serbiske presidenten Slobodan Milošević ikke innstiller krigføringen mot naborepublikker. Det internasjonale samfunnet er opprørt over at serberne forhindrer hjelpesendinger til befolkningen i Bosnia-Hercegovina. I første omgang vil det bli satt i gang omfattende økonomiske straffetiltak. Hvis det ikke virker, kan man ikke utelukke militær innsats. Det er inntrykket etter at utenriksministrene fra 80 land har drøftet situasjonen på Balkan under en konferanse i Lisboa.

Moguća vojna konfrontacija između Srbije i multinacionalnih snaga nije isključena ako srpski predsjednik Slobodan Milošević ne obustavi vođenje rata prema susjednim republikama. Međunarodna zajednica uznemirena je zbog toga što Srbi sprečavaju da se stanovništvu Bosne i Hercegovine dostavi humanitarna pomoć. U prvom krugu bit će uvedene ekonomske sankcije prema Srbiji. Ako to ne bude djelovalo, onda će se aktivirati vojna akcija. Ovo je utisak nakon sastanka ministara za vanjske poslove iz 80 zemalja, održanog u Lisabonu, koji su razmatrali situaciju na Balkanu.

Dato/Datum: 27. 5. 1992.

Tittel/Naslov: **Svenske sanksjoner / Švedske sankcije**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-TT

Resyme/Sažetak:

Den svenske regjering har planer om å innføre sanksjoner mot Serbia, blant annet med stans i flyforbindelsen, opplyste statsminister Carl Bildt.

Švedska vlada ima planove da uvede sankcije protiv Srbije, između ostalog i da obustavi aviosaobraćaj, izjavio je premijer Carl Bildt.

Dato/Datum: 27. 5. 1992.

Tittel/Naslov: **Utelukket med NATO aksjon /**

Nije isključena i akcija NATO-a

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Det var Nederland som brakte inn forslaget om større Nato aktivitet i fredsbevarende tiltak over hele Europa. Nederland ble sterkt støttet av USA. Norge har tidligere gjentatte ganger avvist at Nato har en rolle å spille utover sitt ansvarsområde. Forsvarsminister Johan Jørgen Holst anser det som utelukket at det kan bli aktuelt sendt fredsbevarende styrker til dagens Bosnia, for å holde folkegruppene fra hverandre med våpenmakt. Det var bred enighet blant forfarsministrene om at situasjonen i Bosnia-Hercegovina er av en slik karakter at den ikke lar seg løse med militære maktmidler innenfor aksetable rammer.

Holandija je iznijela navidjelo prijedlog o velikim pripremim aktivnostima NATO-a u cijeloj Evropi. SAD podržavaju Holandiju. Norveška je još jednom, po ko zna koji put, ponovila da NATO nema mandat za djelovanje izvan svoje zone odgovornosti. Ministar za odbranu

Johan Jørgen Holst podvlači ono što nije isključeno, a to je da se u Bosnu mogu poslati mirovne trupe da bi se pomoću oružja sukobljene grupe držale razdvojeno. Pokazala se tijesnom saglasnost svih ministara za odbranu o tome da se situacija poput ove u Bosni i Hercegovini može riješiti upotrebom sile unutar uobičajenih okvira.

Dato/Datum: 29. 5. 1992.

Tittel/Naslov: ***Volden rår i Bosnia-Hercegovina /
Krug nasilja u Bosni i Hercegovini***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP-DPA

Resyme/Sažetak:

Kraftige eksplosjoner rystet torsdag Bosna-Hercegovinas hovedstad Sarajevo, til tross for intense diplomatiske forsøk på å få til en slutt på konflikten. Det stadig økende presset ser ikke ut til å tvinge partene i borgerkrigen til fred. EF har besluttet å gå til økonomisk boikott av Serbia, som er den ene av hovedspillerne i konflikten.

Tysklands utenriksminister Klaus Kinkel sa torsdag at Jugoslavia må ytelukkes fra FN fordi landet er blitt „en skamplett på Europa“.

Radioreporteren Zoran Pirolic fortalte på telefonen fra Sarajevo at en skole og flere andre bygninger i sentrum av byen var rammet av artilleri ild.

Over 2.200 mennesker har mistet livet siden kroater og slaviske muslimer, som utgjør folkeflertallet i Bosnia og Hercegovina, erklærte republikkenuavhengig 29. februar i år. Ytterligående 18. 400 mennesker er kommet til skade, og mer enn en million er hjemløse, skriver nyhetsbirået Tanjug.

Avisen Borba fra Beograd skrev torsdag at serbiske styrker har omringet Gorazde, det siste muslimske støttepunktet ved elva Drina i det østlige Bosnia. Minst 300 mennesker skal ha mistet livet siden kampene om Gorazde brøt ut i april, het de i avisen.

U četvrtak su jake eksplozije potresale glavni grad Sarajevo uprkos intenzivnim diplomatskim pokušajima da se konflikt okonča.

Pojačani pritisak na učesnike u građanskom ratu kao da ne daje rezultate za konačni mir. Evropska unija odlučila je ići u ekonomsku blokadu Srbije, jednog od glavnih igrača u konfliktu.

Njemački ministar za vanjske poslove Klaus Kinkel u četvrtak je izjavio da se Jugoslavija mora isključiti iz UN-a jer je postala „sramota Evrope“.

Radioreporter Zoran Pirolić je u telefonskom razgovoru iz Sarajeva objašnjavao da je jedna škola i više drugih zgrada u centru grada pod artiljerijskom vatrom.

Više od 2.200 osoba ubijeno je otkako su Hrvati i slavenski muslimani, koji su većinski narod, proglasili nezavisnost Republike 29. februara ove godine. 18.400 osoba je ranjeno, a više od jednog miliona ljudi je bez krova nad glavom, piše novinska agencija Tanjug.

Prema pisanju *Borbe* iz Beograda srpske snage su opkolile Gorazde, zadnju tačku gdje muslimani imaju izlazak na rijeku Drinu u istočnoj Bosni. Najmanje 300 osoba je ubijeno otkako su sukobi u ovom gradu počeli u aprilu ove godine, stoji u novinama.

Dato/Datum: 1. 6. 1992.

Tittel/Naslov: **Serbene trosser FN – Krigen fortsetter /**

Srbi prkose UN-u – Rat se nastavlja

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Søndag morgen hamret serbiske militsgrupper løs mot Bosnia-Hercegovinas hovedstad Sarajevo med artilleri, bombekastere og kanoner. Etter en kort pause ved daggry blusset kampene opp igjen i Grbavica, hvor serberne pepret hele kvartaler med maskingværild og kom i nærkamp med muslimske og kroatisk forsvarsgrupper.

President Slobodan Milosevic hevdet lørdag i et fåfengt forsøk på å hindre at FNs sikkerhetsråd skulle vedta omfattende sanksjoner mot Serbia. Søndag gikk Milosevic hardt ut mot sanksjonene og kalte dem for latterlige. Samtidig nektet han for at Serbia er innblandet i krigen i Bosnia-Hercegovina.

Den karismatiske serbiske opposisjonspolitikken Vuk Draskovic ledet søndag en stor demonstrasjon i Beograd i protest mot krigen. Titusener serbere marsjerte gjennom byen og bar et kilometerlangt svart sørgebanner til minne om de falne. Slagord som „Røde banditter“ og „Slobo Saddam“ runget mellom husveggene og satte likhetstegn mellom Slobodan Milosevic og Iraks beryktede president Saddam Hussein.

U nedjelju ujutro srpska milicija otpočela je artiljerijski napad na glavni grad Bosne i Hercegovine Sarajevo. Nakon kratke pauze, rano jutros ponovo su se rasplamsale borbe na Grbavici, gdje Srbi drže pod artiljerijskom i puščanom paljbom cijeli kvart u kojem se vode bliske borbe s muslimanskim i hrvatskim odbrambenim snagama.

Predsjednik Slobodan Milošević još jednom je pokušao spriječiti Vijeće sigurnosti UN-a da donese sveobuhvatne sankcije prema Srbiji. U nedjelju se Milošević žestoko izjasnio protiv sankcija nazivajući ih smiješnim. Istovremeno je negirao da je Srbija umiješana u rat u Bosni i Hercegovini.

Harizmatiski srpski opozicioni lider Vuk Drašković predvodio je u nedjelju u Beogradu velike antiratne demonstracije. Deset hiljada Srba marširalo je ulicama grada, noseći kilometar dugu crnu zastavu u znak žalosti za poginulim. Slogani kao što su „Crvena bando“ i „Slobo Sadame“ odjekivali su ulicama, upoređujući Miloševića s iračkim predsjednikom Sadamom Huseinom.

Dato/Datum: 9. 6. 1992.

*Tittel/Naslov: **Minst 30 drept / Najmanje 30 ubijenh***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Minst 30 mennesker ble i pinsehelga drept under harde serbiske angrep mot Sarajevo. Også mandag angrep serbisk milits den bosniske hovedstaden med raketter, artilleri og bombekastere fra sine stillinger i åssidene utenfor byen, og i gatene raste det samtidig harde kamper mellom muslimsk-kroatiske og serbiske styrker.

I sentrum av byen er ødeleggelsene svært omfattende. Både presidentpalasset, nasjonalforsamlingen og rådhuset er truffet. Også fra de tre bydelene Mojnilo, Ali Pasino polje og Dobrinja, der 40.000 sivile er sperret inne, blir det rapportert om granatbeskytning og gatekamper. Byens sykehus er fulle av sårede.

De siste kampene brøt løs bare få timer etter at FN hadde greid å mekle fram en avtale om at Sarajevos internasjonale flyplass skal sttes under kontroll av FN styrker, slik at det ble mulig å bringe fram mat og medisiner til de sivile som fortsatt oppholder seg i byen.

FN anklager ledelsen i Serbia for å støtte de serbiske militsstyrkene i Bosnia-Hercegovina med våpen og andre forsyninger.

Najmanje 30 osoba ubijeno je u srpskom napadu na Sarajevo za vrijeme Uskrsa. Također je u ponedjeljak srpska milicija, sa svojih položaja na planinama oko Sarajeva, raketama, artiljerijom i minobacačima napala glavni bosanski grad. Odvijale su se i jake ulične borbe između muslimansko-hrvatskih i srpskih snaga.

U centru grada nastale su velike materijalne štete. Pogodene su zgrade Predsjedništva, Skupštine i Vijećnica. Registrirani su i artiljerijski napadi na Mojnilo, Ali-pašino Polje i Dobrinju, gdje je u okruženju oko 40.000 stanovnika. Gradske bolnice pune su ranjenih.

Ujedinjene nacije optužile su rukovodstvo Srbije da podržava srpske milicijske jedinice u Bosni i Hercegovini s oružjem i drugom logistikom.

Dato/Datum: 12. 6. 1992.

*Tittel/Naslov: **Sanksjonene rammer Serbia / Sankcije opterećuju Srbiju***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Sanksjonene som ble innført for nærmere to uker siden som straff for for det FN mener er støtte til de serbiske militsstyrkene i Bosnia-Hercegovina, har ikke ført til den store panikk-hamstringen. Mange

mennesker har allerede gradvis lagret matvarer etter hvert som krisen i Jugoslavia har forverret seg de siste månedene.

Den serbiske avisen Politika siterte torsdag anonyme kilder, som sa at serbiske myndigheter trykker opp rasjoneringskuponger for mel, matolje, vaskepulver og sukker. Handelsdepartementet benektet dette, og vestlige diplomater sier at de ikke venter at det vil bli innført matrasjonering for øyeblikket.

Serbiske drosjesjåfører demonstrerer mot sanksjonene foran det jugoslaviske parlament i Beograd.

Sankcije, uvedene prije dvije sedmice kao kazna za ono što UN misli da je podrška milicijskim snagama u Bosni i Hercegovini, nisu znatno poremetile snabdijevanje i nestašicu roba široke potrošnje. Mnogo je ljudi već ranije stvorilo vlastite rezerve, jer je zadnjih mjeseci u Jugoslaviji pogoršana kriza.

Srpske novine *Politika* citirale su u četvrtak anonimne izvore koji su rekli da srbijanske vlasti uvode racionalnu potrošnju brašna, ulja, deterđenta i šećera. Ministarstvo za trgovinu ovo negira, a zapadni diplomati kažu da ne očekuju da se racionalizacija uvede odmah.

Srpski taksisti demonstrirali su protiv sankcija ispred jugoslavenskog parlamenta u Beogradu.

Dato/Datum: 13. 6. 1992.

*Tittel/Naslov: **Virkningsløs våpenhvile / Jalovo primirje***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbisk artilleri bombarderte en rekke omstridte deler av Sarajevo, opplyste lokale journalister. Blant de 11 drepte skal det være en 12 år gammel gutt og en gammel kvinne som hadde kommet oppfra tilfluktsrommet for å kjøpe mat. Over 5.700 mennesker er blitt drept, og 22.000 andre er blitt såret siden Karadzic og hans styrker gikk løs på Sarajevo og andre mål i republikken. Karadzic opplyste videre at han vil hjelpe FN

med å gjenåpne flyplassen utenfor Sarajevo, slik at det kan bli sendt humanitær hjelp til de 300.000 innbyggerne i byen. Innbyggerne har vært uten forsyninger av mat, medisiner og elektrisk kraft i to måneder.

Srpska artiljerija bombardirala je više dijelova Sarajeva, obavijestio je jedan lokalni novinar. Među 11 ubijenih je i jedan dvanaestogodišnjak i jedna starica koji su izašli iz skloništa da bi kupili nešto hrane. Preko 5.700 osoba je ubijeno, a 22.000 je ranjeno otkako su Karadžić i njegove jedinice navalili na Sarajevo i druge ciljeve u Republici. Karadžić je izjavio da on želi pomoći UN-u tako što će ponovo otvoriti Aerodrom u Sarajevu kako bi mogla biti dostavljena humanitarna pomoć za 300.000 stanovnika u gradu. Stanovnici Sarajeva već drugi mjesec nemaju hrane, lijekova i električne energije.

Dato/Datum: 15. 6. 1992.

Tittel/Naslov: ***Bønn for fred i Serbia / Molitva za mir u Srbiji***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Tusenvis av mennesker marsjerte søndag gjennom Beograds gater i protest mot krigen som fortsatt pågår i det tidligere Jugoslavia. Demonstarntene samlet seg i stille bønn og protest mot serbias sosialistleder, president Slobodan Milosevic. Fredsmarsj ble arrangert av den serbisk ortodokse kirken, der patriarken Pavle ba for fred og tilgivelse for krigens redsler. President Milosevic har fått skylden for kampene som har krevd over 15.000 menneskeliv det siste året.

Motstanden mot president Milosevic er økende i Serbia, og den har økt betraktelig siden FN 30. mai vedtok sanksjoner mot Serbia.

U nedjelju su hiljade ljudi učestvovali u protestnom maršu na ulicama Beograda. Ljudi su protestirali protiv rata u bivšoj Jugoslaviji. Demonstranti su imali i zajedničku molitvu upućenu protiv socijalističkog lidera i predsjednika Slobodana Miloševića. Protestni marš organizirala

je Srpska pravoslavna crkva, a patrijarh Pavle molio je za mir i oprost zbog ratnih događanja. Predsjednik Milošević optužen je za sukobe u kojima je u posljednjoj godini živote izgubilo 15.000 ljudi.

Otpor protiv predsjednika Miloševića u Srbiji raste naročito nakon što je UN 30. maja izglasao sankcije protiv Srbije.

Dato/Datum: 16. 6. 1992.

Tittel/Naslov: **Optimisme i Sarajevo / Optimizam u Sarajevu**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Forhandlingene om gjenåpning av flyplassen forsetter, og det er godt håp om å få i gang flygninger med nødhjelp til innbyggerne i Sarajevo med det første, sier oberstløytnant Geir Anda til NTB i telefonen fra FN hovedkvarteret i hovedstaden i Bosnia-Hercegovina. Partene samarbeider med FN styrkene, og flyplass forhandlingene går fremover. Det går rimelig bra oss, forteller Anda.

Vi er optimistiske. Vi er klar til å starte flygningene med nødhjelp så snart vi får klarsignal fra Sikkerhetsrådet, sa Fred Eckhardt, talsmann for FNs fredsbevarende styrker i Beograd.

„Nastavljeni su pregovori o ponovnom otvaranju Aerodroma i to daje nadu da će se uspostaviti zračni most za dostavu humanitarne pomoći stanovnicima Sarajeva“, izjavio je u telefonskom razgovoru potpukovnik Geir Anda za NTB iz sjedišta UN-a u glavnom gradu Bosne i Hercegovine. „Partneri sarađaju s jedinicama UN-a i pregovori napreduju“, objašnjava Anda.

„Mi smo optimisti. Spremni smo poslati avione s humanitarnom pomoći čim dobijemo signale od Vijeća sigurnosti“, izjavio je Fred Eckhardt, glasnogovornik mirovnih snaga UN-a u Beogradu.

Dato/Datum: 17. 6. 1992.

Tittel/Naslov: **Våpenhvilen holder / Primirje se održava**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Den åttende våpenhvilen i Sarajevo ble i det store og hele respektert også tirsdag, etter at den trådte i kraft mandag. Derimot ble det kjempet om byen Mostar der en kroatisk offensiv mot serbiske stillinger fortsatte og serbisk militars skal være på retrett.

I hovedstaden Sarajevo kunne folk etter lang tid komme opp fra kjellere og tilflutsrom for å prøve å få tak i litt mat. FN generalen Lewis Mc Kenzie regner med at flyplassen ved Sarajevo kan åpnes etter planen en av de nærmeste dagene, slik at hjelpesendinger med mat og medisiner kan flys inn.

Mens verdens øyne har vært rettet mot Bosnias hovedstad Sarajevo, som har vært beleiret og bombet nesten kontinuerlig i to måneder, har det rast kamper også om andre strategiske byer. Mostar er en av dem. Serbisk militars kontrollerer mesteparten av området øst for byen. Kroatiske styrker holdt byen, men serberne gjorde flere framstøt for å få kontrollen over den. Tirsdag så det likevel ut til at serberne har tapt slaget og er drevet tilbake.

FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali beskyldte tirsdag både Serbia og Kroatia for å støtte de stridende partene i Bosnia.

Osmo po redu primirje u Sarajevu uglavnom se poštuje i tokom utorka, nakon što je u ponedjeljak bilo prekinuto. Međutim, sada se vode borbe u Mostaru, gdje je u toku hrvatska ofanziva na srpske položaje s kojih se povlači srpska milicija.

U glavnom gradu Sarajevu, nakon dužeg vremena, stanovnici su u prilici izaći iz skloništa i krenuti u potragu za hranom. General UN-a, Lewis McKenzie, vjeruje da će se Aerodrom otvoriti prema planu, to jest u narednih nekoliko dana, tako da će se moći isporučiti pomoć u hrani i lijekovima.

Dok su oči svijeta bile uprte prema glavnom gradu Sarajevu, koji je u opsadi već dva mjeseca, istovremeno su se vodile jake borbe za

druga strateški važna mjesta. Mostar je jedno od njih. Srpska milicija kontrolira većinu teritorije u istočnom dijelu grada. Hrvatske jedinice drže zapadni dio grada, a Srbi su u više navrata pokušali preuzeti kontrolu nad cijelim gradom. U utorak se činilo da su Srbi izgubili borbu i da su se povukli.

Generalni sekretar UN-a, Boutros Boutros Ghali, optužio je i Srbiju i Hrvatsku da podržavaju zaraćene strane u Bosni.

Dato/Datum: 18. 6. 1992.

Tittel/Naslov: ***Våpenhvile brøt sammen / Prekinuto primirje***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP-REUTERS

Resyme/Sažetak:

Det kan ikke herske tvil om at våpenhvilen har brutt sammen, sa radioedaktør i Sarajevo, Zoran Pirolic, fattige 48 timer etter at den trådte i kraft. Dette er full krig, sa Adnen Abdul Reyak, som er FN ansvarlig for sivile spørsmål i Sarajevo. Alle kirkegårdene er fulle. Folk bli begravet i parkene. En venn av meg ble i går drept av en sniskytter da hun sto foran vinduet hjemme i Dobrinja. De begravet henne foran blokka, sa kontorsekretæren Sonja.

Sikkerhetsrådet har vedtatt omfattende sanksjoner mot Serbia for innblanding i Bosnia.

„Više nema sumnje u to da je primirje prekinuto nakon nešto manje od 48 sati od uspostavljanja“, izjavio je urednik Radija Sarajevo Zoran Pirolić. „Ovo je pravi rat“, izjavio je Adnen Abdul Rezak, odgovoran za civilni sektor UN-a u Sarajevu. Sva mjesta za ukopavanje mrtvih su puna. Mrtvi se kopaju u parkovima. „Jednu moju prijateljicu jučer je ubio snajperista dok je stajala pored prozora svog stana na Dobrinji. Ukopali su je ispred zgrade“, izjavila je službenica po imenu Sonja.

Vijeće sigurnosti UN-a usvojilo je sveobuhvatne sankcije prema Srbiji zbog toga što se miješa u rat u Bosni.

Dato/Datum: 22. 6. 1992.

Tittel/Naslov: **Bosnia planlegger total mobilisering /
Bosna planira potpunu mobilizaciju**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Krigen i Bosnia-Hercegovina kan tatt en ny alvorlig vending i helgen, etter at republikens president, muslimen Alija Izetbegovic, erklærte krigstilstand og dermed åpner for en totalmobilisering av den muslimske og kroatisk befolkningsdelen. Det er foreløpig fullstendig uklart hva en krigserklæring kan bety i et land som allerede er skutt og bombet i grus. De aller fleste menn av muslimsk og kroatisk opprinnelse er allerede på en eller annen måte innblandet i kamphandlingene mot serbiske styrker. Hvis det nå skulle lykkes det bosniske presidentrådet å trappe opp forsvarsevnen og drive serberne ut av noen av deres stillinger, kan det svekke Milosevic ytterligere. Men en krigserklæring kan også få den motsatte virkning: Samle serberne om sin president og skjerpe deres trass og vilje til å forsette krigshandlingene. På Balkan er politikk mer uforutsigelig enn i noen annen del av Europa.

Rat u Bosni mogao bi dobiti novi ozbiljan zamah nakon što je republički predsjednik, musliman, Alija Izetbegović objavio ratno stanje i time stvorio uvjete za potpunu mobilizaciju muslimanskog i hrvatskog dijela stanovništva. Međutim, još uvijek je nejasno šta znači proglasiti ratno stanje u jednoj zemlji koja je sva u ruinama. Većina muslimanskih i hrvatskih muškaraca je već na ovaj ili onaj način uključena u borbe protiv srpskih jedinica. Ukoliko bosansko Predsjedništvo uspije poboljšati moć odbrane i pomjeriti Srbe s nekih od njihovih tačaka, to može dobro oslabiti Miloševića. Ali objava rata može proizvesti i suprotan efekt: može homogenizirati Srbe oko njihovog predsjednika i povećati njihovu želju da nastave s ratnim dejstvima. Na Balkanu je politika kompliciranija i teža za razumijevanje nego u drugim dijelovima Evrope.

Dato/Datum: 26. 6. 1992.

Tittel/Naslov: **Står imot EF press / Protivi se pritisku Evropske unije**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Møte mellom EFs fredsmekler Lord Carrington og Serbias president Slobodan Milosevic torsdag brakte ikke resultater. Carrington forsøke å presse Milosevic til å anerkjenne Bosnia-Hercegovina og avslutte beleiringen av Sarajevo, men Milosevic vred seg unna og hevdet at han ikke hadde innflytelse på kampene omkring den bosniske hovedstaden.

Sastanak između pregovarača Evropske unije Lorda Carringtona i srbijanskog predsjednika Slobodana Miloševića, održan u četvrtak, nije dao nikakve rezultate. Carrington pokušava izvršiti pritisak na Miloševića da prizna Bosnu i Hercegovinu i okonča opsadu Sarajeva, ali Milošević se izmiče i tvrdi da on nema nikakvog utjecaja na borbe oko bosanskog glavnog grada.

Dato/Datum: 29. 6. 1992.

Tittel/Naslov: **Mitterrand besøkte krigssonen /**

Mitterrand posjetio ratnu zonu

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP-AFP

Resyme/Sažetak:

Frankrikes president Francois Mitterrand fløy ut fra flyplassen i Sarajevo med sitt eget helikopter søndag ettermiddag. Han hadde da tilbrakt seks timer i den krigsherjede bosniske hovedstaden. Innbyggerne i Sarajevo hilste Francois Mitterrand velkommen med hurrarop og tårer i øynene. Den 75 år gamle franske presidentes besøk er et dramatisk forsøk på å få fram humanitær hjelp til de 300.000 menneskene i den krigsherjede bosniske hovedstaden.

Noe senere ankom den franske presidenten kontoret til Bosnia-Hercegovinas president Alija Izetbegovic. Utenfor bygningen samlet det

seg e stor menneskemasse som ropte: „Mitterrand! Bosnia! Frankrike! Hans besøk fant sted på 78-årsdagen for drapet på den østerrikske erkehertugen Franc Ferdinand i Sarajevo i 1914. Drapet bidro til å utløse første verdens krig.

Francuski predsjednik Francois Mitterrand, u nedjelju poslijepodne, svojim helikopterom sletio je na Aerodrom u Sarajevu. Proveo je šest sati u ratom zahvaćenom bosanskom glavnom gradu. Stanovnici Sarajeva pozdravili su Francoisa Mitterranda mahanjem i sa suzama u očima. Posjeta 75-godišnjeg francuskog predsjednika je dramatični pokušaj da se dostavi humanitarna pomoć za 300.000 stanovnika ratom obuhvaćenog bosanskog glavnog grada.

Nešto kasnije, francuski predsjednik došao je u kancelariju predsjednika Bosne i Hercegovine Alije Izetbegovića. Ispred zgrade je velika masa ljudi skandirala: Mitterrand! Bosna! Francuska!

Njegova posjeta poklopila se sa 78. godišnjicom ubistva austrijskog prestolonasljednika Franca Ferdinanda u Sarajevu 1914. godine, čije je ubistvo bilo povod za početak Prvog svjetskog rata.

Dato/Datum: 2. 7. 1992.

Tittel/Naslov: **Først en luftbro / Prvo zračni most**

Side/Strana: 18.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

I en situasjon full av usikkerhet overtok FN tropper mandag flyplassen i Sarajevo for å sikre byens beleirede innbyggere mat og medisiner. De serbiske styrkene forlot stedet, men ennå ble det skutt. En kanadisk bataljon skal overvåke luftbroen til Sarajevo. FN-s sikkerhetsrådet har hengt sverdt over Serbia. USA sender en flåte til Adriaterhavet. Milosevic og de serbiske styrkene bestemmer reaksjonen. Presset forsterkes også militært, og dessverre med rette.

U jednoj potpuno nesigurnoj situaciji trupe UN-a u ponedjeljak su preuzele kontrolu nad Aerodromom u Sarajevu kako bi stanovnicima

grada u opsadi osigurale hranu i lijekove. Srpske jedinice napustile su Aerodrom, ali se još uvijek povremeno čuju pucnji. Kanadski bataljon nadgledat će zračni most za Sarajevo. Vijeće sigurnosti UN-a stavilo je mač iznad glave Srbiji. SAD su poslale jednu flotu u vode Jadranskog mora. Milošević i srpske jedinice određuju reakcije. Nastavlja se vojni pritisak, nažalost s pravom.

Dato/Datum: 6. 7. 1992.

Tittel/Naslov: **Serberne opptrer i ren nazi stil / Srbi djeluju u čisto nacističkom stilu**

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Tusenvis av bosniere har blitt tvangsfordrevet fra sine bosteder av serbere som ønsker å skape etnisk „rene“ områder, sa delegater til Konferansen om sikkerhet og samarbeid i Europa. Over 2.000 muslimske flyktninger ankom Ungarn sist uke fra Bosnia-Hercegovina. Flyktningsproblemet har antatt en ny dimensjon – deportasjon av mennesker, til tider i forseglede jernbanevogner, en måte som minner oss om en tid i Europa vi trodde vi for alltid var ferdig med, sa den østerrikske delegaten Peter Scheider.

Leder for den ungarske delegasjonen, Jozsef Bratinka, sa elementer av den tidlige jugoslaviske hæren og serbisk milits sto for tvangsdeportasjonene. Han offentliggjorde en rapport fra det ungarske utenriksdepartementet som skildrer fordrivelsen av innbygere fra de muslimske byene Kozluk og Zvornik. Bevæpnede menn kom på døren og ga beskjed om at de hadde seks timer på seg til å pakke. De ble fraktet i busser og lastebiler over elven Drina til den serbiske byen Loznica. Herfra ble de sendt i tog til Ungarn dit de kom 2. juli.

Srbi su protjerali hiljade Bosanaca iz njihovih domova kako bi formirali etnički „čiste“ teritorije, izjavili su delegati Konferencije za sigurnost i saradnju u Evropi. Prošle sedmice preko 2.000 izbjeglica iz Bosne i Hercegovine došlo je u Mađarsku. Pitanje izbjeglica dobilo je

novu dimenziju – deportacija u vagonima za stoku – što nas je sve podsjetilo na vrijeme za koje smo mislili da se više nikada neće ponoviti, izjavio je austrijski delegat Peter Scheider.

Jozsef Bratinka, vođa mađarske delegacije, izjavio je da iza ove deportacije stoji Jugoslavenska narodna armija i srpska milicija. On je obznanio izvještaj mađarskog Ministarstva za vanjske poslove koji opisuje deportaciju stanovnika iz muslimanskih gradova Kozluka i Zvornika. Naoružani muškarci došli su na vrata i rekli im da imaju šest sati da se spakuju i odu. Poslije su autobusima i kamionima prebačeni u srbijanski grad Loznicu, na drugoj strani rijeke Drine. Iz Loznice su vozom transportirani u Mađarsku, gdje su došli 2. jula.

Dato/Datum: 8. 7. 1992.

Tittel/Naslov: ***Syrker kan bli sendt til Bosnia / Jedinice mogu biti poslane u Bosnu***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Frankrike og Italia vurderer å sende bakkestyrker med FN mandat til Bosnia-Hercegovina for å trygge hjelpesendinger over landjorda. Dette bli kjent under G7 møte i Munchen tirsdag. De sju rike industrilandenenes ledere gir Serbia og den serbisk dominerte jugoslaviske hæren hovedansvaret for krigen som raser i Bosnia-Hercegovina og at hovedstaden Sarajevo har vært avskåret fra omverden i tre måneder.

Francuska i Italija procjenjuju da pošalju kopnene jedinice s mandatom UN-a u Bosnu i Hercegovinu kako bi kopnenim putem osigurale humanitarnu pomoć. Ovo je obznanjeno u utorak u Minhenu na sastanku zemalja grupe G-7. Lideri sedam bogatih industrijskih zemalja optužili su Srbiju i većinski srpsku Jugoslavensku narodnu armiju da snose glavnu odgovornost za rat u Bosni i Hercegovini i za tromjesečnu izolaciju glavnog grada Sarajeva od ostatka svijeta.

Dato/Datum: 10. 7. 1992.

Tittel/Naslov: ***Tre ting som haster / Tri hitne stvari***

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: *Lederartikkel/Redakcijski komentar*

Resyme/Sažetak:

Utenriksminister Thorvald Stoltenberg peker mot tre konsekvenser som haster: 1. At Europa deler utgiftene Bosnia-Hercegovinas naboer fikk på grunn av flyktningene; 2. At forsiningene til Sarajevo utvides; 3. At det oppnås en holdbar våpenhvile. Krigen som ikke er en krig, men en forbrytelse mot sivile, er fluktens kjerne.

Ministar za vanjske poslove Thorvald Stoltenberg ukazuje na tri hitne stvari: 1. da Evropa učestvuje u troškovima nastalim zbog izbjeglica u zemljama okruženja; 2. da se snabdijevanje Sarajeva proširi; 3. da se uspostavi primirje koje će trajati. Rat koji nije rat nego zločin protiv civila je srž i uzrok napuštanja domova.

Dato/Datum: 11. 7. 1992.

Tittel/Naslov: ***Gro ber for Balkans flyktninger / Gro moli za balkanske izbjeglice***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Statsminister Gro Harlem Brundtland appellerte om europiske hjelp til dem som flykter fra krigen i det tidligere Jugoslavia, da hun holdt sitt innlegg på KSS møte i Helsingfors fredag.

USAs president George Bush sa i et intervju før avreise til Helsingfors at han ikke ønsker å „kjøre seg fast“ i en militær aksjon i det tidligere Jugoslavia. Russlands president Boris Jeltsin sa på sin side at han mener sikkerhetskonferansen bør opprette en utrykkingsstyrke som kan settes inn for å hindre etniske konflikter i Europa.

Predsjednica Vlade Gro Harlem Brundtland apelirala je za pomoć od Evrope za one koji su s područja bivše Jugoslavije pobjegli iz rata. Ovaj apel uputila je u petak u uvodnom izlaganju na sastanku Konferencije o evropskoj sigurnosti i saradnji u Helsinkiju.

Prije polaska u Helsinki predsjednik SAD-a George Bush izjavio je da se ne želi „nasukati“ na vojnu akciju u bivšoj Jugoslaviji. Ruski predsjednik Boris Jelcin izjavio je da Konferencija o evropskoj sigurnosti i saradnji mora formirati manevarske jedinice koje se mogu upotrijebiti da bi se spriječili etnički konflikti u Evropi.

Dato/Datum: 13. 7. 1992.

Tittel/Naslov: **Kritisk for 70.000 beleirede / Kritično za 70.000 stanovnika u opsadi**

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Presidentrådet i Bosnia ber FNs sikkerhørsråd holde krisemøte for å drøfte hjelpetiltak for de 70.000 beleirede i byen Gorazde som er under serbisk beleiring.

Det har vært svært harde kamper og skyting i Dobrinja hele tiden. Folk der har levd på gress – vanlig gress, sier en talsmann for FNs høykommisær for flyktninger i Sarajevo. Dobrinja, en „soveby“ med boligblokker som ble brukt som medialansby under vinterlekene i Sarajevo i 1984, er hardt rammet av gatekamper og beskytning fra de serbiske militisstyrkene som beleirer byen.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine moli Vijeće sigurnosti UN-a da održi hitan sastanak i stavi na dnevni red donošenje mjera čija bi primjena pomogla 70.000 stanovnika grada Goražda koje u opsadi drži srpska vojska.

Na Dobrinji se cijelo vrijeme vode teške borbe. Tamo ljudi žive na travi – običnoj travi, kaže glasnogovornik Visokog komesarijata UN-a za izbjeglice u Sarajevu. Dobrinja, „spavaonica“ sastavljena od zgrada

korištenih za smještaj novinara za vrijeme Zimskih olimpijskih igara u Sarajevu 1984. godine, sada je stalno izložena uličnim borbama i snajperskoj vatri sa srpskih položaja koji drže grad u opsadi.

Dato/Datum: 14. 7. 1992.

Tittel/Naslov: **Luftbroen beskytes / Zračni most se štiti**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

I løpet av de siste dagen er tre franske fly med hjelpeforsyninger blitt beskyttet og truffet under innflygningen til Sarajevo. Sjefen for FN styrkene i byen, generalmajor Lewis McKenzie, har derfor funnet det nødvendig å varsle myndighetene i de aktuelle landene om faren ved å forsette luftbrua.

Mandag kunngjorde franske myndigheter at de har utsatt leveransen av ni militærhelikoptre til FN styrken i Sarajevo. Det var ikke umiddelbart klart om det var noen sammenheng mellom denne beslutningen og skyteepisodene.

Serbias president Slobodan Milosevic toet sine hender da det internasjonale presset økte: Han hadde ikke noe å gjøre med krigen i Bosnia-Hercegovina, bortsett fra at han måtte få hjelpe serberne der så vel som i Kroatia å overleve.

U posljednje vrijeme tri francuska aviona s humanitarnom pomoći pogodena su dok su se spuštali na Sarajevski aerodrom. Šef snaga UN-a u gradu, generalmajor Lewis McKenzie, našao je zbog toga za shodno da opomene vlade aktuelnih zemalja da je opasno nastaviti održavati zračni most.

U ponedjeljak su francuske vlasti objavile da su obustavile isporuku devet vojnih helikoptera za potrebe snaga UN-a u Sarajevu. Nije jasno da li ova odluka ima veze s pucanjem na letjelice koje su isporučivale humanitarnu pomoć.

Srbijanski predsjednik Slobodan Milošević pere svoje ruke nakon što se pritisak međunarodne zajednice povećao: On nema nikakve

veze s ratom u Bosni i Hercegovini, osim što mora pomagati Srbe, isto kao i u Hrvatskoj, da bi oni mogli preživjeti.

Dato/Datum: 15. 7. 1992.

Tittel/Naslov: **Beredskapsplan for Balkan flyktninger / Plan pripravnosti za izbjeglice s Balkana**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Anne Karin Hamre

Resyme/Sažetak:

Beredskapsplanene for mottak av flyktninger fra det krigsherjede Balkanområdet er så å si klare, og muligens vil være ferdigbehandlet av Utlendingsdirektoratet allerede i dag. I dag utgjør nærmere 60 prosent av asylsøkerne i Norge flyktninger fra det tidligere Jugoslavia. Flertallet av disse er kosovo albanere.

Planovi pripravnosti za prihvat izbjeglica iz ratom zahvaćenih područja Balkana su spremni, a saglasnost na njih već danas dat će Direkcija za strance. U Norveškoj 60% izbjeglica dolazi iz bivše Jugoslavije. Većina njih su Albanci s Kosova.

Dato/Datum: 15. 7. 1992.

Tittel/Naslov: **Kroatisk dobbeltspill / Dvostruka hrvatska igra**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Mens verdens oppmerksomhet er konsentrert om serbernes herjinger i Bosnia-Hercegovina, fører kroatene et stille og mindre påaktet erobringsfelttog i den uavhengige republikken. Serbere og kroater i ferd med å dele Bosnia-Hercegovina i mellom seg. Mer og mer kan tyde at vi opplever et betydelig kroatisk dobbeltspill.

Lederne for den bosniske serberne Radovan Karadzic og de bosniske kroatene Mate Boban har angivelig holdt flere hemmelige møter i den siste tiden. Det har vært ett punkt på dagsordenen: Deling av Bosnia-Hercegovina. Hverken Karadzic eller Boban opererer uavhengig av lederne i Beograd og Zagreb. Lenge før borgerkrigen brøt løs i Bosnia-Hercegovina ble det hevdet at de to rivalene og dødsfiendene Milosevic og Tudjman hadde avtalt å dele republikken mellom seg.

Dok je svjetska pažnja usmjerena na srpsko haranje Bosnom i Hercegovinom, Hrvati vode jedan pritajeni i manje napadan osvajački rat u ovoj nezavisnoj republici. Srbi i Hrvati su spremni podijeliti Bosnu i Hercegovinu između sebe. Sve više i više je dokaza koji govore o dvostrukoj hrvatskoj igri.

Vođa bosanskih Srba Radovan Karadžić i vođa bosanskih Hrvata Mate Boban navodno su u zadnje vrijeme održali više tajnih sastanaka. Na tim sastancima bila je samo jedna tačka dnevnog reda: podjela Bosne i Hercegovine. Niti Karadžić niti Boban ne djeluju nezavisno od vođa u Beogradu i Zagrebu. Mnogo prije nego što je građanski rat u Bosni i Hercegovini počeo, tvrdilo se da su dvojica rivala i smrtnih neprijatelja, Milošević i Tuđman, dogovorili međusobnu podjelu Republike.

Dato/Datum: 16. 7. 1992.

*Tittel/Naslov: **Fredsløfter drukner i blod / Mirovna obećanja guše se u krvi***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-AP

Resyme/Sažetak:

Jugoslavias statsminister Milan Panic vil reise til New York fredag for å møte FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali, ifølge Tanjug. Panic har også bedt FN overvåke en avvæpning av alle parter i Bosnia, hvor det serbiske mindretallet kjemper mot muslimer og kroater som støtter løsrivelsen fra den tidligere jugoslaviske føderasjonen.

Kako obavještava Tanjug, u petak će premijer Vlade Milan Panić putovati u New York kako bi se susreo s generalnim sekretarom Boutrosom Boutrosom Ghaliem. Panić je uputio molbu UN-u da nadgleda razoružavanje svih partnera u Bosni, gdje se srpska manjina bori protiv Muslimana i Hrvata koji podržavaju odvajanje od bivše jugoslavenske federacije.

Dato/Datum: 17. 7. 1992.

Tittel/Naslov: **Serberne er barnemorderne / Srbi su ubice djece**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Ledere for de stridende partene i Bosnia-Hercegovina fortsatte torsdag sine samtaler i London, samtidig som det ble meldt om nye kamper i den tidligere jugoslaviske republikken. Siden avstanden mellom de tre forsatt er så stor, samtidig som nye blodige kamper raser i Bosnia, ser observatører lite håp om at de tre vil sette seg rundt samme forhandlingsbord. Silajdzic la onsdag fram en fredsplan på vegne av muslimene, men serberne kan ikke godta Silajdzis forutsetning om en enhetlig stat i Bosnia-Hercegovina. Silajdzic har brukt uvanlig sterke ord mot serberne, som han har kalt barnemorderne. Han nekter å sette seg ved samme bord som Karadzic. Jødene satte seg da ikke ned med Hitler. Hva slags mennesker er det som kan slakte ned barn, spurte den bosniske utenriksministeren.

Vođe zaraćenih strana u Bosni i Hercegovini u četvrtak su nastavili svoje razgovore u Londonu, a istovremeno su stizale obavijesti o novim sukobima u bivšoj jugoslavenskoj republici. Rastojanje između njih se povećava onoliko koliko se krvave borbe u Bosni povećavaju, tako da posmatrači vide malo nade i želje da se zajedno sjedne za pregovarački sto. Silajdžić je u srijedu, u ime Muslimana, predložio jedan mirovni plan, ali Srbi ne žele prihvatiti Silajdžićevu tezu o cjelovitoj državi Bosni i Hercegovini.

Silajdžić se koristio neuobičajeno oštrim riječima prema Srbima nazivajući ih ubicama djece. On ne želi sjesti za isti pregovarački sto s

Karadžićem. „Jevreji nikada nisu sjeli za pregovarački sto s Hitlerom. Kakvi su to ljudi koji mogu ubijati djecu“, upitao je bosanski ministar za vanjske poslove.

Dato/Datum: 18. 7. 1992.

Tittel/Naslov: ***Våpenhvile i to uker i Bosnia / Primirje od dvije sedmice u Bosni***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Lederne for de tre krigførende partene i Bosnia-Hercegovina ble fredag enige om en våpenhvile som skal tre i kraft søndag, men avtalen så ikke ut til å gjøre inntrykk på militigruppene i Sarajevo. Mens den britiske utenriksministeren Douglas Hurd var i byen for å gjøre seg kjent med forholdene, ble 15 mennesker såret av en serbisk granat som landet like ved presidentbygningen.

Etter fredagens rundtur i Sarajevo gjorde utenriksminister Douglas Hurd det klart at Storbritannia ikke vil godta en oppdeling av Bosnia-Hercegovina. Jeg reiser fra Sarajevo til Beograd, og der kommer jeg til å si det samme som jeg sa til Kroatias president Franjo Tudjman i Zagreb: Bosnia skal ikke deles mellom serbere og kroater, sa Hurd. Vi kommer ikke til å godta en deling av Bosnia, som om landet var et slags Polen i det 18. århundre, hvor lederne i forskjellige stater kunne gjøre som de ville uten hensyn til menneskene som bodde der, sa Hurd.

Vođe zaraćenih strana u Bosni i Hercegovini u petak su se saglasili o primirju koje će stupiti na snagu u nedjelju. Međutim, nagoviješteno primirje kao da ne utječe na milicijske grupe u Sarajevu. Dok je britanski ministar za vanjske poslove Douglas Herd bio u gradu kako bi se upoznao sa stanjem, 15 osoba je ranjeno srpskom granatom koja je pala u blizini zgrade Predsjedništva.

Nakon što je u petak posjetio Sarajevo, ministar za vanjske poslove Douglas Hurd bio je jasan da Velika Britanija neće prihvatiti podjelu

Bosne i Hercegovine. „Putujem iz Sarajeva za Beograd, gdje ću reći isto što sam rekao hrvatskom predsjedniku Franji Tuđmanu u Zagrebu: ‘Bosna se neće dijeliti između Srba i Hrvata‘“, rekao je Hurd. „Mi ne prihvatamo podjelu Bosne, kao što je bio slučaj s Poljskom u 18. stoljeću kada su lideri različitih država mogli uraditi šta su htjeli, ne pokazujući obzir prema ljudima koji su tamo živjeli“, dodao je Hurd.

Dato/Datum: 20. 7. 1992.

Tittel/Naslov: **Kamper til siste frist / Borbe do zadnjeg roka**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Det var harde kamper både i Sarajevo og den beleirede bosniske byen Gorazde i timen før en våpenhvile skulle tre i kraft søndag ettermiddag. Rest Jugoslavias nye statsminister Milan Panic, den serbiskfødte amerikanske forretningsmannen, reiste til Sarajevo i et forsøk på å støtte opp om våpenhvilen, men det var uklart om de serbiske, kroatisk og muslimske gruppene som kjemper mot hverandre ville respektere fredsbestrebelsene.

Samo nekoliko sati prije nego što je na snagu stupilo primirje, u nedjelju poslije podne, vodile su se jake borbe u gradovima pod opsadom - Sarajevu i Goraždu. Novi premijer vlade ostatka Jugoslavije, Milan Panić, rođeni Srbijanac, a sada američki poslovni čovjek, doputovao je u Sarajevo kako bi pokušao podržati primirje, ali je nejasno da li će srpske, hrvatske i muslimanske grupe, koje se međusobno bore, podržati mirovne napore.

Dato/Datum: 21. 7. 1992.

Tittel/Naslov: **Stanser hjelp til Sarajevo / Zaustavljena pomoć Sarajevu**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

FNs fredsbevarende styrker ble mandag nødt til å stanse flygningene med hjelpsendinger til Bosnia-Hercegovina hovedstad Sarajevo på grunn av de kraftige angrepene mot flyplassen. Ringkastingen i Sarajevo meldte også om kamper rundt byene Gorazde, Bugojno, Mostar, Visoko, Breza.

Over 7.500 mennesker er blitt drept i konflikten i Bosnia-Hercegovina, og over en millioner blitt drevet ut i en tilværelse som flyktninger. Over 39.000 mennesker er meldt savnet, og mange av dem fryktes drept.

U ponedjeljak su mirovne snage UN-a bile prinuđene obustaviti isporuku humanitarne pomoći Sarajevu, glavnom gradu Bosne i Hercegovine, zbog žestokih napada na Aerodrom. Sredstva informiranja u Sarajevu također obavještavaju o borbama oko Goražda, Bugojna, Mostara, Visokog, Breze.

Preko 7.500 osoba je ubijeno u konfliktu u Bosni i Hercegovini, a preko milion ljudi je protjerano iz svojih domova. Za preko 39.000 osoba se traga kao nestalim, a za mnoge od ovih se sumnja da su ubijeni.

Dato/Datum: 21. 7. 1992.

Tittel/Naslov: **Sidrumpet holdning / Primitivno ponašanje**

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: Lederartikkel/Urednički komentar

Resyme/Sažetak:

Serbernes bestialske overgrep mot sivilbefolkningen i Bosnia-Hercegovina overskrider fantasiens grenser. TV bildene og avisreportasjene gir bare et inntrykk av hvilket inferno folk gjennomlir. Det skal mindre

til før mennesker drives på flukt. Det skal vanligvis også mindre til øre andre lands dørere blir åpnet i medmenneskelighetens navn.

Srpski bestijalni napadi na civilno stanovništvo u Bosni i Hercegovini prevazilaze granice fantazije. Televizijske slike i novinske reportaže daju samo dio onoga koliko se nisko čovjek može spustiti. U ime čovječnosti, mi ne smijemo zatvarati oči i uši, a vrata drugih zemalja ne smiju biti zatvorena za ljude koji su našli spas u bijegu.

Dato/Datum: 21. 7. 1992.

Tittel/Naslov: ***FNs sanksjonen mot Serbia / Sankcije UN-a protiv Srbije***

Side/Strana: 15.

Forfatter/Autor: Øyvind Hvenekilde Seim

Resyme/Sažetak:

Sikkerhetsrådets resolusjon 757 om innføring av sanksjoner mot det serbisk styrte Jugoslavia er et partis og urettferdig vedtak, som bør oppheves snarest. Resolusjonens omfang får en til å trekke paralleller med FNs økonomiske blokade av Irak, og de katastrofale virkningene den har hatt. I stormaktsspillet på Balkan i dag spiller både EF og Tyskland en sentralrolle. Spesielt Tyskland opptrer sterkt partisk, og med økonomisk og militær støtte til både Slovenia og Kroatia.

I et historisk perspektiv er dette svært bekymrings fullt med tanke på nazistenes brutale fremferd mot serberne under den andre verdenskrig og samarbeid med den kroatisk fascistisk orienterte Ustasja bevegelsen. Ustasja drev den gang systematisk massakrering og utrydding av serberne på vegne av Nazi Tyskland, og bevegelsen har i dag på nytt „vind i seilene“. Internasjonalt er det likevel Serbia som blir fremstilt som den aggressive: Serbia, en slags kommunistisk anakronisme med militære stor makts ambisjoner, og som terroriserer sivilbefolkningen og legger landsbyer i ruiner.

Sanksjonene er til de grader urettferdige etter som alle parter ikke Serbia alene, er delaktige i at konflikten utvikler seg som den gjør: Kroatia har drevet systematisk diskriminering av landets serbiske mindretall

og bør absolutt ta sin del av skylden. I Bosnia-Hercegovina har uavhengighetsvedtaket og utmelding av den jugoslaviske føderasjonen blitt foretatt over hodet på den serbiske befolkning. Det er den serbiske lokalbefolkningen i Bosnia, som kjemper for sitt folks rettigheter og landsområder, som utgjør hoveddelen av de krigførende serbiske styrkene (ca.85%).

Som en konklusjon: FNs sanksjoner mot Serbia er direkte partiske i en konflikt der alle involverte parter har sine „svin på skogen“, men der er en av partene Serbia, er blitt syndebukk og uforskyldt har fått hele ansvaret for borgerkrigen.

Rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 757, kojom se uvode sankcije prema Jugoslaviji, nepravедna je odluka koja se odmah mora poništiti. Neizbježno se nameće paralela s ekonomskim sankcijama prema Iraku koje je uvelo Vijeće sigurnosti UN-a, što je imalo katastrofalne posljedice. U velikoj igri na Balkanu imamo dva velika igrača - Evropsku uniju i Njemačku. Posebno se ističe Njemačka s ekonomskom i vojnom pomoći Sloveniji i Hrvatskoj. U historijskoj retrospektivi sve ovo podsjeća na vrijeme nacističke borbe protiv Srba i nacističke saradnje s ustaškim pokretom. Tada su ustaše, u ime nacističke Njemačke, sprovdile sistematsko uništavanje Srba. Te ideje danas su ponovo dobile „vjetar u leđa“. Međutim, na međunarodnom planu Srbija je ta koja je agresivna: Srbija kao anahronizam komunizma s velikim vojnim ambicijama. Srbija koja terorizira civile i ostavlja sela i gradove u zgarištima.

Sankcije su nepravедne u tolikoj mjeri što su svi učesnici u konfliktu, a ne samo Srbija, odgovorni što se konflikt odvija tako kako se odvija: Hrvatska je sistematski diskriminirala srpsku manjinu i zbog toga mora snositi odgovornost. U Bosni i Hercegovini izglasavanje nezavisnosti izvršeno je mimo volje srpskog naroda. To su lokalni Srbi u Bosni i Hercegovini (njih oko 85%) koji se bore za ljudska prava i dijelove zemlje.

Kao zaključak: Sankcije UN-a protiv Srbije su jednostrane i usmjerene protiv jednog učesnika u konfliktu u kojem „svi imaju dio odgovornosti“. Ovim je Srbija proglašena za žrtvenog jarca i dodijeljena joj je glavna odgovornost za građanski rat.

Dato/Datum: 23. 7. 1992.

Tittel/Naslov: **Harde kamper i Bosnia / Žestoke borbe u Bosni**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Kampene mellom serbere og muslimer raste videre over hele Bosnia-Hercegovina onsdag. General McKenzie er fortvilt over mangelen på fredsvilje blant de stridende. Gud fri oss fra våpenhviler, sa han onsdag. Hver gang vi liksom skal ha våpenhvile, ser det ut til at kampene blir enda hardere og mer omfattende.

Bosnia-Hercegovinas president Alija Izetbegovic og hans kroatiske kollega Franjo Tudjman sendte tirsdag ut en felles erklæring, der de ber FN, USA og EF om å gripe effektivt inn for å få slutt på krigen. Hvis ikke vil de to land i fellesskap ta militære forholdsregler for å trygge sin sikkerhet, het det. I erklæringen han og Izetbegovic har sendt ut, presiseres det derfor nøye at kroatene i Bosnia vil respektere republikkens regjering.

Borbe između Srba i Muslimana proširile su se na cijelu Bosnu i Hercegovinu. General McKenzie sumnja da postoji volja za mirovnim rješenjem među zaraćenim stranama. „Neka nas Bog sačuva primirja“, izjavio je on u srijedu. Svaki put kada se potpiše primirje, slijede još jače i sveobuhvatnije borbe.

Bosanskohercegovački predsjednik Alija Izetbegović i njegov hrvatski kolega Franjo Tuđman u utorak su poslali zajedničko saopćenje u kojem mole da se UN, SAD i Evropska unije efikasnije uključe u rješavanje problema i doprinesu završetku rata. U suprotnom, ove dvije zemlje preduzet će zajedničke vojne akcije kako bi omogućile svoju sigurnost. U izjavi koju su potpisali Tuđman i Izetbegović precizira se da će Hrvati u Bosni respektirati republičku Vladu.

Dato/Datum: 23. 7. 1992.

Tittel/Naslov: ***Nei fra Boutros Ghali / Ne od Boutrosa Ghalia***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali sa onsdag nei til en plan om å sende militære observatører til Bosnia-Hercegovina for å føre kontroll med de tunge våpnene der. Sikkerhetsrådet hadde allerede godkjent planen, og generalsekretærens beslutning blir derfor betegnet som svært overraskende.

Jeg er kommet til den konklusjon at forholdene ikke er slik at jeg kan godta at Sikkerhetsrådet godtar de tre partenes forslag om FN overvåking av de tunge våpnene i Bosnia-Hercegovina, som de har gått med på å stille under internasjonal kontroll, het det i en skriftlig rapport fra Boutros Ghali.

U srijedu je generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali izjavio da on ne želi poslati vojne posmatrače u Bosnu i Hercegovinu koji bi imali kontrolu nad teškim naoružanjem. Vijeće sigurnosti UN-a ranije je odobrilo ovaj plan, pa je zbog toga ova odluka generalnog sekretara došla kao iznenađenje.

„Ja nisam zaključio da su odnosi takvi da Vijeće sigurnosti treba usvojiti prijedlog zaraćenih strana o tome da UN ima kontrolu nad teškim naoružanjem u Bosni i Hercegovini“, kaže se u pismenom izvještaju Boutrosa Ghalija.

Dato/Datum: 27. 7. 1992.

Tittel/Naslov: ***En million muslimer under serbisk styre / Milion Muslimana pod srpskom vlašću***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-DPA

Resyme/Sažetak:

Det serbiske mindretall i Bosnia-Hercegovina har sluppet katten ut av sekken og offentliggjort grensene for den nye republikken. Territoriet til

den nye republikken omfatter mer enn to tredeler av det tidligere Bosnia-Hercegovina, som har vært herjet av borgerkrig de siste fire måneder. Det betyr etter et grovt anslag at over en million muslimer vil komme under serbisk overherredømme. Etter serbernes planer skal muslimene få en egen mini stat i områdene som ligger nordvest og sørvest for hovedstaden Sarajevo. Serberne vil demonstrere for all verden at muslimene har tapt borgerkrigen. Den serbiske nasjonalforsamling har planene klare for en storstilt folkeforflytting fra byene for dermed å skape såkalte „etnisk rene“ områder. Den siste fase i serbernes planer er at det serbiske Bosnia skal gå sammen med Rest Jugoslavia og dermed med modrrpublikken Serbia først i en løs føderasjon senere full sammensmeltning.

Men det er ventet at mange små isolerte muslimske grupper vil fortsette kampen mot sin overmektige serbiske fiende i ren partisanstil.

Srpska manjina u Bosni i Hercegovini ispustila je duh iz boce javno prezentirajući granice nove republike. Teritorija nove republike obuhvata više od dvije trećine teritorije bivše Bosne i Hercegovine obuhvaćene građanskim ratom zadnja četiri mjeseca. Prema gruboj procjeni to znači da će više od milion Muslimana doći pod srpsku vlast. U skladu sa srpskim planovima, Muslimani će dobiti svoju državu koja će se prostirati sjeverno i južno od glavnog grada Sarajeva. Srbi žele pokazati cijelom svijetu da su Muslimani izgubili građanski rat. Srpska narodna skupština ima spremne planove za veliko preseljenje naroda iz gradova kako bi se napravile takozvane „etnički čiste“ zone. Zadnja faza srpskih planova je da se srpska Bosna spoji s ostatkom Jugoslavije, a zatim s matičnom republikom Srbijom, prvo u jednu labavu federaciju, a kasnije u zajedničku državu.

Očekuje se da male izolirane muslimanske grupe nastave borbu protiv svojih prejakih srpskih protivnika u čistom partizanskom stilu.

Dato/Datum: 28. 7. 1992.

Tittel/Naslov: ***FNs sanksjoner mot Serbia er berettiget / Sankcije UN-a protiv Srbije su opravdane***

Side/Strana: 17.

Forfatter/Autor: Atle Johan Løvaas

Resyme/Sažetak:

Det er patetisk å lese hvilke „historiske perspektiver“ Øyvind Hvenekilde Seim bruker for å unnskyldde serbernes nedslaktning i Jugoslavia (21. 07. 1992.) At etniske og politiske årsaker fikk serberne til å ta parti med sine slaviske brødre (Sovjet) mot Hitler, gir dem ingen rett til å gå fram som de gjør i dag.

Hvis man først skal ta med historiske perspektiver, kan en likegodt ta med Stor Serbia, krigerfolket fra Karpatene som la under seg hele Balkan med jernhånd. Men la det være. Selv nordmenn har vært vikinger. Se heller hvordan serberne har gått fram i fredstid. I vårt tid. Før krigen nå brøt ut i Jugoslavia. Se hvordan de har undertrykket den albanske befolkningen i Kosovo. Hvis noe kan kalles fascisme, nazisme, så er det Slobodan Milosevics politikk i Kosovo.

Jeg for min del synes heller det er såre sent at verden nå endelig oppdager hvor forferdelig serbernes fremferd og sånne ansikt virkelig er. Herrefolket serberne, har i årtier latt sin herskertrang gå utover det fattige muslimske urfolket i Kosovo. Etter at Milisevic kom til makten er det bare blitt verre og verre. Albanerne har mistet alt: rettsikkerhet, helsevesen, skoler/universiteter, arbeidplasser, sin autonome stasis, identitet, språkrettigheter. Akkurat slik gjorde Hitler før krigen, det mangler bare konsentrasjonsleire.

Tortur, fengsling, sensur, drap, unntaktstilstand og portforbud er kjente ingredienser i Kosovo albanernes hverdag. Alt er kjent fascistiske samfunnstrekk. Derfor er veien kort til den rasemessige renhetspolitikk serberne nå driver i krigen i Bosnia-Hercegovina og Kroatia. Dette er velkjente toner for albanerne, og er noe albanske flyktninger verden over kan fortelle om. Det er bare for Hvenekilde Seim å ta en tur til et norsk asylmottak, for å bekrefte dette.

Patetično je čitati koje sve „historijske perspektive“ koristi Øyvind Hvenekilde Seim da bi opravdao srpske zločine u Jugoslaviji (21. 7. 1992).

Iz etničkih i političkih razloga Srbi su upoređeni sa svojom braćom Sovjetima u njihovoj borbi protiv Hitlera. No, ovo nema veze s onim što oni danas rade. Ako čovjek hoće sve to postaviti u neku historijsku perspektivu, onda mora početi od Velike Srbije, zatim ratničkog naroda koji je držao cijeli Balkan pod čeličnom šapom.

Ali, dopustite, i Norvežani su bili Vikinzi. Pogledajmo kako su se Srbi ponašali tokom mira, u našem vremenu, prije nego što je u Jugoslaviji počeo rat. Pogledajmo kako su ponižavali albanski narod na Kosovu. Ako se nešto može zvati fašizmom i nacizmom, onda je to Miloševićeva politika na Kosovu.

Žalosno je da svijet tek sada otkriva pravo srpsko lice. Godinama su ponižavali siromašni muslimanski albanski narod na Kosovu. Nakon što je Milošević došao na vlast, postalo je još gore. Albanci su izgubili sve: pravo glasa, socijalno osiguranje, škole, univerzitete, radna mjesta, status autonomije, identitet, pravo na jezik. Upravo tako je radio Hitler. Nedostaju samo koncentracioni logori.

Torture, cenzure, zatvori, ubistva, vanredna stanja, zabrana kretanja. To je svakodnevica kosovskih Albanaca. To su sve osobine fašizma. Etničko čišćenje koje Srbi provode u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj je tako blizu rasne politike. Ovo su dobro poznate riječi koje dolaze od Albanaca kojih su puni migracioni centri širom svijeta. Predlažem Seimu Hvenekildeu da ode u bilo koji migracioni centar u Norveškoj i uvjeri se u ovo o čemu govorim.

Dato/Datum: 29. 7. 1992.

Tittel/Naslov: **Hæren tilbake i Bosnia / Vojska nazad u Bosnu**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Stridvogner fra den jugoslaviske hæren kjørte tirsdag inn i Bosnia fra Serbia, ifølge bosniske kilder. Tanks kolonner, som var på opptil 60 stridvogner, kjørte til byen Brcko nord Bosnia, hvor serbiske opprørere er beleiret av muslimske styrker, opplyste rådgiver for den bosniske presidenten, Hajrudin Somun.

Den jugoslaviske føderale hæren trakk seg formelt ut av striden i Bosnia-Hercegovina i juni. Det er imidlertid alminnelig antatt at de serbiske opprørerne i Bosnia-Hercegovina benytter seg av våpen og ammunisjon fra den jugoslaviske hæren.

Oklopni transporterer Jugoslavenske narodne armije u utorak su iz Srbije ušli u Bosnu, saznaju bosanski izvori. Kolona od oko 60 tenkova i transportera ušla je u Brčko na sjeveru Bosne, gdje su srpski pobunjenici opkoljeni muslimanskim jedinicama, izjavio je savjetnik bosanskog predsjednika Hajrudin Somun.

Jugoslavenska narodna armija iz Bosne se formalno povukla u junu, ali općepoznato je da su srpski pobunjenici u Bosni i Hercegovini preuzeli sve naoružanje i municiju Jugoslavenske narodne armije.

Dato/Datum: 31. 7. 1992.

Tittel/Naslov: **Midlertidig hjelp / Privremena pomoć**

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: Lederartikkel/Urednički komentar

Resyme/Sažetak:

Utenriksminister Thorvald Stoltenberg har aldeles rett når han sier at den beste flyktningpolitikk er å hjelpe de ulykkelige der de i dag befinner seg. Det vil i praksis si i et av nabolandene til Bosnia-Hercegovina. En dag skal de nemlig vende tilbake. Det er forutsetningen. Flyktningemottakene som bygges opp må derfor bære preg av midlertidighet. Bortimot tre millioner mennesker fra det tidligere Jugoslavia er allerede drevet på flukt og antallet kan øke til fire millioner før vi aner det.

Ministar za vanjske poslove Thorvald Stoltenberg ima pravo kada kaže da je najbolja izbjeglička politika ona koja pomaže izbjeglice tamo gdje se oni danas nalaze. U praksi su to zemlje iz okruženja Bosne i Hercegovine. Jednog dana oni će se vratiti svojim kućama. To je pretpostavka. Zbog toga prihvatni centri koji se grade moraju imati karakter privremenosti. Do sada je tri miliona ljudi otjerano iz svojih domova, a pretpostavlja se da će taj broj narasti na četiri miliona.

Dato/Datum: 3. 8. 1992.

Tittel/Naslov: ***Påstand om serbiske konsentrasjonsleire /
Tvrdnja o srpskim koncentracionim logorima***

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Serbiske nasjonalister har opprettet to konsentrasjonsleire i Bosnia hvor hundrevis av sivile er blitt skutt eller sultet til døde, ifølge den amerikanske avisen Newsday. Avisen har snakket med to vitner som hevder å ha vært i hver sin leir; den ene er i Omarska i nordvest, den andre ligger i Brcko mot nordøst. Jeg tror at hvis ikke disse leirene er noe i retning av dødsleire, så ville vi fått tilgang til dem, sier Pierre Andre Conod, sjef for Den internasjonale Røde Kors komiteens kontor i Zagreb.

En FN rapport sist uke viste også til meldinger om grusomheter i Omarska. Rapporten oppga at det finnes 11.000 fanger i Omarska leiren. En journalist fra Associated Press besøkte tidligere i måneden Manjaca leiren nær Banja Luka. De 2.300 fangene var i noenlunde forfatning. Men i de fleste leirene slipper verken journalister eller Røde Kors folk inn.

Newsday siterer en 63 år gammel mann som bare kalles Meho, en entreprenør som sier han tilbrakte en uke i Omarska. Leiren ligger i en tidligere jernmalm gruve. Han sa han ble holdt i en malmlaster inne i et bur sammen med 300 menn. De fikk nesten ikke mat.

De serbiske vaktene henrettet grupper på 10-15 fanger med noen dagers mellomrom. De førte dem til en innsjø like nærheten. Du hørte-skuddsalven. Og ingen av dem kom noensinne tilbake, sa Meho.

De andre leiren er i et tollager ved bredden av Sava i byen Brcko. Veiingeniør Alina Lujinovic (53) ble innesperret her. Hun hevder at 1.350 mennesker ble skutt eller fikk halsen skåret over fra 15. mai til midten av juni.

Srpski nacionalisti formirali su dva koncentraciona logora u Bosni, gdje je stotine zatvorenika ubijeno ili umrlo od gladi, objavio je američki list Newsday. Novine prenose svjedočenje dvojice zatvorenika. Jedan je bio u logoru Omarska na sjeverozapadu, a drugi u logoru Luka,

u Brčkom, na sjeveroistoku zemlje. „Ako ovo nisu logori smrti, onda su na putu da postanu“, izjavio je Pierre Andre Conod, šef kancelarije Međunarodnog komiteta crvenog krsta u Zagrebu.

Jedan izvještaj UN-a od prošle sedmice također je ukazao na strahote u Omarskoj. Izvještaj navodi da se u Omarskoj nalazi 11.000 logoraša. Jedan novinar *Associated Pressa* početkom mjeseca posjetio je logor Manjača u blizini Banje Luke, gdje je 2.300 logoraša bilo u relativno dobrom stanju. Međutim, u većinu logora nisu mogli ući ni novinari ni predstavnici Crvenog krsta.

Newsday citira šezdesettrogodišnjeg Mehu, građevinskog preduzimača, koji tvrdi da je proveo sedam dana u Omarskoj. Logor se nalazi u ranijem rudniku željeza. On kaže da su ga zajedno s ostalih 300 logoraša držali u jednom kavezu za rudu. Niko od njih skoro da nije dobijao hranu.

Srpski stražari ubijali su, s vremena na vrijeme, 10 do 15 zarobljenika. „Odvodili su ih do jednog kao jezera nedaleko od logora. Nakon toga čuli su se rafali i niko od njih se nikada nije vratio“, kaže Meho.

Drugi logor je u luci Brčko na rijeci Savi. Inženjer Alina Lujinović (53) bila je zatvorena u njemu. Ona tvrdi da je 1.350 osoba ubijeno ili skraćeno za glavu od 15. maja do polovine juna.

Dato/Datum: 4. 8. 1992.

Tittel/Naslov: ***Vesten for ettergivende / Zapad previše popustljiv***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Flere regjeringer i sentral og sørøst Europa ser med økende bekymring på utviklingen i det tidligere Jugoslavia. De mener at Vesten opptrer ettergivende for den serbiske krigsmakten og ikke innser at en gigantisk katastrofe er i utvikling dersom det ikke snarest gripes inn overfor Beograd regjeringen. Mange mener at dersom krigshandlingene i Bosnia fortsetter, kan de raskt spre seg til hele Balkan. Observatører mener at den albansk dominerte Kosovo provinsen, det muslimsk Sandjak og den nye makedonske staten, med Skopje som hovedstaden, er den

neste målen for Milosevic. I Wien kan mann merke en økende interesse for en militær aksjon rettet mot Slobodan Milosevic, den sosialistiske presidenten i Serbia.

Većina vlada u centralnoj i jugoistočnoj Evropi gleda s povećanom zabrinutošću na razvoj događaja u bivšoj Jugoslaviji. Smatraju da je Zapad previše popustljiv prema srpskoj ratnoj moći i da ne shvata da može doći do velike katastrofe ako se ne bude što prije djelovalo prema vladi u Beogradu. Mnogi smatraju da će se ratna dejstva, ukoliko se nastave, proširiti na cijeli Balkan. Posmatrači smatraju da su Miloševićevi sljedeći ciljevi Kosovo, koje je uglavnom albansko, muslimanski Sandžak i nova makedonska država sa Skopljem kao glavnim gradom. U Beču se mogu primijetiti povećani interesi za vojnom akcijom usmjerenom protiv socijaliste Slobodana Miloševića, predsjednika Srbije.

Dato/Datum: 4. 8. 1992.

*Tittel/Naslov: **Påstander om sult og drap i konsentrasjonsleire / Tvrđnje o gladi i ubistvima u koncentracionim logorima***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

FN bekreftet mandag at det eksisterer minst en konsentrasjonsleier for muslimer i Bosnia-Hercegovina. Myndighetene i Bosnia-Hercegovina hevder at det finnes 115 konsentrasjonsleire i det tidligere Jugoslavia og at er opprettet leire i både Bosnia, Serbia og Montenegro.

Den franske regjeringen krevde mandag at internasjonale humanitære organisasjoner må få komme inn i leirene for å kontrollere at det ikke skjer overgrep mot menneskene som oppholder seg der. Frankrike vil at utsendinger fra Det internasjonale Røde Kors og FNs høykomissær for flyktninger (UNHCR) så snart så mulig skal reise til leirene.

UNHCR talsmannen Peter Kessler sa det var oppdaget 589 muslimske menn som ble holdt fanget i et idrettsanlegg i Bosanski Novi i nærheten av grensen mot Kroatia 23. juli. Hjelepearbeidere i det nordlige

Bosnia hevder at flere tusen muslimer og kroater er blitt holdt fanget i konsentrasjonsleire i området siden april. Det internasjonale Røde Kors varslet søndag besøk i to serbiske fangeleire, i Omarska og Brcko i Bosnia-Hercegovina for å undersøke meldinger om at flere hundre sivile er blitt henrettet eller har dødd av sult.

Ujedinjene nacije su u ponedjeljak potvrdile da postoji najmanje jedan koncentracioni logor za muslimane u Bosni i Hercegovini. Vlasti u Bosni i Hercegovini tvrde da postoji 115 koncentracionih logora u bivšoj Jugoslaviji i da su formirani u Bosni, Crnoj Gori i Srbiji.

Francuska vlada je u ponedjeljak zahtijevala da međunarodne humanitarne organizacije moraju ući u logore kako bi utvrdile da li se sprovodi nasilje nad osobama koje se tamo nalaze. Francuska želi da izaslanici Crvenog krsta i visoki komesar UN-a za izbjeglice (UNHCR) što prije oputuju na lice mjesta i izvide situaciju.

Peter Kessler, glasnogovornik UNHCR-a, izjavio je da je u jednoj fiskulturnoj sali u Bosanskom Novom pronađeno 589 muškaraca koji su držani kao zatvorenici. Humanitarni radnici u sjevernoj Bosni tvrde da je više hiljada Muslimana i Hrvata zarobljeno i da se drže u koncentracionim logorima na ovom području od aprila mjeseca. Međunarodni crveni krst u nedjelju je najavio posjetu srpskim koncentracionim logorima u Omarskoj i Brčkom u Bosni i Hercegovini kako bi ispitali navode o tome da je tamo ubijeno ili umrlo od gladi na stotine civila.

Dato/Datum: 5. 8. 1992.

*Tittel/Naslov: **Men de andre er i sikkerhet / Ali oni drugi su na sigurnom***
Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

42 utmattede og fortumlede barn fra krigshelvetet i Sarajevo landet tirsdag i god behold på en militærbase i Tyskland, etter en opprivende flukt der to ble skutt og drept og ni andre ble bortført. Bussen måtte forbi 40 militære kontrollposter. Regjering i Bosnia-Hercegovina

skal ha bedt om at barna ikke bli adoptert bort eller blir plassert i fosterhjem, for at de lettere skal kunne vende tilbake til hjemlandet når krigen en gang er over:

Avion sa 42 neuhranjena i iscrpljena djeteta, koja dolaze iz ratnog pakla iz Sarajeva, u utorak se prizemljio u vojnu bazu u Njemačkoj. Tokom mučnog bijega ubijeno je dvoje djece, a devetero je kidnapovano. Autobus je morao proći 40 vojnih kontrola. Vlada u Bosni i Hercegovini zamolila je da se djeca ne usvajaju niti da se šalju u porodice koje ih žele usvojiti. Vlada želi da se ta djeca, kada rat jednom bude završen, vrate kući.

Dato/Datum: 6. 8. 1992.

Tittel/Naslov: ***FN og Røde Kors krever inspeksjon / UN i Crveni krst zahtijevaju inspekciju***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Radio Sarajevo meldte onsdag morgen at serbiske styrkene som omringer den bosniske hovedstaden, har kuttet vannforsyningen som kommer fra et reservoir i Ilidza. Dette område er under serbisk kontroll. Onsdag morgen sto folk i lang køer med bøtter og spann for å sikre seg forsyninger fra bygninger som fortsatt hadde rennende vann i springen.

Den internasjonale Røde Kors krevde onsdag adgang til alle fangeleire for sivile i Bosnia. I kjølvannet av FNs sikkerhetsråds beslutning tirsdag om at alle leirene i området skal åpnes for inspeksjon fra internasjonale humanitære organisasjoner, møttes framtrepende representater for Røde Kors for å planlegge sine neste skritt.

Radio Sarajevo obavijestio je u srijedu da su srpske jedinice, koje drže bosanski glavni grad u opsadi, prekinule vodosnabdijevanje grada iz jednog rezervoara na Ilidži. Ova zona je pod srpskom kontrolom. U srijedu ujutro ljudi su stajali u dugim redovima s kantama i kanisterima u rukama pored zgrada koje su u svojim cijevima još uvijek imale vode za piće.

Međunarodni crveni krst u srijedu je zahtijevao da pristupi svim zatvorima za civile u Bosni. U skladu sa zaključkom Vijeća sigurnosti UN-a od utorka, svi zatvori moraju biti otvoreni za inspekciju iz međunarodnih humanitarnih organizacija kako bi predstavnici Crvenog krsta mogli planirati svoj sljedeći korak.

Dato/Datum: 7. 8. 1992.

Tittel/Naslov: ***FN opplysninger om dødsleirene holdt tilbake / UN prikrivao informacije o logorima smrti***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

FNs fredsbevarende styrker i Sarajevo har i hele fem måneder samlet inn opplysninger fra sivilbefolkningen om brudd på menneskerettene i fangeleire i Bosnia-Hercegovina. Disse opplysningene har imidlertid aldri nådd fram til Sikkerhetsrådet. Ifølge tjenestemenn i New York er det toppsjefen for FN styrkene i det tidligere Jugoslavia som har holdt dem tilbake.

Tjenestemennene, som ikke ønsker å bli navngitt, sier at den indiske generalløytnanten Satish Nambiar har latt være å sende opplysningene om overgrepene videre til FN hovedkvarteret. Hvis de var blitt sendt, kunne det kanskje tidligere ha blitt lagt et effektivt press på de som står bak overgrepene, blir det sagt.

Dette gjelder i første rekke serberne som beleirer Sarajevo og er i ferd med å dele Bosnia-Hercegovina opp i serbeske og ikke serbiske soner. Et slikt press ville mest logisk kunne kommet fra Russland, på grunna av russernes etniske felleskap med de slaviske serberne og det tidligere Sovjetunionens nære forbindelser med det tidligere Jugoslavia. Men Russlands FN ambassadør Julij Vorontsov sa onsdag kveld at Russland aldri ble bedt om å utøve noe slikt press.

Mirovne snage UN-a su u Sarajevu pet mjeseci sakupljale informacije od civilnog stanovništva o kršenju ljudskih prava u koncentracionim

logorima u Bosni i Hercegovini. Ove informacije, međutim, nisu nikada došle do Vijeća sigurnosti. Prateći službene izvore iz New Yorka, glavni šef jedinica UN-a u bivšoj Jugoslaviji ove informacije držao je u tajnosti.

Službenici koji ne žele biti imenovani izjavili su da je indijski generalpukovnik Satish Nambiar taj koji nije dopustio da se informacije o zlostavljanju prosljede dalje u sjedište UN-a. Da su ove informacije dostavljene, sigurno bi bio izvršen pritisak na one koji su vršili napade, kaže se u saopćenju.

To se prije svega odnosi na Srbe koji drže Sarajevo u opsadi i koji imaju namjeru podijeliti Bosnu na srpske i nesrpske zone. Na Srbe su mogli utjecati prije svega Rusi zbog njihove veze sa slavenskom braćom i zbog ranijih dobrih veza Sovjetskog saveza s bivšom Jugoslavijom. Ali ruski ambasador UN-a, Jurij Vorontsov, u srijedu navečer je izjavio da Rusija nikada nije zamoljena da izvrši takav pritisak.

Dato/Datum: 7. 8. 1992.

Tittel/Naslov: **Fanger i Bosnia / Logoraši u Bosni**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-DPA-AP

Resyme/Sažetak:

De stadig flere opplysningene om forholdene i leirene i Bosnia er blitt møtt med forferdelse og avsky i europeiske medier. Vatikanets innflytelsesrike avis L Osservatore Romano hadde torsdag „ Barbariet hersker i Sarajevo“ som hovedtittel på sin første side. Europa og verden følger målløse med i det voksende barbariet i Sarajevo, som tilsynelatende ikke lar seg stoppe av noe. Man må tilbake til nazi tiden, den mørkeste tid i Europas historie, for å finne tilsvarende tilfelle av vold og massakre, het det i den usedvanlig skarpe artikkelen.

I Beograd svarte den største serbiske avisen, Vecernje Novosti, på den massive internasjonale kritikken med å hevde at vesten „sataniserer“ serberne. Det pågår en brutal vestlig propagandakrig mot alt som er serbisk, het det i en kommentar til kritikken.

Sve više informacija o stanju u logorima u Bosni u evropskim medijima se prima s užasom i gnušanjem. Utjecajne novine iz Vatikana, *L Osservatore Romano*, u četvrtak su na prvoj strani donijele naslov „Barbarizam vlada Sarajevom“. Evropa i svijet osjećaju se bespomoćni u narastajućem barbarizmu u Sarajevu koji se ne može zaustaviti. „Čovjek se mora vratiti u vrijeme nacizma, taj najmračniji period evropske historije, kako bi pronašao odgovarajuće slučajeve nasilja i masakra“, kaže se u neubičajeno oštro intoniranom članku.

U Beogradu su odgovorile *Večernje novosti*, najveće srpske novine, na sveobuhvatnu međunarodnu kritiku, tvrdeći da Zapad „satanizira“ Srbe. „U toku je brutalni zapadni propagandni rat protiv svega što je srpsko“, kaže se u jednom komentaru na navedene kritičke tonove Zapada.

Dato/Datum: 7. 8. 1992.

Tittel/Naslov: **Bosnisk nederlag / Bosanski poraz**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Naslov: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Det bosniske territorialforsvaret led onsdag et sviende nederlag mot serbiske styrker i et viktig fjellpass ovenfor Sarajevo. De muslimske styrkene klarte ikke å slå tilbake serbernes framrykking med stridsvogner og bombekastere. Kampene de siste dagene har ført til at FNs fredsbevarende styrker vurderer å trekke seg ut av Sarajevo, der de har tatt mot sendinger av nødhjelp til den krigsrammede befolkningen.

U srijedu su srpske jedinice nanijele bosanskoj teritorijalnoj odbrani žestok poraz na jednoj važnoj koti na planinama oko Sarajeva. Muslimanske snage nisu uspjele izvršiti kontraudar na srpsko napredovanje s tenkovima i artiljerijom. Borbe, koje se vode zadnjih dana, doprinijele su tome da mirovne snage UN-a procjenjuju mogućnost da se povuku iz Sarajeva, gdje im je zadatak da prihvataju humanitarnu pomoć za ratom zahvaćeno stanovništvo.

Dato/Datum: 8. 8. 1992.

Tittel/Naslov: **Norge støtter mulig NATO aksjon / Norveška podržava moguću akciju NATO-a**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Norge godtar at NATO mandag starter detaljutredninger om våpeninnsats for å sikre at mat og annen humanitær hjelp kommer frem til den bosniske hovedstaden Sarajevo. Samtidig stiller forsvarminister Johan Jørgen Holst seg positivt til at Norge sender flere observatører i FN tjeneste for å overvåke krigen mellom Serbia og Bosnia-Hercegovina.

Det mest omfattende alternativet for en militær NATO innsats er etablering av en korridor fra Adriaterhavet til Sarajevo. Dette vil kreve ca 100.000 mann med flystøtte hele tiden. En redusert aksjon der man tar kontroll over flyplassen i Sarajevo for å sikre en luftbro med mat og annen hjelp, vil kreve minst 12.000 mann.

Norveška je saglasna da NATO u ponedjeljak počne detaljne pripreme o vojnom angažmanu kako bi se osiguralo da se hrana i druga vrsta humanitarne pomoći može dostavljati do bosanskog glavnog grada Sarajeva. Istovremeno, ministar za odbranu, Johan Jørg Holst, izjasnio se pozitivno o tome da Norveška pošalje grupu posmatrača u sklopu UN-ove službe kako bi nadgledali rat između Srbije i Bosne i Hercegovine.

Najviše spominjana alternativa vojnoj akciji NATO-a jest uspostava kopnenog koridora od Jadranskog mora do Sarajeva. Ovo bi zahtijevalo 100.000 ljudi, uz stalnu avionsku podršku. Reducirana akcija za uspostavljanje kontrole nad Aerodromom u Sarajevu, kako bi se osigurao zračni most za dostavu hrane i druge pomoći, zahtijeva minimum 12.000 ljudi.

Dato/Datum: 8. 8. 1992.

Tittel/Naslov: ***Bush krver tilgang til leirene /***

Bush zahtijeva pristup logorima

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

USAs president George Bush sa fredag at han ikke vil hvile før verdenssamfunnet har fått tilgang til alle interneringsleirene i Bosnia-Hercegovina. Han understreket at enhver militæraksjon må samordnes av FN. Bildene av serbiske fanger er håndfaste beviser på behovet for å takle dette problemet på en effektiv måte. Folkemordet sjokkerende brutalitet fra annen verdenskrig er minner som har brent seg inne i hukommelsen for oss alle, og det må ikke skje igjen, sa Bush.

På spørsmål om utsiktene til en amerikansk militæraksjon, sa Bush at han vurderer dette nåye. Men jeg vil ikke se USA synke ned i en hengemyr av geriljakrig, sa han med klar referanse til Vietnam krigen. Hva vi enn gjør, må vi foreta oss i samråd med verdenssamfunnet, tilføyde han.

Američki predsjednik George Bush izjavio je u petak da se on neće smiriti dok svijet ne dobije pristup interniranim logorima u Bosni i Hercegovini. On je podvukao da se svaka vojna akcija mora dogovoriti s UN-om. Slike zatvorenika koje drže Srbi učvrstile su dokaze da ovaj problem treba riješiti na efikasan način. „Brutalnost genocida iz Drugog svjetskog rata potpalilo je podsjećanje svih nas i ovo se ne smije dogoditi još jednom“, kazao je Bush.

Na pitanje o američkom pogledu na vojnu akciju, Bush je odgovorio da on tu mogućnost precizno procjenjuje. „Ali, ja ne želim vidjeti kako se SAD zaglavljaju u živo blato gerilskog rata, podsjećajući na događaje i iskustva iz Vijetnama. Šta mi drugo možemo uraditi nego saradivati sa svjetskom zajednicom“, dodao je Bush.

Dato/Datum: 10. 8. 1992.

Tittel/Naslov: ***På utstilling for verdenssamfunnet / Pred očima svijeta***

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbiske styrker har overført hundrevis av fanger fra de mest beryktede interneringsleirene til nye steder som Manjaca for å unngå internasjonal oppmerksomhet. Men selv i Manjaca, hvor vokterne insisterer på at fangene blir bedre behandlet enn i de snart tomme leirene Omarska og Keraterm, møter vi utmagrede fanger i skitne dyrestaller som hvisker om slag og dødsfall på grunn av vanstell. De siste dagene har 1.300 mann fra Omarska ankommet Manjaca som ligger på en høyde, omringet av piggtråd og miner, forteller leirkommandant Bozidar Popovic. Dette er ikke konsentrasjonsleire, sa Popovic, og lurte på om ikke motpartens leire også skulle insiseres. Jeg er en humanist, forsikret han.

Nye sjokkerende meldinger fortsatte i helgen å komme ut fra det tidligere Jugoslavia, og økte presset på de vestlige lederne for at de skal foreta seg noe i konflikten. En av meldingene søndag gikk ut på at serbiske fangevoktere i det nordlige Bosnia systematisk voldtar unge muslimske og kroatiskvinner. Meldingen, som ble offentliggjort i New York avisen Newsday, beskrev hvordan en 16 år gammel jente en natt i juni sammen med jevnaldrene piker ble tvunget med til et slags bordell for serbiske soldater. Mishandlingen av jenta kan være ett av titusenvis av tilfeller, skrev Newsday.

Srpske jedinice premjestile su stotine logoraša iz već poznatih sabirnih logora na nova mjesta kao što je Manjača, gdje stražari insistiraju da se prema logorašima bolje postupa nego u Omarskoj i Keratermu koji su gotovo prazni. Zadnjih nekoliko dana iz Omarske u Manjaču, okruženu bodljikavom žicom i minama, došlo je 1.300 logoraša, objašnjava komandant logora Božidar Popović. „Ovo nije koncentracioni logor“, naglašava Popović. „Ja sam čovjek humanista“, dodao je.

Nove šokirajuće informacije, koje su vršile pritisak na zapadne lidere da učine nešto više u ovom konfliktu, pristigle su tokom vikenda iz bivše Jugoslavije. Jedna informacija, koja je ugledala svjetlo dana u

nedjelju, odnosi se na to da su srpski stražari sistematski silovali muslimanske i hrvatske djevojke. Informacija koja je objavljena u njujorškim novinama *Newsday* objašnjava kako je jedna šesnaestogodišnja djevojka u junskoj noći, zajedno s još jednom vršnjakinjom, odvedena u neku vrstu bordela za srpske vojnike. Iskorištavanje ovih djevojaka je primjer koji se dogodio hiljadama drugih, piše *Newsday*.

Dato/Datum: 11. 8. 1992.

Tittel/Naslov: **Kompetansestrid / Sukob nadležnosti**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Omtrent samtidig som den militære ledelsen i NATO fikk grønt lys for å sette i gang med detaljplanlegging av en eventuell militæraksjon for å sikre nødhjelpssendingene til Bosnia-Hercegovina, gikk generalsekretæren i Vestunionen, Willem van Ekeland, ut og sa at en militæraksjon for å sikre hjelpesendingene må gjennomføres av europeiske land.

„Problemet Jugoslavia“ er i aller høyeste grad et europisk anliggende, men både EF diplomatiet og FN diplomatiet har til nå spilt en ettertrykkelig fallitt i arbeidet for å finne politiske løsninger. Og det er ikke til å komme forbi at USA vil måtte spille en viktig rolle i en militæraksjon, det sier VEU generalsekretæren selv når han sier flystøtte må komme fra USA om soldater skal rykke inn.

Dette har igjen sin bakgrunn i uenigheten mellom spesielt USA og Frankrike om hvem som skal spille hvilke roller i en eventuell militæraksjon. Blir det NATO, sitter USA i førersetet, for Frankrike er ikke med NATOs militære kommando. Men blir det Vestunion, vil Frankrike spille hovedrollen.

Det var på en pressekonferanse i går ettermiddag utenriksminister Thorvald Stoltenberg gjorde det klart at regjeringen vil rådføre seg med „Stortingets organer“ det vil si den utvidde utenrikskomiteen, før Norge sier ja til å delta i en eventuell militær operasjon for å sikre at FNs hjelpesendinger kommer fram til den krigsrammede befolkningen i Bosnia-Hercegovina.

Otprilike u isto vrijeme kada su vojni komandanti NATO-a dobili naredbu da pripreme planove za eventualnu vojnu akciju kako bi osigurali dostavu humanitarne pomoći Bosni i Hercegovini, generalni sekretar Evropske unije Willem van Ekeland izjavio je da ovu akciju mogu izvršiti isključivo evropske zemlje.

„Problem Jugoslavija“ isključivo je evropska stvar. Međutim, do sada su diplomatije i Evropske zajednice i UN-a imale naglašeno bezuspješnu ulogu u pronalaženju uspješnog političkog rješenja. Gotovo je nemoguće izbjeći da SAD igraju glavnu ulogu u vojnoj akciji, naglašava generalni sekretar Evropske unije, pogotovo u njihovoj zračnoj podršci kada vojnici budu na terenu.

Sve to ima pozadinu sukoba između SAD-a i Francuske o tome ko će imati kakvu ulogu u eventualnoj vojnoj intervenciji. Ako to bude NATO, onda su Amerikanci na prvom mjestu, jer Francuza nema u vojnoj komandi NATO-a. Ukoliko Evropska unija bude predvodila akciju, onda su Francuzi na prvom mjestu.

Na jednoj konferenciji za štampu ministar za vanjske poslove, Thorvald Stoltenberg, izjavio je da, što se tiče norveškog učestvovanja u eventualnoj vojnoj akciji u Bosni i Hercegovini, o tome odluku moraju donijeti „organi Parlamenta“.

Dato/Datum: 12. 8. 1992.

Tittel/Naslov: **Krigens yngste ofre / Najmlađa žrtva rata**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Erik Thimle

Resyme/Sažetak:

I månedsvis har Bihac provinsen i det nordvestlige Bosnia vært avskåret fra omverden av den serbiske beleiringen, og ikke engang sykehuset i Bihac har mat til babyene. Beleiringener så effektiv at barn nå dør av sult. Mødrene forsøker å redde barna sine ved å levere dem til sykehuset. Men mange av dem kom for sent. Bare noen få av dem har en sjanse til å overleve. Hjemme kunne foreldrene bare fylle mel, utrørt i vann, i tåteflaskene, og mange barn dør ute i landsbyene fordi de ikke når fram til sykehuset.

Mandag slapp Bergens Tidende igjennom krigssonen. I går ble The Times avvist, men mandag ettermiddag stod vi ved sultens rynkete ansikter og de alt for store tomt stirrende øynene. Forgjeves forsøker vi å fatte hvordan dette kan skje midt i det sørlige Europa, få timers reise fra Norge.

Mjeseccima je grad Bihać, grad na sjeverozapadu Bosne, pod srpskom opsadom i odsječen od svijeta. Opsada je toliko efikasna da bebe umiru od gladi, a majke koje imaju malu djecu pokušavaju ih spasiti tako što ih smještaju u bolnice. Za mnoge od njih to je prekasno i samo neki imaju šansu preživjeti. Kući majke miješaju brašno s vodom i to daju djeci da jedu.

Novinari *Bergens Tidende* su se u ponedjeljak probili u ratnu zonu, gdje su stajali naspram izgladnjelih lica i krupnih očiju koje su gledale negdje neodređeno. Uzaludno smo pokušavali shvatiti kako se ovo može dogoditi na jugu Evrope, samo nekoliko sati vožnje od Norveške.

Dato/Datum: 13. 8. 1992.

Tittel/Naslov: ***FN maktesløs mot tvangsflytting / UN bESPOMOĆAN prema nasilnom preseljavanju***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

De 28.000 bosnierne befinner seg dels i de fire byene Prijedor, Sanski Most, Bosanska Krupa og Bosanski Petrovac, og dels i interneringsleire i området nær grense til Kroatia. Tirsdag ble det kjent at 5.000 familier har skrevet under på en erklæring om at de frivillig vil overlate sin eindom til serberne og flyttet til Kroatia.

Både FNs sikkerhetsråd og FNs menneskerettskommisjon arbeides det på spreng for å finne en løsning på det vanskelige spørsmålet. Problemet er at de serbiske lederne ikke er åpne for forhandlinger. FN resolusjonen som vil trolig blir vedtatt torsdag, vil trolig heller ikke kunne stanse tvangsevakueringen.

U četiri grada - Prijedoru, Sanskom Mostu, Bosanskoj Krupi i Bosanskom Petrovcu - nalazi se 28.000 Bosanaca, a jedan dio njih je u sabirnim logorima na granici prema Hrvatskoj. U utorak je obznanjeno da je 5.000 porodica potpisalo izjavu kojom se dobrovoljno odriče cjelokupne svoje imovine koju daju Srbima, a oni sele u Hrvatsku.

I Vijeće sigurnosti UN-a i Komisija za ljudska prava UN-a rade po ubrzanom postupku kako bi pronašli rješenje za ovo teško pitanje. Problem je što srpski lideri nisu raspoloženi za pregovore. Rezolucija UN-a, koja će se najvjerojatnije izglasati u četvrtak, sasvim sigurno neće zaustaviti prisilnu evakuaciju.

Dato/Datum: 15. 8. 1992.

Tittel/Naslov: **Norsk forslag for å hindre krig i Kosovo /Norveški prijedlog za sprečavanje rata na Kosovu**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Konferansen for sikkerhet og samarbeid i Europa bearbeider nå et norsk forslag om å sende observatører til Kosovo provinsen i Serbia.

FN resolusjonen om bruk av makt etterlater i første omgang en rekke spørsmål om hvordan makten skal utøves og hvem som skal utøve den. Observatører i FN hovedkvarteret i New York understreker imidlertid ovenfor Bergens Tidende at det ikke er tvil om de fullmakter som er gitt til våpenbruk for å sikre fremføringen av forsyningene. FN resolusjonen gir, tross autorisasjonen til bruk av „alle nødvendige midler“, liten støtte til Bosnia-Hercegovina. Spesielt i de islamske landene er det skuffelse over dette. Den islamske grupperingen i FN arbeidet helt til det siste for at FN skulle unnta Bosnia fra FNs forbud mot våpensalg til de kjempede partene. Bosnia har bedt om dette med henvisning til at bare dette vil sette den muslimske befolkningen i stand til å kjempe selv.

Konferencija o sigurnosti i saradnji u Evropi razmatra norveški prijedlog o slanju posmatrača na Kosovo, pokrajinu u Srbiji.

Rezolucija UN-a o korištenju sile u prvom redu ostavlja otvorenim mnoga pitanja, kao što su: Kako će se sila realizirati? Ko će to realizirati? U izjavi za *Bergens Tidende* posmatrači u sjedištu UN-a u New Yorku podvlače da nema sumnje u to da je dato ovlaštenje za upotrebu sile kako bi se omogućila nesmetana isporuka humanitarne pomoći. Rezolucija UN-a, uprkos što daje mogućnost upotrebe „svih dopuštenih sredstava“, mala je podrška Bosni i Hercegovini. Ovim su posebno razočarane islamske zemlje. Grupa islamskih zemalja dugo je radila na tome da donese rezoluciju kojom bi se omogućio uvoz oružja Bosni i Hercegovini. Ovo je tražila Bosna, jer je embargo na uvoz oružja pogađao jedino muslimanski narod.

Dato/Datum: 4. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **Hurra, pappa er i live / Hura, otac je živ**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Ove Olderkjær

Resyme/Sažetak:

I mange måneder hadde dei fem barna og bestemora på flukt fra krigens Bosnia innstilt seg på å ha mista både mor og far i Jugoaslvia tragedien. I forgårs felte barna gledestårer i eit uventa gjensyn med pappa Saban Asanoviski (37) som endelig fann familien sin på asylmottaket på Stord. Saban Asanoviski har seks brør og tre søstre. Heile familien er no flykta frå heimbyen. Søskena er spreidde på fleire land i Europa.

Mjesecima je petero djece, izbjeglica iz Bosne, sa svojom nanom mislilo da su ostali i bez oca i bez majke u jugoslavenskoj tragediji. Prekjučer su djeca sa suzama u očima gledala u oca Šabana Asanovskog (37), koji je konačno pronašao svoju porodicu u izbjegličkom kampu na Stordu. Šaban Asanovski ima šestericu braće i tri sestre. Svi su oni protjerani iz svojih domova i razasuti po mnogim zemljama Evrope.

Dato/Datum: 4. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **Stoltenbergs møte med krigens ofre / Stoltenbergov susret sa žrtvama rata**

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Det var sterke scener som utspilte seg da unetriksminister Thorvald Stoltenberg i går besøkte "enkenes flyktningeleier", Spansko leiren, i utkanten av Zagreb. Gråtende kvinner fra Bosnia fortalte utenriksministeren om ektefeller som var blitt massakrert og landsbyen deres som var jevnet med jorda av serbiske styrker. Det var 20. august i år at serbiske styrker rykket inn i den vesle muslimske landsbyen Kozarac med 700 innbygere. Alle menn som gjorde motstand ble samlet sammen på et jorde og drept med kniver og geværer, sier Nisveta. Vi kvinner og barn ble bedt om å forsvinne, før serberne gikk i gang med å sprengte våre hus og jevne Kozarac med jorden. Nisveta fikk med seg sine to barn og sin svigermor, og la ut på den tre døgn lange marsjen i retning Kroatia sammen med de andre kvinnene og barna fra Kozarac. Svigermoren, Mevla, mistet alle sine fire sønner denne august morgenen for to uker siden.

I de siste månedene har områdene av Bosnia-Hercegovina som de har det vært serbisk politikk å fordrive alle ikke serbere fra de områdene av Bosnia-Hercegovina som de har satt seg til mål å beholde.

Bile su to teške scene kada je Thorvald Stoltenberg, ministar za vanjske poslove, posjetio „prihvatni centar udovica“ u Španskom, u predgrađu Zagreba. Uplakane žene govorile su o ubijenim muževima i selima koja su srpske jedinice sravnile sa zemljom. Srpske jedinice su 20. augusta ove godine provalile u muslimanski gradić Kozarac koji je imao 700 stanovnika. „Svi muškarci koji su pružili otpor sakupljeni su na jednu livadu i zaklani noževima ili ubijeni iz automata“, kaže Nisveta. Ženama i djeci naređeno je da nestanu, prije nego što su Srbi minirali kuće i sravnili Kozarac sa zemljom. Nisveta, sa svoje dvoje djece i svekrvom, tri dana i tri noći pješačila je prema Hrvatskoj. U toj koloni bile su i ostale žene i djeca iz Kozarca. Svekrvi Mevli u jednom augustovskom jutru, prije dvije sedmice, ubijena su četiri sina.

Zadnjih mjeseci u Bosni i Hercegovini sprovodi se srpska politika po kojoj se svi nesrbi moraju protjerati iz dijelova Bosne i Hercegovine koje su Srbi planirali i postavili kao cilj da zadrže za sebe.

Dato/Datum: 4. 9. 1992.

Tittel/Naslov: ***Balkan hjelp et kappløp med tiden / Pomoć Balkanu – utrka s vremenom***

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Norge er innstilt på å ta et nytt stort løft for å avhjelpe den vanskelige situasjonen som Balkan flyktningene i Kroatia befinner seg i. Regjeringen vil blant annet sende medisiner og flere lastebiler til det tidligere Jugoslavia. Det er mangel på kjøretøyer for å få brakt mat og medisiner ut til de isolerte landsbyene i Bosnia-Hercegovina. Det opplyste utenriksminister Thorvald Stoltenberg etter et møte med representanter for FNs høykommisær for flyktninger i Zagreb. Regjeringen er også villig til å levere vintertelt, sette opp ferdighus og bidra med midler til reparasjon av eksisterende boliger.

„Norveška je spremna učestvovati u tome da se razriješi teška situacija s balkanskim izbjeglicama koji se trenutno nalaze u Hrvatskoj. Vlada je voljna, između ostalog, poslati lijekove i više teretnih kamiona u bivšu Jugoslaviju. Upravo prijevozna sredstva su ono što nedostaje kako bi se hrana i lijekovi mogli dopremiti u izolirane krajeve u Bosni i Hercegovini“, saopćio je ministar za vanjske poslove Thorvald Stoltenberg nakon sastanka s visokim komesarom UN-a za izbjeglice u Zagrebu. Vlada je voljna, također, isporučiti zimske šatore, montažne kuće i učestvovati sa sredstvima za adaptaciju oštećenih stambenih jedinica.

Dato/Datum: 7. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **Den sterkestes fred / Najjači mir**

Side/Strana: 24.

Forfatter/Autor: Lederartikkel/Urednički komentar

Resyme/Sažetak:

På sin tur til det krigsherjede Balkan så ikke utenriksminister Thorvald Stoltenberg noe som gjorde ham optimistisk. Det skulle bare mangle. Alt som er skjedd etter London konferansen har bekreftet pessimismen. Skjønt fred kan det faktisk bli dersom det internasjonale samfunnet godtar den sterkestes fred. For dette er hjørnet EF, USA, og FN synes å ha malt seg opp i, et par år etter at man innledet den nye verdensordens tidsalder.

Avskrelt håpefulle programerklæringer er dette en tolkning av London-konferansen, og den er realistisk: Vesten og FN vil verken innblandes i en krig eller anklages for å belønne maktbruk. Konferansen holdt oppe prinsippene: Bosnia-Hercegovina består. I prinsippet. Det skal bli slutt på etnisk utrenskning, og grenseendringer kan bare skje gjennom forhandlinger. Man er desperat ute etter å kjøpe fred. Var det ingen lyst til å stanse serberne militært, blir det enda mindre sannsynlig at noen har lyst til å starte krigen igjen utenfra når serberne er ferdige med sitt felttog. Hvor mye får man serberne til å avstå fra? Men realiteten? Den er at man diskuterer hvordan Bosnia-Hercegovina skal deles.

Na svojoj turneji po Balkanu Thorvald Stoltenberg, ministar za vanjske poslove, nije vidio ništa što bi ga učinilo optimistom. Naprotiv. Sve što se dogodilo poslije Londonske konferencije upućuje na pesimizam. Prepoznatljiv mir može biti uspostavljen ako međunarodna zajednica prihvati najjači mir. Za to su garanti Evropska unija, SAD i UN koje će se angažirati da se izgradi novi svjetski poredak.

Objava programa koji je pun nade nakon Londonske konferencije je realna: Zapad i UN ne žele se miješati u rat niti žele biti optuženi da nagrađuju upotrebu sile. Konferencija je izašla s principima: Bosna i Hercegovina je neupitna. U principu, etničko čišćenje se mora zaustaviti, a granice se eventualno mogu promijeniti kroz pregovore.

Čovjek je očajan kada mora kupovati mir. Ako nema želje da se Srbi zaustave silom, onda je još manja mogućnost da neko otpočne rat

kada Srbi završe svoj ratni pohod. Koliko se Srba može pridobiti za ovo? Ali realnost? Realnost je da čovjek govori kako će se Bosna i Hercegovina podijeliti.

Dato/Datum: 8. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **Politiet vil ramme asylbuss-bakmenn / Policija hoće zaustaviti autobuse azilanata i osobe koje stoje iza organizacije ove kolone**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Ingeborg Eliassen

Resyme/Sažetak:

Oslo politiet kjente i går ikke til de fem bussene med asylsøkere fra Kosovo og Makedonia som er på vei mot Sverige og Norge og som BT skrev om i går. Her er august statistikken fra utlendingsdirektoratet: Rundt 3.280 personer søkte asyl i Norge før 31. august. 2.047 av disse kom fra det tidligere Jugoslavia. De aller fleste var kosovo-albanere, bare 139 kom fra Bosnia og 31 fra Kroatia.

Policija u Oslu nije primijetila pet autobusa s azilantima s Kosova i Makedonije koji su na putu prema Švedskoj i Norveškoj, o čemu je *Bergens Tidende* jučer pisao. Evo statistike iz Direktorata za useljenike za august: Oko 3.280 osoba tražilo je azil u Norveškoj prije 31. augusta. Od ovog broja 2.047 je iz bivše Jugoslavije. Većina od njih su Albanci s Kosova, samo 139 je iz Bosne i 31 iz Hrvatske.

Dato/Datum: 9. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **Sarajevo uten vann / Sarajevo bez vode**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Ingeborg Eliassen

Resyme/Sažetak:

Sarajevo var tirsdag forsatt uten forsyninger av drikkevann, og internasjonal nødhjelp nådde heller ikke inn til den beleirede bosniske

hovedstaden. FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali ga i Paris tirsdag betinget støtte til bruk av kampfly for å beskytte flygningene av nødhjelp til Sarajevo. Boutros Ghali sa til fransk kringkasting at flystøtten kan heller ikke settes i verk uten at Sikkerhetsrådet har gitt tillatelse til det i en ny resolusjon.

Samtidig kom det tirsdag nye varsler om at det haster dramatisk med å få i gang tilførelsen av nødhjelp til Sarajevo, spesielt ettersom vinteren nærmer seg raskt.

U utorak je Sarajevo nastavilo živjeti bez vode za piće, a međunarodna humanitarna pomoć nije mogla biti isporučena stanovnicima ovoga grada u opsadi. U utorak je Boutros Boutros Ghali, generalni sekretar UN-a, dao uvjetnu podršku da se koriste borbeni avioni za zaštitu letova koji dovoze humanitarnu pomoć Sarajevu. Boutros Ghali je izjavio za francusku televiziju da podrška letovima neće moći biti osigurana bez izglasavanja nove rezolucije u Vijeću sigurnosti.

Istovremeno, isti dan je došlo novo upozorenje da se mora požuriti s isporukom humanitarne pomoći Sarajevu, pogotovo ako se u obzir uzme činjenica da se približava zima.

Dato/Datum: 11. 9. 1992.

*Tittel/Naslov: **Smuglet våpen / Krijumčarili oružje***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kroatia har beslaglat våpen og ammunisjon som ble funnet om bord i et iransk fly med humanitær hjelp til Bosnia. Kroatiske tjenestemenn og FN offiserer fant en ladning lette håndvåpen og amunisjon i en iransk jumbojet som landet på Pleso flyplassen ved Zagreb sist fredag. Ifølge departementet har det iranske flyet dermed brutt FNs bestemmelser om forbud mot våpenleveranser til hele det tidligere Jugoslavia. Flyet ble gjennom søkt etter et tips – trolig fra den amerikanske etterretningstjenesten. Det er ikke opplyst noe om hvilke våpentyper det dreire seg om.

De bosniske muslimer klager over at FN forbudet mot våpenleveranser til området gjør at de ikke lenger kan forsvare seg mot serberne. De serbiske styrkene er utstyrt med moderne våpen som de har fått fra den jugoslaviske hær etter at denne trakk seg ut av Bosnia-Hercegovina.

Hrvatska je oduzela oružje i municiju pronađene u jednom iranskom avionu koji je prevezio humanitarnu pomoć u Bosnu. Hrvatski službenik i oficir UN-a pronašli su sakriveno lahko naoružanje i municiju u iranskom džambo džetu koji se spustio u petak na aerodrom Pleso kod Zagreba. Prateći Ministarstvo, iranski avion ovim je prekršio odluku o zabrani da se cijeloj bivšoj Jugoslaviji isporučuje naoružanje i municija. Avion je pretresen nakon što je, najvjerojatnije američka obavještajna služba, dojavila o tome. Nije saopćeno o kojoj se vrsti naoružanja radi.

Bosanski muslimani se žale na Rezoluciju UN-a o zabrani isporuke naoružanja i municije u države bivše Jugoslavije, jer se oni zbog toga ne mogu braniti od Srba. Srpske jedinice snabdjevene su modernim naoružanjem koje su dobili od Jugoslavenske narodne armija nakon što se ona povukla iz Bosne i Hercegovine.

Dato/Datum: 12. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **Fredsmeklingen i stampe / Mirovni pregovori u čabru**
Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Fredsmeklerne Cyrus Vance og Lord Owen gjorde ikke særlige fremskritt i fredsarbeidet fredag. Istedet måtte de to meklerne bruke tid på å avvise franske påstander om at det var inngåt de stridende partene i Sarajevo. Krisesenter i hovedstaden meldte fredag om en kritisk helsesituasjon i hovedstaden, og ba omverden om raskt å sende medisiner og medisinsk utstyr. Den offisielle dødstatistikken i Bosnia-Hercegovina viste fredag at krigen har krevd over 10.000 ofre. Til sammen 10.053 mennesker er blitt drept og 44.955 alvorlig såret siden starten på krigen i april i år. I Sarajevo er 2.037 blitt drept, mens 12.293 er blitt alvorlig skadd. 53.200 mennesker er meldt som savnet eller „likvidert“.

Mirovni pregovarači Cyrus Vance i Lord Owen nisu napravili neki napredak u mirovnim pregovorima u petak. Umjesto toga, dvojica pregovarača morala su koristiti vrijeme da opovrgnu francuske tvrdnje o tome da je zaključen sporazum između zaraćenih strana u Sarajevu. Krizni centar u glavnom gradu u petak je obavijestio javnost o kritičnoj zdravstvenoj situaciji i zamolio svijet da pošalje lijekove i medicinsku opremu. Zvanična statistika u Bosni i Hercegovini u petak je dala podatak da je do sada u ratu ubijeno preko 10.000 osoba, tačnije: 10.053 ubijenih i 44.955 teško ranjenih nakon početka rata u aprilu ove godine. U Sarajevu je ubijeno 2.037, a 12.293 osobe teško su ranjene. Kao nestali ili ubijeni vodi se 53.200 osoba.

Dato/Datum: 14. 9. 1992.

Tittel/Naslov: ***Olje pengar til Bosnia / Novac od nafte za Bosnu***

Side/Strana: 3.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Det kan bli millionssamar i hjelp frå tilsette og firma i norsk oljeindustri til barna i Bosnia-Hercegovina. Aksjonen vart starta av „dei gamle krigarne i Nordsjøen“. Innsamliga skal pågå til 18. oktober, og avsluttast med ei storstilt kulturmonstring i Stavanger Konserthus.

Men det trengs også hjelp til å møta vinteren, som kan bli svært streng. Sarajevo har eit vinterklima som kan samanliknast med norske fjellområde.

Moguće je da se za pomoć djeci u Bosni i Hercegovini odvoje milionske sume iz norveške naftne industrije. Akcija je krenula od „ratnih veterana u Sjevernom moru“. Sakupljanje pomoći počelo je 18. oktobra, a završit će se velikim kulturnim performansom u koncertnoj dvorani u Stavangeru.

Pomoć je potrebna posebno zbog toga što se približava zima koja može biti veoma jaka. Sarajevo ima zimsku klimu koja se može uporediti s klimom u norveškim planinskim predjelima.

Dato/Datum: 14. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **Overvåkingen gir ingen våpenhvile /**

Kontrolla ne garantira primirje

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

FNs overvåking av en del av serbernes tyngre våpen rundt Sarajevo betyr ikke uten videre at det blir slutt på kampene rundt byen, sier lederen for FNs fredsbevarende styrker i hovedstaden i Bosnia-Hercegovina. Overvåkingen gir ingen våpenhvile i Sarajevo. Granater regnet natt til søndag over den hardt rammede bydelen Dobrinja i Sarajevo, og noen få traff den gamle bebyggelsen i sentrum av hovedstaden. Fem mennesker – blant dem to barn – ble drept i byen, ofølge sikkerhetsstyrkene.

Den serbiske lederen i Bosnia, Radovan Karadzic, opplyste søndag at tunge våpen under hans kommando ble overvåket.

„Kontrolla srpskog lahkog naoružanja oko Sarajeva ne znači da je to kraj borbi oko grada“, izjavio je lider mirovnih snaga UN-a u glavnom gradu Bosne i Hercegovine. Kontrolla ne garantira primirje u Sarajevu, što govori i podatak da su, sa subote na nedjelju, granate padale i na Dobrinji - dijelu Sarajeva. Neke od tih granata pogodile su staru zgradu porodilišta u centru glavnog grada. Prateći izvještaje sigurnosnih organa, pet osoba, od toga dvoje djece, ubijeno je u gradu.

Radovan Karadžić, srpski lider u Bosni, u nedjelju je objavio da će se teško naoružanje vojske pod njegovom komandom kontrolirati.

Dato/Datum: 15. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **Myrdet serbere på flukt / Ubili Srbe prilikom bijega**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Forkullede lik, menneskekropper i oppløsning og utbrente kjøretøyer er det uhiggelige vitnesbyrd om et brutalt muslimsk angrep på serbere

som flyktet fra den krigsherjede byen Gorazde. Tidlig om morgenen 27. august var en bilkolonne med 3.000 serbere, for det meste kvinner og barn, på vei bort fra byen. Vel 18. kilometer nord for Gorazde lå muslimene i bakhold og ventet. Det ble et blodbad. Ifølge vitnen Dragica Gavrilovic ble over 50 mennesker drept og mange flere såret.

De serbiske styrkene som nå kontrollerer 65 prosent av Bosnia, har fått mye av skylden for voldshandlingene i en borgerkrig, men krigen i det tidligere Jugoslavia er nådeløs. Alle begår overgrep, og ingen grupperingen står fram som engler.

Ugljenisani leševi, ljudska tijela u raspadanju i zapaljena vozila neprijatni su dokazi koji svjedoče o brutalnom muslimanskom napadu na Srbe koji su bježali iz ratom zahvaćenog grada Goražda. Rano ujutro, 27. augusta, kolona automobila sa 3.000 Srba, većinom žena i djece, bježala je iz grada. Oko 18 kilometara sjeverno od Goražda, muslimani su čekali u zasjedi. Bilo je to krvoproliče. Svjedokinja Dragica Gavrilović izjavila je da je ubijeno preko 50 osoba, a mnogo ih je ranjeno.

Srpske jedinice koje sada kontroliraju 65 procenata Bosne imaju veliku krivicu za nasilje u građanskom ratu, ali rat u bivšoj Jugoslaviji je nemilosrdan. Svi vrše nasilje i nijedna grupa ne može se izdvojiti i proglasiti anđelom.

Dato/Datum: 15. 9. 1992.

*Tittel/Naslov: **Bosnias ledelse boikotter fredsforhandlinger / Bosansko rukovodstvo bojkotira mirovne pregovore***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske statledelsen uteblir trolig fra fredsforhandlingene som starter i Geneve senere i uken. Årsaken er den kraftige oppblussingen i kampene i Sarajevo mandag, opplyste en talsmann for presidentes kontor. Det er lite trolig at vi kommer til å delta videre i fredsprosessen dersom dette fortsetter, sa Ejub Ganic med henvisning til fredsavtalen som nå åpenbart rakner.

Gårdagens harde kamper i Sarajevo kostet fem menneskeliv, og et femtitalles ble skadet. Bosnias ledere gjorde det i går klart at de ikke kommer til fredskonferansen i Geneve.

Bosansko državno rukovodstvo najvjerojatnije neće učestvovati u mirovnim pregovorima koji počinju u Ženevi krajem sedmice. Razlog je rasplamsavanje jakih borbi u ponedjeljak u Sarajevu, saopćio je jedan od glasnogovornika iz predsjedničke kancelarije. „Teško da je moguće da ćemo mi doći i učestvovati u mirovnom procesu ako se ovo nastavi“, izjavio je Ejup Ganić, ukazujući na mirovni sporazum koji se ne poštuje.

Jučerašnje žestoke borbe u Sarajevu koštale su života pet osoba, a oko pedeset je ranjeno. Bosanski lideri jučer su bili izričiti da neće doći na mirovnu konferenciju u Ženevu.

Dato/Datum: 15. 9. 1992.

Tittel/Naslov: ***FN soldater til Bosnia – også norske / Vojnici UN-a prema Bosni – norveški također***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

FNs sikkerhetsråd vedtok i morges at det skal sendes 5.300 nye FN soldater til Bosnia-Hercegovina. Soldatene skal sendes fra Canada og flere vesteuropiske land, blant dem Norge. De nye soldatene i UNPROFOR (United Nations Protection Force) har fått mandat til å bruke våpen dersom de blir hindret i å utføre sitt arbeid. Dette er en utvidelse av dagens mandat, som bare gir anledning til å skyte i selvforsvar. Kina, India og Zimbabwe avsto fra å stemme i avstemningen natt til tirsdag, mens de andre medlemslandene i sikkerhetsrådet stemte for forslaget, som var framsatt av generalsekretær Boutros Boutros Ghali. De som stemte for var USA, Storbritania, Frankrike, Østerrike, Belgia, Ecuador, Ungarn, Japan, Marokko og Venezuela.

Jučer ujutro Vijeće sigurnosti UN-a odlučilo je poslati 5.300 vojnika UN-a u Bosnu i Hercegovinu. Vojnici će biti iz Kanade i mnogih zapadnoevropskih zemalja, pa i iz Norveške. Novi vojnici i UNPRFOR (zaštitne jedinice UN-a) dobile su mandat da koriste oružje ako budu sprečavani da rade svoj posao. Ovo je proširenje postojećeg mandata koji daje mogućnost da se oružje upotrijebi samo u samoodbrani. U noći s ponedjeljka na utorak, Kina, Indija i Zimbabve nisu glasali, dok su ostale članice Vijeća sigurnosti glasale za prijedlog koji je došao od generalnog sekretara Boutrosa Boutrosa Ghalia. ZA su glasali SAD, Velika Britanija, Austrija, Belgija, Ekvador, Mađarska, Japan, Maroko i Venecuela.

Dato/Datum: 16. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **Norge vil sende FN observatører /
Norveška želi poslati posmatrače**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Norge er parat til å sende 10 observatører til en utvidet FN styrker i Bosnia etter at en eventuell våpenhvile er oppnådd, opplyste forsvarminister Johan Jørgen Holst til NRK Dagsrevyen tirsdag kveld. Vi får se om vi kommer til å sprengre grensen på mannskapsstyrkeene. Hvis vi gjør det, for vi gå til Stortinget og be om å få takket hevet, sier Holst til NTB.

Norveška je spremna poslati deset posmatrača u sklopu jedinica UN-a koje imaju prošireni mandat u Bosni, nakon uspostavljanja primirja, izvijestio je u utorak navečer Johan Jørgen Holst, ministar za odbranu, za vijesti norveške radio-televizije. „Procijenit ćemo da li ćemo prekoračivati dopuštenu granicu kada je u pitanju brojnost jedinica. Ako se odlučimo za to, onda ćemo za to tražiti dozvolu Parlamenta“, izjavio je Holst za NTB.

Dato/Datum: 23. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **Bergen sentral i TV aksjonen / Bergen u centru TV akcije**

Side/Strana: 29.

Forfatter/Autor: Kjartan Rødland

Resyme/Sažetak:

Håkonshallen og Mariakirken blir noen av stedene. Amalie Skram og Anne Pedersdotter blir noen av figurene. Og bergens bosatte Trond Viggo Torgersen tar med seg Wenche Margrethe Myhre og Herborg Bryn Foruten Petter Nome når årets heldags TV innsamling går av stabelen søndag 8. november. I tillegg kommer droning Sonja!

I går var tiden inne for den første presentasjon av det som blir TV delen av den tradisjonelle nasjonale dugnad som innsamlingen er, med 80.000 innsamlere og bøssebærere fordelt på samtlige kommuner rundt i landet. Og denne gang er formålet nasjonalt: Hvis innsamlingen når det vanlige resultatet på 100 millioner kroner, så blir det faktisk mulig å femdoble den meget beskjedne forskningsinnsats som drives omkring de folkesykdommer som psykiatriske lidelser i realiteten er i Norge. Men noen fredelig seilas blir det ikke. Det har vært høyrøstede krav om at innsamlingen i stedet burde gått til de sultende i Somalia eller de krigsrammede flyktingene i tidligere Jugoslavia.

Hakonshalen i Mariakirke bit će neka od mjesta. Amalie Skram i Anne Pedersdotter bit će neka od imena. Trondg Viggo Torgersen, nastanjen u Bergenu, zajedno sa Margrhete Myhre i Herborg Bryn i Peter Nome bit će na cjelodnevnoj akciji prikupljanja pomoći u nedjelju 8. novembra. I kraljica Sonja također će učestvovati!

Jučer je bio rok za televizijsku prezentaciju nacionalnog dobrovoljnog rada u kojem će učestvovati 80.000 učesnika podijeljenih po općinama širom zemlje. Ovaj put cilj je nacionalni: a to je 100 miliona kuna, što je pet puta više nego što se prikupilo tokom akcije prikupljanja pomoći za one koji imaju određene psihičke probleme u Norveškoj. Ovaj put prikupljena sredstva ići će za gladne u Somaliji i ratom zahvaćene izbjeglice iz bivše Jugoslavije.

Dato/Datum: 24. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **Angrep sykehus / Napadaju bolnicu**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-DPA-Reuters

Resyme/Sažetak:

Tre mennesker ble drept da en artillerigranat traff et Røde Kors kjøkken i Sarajevo tirsdag kveld, meldte kroatisk fjernsyn. Granaten skal ha blitt avfyrt fra en av de serbiske stillingene i utkanten av byen. Det ble ikke opplyst hvem ofrene var. Supekjøkkenet i sentrum av Sarajevo var fullt av sultne mennesker da ble truffet av granaten. Minst 28 personer kom til skade.

Ni mennesker ble drept i et serbisk artilleriangrep på et sykehus i det muslimske Bihać i Nord Bosnia tirsdag kveld. 20 andre ble til dels alvorlig skadd, ifølge kroatisk radio. Også i byen Jajce i det sentrale Bosnia kom sykehuset under beskytning, men ingen menneskeliv skal ha gått tapt.

U utorak navečer tri su osobe ubijene kada je granata pogodila kuhinju Crvenog krsta u Sarajevu, obavještava hrvatska televizija. Granata je ispaljena s jednog od srpskih položaja na periferiji grada. Nije navedeno ko su bile žrtve. Kada je pogođena kuhinja Crvenog krsta, bila je puna gladnih ljudi. Ranjeno je najmanje 28 osoba.

U utorak navečer devet osoba je ubijeno a dvadest ranjeno u srpskom artiljerijskom napadu na jednu bolnicu u muslimanskom gradu Bihaću, na sjeveru Bosne. Također, u gradu Jajcu, u centralnoj Bosni, gađana je bolnica, ali nije bilo ljudskih žrtava, obavještava hrvatski radio.

Dato/Datum: 29. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **Nye forsøk / Novi pokušaj**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Presidentene i Kroatia og Rest Jugoslavia har gått med på å møtes onsdag, opplyste de internasjonale fredsmeklerne Cyrus Vance og Lord Owen i Beograd mandag. De to fredsmeklerne kom til Beograd

for å forsøke å få fredsprosessen i Bosnia-Hercegovina tilbake på sporet igjen. De to meklerne skal også følge opp et besøk i Banja Luka i det nordlige Bosnia-Hercegovina i forrige uke, derde fikk sjokkerende bevis for overgrep mot sivilbefolkningen. De mener at serberne driver flyangrep mot sivile mål ledd i den såkalte etniske utrensningen av muslimer og kroater.

Predsjudnici Hrvatske i ostatka Jugoslavije susreli su se u srijedu u Beogradu na sastanku, obavijestili su međunarodni pregovarači Cyrus Vance i Lord Owen. Dvojica međunarodnih pregovarača došla su u Beograd da bi pokušali mirovne pregovore o Bosni i Hercegovini vratiti na pravi kolosijek. Dvojica pregovarača prošle sedmice posjetili su Banju Luku na sjeveru Bosne i Hercegovine, gdje su dobili šokirajuće dokaze o napadima na civile. Smatraju da Srbi iz aviona napadaju civile kako bi izvršili takozvano etničko čišćenje Muslimana i Hrvata.

Dato/Datum: 30. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **44 ut av Bosnia / 44 izvan Bosne**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Norske myndigheter har greid å få 44 personer ut fra Prijedor i det krigsherjede Bosni-Hercegovina. De 44 som er nære slektninger av bosniere som er bosatt i Norge har fått innreisetillattelse hit til landet, opplyser statssekretær Jan Egeland i Utenriksdepartementet til NTB.

Norveške vlasti uspjele su izvući 44 osobe iz Prijedora u ratom zahvaćenoj Bosni i Hercegovini. Njih 44, koji su bliži rođaci Bosanaca nastanjenih u Norveškoj, dobili su ulazne vize, izjavio je za NTB Jan Egeland, državni sekretar Ministarstva za vanjske poslove.

Dato/Datum: 30. 9. 1992.

Tittel/Naslov: **Arabiske brigader i Bosnia / Arapske brigade u Bosni**

Side/Strana: 30.

Forfatter/Autor: *Jens Nauntofte er sjef for utenriksredaksjonen i Danmarks radio TV Avisen/ Jens Nauntofte je urednik vanjskopolitičke redakcije u danskim radijskim i televizijskim novinama*

Resyme/Sažetak:

„Europa – skam deg!“ skrev en tyrkisk avis nylig i raseri over at europeerne ikke gjør noe for å stanse serbernes nedslakting og tvangsutriving av muslimene i Bosnia. Men gjør tyrkerne og de islamske landene egentlig noe selv for å stanse blodbadet på sine trosfeller? De har faktisk begynt å gjøre noe. Penger og nødforsyninger strømmer inn. Det siste er 100 frivillige kommandosoldater som skal gi de bosniske muslimene en hjelpe hånd mot serberne. Sannsynligvis er flere på vei. På møtet til de alliansefrie landene nylig stod de bosniske muslimenes nød høyt på listen. Den muslimske bosniske utenriksministeren oppnådde spesielt god kontakt med den saudi-arabiske utenriksministeren og bad ham om pengestøtte på åtte milliarder kroner.

Serberne har aldri lagt skjult på at de betrakter seg som Europas beskyttere mot den tidligere århundrelange tyrkiske undertrykkelsen på Balkan. Og serberne skammer seg ikke når de selv i dag påstått at kampanjen mot muslimene i Bosnia er Guds kamp mot de utro muslimene. Derfor skrev en tyrkisk avis nylig „bomb serberne“. Men det er i sannhetens interesse også visse europeiske politikere som har foreslått det samme. Det forunderlige problem med Bosnias muslimer er at vi som følger av den serbisk propagandaen blir fristet til å tro at de er i virkeligheten er muslimer fra Midtøsten. Men der er en stor misforståelse. Muslimene i det tidligere Jugoslavia er like gode europeere som serbere og kroater. Men under det århundrelange tyrkiske herredømmet konverterte de til islam, mens de tidligere sannsynligvis har vært kristne.

Er serbernes blodige „etniske utrenskning“ blant muslimene i Bosnia kanskje heller en religiøs forfølgelse! I hvert fall har konflikten nå karakter av religionskrig, og fordi de muslimske lederne i Bosnia selv har tryglet de islamske landene om hjelp, blander landene i Midtøsten seg nå inn i det jugoslaviske oppgjøret. Frivillige fra forskjellige arabiske

land utgjør en nylig opprettet Muslimske styrkers hærkommando som er satt in i området nord for Sarajevo.

Dette forsøket med islamske brigader kan ikke helt sammenlignes med de europiske kommunistene som frivillig sluttet seg til den internasjonale brigaden under den spanske borgerkrigen. For arabiske regjeringer støtter aktivt tiltaket.

Når krigen engan tar slutt, frykter de at muslimene enten vil forsøke å danne en egen uavhengig stat, bitre av erfaringene fra i år, eller i hvert fall settes under press fra de frivillige fundamentalistene. Etter hva de uttalte til Sunday Times har de nemlig begynt å undervise de bosniske muslimene i „dawa“, den korrekte islamske lære.

Paradakosalt nok er denne arabiske omfavnelsen kanskje også en boomerang for de bosniske muslimene. For nå vil serberne i Beograd med rette kunne si: ”Hva sa vi? Araberne er på vei. De vil føre ”jihad”, hellig krig, på Balkan. De må for enhver pris stanses.”

Så selv når man er trengt opp i et hjørne, kan hjelpen være en „bjørntjeneste“. Men innsatsen til de frivillige araberne er en ubehagelig følge av serbernes grusomme behandling av de bosniske muslimene. Såkan man bare ønske at de muslimske lederne innser at denne vennehjelpen fra Midtøsten bør begrenses til penger og mat – ikke soldater.

„Evropo – stidi se!“, ljutito su napisale nedavno jedne turske novine zbog toga što Evropljani ne rade ništa da zaustave klanje i protjerivanje Muslimana koje čine Srbi u Bosni. Ali rade li Turci i islamske zemlje nešto da zaustave krvoproliće svojih istovjernika? Oni su faktički počeli raditi nešto. Novac i humanitarna pomoć počeli su pristizati. Zadnje je dolazak 100 dobrovoljaca, komandosa, koji će bosanskim muslimanima pružiti ruku u borbi protiv Srba. Po svoj prilici, mnogi su još na putu. Bosanski muslimani na sastancima blokovski neopredijeljenih zemalja stoje visoko na listi prioriteta. Muslimansko-bosanski ministar za vanjske poslove postigao je posebno dobar kontakt s ministrom za vanjske poslove Saudijske Arabije, kojeg je zamolio za finansijsku pomoć u iznosu od osam milijardi kruna.

Srbi nikada nisu krili da se smatraju zaštitnicima Evrope od ranije proživljenog vjekovnog turskog tlačenja na Balkanu. I Srbi se ne stide kada danas tvrde da je borba protiv muslimana u Bosni sveti rat protiv nevjernika muslimana. Zbog toga su jedne turske novine nedavno napisale

„bombardujmo Srbe“. U ime istine, treba reći da su to predložili i mnogi evropski političari. Ono što je začuđujući problem kada su u pitanju bosanski muslimani je to da oni koji su zavedeni srpskom propagandom čvrsto vjeruju da su to muslimani s Bliskog Istoka. To je velika zabluda. Muslimani u bivšoj Jugoslaviji su isto tako dobri Evropljani kao i Srbi i Hrvati. Tokom vjekovne turske vladavine oni su konvertirali u islam, mada su prije bili kršćani.

Ima li krvavo „etničko čišćenje“ koje provode Srbi protiv muslimana u Bosni možda vjersku pozadinu? U svakom slučaju, konflikt ima karakter vjerskog rata zbog toga što su muslimanski lideri u Bosni lično preklinjali islamske zemlje za pomoć, kao i to da se zemlje Bliskog Istoka umiješaju u jugoslavenski obračun. Dobrovoljci iz različitih arapskih zemalja formirali su muslimanske jedinice koje se nalaze u zonama sjeverno od Sarajeva.

Ovaj pokušaj s islamskim brigadama ne može se potpuno upoređivati s evropskim komunistima koji su kao dobrovoljci učestvovali u međunarodnim brigadama tokom španskog građanskog rata. To je zbog toga što vlade arapskih zemalja aktivno podržavaju ovu odluku.

Kada se rat jednom završi, moguće je da ovi muslimani ili pokušaju formirati nezavisnu državu, ogorčeni zbog stanja koje traje godinama, ili da budu izloženi dobrovoljcima fundamentalistima. Nakon onoga što su dobrovoljci izjavili za *Sunday Times*, oni su već počeli podučavati bosanske muslimane „dawi“ - korektnom tumačenju islamskog učenja.

Paradoksalno je, ali se ovaj arapski zagrljaj možda može vratiti kao bumerang bosanskim muslimanima. Sada Srbi u Beogradu s pravom mogu reći: „Šta smo mi rekli? Arapi su na putu. Oni će izvršiti ‘džihad’, sveti rat na Balkanu. To mi moramo po svaku cijenu zaustaviti.“

Bez obzira što je čovjeku pritjeranom u ćošak potrebna pomoć, to može biti i „medvjeda usluga“. Trud arapskih dobrovoljaca neprijatna je popratna pojava koja je utjecala na neprijatne srpske obrade bosanskih muslimana. Zbog toga čovjek može samo poželjeti da muslimanski lideri uvide da se prijateljska pomoć s Bliskog Istoka mora ograničiti na novac i hranu – ne i vojnike.

Dato/Datum: 1. 10. 1992.

Tittel/Naslov: ***Fra Bosnia til familie i Norge / Od Bosne do porodice u Norveškoj***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

I alt 12 muslimske flyktninger fra Bosnia-Hercegovina, tydelig merket av det krigshelvete de har gjennomgått, kom sent i går kveld med fly til Fornebu. De 12 som kom til Oslo onsdag kveld var i alderen ti måneder til 86 år og kommer fra det hardt rammede Prijedor området.

Dvanaest izbjeglica iz Bosne i Hercegovine, primjetno načeti paklom rata kroz koji su prošli, sinoć su došli na aerodrom Fornebu u Oslu. Izbjeglice imaju između deset mjeseci pa do 86 godina, a inače su iz Prijedora, zone obuhvaćene jakim ratnim dejstvima.

Dato/Datum: 2. 10. 1992.

Tittel/Naslov: ***Tusener av barn drept / Ubijeno hiljade djece***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

I løpet av den seks måneder gamle krigen i Bosnia-Hercegovina er over 10.000 barn drept, opplyste det medisinske krisesenteret i Sarajevo torsdag.

Krisesenteret, som samler inn opplysninger om døde og sårede i hele den tidligere jugoslaviske republikken, opplyste at de har fått sikre bekreftelser om at 1.447 barn er drept i krigen. I tillegg er 8.550 barn forsvunnet, og senteret anser også disse barna for døde.

I alt har det medisinske krisesenteret i Sarajevo mottatt opplysninger om 14.364 bekreftet døde personer samt 57.000 savnede personer i løpet av den seks måneder gamle krigen i Bosnia-Hercegovina.

I tillegg har senteret registrert 47.284 alvorlig skadde, av disse 12.080 barn. 78.500 personer er rapportert lettere skadd, inkludert 11.775

barn. Det medisinske kriesesenteret opplyser at 80 prosent av de drepte og skadde er sivile. I hovedstaden Sarajevo er 2.349 mennesker rapportert drept og 13.605 personer såret. 730 barn er meldt savnet.

Tokom šest mjeseci rata u Bosni i Hercegovini ubijeno je više od 10.000 djece, objavio je u četvrtak Medicinski krizni centar u Sarajevu.

Medicinski krizni centar, koji prikuplja podatke o ubijenim i ranjenim u cijeloj republici bivše Jugoslavije, obavijestio je da ima provjerene podatke o tome da je u ratu ubijeno 1.447 djece. Još 8.550 djece vode se kao nestali, a Centar sumnja da su i ova djeca ubijena.

Sve u svemu, Krizni medicinski centar u Sarajevu dobio je potvrđene informacije tokom ovih šest mjeseci, koliko traje rat u Bosni i Hercegovini, o 14.364 ubijena, kao i za 57.000 onih koji se vode kao nestali.

Krizni medicinski centar registrirao je 47.284 teško ranjene osobe, od toga 12.080 djece, zatim 78.500 lakše ranjenih, od toga 11.775 djece. Krizni centar je obavijestio da su 80 procenata od ovih ubijenih i ranjenih civili. U glavnom gradu Sarajevu je 2.349 ubijenih, a 13.605 ranjenih. Kao nestali vodi se 730 djece.

Dato/Datum: 2. 10. 1992.

Tittel/Naslov: ***Deling avverget / Spriječena podjela***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De internasjonale fredsmeklerne Cyrus Vance og Lord Owen har klart å forhindre en avtale mellom bosniske kroater og serbere som ville ha islorert den muslimske regjering i Bosnia-Hercegovina, opplyser diplomater i Geneve.

Karadzic og Boban droftet en tosidig avtale, og Vance og Owen måtte gripe inn for å hindre at muslimene ble utestengt, sier en vestlig diplomat til nyhetsbirået Reuters.

Vence og Owen gjorde det klart for alle partene at de må respektere Bosnia-Hercegovinas suverenitet, og at det ikke komme på tale å dele opp republikken eller endre grensene.

Međunarodni pregovarači Cyrus Vance i Lord Owen spriječili su dogovor između bosanskih Hrvata i Srba koji su željeli izolirati muslimansku vladu u Bosni i Hercegovini, obavijestile su diplomate u Ženevi.

Karadžić i Boban diskutirali su o mogućnosti dvostranog dogovora, a Vance i Owen morali su se umiješati kako bi spriječili da muslimani budu izbačeni, kazao je jedan zapadni diplomata za novinsku agenciju Reuters.

Vance i Owen jasno su ukazali svim partnerima da moraju poštovati suverenitet Bosne i Hercegovine, a da ne dolazi u obzir da se Republika dijeli ili da se mijenjaju granice.

Dato/Datum: 5. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Mujahedin-krigere på plass på Balkan /
Ratnici mudžahedini došli na Balkan**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Tusener av Afghanistan veteraner strømmer nå mot Balkan for å ta del i en hellih krig og beskytte 1,6 millioner muslimske bosniere. Det er meldingen som har spøkt i vestlige presse i ukevis. Den er i alle fall sterkt overdrevet.

Det hersker liten tvil om at den arabiske verden befinner seg i et avmechtig raseri. Borgerkrigen i det tidligere Jugoslavia blir massemedia beskrevet som „et kristent korstog mot bosniske trosbrødre“, og fra Indonesia til Marokko er muslimske organisasjoner gått ut med oppfordringer til unge menn om å slutte seg til Balkan brigadene.

Så langt tyder intet på at det er blit noen massebevegelse. Sansynligvis befinner seg ikke mer enn ca. 600 mujahedin krigere fra den ultra-ortodokse Wahabi sekten på Balkan. De kommer fra Afghanistan, Iran, Egypt, Algerie, Saudi Arabia og Sudan og er stasjonert rundt Zenica nordvest for Sarajevo. En av lederne, Mahmud Abdul Aziz, med seks års erfaring fra Afghanistan krigen, hevder at denne gruppen er den eneste med muslimer fra andre land enn Bosnia.

Regjeringene i de muslimske statene har til tross for all høyreste protest hittil ikke vist noen større vilje til å sende sine unge menn til

borgerkrigen enn Vestens regjeringer. Det er bare Tyrkia som så langt har tatt konkret stilling til spørsmålet. Statsminister Suleyman Demirel har offentlig sagt at Tyrkia vil gi flere tusen soldater marsjordre, under forutsetning at de deltar i en FN aksjon, der oppdraget er å gjenopprette freden med militær makt. Men det er ikke tale om noen tyrkisk alenegang.

Den bosniske presidenten Alija Izetbegovic har da heller aldri bedt om soldater. Vi har ingen mangel på menn. Vi trenger krigsutstyr, forteller han alle politikere som vil høre på ham, inklusive utenriksminister Thorvald Stoltenberg.

Hiljade Afganistanaca ratnih veterana krenulo je prema Balkanu da bi učestvovali u svetom ratu i spašavanju 1,6 miliona Bosanaca muslimana. Ovo je poruka s kojom se već sedmicama zbijaju šale u zapadnim medijima. U svakom slučaju, s ovim se pretjeruje.

Nema sumnje u to da je arapski svijet nemoćno ljut. Građanski rat u bivšoj Jugoslaviji u mas-medijima se prikazuje kao „krstaški rat protiv bosanske braće po vjeri“, a od Indonezije do Maroka muslimanske organizacije pozivaju mlade ljude da krenu u balkanske brigade.

Ipak, sve ukazuje na to da neće biti nekih masovnih pokreta. Sasvim je izvjesno da cifra ne prelazi 600 mudžahedina ratnika iz ultra ortodoksne vehabijske linije na Balkanu. Oni dolaze iz Afganistana, Irana, Egipta, Alžira, Saudijske Arabije i Sudana, a stacionirani su oko Zenice, sjeverozapadno od Sarajeva. Jedan od lidera, Mahmud Abdulaziz, sa šestogodišnjim iskustvom iz rata u Afganistanu, tvrdi da je ova grupa jedina grupa muslimana iz drugih zemalja koji se nalaze u Bosni.

Vlade muslimanskih zemalja, uprkos oštrim protestima, do sada nisu pokazale veliku želju da pošalju svoje mladiće u građanski rat. Samo je Turska preduzela konkretne mjere na ovom planu. Predsjednik turske vlade Sulejman Demirel zvanično je izjavio je da je Turska spremna poslati hiljade svojih mladića, ali kao pripadnike jedne operacije koju bi vodile Ujedinjene nacije kako bi se uspostavio mir i to upotrebom sile, ali da nema nikakve priče o turskom samostalnom učestvovanju.

Alija Izetbegović, bosanski predsjednik, nikada nije tražio pomoć u vojnicima. „Mi imamo dovoljno vojnika. Ali ono što nama treba je vojna oprema“, govorio je on svim političarima koji su ga željeli čuti, uključujući i Thorvalda Stoltenberga.

Dato/Datum: 3. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Massevoldtekt i Sarajevo / Masovna silovanja u Sarajevu**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske krigsforbryterkomisjonen anklaget fredag serbiske soldater for massevoldtekt mot over 120 kvinner i byen Grbavica utenfor Sarajevo. Kvinnene er blitt utsatt for gjentatte voldtekter av serbere som har fortalt dem at det er bedre å bære fram et serbisk barn enn å føde muslimsk avskum, sa advokaten Azra Amajovic, medlem av den bosniske krigsforbrytelsekomisjonen i Sarajevo. Amajovic opplyste at minst 12.000 bosniske kvinner er voldtatt siden krigen i landt begynte i april.

De bosniske serbernes leder Radovan Karadzic avviste overfor BBC anklagene om systematiske voldtekter, men la til at er umulig kontrollere alle handlinger begått av serbiske soldater. Karadzic beskyldte samtidig muslimske menn for å voldta serbiske kvinner.

Bosanska komisija za istraživanje ratnih zločina optužila je srpske vojnike za masovna silovanja preko 120 žena na Grbavici u Sarajevu. Žene su bile izložene stalnom silovanju od Srba, koji su im govorili: „Bolje je da nosite srpsku djecu nego da rađate muslimanski šljam“, izjavila je advokatica Azra Amajović, članica bosanske Komisije za istraživanje ratnih zločina u Sarajevu. Amajović je izjavila da je najmanje 12.000 bosanskih žena silovano otkako je u aprilu rat počeo.

Radovan Karadžić, lider bosanskih Srba, odbacio je optužbe BBC-a o sistematskom silovanju, mada je rekao da je nemoguće kontrolirati sve radnje srpskih vojnika. Karadžić je istovremeno optužio muslimane da su silovali srpske žene.

Dato/Datum: 6. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Sarajevo flyplassen holdes åpen i vinter / Sarajevski aerodrom bit će otvoren tokom zime**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Flyplassen i Sarajevo kan trolig holdes åpen for hjelpesendinger i vinter til tross for dystre spådommer om at tåke og snø vil hindre trafikken, mener FN tjenestemenn som er stasjonert ved flyplassen.

Aerodrom u Sarajevu najvjerojatnije će biti otvoren kako bi se humanitarna pomoć mogla dostavljati tokom zime, bez obzira na sumorna predviđanja da će magla i snijeg onemogućiti normalno odvijanje aviosaobraćaja, smatra uposlenik UN-a stacioniran na Aerodromu.

Dato/Datum: 7. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Udekket behov / Nepokrivene potrebe**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Fly og landeveistransportene til Bosnia-Hercegovina dekker under en tredel av behovet for matforsyninger, opplyser talskvinne FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR), Sylvana Foa. Opptil 400.000 mennesker i Bosnia-Hercegovina er avhengig av hjelp utenfra. Bygningsmaterialer og isolasjonsplast må vente, mens vinteren ubønnhørlig nærmer seg.

Avionski i drumski saobraćaj prema Bosni i Hercegovini pokriva jednu trećinu potreba za hranom, obavijestila je glasnogovornica visokog komesarijata za izbjeglice UN-a (UNHCR) Sylvana Foa. Oko 400.000 osoba u Bosni i Hercegovini zavisi od pomoći izvana. Građevinski materijal i izolacijska plastika moraju pričekati, iako se zima neumitno primiće.

Dato/Datum: 9. 10. 1992.

Tittel/Naslov: ***Frykt for skjerpert krig / Strah od zaoštavanja rata***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Observatører mener nå at krigen i det tidligere Jugoslavia står foran en opptrapping etter at serbiske styrker har inntatt den strategisk viktige byen Bosanski Brod på grensen mellom Bosnia og Kroatia. Kort etter angrep serbiske fly byen Maglaj, ca. 50 km sør for Bosanski Brod. Samtidig som serbiske styrker rykket inn i Bosanski Brod, kom det til nye kamper i og rundt Sarajevo.

Bosnias president Alija Izetbegovic, klaget bittert over at Vesten ikke for lenge siden har forbudt all militær overflyving av hans republikk.

20.000 mennesker er drept i Bosnia siden den serbiske folkegruppen gjorde opprør mot beslutningen til det muslimsk-kroatiske flertall fra folkeavstemningen i februar, om å forlate Jugoslavia. Norge, EF og USA anerkjente den selvstendige staten Bosnia i mars. Bosniske serbere som utgjør 31 prosent av befolkningen, har siden erobret knappe 70 prosent av den nye statensterritorium, med støtte fra Serbia og den jugoslaviske hæren.

Posmatračī smatraju da se rat u bivšoj Jugoslaviji zaoštava nakon što su srpske jedinice zauzele strateški važan grad na granici prema Hrvatskoj - Bosanski Brod. Ubrzo nakon toga srpski avioni napali su grad Maglaj, udaljen oko 50 km južno od Bosanskog Broda. Dok su srpske jedinice ulazile u Bosanski Brod, došlo je do novih borbi u Sarajevu i oko njega.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović s velikom gorčinom je konstatirao da Zapad nije zabranio i onemogućio vojne avionske letove iznad njegove republike.

U Bosni je ubijeno 20.000 osoba otkako su se Srbi pobunili zbog toga što je na referendumu u februaru muslimansko-hrvatska većina glasala za izdvajanje iz Jugoslavije. Norveška, Evropska unija i SAD priznale su nezavisnost i samostalnost Bosne u martu. Bosanski Srbi, koji čine 31% stanovništva, uz pomoć Srbije i Jugoslavenske narodne armije, okupirali su 70% teritorije novopriznate države.

Dato/Datum: 10. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Bosnia flyktninger til Luster / Bosanske izbjeglice u Lusteru**
Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Rune Valderhaug

Resyme/Sažetak:

Luster får nå det største statlige flyktnigmottaket i Norge. Allerede førstkommande onsdag kommer 100 flyktninger fra det tidligere Jugoslavia til det nye mottaket i det nedlagte psykiatriske sykehuset Harastølen. De 100 flyktningene er blant de 1.600 som FN har fått frigitt fra fangeleire i Bosnia-Hercegovina. Norge har sagt ja til å ta i mot dem etter oppfordring fra FNs høykommisær for flyktninger, og det er meningen at de skal gis midlertidig beskyttelse her i landet inntil de trygt kan vende tilbake til hjemlandet.

Luster dobija najveći državni prihvatni centar za izbjeglice u Norveškoj. Već u srijedu dolazi 100 izbjeglica iz bivše Jugoslavije u novi prihvatni centar u ranijoj psihijatrijskoj klinici Harastølen. Ovih 100 izbjeglica je dio od 1.600 koje je UN oslobodio iz zarobljeničkih logora u Bosni i Hercegovini. Norveška je pristala prihvatiti ove logoraše nakon podrške visokog komesarijata UN-a za izbjeglice. Razmišljanje ide u tom pravcu da izbjeglice dobiju privremenu zaštitu dok se ne steknu uvjeti za siguran povratak njihovim kućama.

Dato/Datum: 10. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Flyforbud over Bosnia / Zabrana letova iznad Bosne**
Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs sikkerhetsråd vedtok fredag flyforbud over Bosnia-Hercegovina. Forbudet rammer serberne som på London konferansen i august lovte å stanse sin bombing. FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali ga uttrykk for frykt for at flyforbudet kan gå utover sikkerheten til FN styrken i området.

Forslaget var et kompromiss mellom USA, Stor Britania og Frankrike. USA ville at FN umiddelbart skulle sende kampfly på vingene å sørge for at flyforbudet ble respektert, men dette ble for mye for Paris og London. I stedet heter det i vedtaket at Sakerhetsrådet øyeblikkelig vil vurdere nye tiltak for å håndheve forbuddet, hvis serberne ikke gir etter.

Fredagen vedtak er første gang i FNs historie at Sakerhetsrådet vedtar flyforbud over et annen land.

U petak je Vijeće sigurnosti UN-a donijelo odluku da se zabrane letovi nad Bosnom i Hercegovinom. Ova zabrana pogađa Srbe, jer su oni na Konferenciji u Londonu, održanoj u augustu ove godine, obećali da će prestati s avionskim bombardiranjem. Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali izrazio je zabrinutost da se ova zabrana može odraziti na sigurnost vojnika UN-a na terenu.

Prijedlog je bio kompromis između SAD-a, Velike Britanije i Francuske. SAD insistiraju da UN odmah pošalje avione koji bi kontrolirali zabranu letova. Međutim, ovo je za Pariz i London previše. Umjesto toga, u odluci stoji da će Vijeće sigurnosti odmah procjenjivati nove mjere za sprovođenje zabrane ukoliko Srbi ne odustanu od namjere.

Ovo je prvi put u historiji UN-a da Vijeće sigurnosti donese odluku o zabrani letova iznad jedne zemlje.

Dato/Datum: 12. 10. 1992.

*Tittel/Naslov: **NATO inn i Bosnia / NATO u Bosni***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

NATO sender i all stillhet 100 militærekspertes til Bosnia for å hjelpe den nye FN styrkern som skal beskytte hjelpekolonnene. Det er første gang en betydelig del av NATOs militærstruktur er blitt utplassert utenfor medlemslandenes område.

Spørsmålet om NATO skal engasjere seg i konflikter utenfor sitt område er meget følsomt, ikke minst innad. Frankrike er sterkt imot, fordi det

ønsker å utvikle Vestunionen til EFs militære arm, og ikke NATO med sine sterke USA dominans.

Bosnisk radio meldte om harde flyangrep fra serbiske styrker lørdag på den beleirede, muslimsk kontrollerte byen Gradacac. Men den serbiske hæren nektet for dette, og hevdet slike påstander bare var egnet til å utløse utenlandsk intervesjon.

U punoj tajnosti NATO šalje 100 vojnih eksperata u Bosnu kako bi pomogli jedinicama UN-a čiji je zadatak zaštita konvoja koji prevoze humanitarnu pomoć. To je prvi put da je značajan broj vojne strukture NATO-a plasiran izvan zone zemalja koje nisu članice NATO-a.

Pitanje o eventualnom angažmanu NATO-a izvan njegove zone je veoma osjetljivo. Francuska je odlučno protiv, jer se zalaže za razvoj NATO-a, prije svega kao saveza Evropske unije, a ne NATO-a u kojem će dominirati SAD.

Bosanski radio je javio o jakom srpskom avionskom napadu na Gradačac koji kontroliraju muslimani. Srpska vojska ovo negira, tvrdeći da ove informacije služe kako bi izazvale međunarodnu intervenciju.

Dato/Datum: 13. 10. 1992.

*Tittel/Naslov: **Vil ikke sende Flyktninger til Sogn /***

Ne žele slati izbjeglice u Sogn

Side/Strana: 3.

Forfatter/Autor: Jan Stedje

Resyme/Sažetak:

Bosniaforenenigen i Oslo og leder Anette Thomassen i NOAS skal torsdag ha et møte med direktør Arild Kjerschow i Utlendingsdirektoratet (UDI) for å forsøke omgjøre beslutningen om å sende 100 krigsflyktninger fra fangeleir i Bosnia direkte til Harastølen i Luster kommune. Vi er klar over at kontrakt er skrevet om oppretelse av et nytt mottak for flyktninger i Sogn og Fjordane. Men dette stedet i fjellet i Luster, veldig isolert geografisk, egner seg særdeles dårlig for den gruppen som nå kommer fra fangeleiren i Bosnia-Hercegovina, sier Thomassen til Bergens Tidende.

Vi har uttalelser fra psykiatere som fastslår at isolering av disse 100 krigsfangene på Harestølen i Luster vil være svært uheldig. De trenger fysisk og psykisk støtte og i dette bildet vil det være svært avgjørende at de oftest mulig får besøk av bosniere som nå bor i Oslo området.

Bosansko udruženje iz Osla i Anette Thomassen iz NOAS-a (Norveška organizacija za azilante) u četvrtak će se sastati s Arildom Kjerschowom u Direkciji za strance (UDI) kako bi pokušali promijeniti odluku o slanju oko 100 ratnih izbjeglica iz zatvoreničkih logora iz Bosne direktno u Harastølen u općini Luster. Već je poznato da je potpisan ugovor o formiranju novog centra za azilante u Sognu i Fjordane. Ali ovo mjesto u planini veoma je izolirano geografski i doima se veoma loše za grupu koja je došla iz koncentracionih logora iz Bosne i Hercegovine, kaže Thomassen za *Bergens Tidende*.

Imamo izjavu psihijataru koji čvrsto stoje na stanovištu da bi izolacija ovih 100 ratnih zarobljenika u Harestølen u općini Luster bila nesretno rješenje. Oni trebaju psihičku i fizičku podršku, a ova slika bila bi odlučujuća za eventualne posjete Bosanaca koji sada žive u okolini Osla.

Dato/Datum: 14. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Sarajevo mangler strøm og vann /**

Sarajevo nema struje i vode

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Et serbisk bombekasterangrep mot Sarajevos strømforsyningsnett ødela tirsdag alle planer om å gjenopprette strømforsyningen til byen, bare timer før den skulle settes i gang igjen. Temperaturene faller nå raskt på Balkan, og vinteren nærmer seg. Mangelen på elektrisitet i Sarajevo vil bidra til å øke den menneskelige katastrofen i Bosnia ytterligere.

Et annet stort problem er den alvorlige vannmangelen som begynte med strømutkoblingen for to måneder siden. Sarajevo har verken hatt strøm eller rennende vann de siste dagene. Selv om tankbiler har

trosset bombene og snikskytterne for å levere vann, er synet av mennesker som fyller opp bøtter og flasker med skittent vann fra ødelagte rør i gatene, blitt vanlig.

Srpski artiljerijski napad na trafo stanicu u Sarajevu u utorak, samo nekoliko sati prije puštanja u pogon, uništio je sve planove da se grad ponovo opskrbi strujom. Na Balkanu je ovo vrijeme kada temperature padaju brzo, a zima se približava. Nedostatak struje u Sarajevu, bez imalo sumnje, doprinijet će ljudskoj katastrofi u Bosni.

Drugi veliki problem je nedostatak vode povezan s nestankom struje prije dva mjeseca, tako da Sarajevo sada nema ni struje ni vode za piće. Uprkos granatama, cisterne pokušavaju isporučiti vodu za piće, a ljudi s kanisterima i flašama pokušavaju doći do vode iz uništenih vodovodnih cijevi u kojima još uvijek ima vode.

Dato/Datum: 16. 10. 1992.

Tittel/Naslov: ***Krigsflyktingar velkomne i Luster / Ratne izbjeglice dobrodošle u Luster***

Side/Strana: 17.

Forfatter/Autor: Eva Røyrane

Resyme/Sažetak:

Folk i Luster står med opne armar for å ta mot dei 100 mannlege krigsflyktingane fra Bosnia. Dette er konklusjonen etter folkemøtet i Luster i går kveld. Men så får da også kommunen over 20 arbeidsplasser på Harastølen der flyktingane skal bu. Det første bosniarane må gjera når dei kjem i dag, er å reia op sine egne senger. Dei skal delta i matlaging, vask og vedlikehald.

Ljudi u Lusteru raširenih ruku dočekat će 100 ratnih izbjeglica iz Bosne. Ovo je zaključak sa sastanka građana Lusteru koji je održan jučer poslije podne. Općina ima interes za to, jer se dobija novih dvadeset radnih mjesta u ustanovi gdje će izbjeglice živjeti. Prvo što će Bosanci morati uraditi kada dođu ovdje jeste da montiraju krevete, spreme hranu, očiste i operu prostorije u kojima će boraviti.

Dato/Datum: 16. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Hindre folk i å flykte / Sprečavaju civile da se iseljavaju**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Den bosniske hæren erklærte torsdag at den har forbudt menn og kvinner å forlate den beleirede hovedstaden Sarajevo hvis de er friske nok til å forsvare den.

Den muslimsk dominerte hæren opplyste i en erklæring som ble kringkastet av Sarajevo radio at friske menn i alderen 18-65 år og kvinner mellom 18-60 år hadde forbud mot å flykte fordi forsvaret har behov for dem. Sarajevo er beleiret av serbiske opprørere og trues av alvorlig mat og vannmangel til vinteren. Byen er også nesten uten oppvarming.

Røde Kors hadde planlagt å evakuere 5.000 syke, eldre og unge i en kolonne fredag. Men en representant for Røde Kors i Bosnia sa avreisen var utsatt på ubestemt tid.

U četvrtak je bosanska armija obznanila da se zabranjuje zdravim muškarcima i ženama, koji mogu učestvovati u odbrani grada, da napuste glavni grad Sarajevo.

Bosanska armija, koja je većinski muslimanska, u proglasu, obznanjenom putem radija i televizije, obavijestila je da se zdravim muškarcima od 18 do 65 i ženama od 18 do 60 godina zabranjuje odlazak iz Sarajeva, jer su dužni učestvovati u odbrani grada. Sarajevo su opkolili srpski pobunjenici i prijeli mu nedostatak hrane i vode tokom zime. Osim toga, grad je skoro bez ikakvog grijanja.

Crveni krst je namjeravao evakuirati oko 5.000 bolesnih, starih i djece u konvoju koji je trebao krenuti u petak. Međutim, predstavnik Crvenog krsta izjavio je da je izlazak konvoja iz grada odgođen na neodređeno vrijeme.

Dato/Datum: 16. 10. 1992.

Tittel/Naslov: ***Fra fangleir til friheten /
Od zarobljeničkih logora do slobode***

Side/Strana: 17.

Forfatter/Autor: John Lindebotten

Resyme/Sažetak:

Sent i går kveld kom de ett hundre bosniske krigsfangene til Bergen å sin vei til det nyopprettede flyktningmottaket på Harastølen i Luster. De ett hundre, bare menn, er muslimer som nylig ble sloppet fri fra en serbisk fangeleier i Bosnia-Hercegovina.

Flyktningene som kom til Bergen i går kveld er en del av i alt 1.600 muslimske menn som ble sloppet fri fra en serbisk fangeleier sist lørdag etter inn gripen fra FNs høykommissær for flyktninger. De 1.600 har siden oppholdt seg i en flyktningleier utenfor Zagreb i Kroatia. Men fordi Kroatia nekter å ta imot flere flyktninger, har FN bedt 22 land ta imot de 1.600 muslimene.

Kasno sinoć došlo je stotinu bosanskih ratnih zarobljenika u Bergen kako bi nastavili put prema novoosnovanom izbjegličkom kampu u Harastølen, u Lusteru. Radi se o stotinu muškaraca muslimana, puštenih iz srpskih zarobljeničkih logora u Bosni i Hercegovini.

Izbjeglice koje su sinoć došle u Bergen dio su od 1.600 muslimanskih muškaraca puštenih iz srpskih zarobljeničkih logora u subotu nakon intervencije visokog komesara UN-a za izbjeglice. U jednom izbjegličkom kampu na periferiji Zagreba u Hrvatskoj boravi 1.600 izbjeglica. S obzirom na to da je Hrvatska odbila da primi većinu izbjeglica, UN je zamolio 22 zemlje da prime 1.600 muslimana.

Dato/Datum: 17. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Café Moskva, Beograd, oktober 1992 / Kafana „Moskva“, Beograd, oktobar, 1992.**

Side/Strana: 35.

Forfatter/Autor: Mikkel Hertz

Resyme/Sažetak:

Tobakksrøyken ligger tett mellom bordene i den store kafeen på Hotel Moskva. Ved de små runde marmorbordene sitter velkledde herrer og diskuterer uavlatelig økonomi, politikk og krig. Diskusjonen glir over på politikk et betent og kronglet emne på Balkan anno 1992. Noen forguder Slobodan Milosevic, Serbias forstokkete president. Andre mener at fremtiden tilhører opposisjonen. Men alle er enige om fordømme Europa og FN i nevnte rekkefølge, og ingen legger skjul på det.

Aviser og tv er fylt av propaganda av verste sort, som tilsynelatende slukes rått. Som for eksempel en historie om hvordan de hellige krigere kjemper for sine muslimske brødre i Bosnia, og skjærer hodet av alle med serbisk blod i årene. I avisen er det bilde av en slik araber. Stamgjestene gir ville kroater og gale muslimer skylden for alt som skjer. Flyktningstrømmen vokser daglig, bombene regner ned over Sarajevo, i det nordlige Bosnia står flere hundre landsbyer i brann – og deres skyld.

Orkesteret tar en velfortjent pause. Utenfor triller en soldat forbi i rullestol. På den andre siden av gaten er et par gatefeiere på vei hjem. Foran banken gjør noen rentespekulanter seg klar til natten.

Fra „Moskva“ høres fiolinens klagende sang. Lyset blinker, det er stengetid, og det er ti timer til banken åpner. Rentespekulanten tar seg en ny tår av termokannen. Han nevner ikke krigen med et ord. Men han har nok også en formening om hvem sin skyld det hele er.

Gusti dim od cigareta vije se između stolova u velikoj kafani hotela „Moskva“ u Beogradu. Oko malih mermernih stolova sjede muškarci u odijelima i kravata i neprestano diskutiraju o ekonomiji, politici i ratu. Diskusija postepeno klizi na politiku i poznate i teške teme Balkana, godine 1992. Neki od diskutantata blagosiljaju Slobodana Miloševića, srbijanskog tvrdoglavog predsjednika, a drugi smatraju da budućnost pripada opoziciji. Međutim, svi osuđuju Evropu i UN i to ne kriju.

Novine i televizija pretrpani su propagandom najgore vrste za kojom se osjeća glad i koja se guta, kao što je, naprimjer, priča o tome kako se sveti ratnici bore za svoju muslimansku braću u Bosni tako što odsijecaju glave svima koji su srpske krvi i srpskoga roda. U novinama je fotografija jednog takvog Arapa. Mucavi gosti u kafani optužuju divlje Hrvate i lude muslimane za sve što se događa. Kolone izbjeglica svakodnevno se povećavaju, bombe padaju iznad Sarajeva kao kiša, a na sjeveru Bosne stotine sela nestaju u vatri i plamenu – i to je njihova krivnja.

Orkestar uzima zasluženu pauzu. Napolju, ulicom upravo prolazi jedan vojnik u invalidskim kolicima. Na drugoj strani ulice jedan zaljubljeni par se vraća kući s fešte. Ispred banke formiraju se redovi špekulanata koji se pripremaju za sutrašnji dan.

Iz „Moskve“ se čuje žalopojna pjesma praćena violinom. Svjetlo se pali i gasi. To nagovještava kraj radnog vremena i vrijeme kada se vrše pripreme za otvaranje banke. Jedan špekulant poteže gutljaj pića iz termos-boce, ne spominjući rat niti jednom riječju. On ima svoje mišljenje o tome ko je kriv za sve ovo.

Dato/Datum: 19. 10. 1992.

Tittel/Naslov: ***Kampene blussett opp i Sarajevo / U Sarajevu se borbe rasplamsavaju***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Voldsom ild fra stridsvogner, granatakastere og maskingeværer gjorde en brå slutt på den relative freden i Sarajevo søndag, etter at hovedveien inntil byen var åpnet for hjelpesendinger. Minst 88 personer ble såret og et ukjent antall drept i angrepet. Sykehusene i sentrum av Sarajevo måtte snart ta imot en stri strøm av sårede. En kirurg ved Kosevo sykehuset opplyser at over 90 prosent av ofrene var sivile. Blant de 42 ofrene som kom bare til hans sykehus var det 10 barn, enkelte hardt såret. En mannsarm ble amputert, mens en annen ble kjørt rett på likhus.

Sarajevo radio meldte at 70 prosent av byen Olovo nord for hovedstaden var fullstendig rasert etter en uke med serbiske artilleri og infanteriangrep. Også andre byer var gjenstand for innbitte serbiske angrep.

Det serbisk kontrollerte nyhetsbyrået Tanjug meldte om kamper i de hercegovinske byene Mostar, Stolac, Čapljina og Trebinje og at bosniske regjeringsstyrker hadde forsøkt å trenge gjennom i regionene Kalinovik, Foca, Gorazde og Visegrad i øst, men uten hell.

Minst 14.000 mennesker har mistet livet i kamper og over en million er blitt hjemløse siden etniske serbere gikk til våpen mot Bosnias muslimer og kroater, som i februar vedtok å bryte med det serbisk dominerte Jugoslavia.

U nedjelju su jaka tenkovska paljba, eksplozije granata i pucnjava iz mašinke označili završetak relativnog mira u Sarajevu, nakon što je glavni put za grad bio otvoren radi isporuke humanitarne pomoći. Najmanje 88 osoba je ranjeno, a nepoznat broj je ubijen u napadu na grad. Bolnice u centru Sarajeva morale su brzo primati rijeku ranjenih. Jedan hirurg u bolnici Koševo izjavio je da su preko 90% žrtava civili. Od 42 žrtve koje su došle na njegovu kliniku 10 je bilo djece. Jednom čovjeku amputirana je ruka, a drugi je odvezen direktno u mrtvačnicu.

Radio Sarajevo obavijestio je da je 70 % grada Olova, koji se nalazi sjeverno od glavnog grada, uništeno nakon sedmice uzastopnih srpskih artiljerijskih i tenkovskih napada. Također su i drugi gradovi pod stalnom srpskom paljbom.

Prosrpska novinska agencija Tanjug obavijestila je o borbama u hercegovačkim gradovima Mostaru, Stocu, Čapljini i Trebinju, kao i o bezuspješnim pokušajima Armije bosanske vlade da se probije kroz region Kalinovika, Foče, Goražda i Višegrada.

Najmanje 14.000 osoba izgubilo je život u borbama, a više od jednog miliona ljudi ostalo je bez krova nad glavom otkako su etnički Srbi uzeli oružje i krenuli protiv bosanskih muslimana i Hrvata, koji su u februaru odlučili prekinuti veze sa većinski srpskom Jugoslavijom.

Dato/Datum: 21. 10. 1992.

Tittel/Naslov: ***Hjelpesendingene beskutt / Pogođena vozila koja prevoze humanitarnu pomoć***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Alle nødhjelpssendingene via landruter til Bosnia-Hercegovina og hovedstaden Sarajevo ble tirsdag innstilt, opplyste FNs høykommissær for flyktninger. Bilkolonnene med mat og medisiner er stanset etter skyting og en rekke ubehagelige episoder ved sperringene langs veiene. Fredag ble en hjelpekolonne som var på vei til Sarajevo fra Byen Split i Kroatia beskutt i nærheten av byen Mostar. En nødhjelpsroute som gikk via byen Vitez nordvest for Sarajevo, er sperret etter at det tirsdag brøt ut kamper mellom muslimske og kroatisk styrker.

Øverstkommanderende for FNs fredsbevarende styrker i Sarajevo, general Hosein Abdel Razek, ble mandag kveld holdt tilbake av serbisk milits på vei til flyplassen i byen.

Rest Jugoslavias president Dobrica Cosic gikk mandag med på å respektere de eksisterende grensene til den krigsherjede republikken Bosnia-Hercegovina, og lovet samtidig at han ville arbeide for diplomatisk anerkjennelse av republikken.

Sva humanitarna pomoć koja se šalje kopnenim putem za Bosnu i Hercegovinu i glavni grad Sarajevo u utorak je otkazana, obavijestio je visoki komesar UN-a za izbjeglice. Kolone vozila s hranom i lijekovima zaustavljene su nakon pucnjave i niza neprijatnih epizoda sa zakrčivanjem puteva. U petak je jedna kolona s humanitarnom pomoći, na putu od Splita u Hrvatskoj prema Sarajevu, pogođena u blizini Mostara. Kolona humanitarne pomoći koja se kretala kroz Vitez, koji se nalazi sjeverozapadno od Sarajeva, zaustavljena je nakon borbi između muslimanskih i hrvatskih snaga.

Glavnokomandujućeg mirovnih snaga UN-a u Sarajevu, generala Hoseina Abdela Razeka, u ponedjeljak navečer, na putu prema Aerodromu, zadržala je srpska milicija.

Dobrica Ćosić, predsjednik ostatka Jugoslavije, u ponedjeljak je izjavio da on poštuje postojeće granice ratom zahvaćene Republike Bosne i Hercegovine i istovremeno je obećao rad na diplomatskom planu u cilju da se prizna ova republika.

Dato/Datum: 22. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Full stans i hjelpesendingene / Potpun zastoj u isporuci humanitarne pomoći**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

FN stengte onsdag luftbrua til Sarajevo inntil videre fordi kampene mellom kroater og muslimer gjorde det for farlig for flyene å lande på flyplassen.

Blodbadet i Bosnia tok en ny vending onsdag da det brøt ut kamper i den sentrale delen av republikken mellom muslimer og deres normalt allierte kroatene. Meldinger om harde gatekamper i byen Vitez, rundt 60 kilometer nord for Sarajevo, kom mens spenningen generelt mellom kroater og muslimer var i ferd med å øke. President Izetbegovic la skylden på radikale kroatisk fraksjoner. De forsøker å opprette en stat i staten, sa han i Geneve. Izetbegovic sa tirsdag at han gikk med på at republikken skal deles i selvstyrte områder, bare grensene ikke trekkes etter etniske skillelinjer.

FN utsendingen for menneskerettigheter Tadeusz Mazowiecki opplyste onsdag at rundt 3.500 muslimske fanger i den serbiske fangeleiren Trnopolje i Bosnia står i fare for å dø av sult og kulde.

UN je u srijedu do daljnjeg zatvorio Aerodrom u Sarajevu, jer su borbe između Hrvata i Muslimana opasne za spuštanje aviona.

U srijedu je krvoproliće u Bosni dobilo jedan novi pravac nakon što su se u centralnom dijelu republike rasplamsale borbe između Muslimana i njihovih prirodnih saveznika Hrvata. Stigle su informacije o jakim uličnim borbama u gradu Vitezu, otprilike 60 kilometara sjeverno od

Sarajeva, a napetost između Hrvata i Muslimana raste. U Ženevi je predsjednik Izetbegović okrivio radikalne hrvatske frakcije da pokušavaju formirati državu u državi. Izetbegović je u utorak izjavio da će se Republika podijeliti u samostalne zone, ali se granice neće povlačiti po etničkim linijama razdvajanja.

Tadeusz Mazowiecki, izaslanik UN-a za ljudska prava, u srijedu je izjavio da je oko 3.500 muslimanskih zatvorenika u srpskom zatvoreničkom logoru Trnopolje u Bosni u opasnosti da umre od gladi i hladnoće.

Dato/Datum: 22. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **To hundre bosniere til Sogn /Dvije stotine Bosanaca u Sognu**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Jan Stedje

Resyme/Sažetak:

Det er familiemedlemmer til 92 mennene som sist fredag kom til Harastølen fra Bosnia-Hercegovina som nå kommer. Med 200 familie-medlemmer i tillegg til de 92 som er på plass vil det bli en hel liten landsby i dette fjellområdet i Luster. De er blitt mottatt med åpne armer i denne sognekommunen. Nå venter et nytt stort arbeid. Senger til 200 personer må kjøpes inn og skrus sammen, slik at alt står klart til de 130 barna og kvinnene som kommer til Harastølen.

U toku je spajanje porodica 92 muškarca koji su u prošli petak došli iz Bosne i Hercegovine u Harastølen. To je oko dvije stotine članova porodica uz ona 92, koji su već tu. Bit će to jedan mali grad u planini gdje se nalazi Luster. Oni su primljeni raširenih ruku u ovoj općini koja pripada kantonu Sogn i sada ih čeka veliki posao. Kreveti za 200 osoba moraju se kupiti i montirati tako da sve bude spremno za 130 djece i žena koji dolaze u Harastølen.

Dato/Datum: 23. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Luftbroen til Sarajevo gjenåpnet / Zračni most za Sarajevo ponovo otvoren**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FN gjenåpnet torsdag luftbroen med humanitære hjelpesendinger Sarajevo, samtidig som det ble meldt om harde kamper mellom muslimer og kroater en rekke steder i Bosnia-Hercegovina.

Det militære og politiske bildet i Bosnia blir stadig mer komplisert, etterhvert som vinteren rykker nærmere og kroatisk og serbisk styrker befester sine posisjoner i den tidligere jugoslaviske republikken.

Bosnias muslimske regjering er fast bestemte på å holde republikken samlet som en uavhengig stat, til tross for serbernes krav om etnisk autonomi. Bosnia-Hercegovinas president Alija Izetbegovic viser imidlertid tegn til fleksibilitet. I et intervju med avisen Borba i Beograd torsdag slår Izetbegovic fast at han er villig til å gå med på å dele Bosnia-Hercegovina opp i regioner, så lenge disse ikke følger etniske grenser og republikkenes ytre grenser forblir uendrede. Dette er det første forslag til en oppdeling av republikken som er kommet fra Izetbegovic side.

Vi vil måtte leve sammen i framtida, og om ikke sammen så i alle fall ved siden av hverandre, sier Izetbegovic i intervjuet med Borba.

UN je u četvrtak ponovo otvorio zračni most za isporuku humanitarne pomoći Sarajevu. Istovremeno stižu informacije o jakim borbama između Muslimana i Hrvata u više mjesta u Bosni i Hercegovini.

Vojna i politička slika Bosne je sve više komplicirana, pogotovo kako se zima približava, a hrvatske i srpske jedinice učvršćuju svoje pozicije u bivšoj jugoslavenskoj republici.

Bosanska muslimanska vlada odlučna je zadržati Republiku u cjelini kao nezavisnu državu, uprkos srpskom zahtjevu o etničkoj autonomiji. Bosanskohercegovački predsjednik Alija Izetbegović pokazuje znakove fleksibilnosti. U jednom intervjuu *Borbi* iz Beograda Izetbegović čvrsto stoji na stanovištu da je spreman podijeliti Bosnu i Hercegovinu na regije, koje ne prate etničke granice, a da vanjske granice Republike ostanu nepromijenjene. Ovo je prvi prijedlog o podjeli Republike koji je došao od Izetbegovića.

„Mi ćemo morati živjeti zajedno u budućnosti, ako ne zajedno, a ono jedni pored drugih“, izjavio je Izetbegović u intervjuu listu *Borba*.

Dato/Datum: 24. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Krigen som gjør barn fortvilet / Rat koji čini djecu očajnom**

Side/Strana: 58.

Forfatter/Autor: Tor Kristiansen

Resyme/Sažetak:

Barn og voksne i hele Europa fortviler over krigen i det tidligere Jugoslavia. En slik krig kan pågå lenge, fordi den har så mange parter og motsetninger. Men serberne har tatt 70 prosent av Bosnia, og verdenssamfunnet godtar i virkeligheten serbernes løsning, fordi det ikke våger å stanse dem med makt, sier Georg Øvsthus, utenriksmedarbeider i Bergens Tidende, til Barnas Tidende.

Vi må lese europisk historie for å forstå det som skjer. Opprettelsen av Jugoslavia skapte ikke samarbeid. Svært ulike folkegrupper med ulike religioner og ulike språk skulle bo sammen. I lengden viste det seg at det ikke nytte å tvinge folk til å bli venner i samme stat. Det var vanskelig å få alle til å føle at de ble likt behandlet og at de hadde en fordel av å høre til Jugoslavia, som besto av flere republikker, sier Georg Øvsthus.

Kommunismens sammenbrudd og økende frihet kom samtidig med økonomisk tilbakegang. Folk fikk det verre. Slovenerne og kroatene mente de kunne få det bedre ved å være for seg selv. Serberne følte at de sto svakest økonomisk og så en fordel i å holde republikkene samlet. Da Kroatia ble selvstendig, ville de ha de serbiske områdene av Kroatia. Det samme ønsker de i Bosnia.

Det er nok rett å gi serberne et hovedansvar for selve krigen. De startet den og har med sine tunge våpen drevet en erobringsspolitikk. Men i denne krigen er det skurker på alle sider. Det har forundret oss at denne krigen virker så gammeldags og grusom. Vi må dessverre bare konstatere at slik er den.

Kan ikke FN eller stormaktene gå inn og stoppe denne krigen med makt? Når noen slåss i skolegården, vil en lærer eller rektor gripe inn

og stoppe slagsmålet. Han har makt og myndighet til det. Stormaktene og FN vil gjerne ha fred, men ønsker ikke å bruke militær makt. De er redde for å blandes inn i motsetningene og bli en del av krigen i stedet for å stoppe den.

FN soldater skal beskytte forsendelsene av mat og andre livsnødvendige forsyninger, men FN har kvidd seg for å gå lenger. Krigen i det tidligere Jugoslavia skaper desperasjon i FN. Verdenssamfunnet prøver egentlig å få serbernes løsninger til å se ut som forhandlingsløsninger mot at serberne oppgir en del av det de har tatt. Det er et tankekors, sier Georg Øvsthus.

„Djeca i odrasli u cijeloj Evropi očajni su zbog rata u bivšoj Jugoslaviji. Ovakav rat može trajati dugo, jer u njemu ima mnogo strana i suprotnosti. Srbi su uzeli 70% Bosne i međunarodna zajednica prihvata srpsko rješenje, jer ih nije u stanju zaustaviti silom“, kaže Georg Øvsthus, vanjskopolički komentator *Bergens Tidende*, za dječije izdanje *Tidende*.

„Moramo čitati evropsku historiju kako bismo razumjeli to što se događa. Formiranje Jugoslavije nije doprinijelo saradnji. Različite grupe naroda s različitim religijama i različitim jezicima trebale su živjeti zajedno. Pokazalo se da se niko ne može prisiljavati da bude prijatelj u istoj državi. Bilo je teško pridobiti sve da se osjećaju isto i da koriste prednosti koje pripadaju Jugoslaviji, koja se sastojala iz više republika“, kaže George Øvsthus.

„Raspad komunizma i povećanje sloboda došli su s ekonomskim nazatkom. Ljudi su dobili gore nego što su imali. Slovenci i Hrvati mislili su da mogu dobiti više i bolje ako budu samostalni. Srbi su osjećali da ekonomski stoje najslabije i da je prednost držati republike zajedno. Kada je Hrvatska postala nezavisna, Srbi su htjeli uzeti za sebe srpske krajeve Hrvatske. Srbi to žele i u Bosni.

To je dovoljno da im se pripiše glavna odgovornost za rat. Oni su ga počeli i s teškim oružjem koje imaju sprovode politiku opsade. Ali u ovom ratu ima hulja na svim stranama. Čudi nas da ovaj rat djeluje tako staromodno i okrutno. Nažalost, moramo konstatirati da je tako.

Mogu li UN ili velike sile silom zaustaviti ovaj rat? Kada se neko potuče u školskom dvorištu, dođe nastavnik ili direktor, umiješa se i zaustavi tuču jer ima moć i silu. Velike sile i UN žele mir, ali ne žele koristiti vojnu silu. Oni se boje miješati u nesuglasice i ne žele biti jedna strana u ratu.

Vojnici UN-a će štiti pošiljke hrane i drugih važnih namirnica, ali UN ne želi ići dalje. Rat u bivšoj Jugoslaviji stvara očaj u UN-u. Međunarodna zajednica pokušava uzeti srpska rješenja kao pregovaračka, a da Srbi ne vraćaju ono što su uzeli. To je kurs razmišljanja“, kaže Georg Øvsthus.

Dato/Datum: 24. 10. 1992.

Tittel/Naslov: ***Enighet om en uke fred / Saglasnost za jednosedmični mir***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs barnefond Unicef opplyste fredag at partene i borgerkrigen er blitt enige om en ukelang våpenstillstand i neste måned for å sikre at mat, medisiner og klær når fram til en million barn som risikerer fryktelige lidelser om krigen fortsetter som før utover vinteren.

Unicef meldte at den jugoslaviske våpenstillstand var beramet til 01.-07. november. Da håper FN representater å frakte inn 300 tonn ulltepper, klær til 200.000 barn og opptil 800 tonn proteinrike kjeks og medisiner, vitaminer, vaksiner og lærebøker.

Dječiji fond UN-a, Unicef, objavio je u petak da su strane u građanskom ratu saglasne da se uspostavi jednosedmično primirje kako bi se omogućilo da hrana, lijekovi i odjeća budu isporučeni za milion djece kojoj neće biti jednostavno dočekati zimu u ratnim uvjetima.

Unicef je obavijestio da jugoslavensko primirje traje od 1. do 7. novembra. Predstavnici UN-a se nadaju da će biti isporučeno 300 tona vunene prostirke i odjeća za 200.000 djece, te 800 tona proteinima bogatog keksa i lijekova, kao i vitamina, vakcina i knjiga.

Dato/Datum: 27. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Masseutvisning av muslimer / Masovna protjerivanja muslimana**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Kroatiske styrker som har omringet den bosniske byen Prozor, har fordrevet rundt 3.000 muslimske innbyggere etter harde kamper, meldte bosnisk radio mandag.

Byen har vært utsatt for harde bombeangrep de siste dagene og det er meldt om svært store ødeleggelser. Den bosniske hærens informasjonsavdeling opplyste mandag at Prozor, som ligger 70 kilometer vest for Sarajevo, i virkeligheten ikke lenger eksisterer. Det er ikke oppgitt tall på drepte etter de harde angrepene, men ifølge politiske kilder er flere hundre muslimer døde. Byen hadde et flertall av muslimske innbyggere.

Hrvatske jedinice koje u opsadi drže bosanski grad Prozor protjerale su oko 3.000 muslimanskih stanovnika nakon žestokih borbi, obavijestio je bosanski radio u ponedjeljak.

Zadnjih nekoliko dana grad je bio izložen jakim artiljerijskim napadima nakon čega su konstatirana velika materijalna oštećenja. Odjel za informiranje bosanske armije u ponedjeljak je izjavio da Prozor, koji se nalazi 70 kilometara zapadno od Sarajeva, više ne postoji. Nema podataka o broju ubijenih u jakim borbama, ali prateći političke izvore radi se o stotinama muslimana. Inače, većina stanovnika u gradu bili su muslimani.

Dato/Datum: 27. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **FN kolonne fra Beograd til Sarajevo / Kolona vozila UN-a iz Beograda za Sarajevo**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

19 lastebiler med tilsammen 207 tonn med mat forlot tidlig tirsdag morgen Beograd med kurs for Sarajevo. Det er den første hjelpekolonnen

fra den serbiske hovedstaden siden mai. I følge det bosniske serbiske nyhetsbyrået Srna skal den kroatisk befolkningen i byen Doboj ha bedt serbiske styrker om å beskytte dem mot muslimske overgrep.

USA oppfrodret mandag en FNs komisjon, som skal undersøke påstandene om krigsforbryteser i det tidligere Jugoslavia, om raskt å begynne arbeidet med å sikre bevis. USA frykter at bevis, om blant annet massegraver, kan gå tapt. Hvis ryktene om massegraver er sanne, tror vi at det er stor fare forbundet med ikke snarest å sikre bevis. Vi vil ikke at gjerningsmennene skal få muligheten til å dekke over sporene, sa assisterende utenriksminister John Bolton på en presekonferanse i Washington mandag.

Kolona od 19 kamiona sa 207 tona hrane u utorak ujutro napustila je Beograd i krenula prema Sarajevu. To je, nakon maja, prva kolona s kamionima pomoći koja kreće iz glavnog srbijanskog grada. Prateći Srnu, novinsku agenciju bosanskih Srba, građani hrvatske nacionalnosti u Doboju zatražili su pomoć od srpskih jedinica da ih zaštite od muslimanskih napada.

SAD su u ponedjeljak podstakle Komisiju UN-a da istraži tvrdnje o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji i da ubrzano radi kako bi se osigurali dokazi o tome. SAD se boje da dokazi, posebno o masovnim grobnicama, mogu nestati. Ukoliko su glasine o masovnim grobnicama istinite, onda je velika opasnost ako se ne osiguraju što prije. „Ne želimo da zločinci dobiju mogućnost da sakriju tragove“, izjavio je u ponedjeljak pomoćnik ministra za vanjske poslove John Bolton na konferenciji za štampu u Washingtonu.

Dato/Datum: 28. 10. 1992.

*Tittel/Naslov: **Mange drept i Bosnia / Mnogo ubijenih u Bosni***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Mange mennesker ble drept og over 100 såret i harde kamper om byen Jajce i det sentrale Bosnia tirsdag. Ifølge radio Sarajevo var kampene om byen de blodigste siden krigen i Bosnia-Hercegovina brøt ut.

Ubijeno je i ranjeno preko 100 osoba u jakim borbama za grad Jajce u centralnoj Bosni. Prema Radiju Sarajevo, borbe za grad Jajce bile su najkrvavije otkako je rat u Bosni i Hercegovini počeo.

Dato/Datum: 29. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Desperat bønn om hjelp / Očajnički poziv za pomoć**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Innbyggerne i den bosniske byen Jajce kom med en fortvilt bønn om hjelp onsdag. I en amatør radiosending ble oppfanget av radio Sarajevo het det at de serbiske styrkene satte i gang et stort infateri og artilleriangrep mot byen onsdag formidag.

Både serbere og muslimer hevdet onsdag at de har kontrollen over den strategisk viktige byen Jajce i det sentrale Bosnia. I amatør radiosendingen, som ble oppfanget av redaktør Zoran Pirolic i Sarajevo radio, het det at innbygere i den muslimske byen fortvilet søkte etter ly for angrepene, krøp sammen i kulda og var desperate etter hjelp.

Talsmann for den muslimske bosniske hæren, Fahrudin Radoncic, benektet at serberne har erobret Jajce. Jajce har ikke falt og vil ikke falle, sa han. Til tross for dette dementiet sa kroatisk militære kilder i nærheten av Travnik 30 kilometer unna at de fryktet Jajce snart ville falle i serbernes hender.

I en kort melding fra det bosnisk serbiske nyhetsbyrået Srna tirsdag kveld het det at serbiske styrker allerede har gått inn i byen på tre sider og „frigjort“ den fra muslimene og deres kroatisk allierte.

Stanovnici bosanskog grada Jajca u srijedu su uputili očajnički poziv za pomoć. U poruci upućenoj putem radioamatera, koja je prenesena na Radiju Sarajevo, kaže se da Srbi izvode žestoke artiljerijske i minobacačke napade na grad.

U srijedu su i Srbi i Muslimani tvrdili da imaju kontrolu nad strategijski važnim gradom Jajcem u centralnoj Bosni. U poruci radioamatera,

koju je Zoran Pirolač prenio na talase Radija Sarajevo, stoji da su muslimanski stanovnici grada, nakon uzaludnih poziva upomoć, napustili grad i krenuli u hladnoću i neizvjesnost.

Fahrudin Radončić, glasnogovornik muslimanske bosanske armije, negirao je da su Srbi zauzeli grad. „Jajce nije palo“, izjavio je Radončić. Bez obzira na ovo demantiranje, hrvatski vojni izvori, smješteni u Travniku, oko 30 kilometara od Jajca, izjavili su da će Jajce vrlo brzo pasti u srpske ruke.

U kratkom saopćenju Srne, novinske agencije bosanskih Srba, kaže se da su srpske snage ušle u Jajce sa tri strane i „oslobodile“ grad od Muslimana i njihovih saveznika Hrvata.

Dato/Datum: 30. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Serbisk leder vil forhandle om Bosnia / Srpski lider želi razgovarati o Bosni**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Nikola Koljevic, som er visepresident i den selvproklamerte serbiske republikken i Bosnia-Hercegovina, sa i Geneve at de bosniske serberne og kroatene bør opptre mer generøst overfor muslimene. Det er nødvendig for å unngå at det oppstår et militant og forbitret islamsk område på Balkan, sier han.

Muslimenes problem må løses av serberne og kroatene. Vi kan forhandle om at vi gir noen områder til kroatene og de andre områder til oss, slik at vi begge kan gi noe til muslimene, sa Koljevic, som er den bosniske serberlederen Radovan Karadzics nestkommanderende.

Karadzic og Koljevic hadde tidligere forkastet en fredspaln som var lagt fram på FN og EFs felles fredskonferanse for det tidligere Jugoslavia i Geneve. Denne planen står i strid med serbernes og enkelte kroaters krav om en ordning med tre nært sammenknyttede etniske stater.

Nikola Koljević, zamjenik predsjednika samoproglašene srpske republike u Bosni i Hercegovini, izjavio je u Ženevi da „bosanski Srbi

i Hrvati moraju biti više darežljivi prema Muslimanima. To je neophodno kako bi se izbjeglo stvaranje militantne islamske zone na Balkanu.

„Muslimanski problem moraju riješiti Srbi i Hrvati. Mi možemo pregovarati o tome da neke zone damo Hrvatima, a neke nama, tako da mi i Hrvati možemo dati nešto i Muslimanima“, izjavio je Koljević, koji je inače zamjenik Radovana Karadžića.

Karadžić i Koljević ranije su odbacili mirovni plan razmatran na Mirovnoj konferenciji za bivšu Jugoslaviju koju su u Ženevi organizirali UN i Evropska unija. Ovaj plan je u suprotnosti sa zahtjevima Srba i Hrvata o tri etničke države.

Dato/Datum: 30. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Flere flyktninger kommer / Dolazi mnogo izbjeglica**

Side/Strana: 21.

Forfatter/Autor: Grete Holstad

Resyme/Sažetak:

I går var representater fra Kommunaldepartementet og Utlendingsdirektoratet på inspeksjon i Luster. Det er to uker siden de hundre krigsofrene fra Bosnia kom til det gamle tuberkolosesanatoriet. Fantastisk, synes Eno. Han har absolutt ingenting å klage på. Det eneste som plager ham er dårlig søvn på grunn av savnet av kjæresten og familien og marerittet i fangeleiren. Det handler mye om vold og tortur. Eno bretter opp grenseren og viser ryggen. Den er full av dype, brede arr etter slag med geværkobler, køller og strømførende kabler. Eno har vært i to fangeleirer, først i Keraterm, så tre måneder i Trnopolje, hvor det var 4.500 fanger. En jente på 12 var blant dem. Eno ble kjent med i fangeleiren. En dag kunne hun fortelle at hun var blitt voldtatt av serbiske vakter.

Opplevelsen han aldri kan glemme, er natten da 200 mennesker rundt ham ble drept. Vi var internert i brakker der veggene var av tynn aluminium. Tett i tett lå vi på kalde betonggulv. Plutselig ble det kastet gassampuller inn i rommene, hvorpå serbere utenfor begynte å skyte gjennom veggene. De som sto, satt og lå nærmest ytterveggen ble drept først. Jeg beskyttet meg mot gassen ved å holde klær foran ansiktet. Jeg ble skånet for kulene av likene som falt over meg.

Neste dag ble de døde lempet opp i lastebiler. Også sårete som ennå levde ble tatt med. Hvor de ble fraktet vet vi ikke, men ryktene sa at det var til en gammel kullgruve.

Eno kjenner ikke Trnopolje bare fra oppholdet i fangeleiren. Han kommer også derfra. Hjemmet hans lå 500 meter fra fangeleiren. I likhet med de andre på Harastølen, ble han arrestert av serberne uten å ha gjort noe „galt“, uten å ha vært soldat, uten å ha deltatt i krigen, men fordi han er muslim.

Jučer su predstavnici općine i Državnog sekretarijata za izbjeglice bili u inspekciji u Lusteru. U stari Centar za tuberkulozu prije dvije sedmice došlo je stotinjak žrtava rata iz Bosne. „Fantastično“, kaže Eno. On nema apsolutno ništa na što bi se žalio. Jedino što mu smeta je loš san i noćne more koje su rezultat vremena provedenog u koncentracionom logoru i nasilja i torture koje je proživio. Eno podiže majicu i pokazuje leđa puna masnica od razne vrste kablova. Bio je u dva koncentraciona logora, prvo u Keratermu, zatim tri mjeseca u Trnopolju, gdje je bilo 4.500 zarobljenika, među njima i jedna djevojčica od 12 godina. Eno kaže da će ona jednog dana ispričati kako su je srpski stražari silovali.

Doživljaj koji on nikada neće zaboraviti je noć kada je oko 200 osoba iz njegove blizine ubijeno. „Bili smo smješteni u barakama sa zidovima od tankog aluminijsa. Ležali smo jedan do drugog na betonu. Iznenada je ubačena dimna bomba, a Srbi su počeli pucati po nama. Oni koji su stajali, sjedili ili ležali bliže zidovima odmah su bili ubijeni. Od trovanja sam se zaštitio tako što sam stavio neku majicu preko lica, a od smrti su me spasili leševi ubijenih koji su pali po meni.

Sljedećeg jutra mrtvi su ubačeni u kamione i odvezeni. I oni ranjeni koji su davali znakove života pokupljeni su s njima. Gdje su odvezeni, ne znam, ali se kasnije pričalo da su ih odvezli u jedan stari rudnik željeza.“

Eno ne poznaje Trnopolje samo iz boravka u koncentracionom logoru. On je rođen i živio je tamo. Njegova kuća je 500 metara od koncentracionog logora. Kao i ostale koji su sada smješteni u Harastølenu, i Enu su Srbi uhapsili, a da nije „uradio ništa“. Nije bio vojnik, nije učestvovao u ratu, ali je bio musliman.

Dato/Datum: 31. 10. 1992.

Tittel/Naslov: **Bosnia truer med giftgass / Bosna prijeti bojnim otrovima**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Serbernes erobring av Jajce torsdag kveld var bare det siste i en rekke tilbakeslag for den bosniske presidenten Alija Izetbegovic som truer med å ta i bruk giftgass mot fienden hvis ikke forbudet mot å eksportere våpen til landet oppheves.

Hvis forbudet opprettholdes, vil vi kanskje ta i bruk giftgass for å forsvare oss, sa han i iransk radio fredag. Men det er lite trolig at hans styrker harde leveringsystemene som kreves for å bruke gassen. Dessuten er republikkens fabrikker neppe i stand til å produsere annet svært primitive gasser. Ekspertene tror Izetbegovic's utspill var en følge av skuffelsen over at den muslimsk-kroatiske koalisjonen mot serberne ser ut til å gå i oppløsning.

Kroatias president Franjo Tudjman oppfordret torsdag Bosnia til å godta oppdelingen av landet etter etniske skillelinjer, i tråd med planen fra fredsmeklerne Lord Owen og Cyrus Vance.

Srpsko zauzimanje Jajca bilo je jedan u nizu poraza bosanskog predsjednika Alije Izetbegovića, koji prijete da će koristiti bojne otrove protiv neprijatelja ako se ne ukine embargo na uvoz oružja u zemlju.

„Ako se nastavi s embargom na uvoz oružja, moguće je da ćemo koristiti bojne otrove za našu odbranu“, izjavio je Izetbegović u petak za iranski radio. Eksperti smatraju da je Izetbegovićeva prijetnja došla kao plod razočarenja u muslimansko-hrvatsku koaliciju protiv Srba. Malo je mogućnosti da njegove fabrike mogu proizvesti ove otrove.

Hrvatski predsjednik Franjo Tuđman podstiče Bosnu da prihvati podjelu zemlje po etničkim linijama, a u vezi s planom mirovnih pregovarača Lorda Owena i Cyrusa Vancea.

Dato/Datum: 2. 11. 1992.

Tittel/Naslov: **Hjelp til Sarajevos barn / Pomoć sarajevskoj djeci**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

En lastebil kolonne med hjelpforsyninger fra FNs barnefond (Unicef) nådde søndag Sarajevo. Lastebilene, fullastede med klær, ulltepper og medisiner til barna i byen, er den første hjelpesendingen som har nådd den krigsherjede bosniske hovedstaden fra Beograd siden mai.

Minst 29 mennesker ble drept og 120 ble såret under krigshandlinger i Sarajevo i helga, som markerte starten på uka som Unicef har døpt til „vennlighetens uke“ i byen.

Hardest raste kampene rundt den jødiske kirkegården sør for byen, rett overfor den utbrente parlaments tårnet.

Kolona humanitarne pomoći, koju je organizirao Dječiji fond UN-a (Unicef), u Sarajevo je stigla u nedjelju. Kolona kamiona s odjećom, dekama i lijekovima za djecu je prva pošiljka od maja koja je pristigla iz Beograda u glavni bosanski grad.

Najmanje 29 osoba je ubijeno, a 120 ranjeno u borbenim dejstvima u Sarajevu tokom sedmice koju je obilježila doprema pomoći, a koju je Unicef nazvao „sedmica prijateljstva“.

Dok ovo javljamo, vode se žestoke borbe oko Jevrejskog groblja na južnoj strani grada, tačno preko puta izgorjele zgrade Parlamenta.

Dato/Datum: 2. 11. 1992.

Tittel/Naslov: **Avviser hjelp til barn i Sarajevo / Odbili pomoć djeci Sarajeva**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Bosniske myndigheter takket søndag nei til en FN sending med klær til Sarajevos krigsrammede barn, og viste til at klærne var serbisk

produserte. Bosnias vise statsminister Zlatko Lagumdžija sa søndag kveld at alle forsøk på å distribuere serbiske varer i Sarajevo villevære en fornærmelse mot byens innbyggere, og antydte videre at FNs barnefond (Unicef) hadde brutt FNs handels blokade mot Serbia ved å kjøpe serbiske varer.

Bosanske vlasti odbile su primiti pomoć u odjeći namijenjenoj sarajevskoj djeci, jer je odjeća proizvedena u Srbiji. Zlatko Lagumdžija, pomoćnik predsjednika Vlade Bosne i Hercegovine, u nedjelju navečer je izjavio da je pokušaj da se pošalje srbijanska roba u Sarajevo uvreda za građane Sarajeva, dodajući da je Unicef narušio trgovinsku blokadu prema Srbiji kupujući srbijansku robu.

Dato/Datum: 3. 11. 1992.

Tittel/Naslov: **Måler for barn i krigen / Slika za djecu u ratu**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Ove Olderkjær

Resyme/Sažetak:

Sead Hambiralovic (40) er forfattar og måler. No bour han på asylmottaket på Stord saman med kone og to døtre på 16 og 7 år. Som muslim hadde han og familien inga framtid i Zvornik i Bosnia då serbarane inntok byen i april i år, og blant anna raserte eit barnekunstsenter med 5.000 teikningar og måleri som Hambiralovic etablerte i fjor haust. Han trur ikkje han nokon gong kan venda tilbake til heimlandet.

Trass dyste bakgrunn og pessimistiske utsikter for heimlandet, det er lette og ljose bilete Hambiralovic lager i eksil. Han sit på eit lite brakkerom på Stord og skaper tittellause kunstverk og er i innspurten med nok ei bok, den skriv han til minne om ein ven som blei drept av serbarane.

Krigen sit djupt i meg. Men bilda mine er ei flukt frå ulukkene og det vonde som skjer folket mitt, sier Sead Hambiralovic.

Sead Hambiralović (40) je pisac i slikar. Sada živi u izbjegličkom privatnom centru na Stordu zajedno sa ženom i dvjema kćerkama od 16

i 17 godina. Kao musliman nije imao nikakve budućnosti kada su Zvornik u Bosni zauzele srpske jedinice u aprilu ove godine. Tada je uništeno i njegovih 5.000 slika i crteža koje je godinama radio. Misli da se nikada neće vratiti kući.

Kada se uzme u obzir ono što je proživio i njegov pesimistički pogled na situaciju u domovini, onda nije teško razumjeti slike koje Hambiralović radi u egzilu. Sjedi u jednoj maloj sobi na Stordu i tu stvara, crpeći inspiraciju iz knjige koju je sam napisao, a koja govori o njegovom velikom prijatelju kojeg su ubili Srbi.

„Rat je duboko u meni. Moje slike su moj bijeg od duboke nesreće koju preživljava moj narod“, kaže Sead Hambiralović.

Dato/Datum: 3. 11. 1992.

Tittel/Naslov: **Trekker seg fra fredssamtaler / Povlače se iz mirovnih pregovora**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Representantene for de bosniske serberne vil ikke delta i fredssamtalene i Geneve før de har fått innfridd sine viktigste krav, erklærte parlamentet i den selvoppnevnte bosnisk serbiske republikken mandag.

Så lenge vår republikks faktiske eksistens og det serbiske folks rett til selvbestemmelse ikke er anerkjent, vil vår delegasjon ikke lenger delta i forhandlingene, het det i erklæringen.

Når serberne trekker seg, vil det bety at krisen i fredskonferansen i Geneve forsterkes. Meklingforsøkene til FN og EF befant seg allerede inne på et blindspor. Forslagene om en ny bosnisk forfatning uten etniske grenser var blitt avvist. I helgen kom utspillet fra serberne i Bosnia og Kroatia om forening av deres to territoriale områder som et nytt slag mot fredsprosessen.

Predstavnici bosanskih Srba ne žele dalje učestvovati u mirovnim pregovorima u Ženevi prije nego što se ispune njihovi najvažniji zahtjevi, objavio je parlament samoproglashene republike bosanskih Srba.

„Sve dok se ne udovolji volji našeg naroda i dok mu se ne prizna pravo na samoopredjeljenje, naša delegacija neće učestvovati u pregovorima“, kaže se u saopćenju.

Kada se Srbi povuku, to će značiti da se kriza na mirovnoj konferenciji u Ženevi pojačava. Mirovni pokušaji UN-a i Evropske unije našli su se u ćorsokaku. Prijedlog o novom bosanskom stanju bez etničkih granica je odbijen. Tokom vikenda Srbi iz Bosne i Hrvatske dali su novi prijedlog o ujedinjenju svojih teritorija.

Dato/Datum: 7. 11. 1992.

Tittel/Naslov: **Hungersnød truer Sarajevo / Glad prijeti Sarajevu**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Flere hundre desperate mennesker var fredag innstilt på å trosse myndighetens forbud mot å forlate Sarajevo. Bosnia-Hercegovinas president Alija Izetbegovic stanset en storstilt evakuering i regi av Røde Kors, fordi han ikke vil gi slipp på menn i strydsdyktig alder.

Jeg kan ikke la min familie sulte i hjel. Uansett hvor risikabelt det er, vil vi prøve å komme oss av gårde til fots. Her sitter vi som i et fengsel, sa Kresimir Culjak (55), som planla flukten for en gruppe på rundt 900 kroater. Kroatenes fluktplaner kan bety at den skjøre alliansen mellom muslimer og kroater blir enda mer tynnslitt. Den bosniske regjeringen sier at byens kampvilje vil bli svekket og mulighetene til å bryte den serbiske beleiringen blir dårligere hvis flyktninger får lov å dra.

Matvare situasjonen i Sarajevo begynner også å bli kritisk. Vinteren står for døren, og byens innbyggere var i fred igjen uten støy og telefonforbindelse. Mange av innbyggerne i Sarajevo vil trosse forbudet mot å flykte. Her er noen på vei over en ødelagt fotgjengerbro i byen.

Stotine osoba u očaju je bilo spremno, uprkos zabrani izlaska iz Sarajeva, napustiti grad. Bosanskohercegovački predsjednik Alija Izetbegović zaustavio je evakuaciju velikih razmjera u režiji Crvenog krsta. On nije dopustio izlazak vojnih obveznika iz grada.

„Ja ne mogu dopustiti da mi porodica umre od gladi. Bez obzira koliko to bilo opasno, mi ćemo pokušati izaći pješke. Ovdje sjedimo kao u zatvoru“, kaže Krešimir Čuljak (55), koji je planirao izlazak iz grada jedne grupe od 900 Hrvata. Hrvatski plan o bježanju iz grada može značiti da je saradnja između Muslimana i Hrvata postala još slabija. Bosanska vlada je izjavila da bi se oslabila odbrana grada, a povećala bi se mogućnost da se srpska vojska probije u opkoljeni grad ako bi se dopustilo da svi koji žele napuste grad.

Situacija s hranom u gradu počinje biti kritična. Zima je pred vratima, a stanovnici grada su bez struje, vode i telefonskih veza. Mnogi od njih, bez obzira na zabranu, žele napustiti grad. Nešto se događa na jednom uništenom mostu za pješake u gradu.

Dato/Datum: 11. 11. 1992.

Tittel/Naslov: ***Farefull utmars fra Sarajevo / Opasan izlazak iz Sarajeva***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Flere hundre muslimske og kroatiske flyktniger i alle aldre begynte tirsdag ettermiddag på en farefull utmars fra Bosnia-Hercegovinas hovedstad Sarajevo. Utmarsjen er organisert av Det internasjonale Røde Kors og begynte ved 12-tiden tirsdag. Det var fleste kvinner og barn i flyktningekolonnen, fordi mannlige innbygere mellom 18 og 60 år har fått reiseforbud av den bosniske regjeringen.

Flyktningekolonnen ventes å være framme i Split i Kroatia om noen dager. Det var ventet at en annen kolonne med serbiske flyktniger vil starte reisen mot Beograd i Serbia senere på dagen.

Evakueringen er en ekstra anstrengelse både for den bosniske regjeringen og FNs militærstyrke UNPROFOR, som begge har nok med å forberede byens innbyggere for den kommende vinteren. En talsmann for UNPROFOR kritiserte mandag evakueringsplanene, og uttalte at Røde Kors ikke kunne regne med militær beskyttelse av FN. Dette er

etnisk utrenskning. Serberne presser på for å få sine landsmenn ut av byen. Det er en politikk vi ikke ønsker å medvirke til, sa FN talsmannen Adnan Abdelrazek.

U utorak poslije podne stotine muslimanskih i hrvatskih izbjeglica različite starosti krenuli su na opasan izlazak iz glavnog bosansko-hercegovačkog grada Sarajeva. Konvoj je organizirao Međunarodni crveni krst. U konvoju su većinom žene i djeca, s obzirom na to da je bosanska vlada zabranila izlazak muškaraca između 18 i 60 godina.

Dolazak konvoja očekuje se u Splitu, u Hrvatskoj, za dva do tri dana. Očekuje se da konvoj sa srpskim izbjeglicama krene prema Beogradu danas poslije podne.

Evekaucija konvoja je veoma naporna i rizična i za bosansku vladu i za vojne snage UN-a, UNPROFOR, koje su prije svega zauzete pripremom stanovnika grada za nadolazeću zimu. Glasnogovornik UNPROFOR-a kritizirao je plan evakuacije građana i izjavio da Crveni krst ne može računati na vojnu podršku UN-a. „Ovo je etničko čišćenje. Srbi vrše snažan pritisak da svoje sunarodnike izvuku iz grada. To je politika u kojoj mi ne želimo učestvovati“, izjavio je glasnogovornik UN-a Adnan Abdel Razak.

Dato/Datum: 12. 11. 1992.

*Tittel/Naslov: **Evakueringen oppgitt etter granatangrep / Ravnodušna evakuacija nakon granatiranja***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Pava Barisic, sjefen for Sarajevo Røde Kors, sa at hun umiddelbart gikk til togstasjonen, hvor hundrevis av mennesker fremdeles ventet på å bli evakuert. Hun opplyste at folk ropte til henne at de ville marsjere gjennom frontlinjen rundt byen, og at de ville ta seg fram til den serbisk kontrollerte Lukavica på egen hånd.

Tirsdag kveld lyktes det å evakuere om lag en tredel av de 6.000 menneskene som har fått tillatelse til å forlate Sarajevo, etter at de tre

partene i den bosniske konflikten ble enige om en våpenhvile som skulle tre i kraft like over midnatt natt til torsdag.

Årsakene til at serberne har gått med på en våpenhvile, kan være at de har skaffet seg kontroll over de områdene de mener å ha behov for. Serberne kan også være innstilt på å vise omverdenen en mer forsonlig holdning på grunn av store økonomiske problemene som har oppstått i naborepublikken Serbia som følge av FNs sanksjoner.

Pava Barišić, šefica ureda Crvenog krsta za Sarajevo, izjavila je da ona upravo ide prema Željezničkoj stanici, gdje stotine ljudi čeka da bude evakuirano iz grada. Izjavila je da su ljudi vikali na nju, prijeteći da će na ličnu odgovornost krenuti da marširaju prema linijama fronta postavljenim oko grada, kako bi se probili do Lukavice koju kontroliraju Srbi.

U utorak navečer evakuirano je 6.000 osoba, koliko je dobilo dozvolu da napusti Sarajevo tokom primirja koje su potpisale tri zaraćene strane, a koje je stupilo na snagu u ponoć.

Razlog što su Srbi prihvatili primirje može biti taj što oni drže pod kontrolom područja koja su im potrebna. Srbi su se također pokazali kooperativnim zbog velikih ekonomskih problema u kojima se nalazi Srbija zbog sankcija koje je uveo UN.

Dato/Datum: 12. 11. 1992.

*Tittel/Naslov: **Grekerne frykter konflikt / Grci prijete sukobom***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Myndighetene i Helas følger begivenhetene i det tidligere Jugoslavia med en blanding av frykt og frustrasjon. Borgerkrigen i Bosnia er så godt som vunnet av serberne, og muslimenes motstandskamp har fått karakter av desperasjon. Det synes nå klart at albanernes usikre stilling i det tidligere Jugoslavia vil komme mer i fokus, sier Marcos Dragonmis i det greske presse og informasjonsdepartement til NTB.

Vlasti u Grčkoj prate događaje u bivšoj Jugoslaviji s mješavinom straha i frustracije. „Građanski rat u Bosni je skoro na kraju i u njemu pobjeđuju Srbi, a muslimanska odbrambena borba dobila je karakter očajja. Sada je sve spremno da Albanci i njihova nesigurna pozicija dođu u fokus“, izjavio je Marcos Dragonmis za NTB u grčkom Ministarstvu za informiranje.

Dato/Datum: 13. 11. 1992.

Tittel/Naslov: **Skjør våpenhvile i Bosnia / Krhko primirje u Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Ut fra den lokale målestokkene på hva som er en våpenhvile, må vi si at denne holder; sa FN talsmann Adnan Abdel Razak torsdag. Men mest dramatisk er det for de 300.000 muslimene som er beleiret av serberne i Bihac, området i det nordvestre hjørne av Bosnia. De har sendt en bønn om hjelp til en tysk organisasjon i Göttingen som kaller seg Foreningen for truede folkeslag.

Nato har sendt åtte fregatter og torpedojagere til Adriaterhavet.

Tyskland vil opprette diplomatiske forbindelse med Bosnia-Hercegovina, men vil ikke sende noen diplomat til Sarajevo o første omgang, sa en talsmann for det tyske utenriksdepartement torsdag. Avtalen om utvekslin av ambassadører blir underskrevet i Bonn fredag når den bosniske utenriksminister Haris Silajdzic kommer på besøk.

„Bez obzira na to šta se na lokalnom nivou podrazumijeva pod primirjem, moramo reći da se ono održava“, rekao je u četvrtak glasnogovornik UN-a Adnan Abdel Razak. Međutim, najviše dramatična situacija je za 300.000 muslimana koje su Srbi opkolili u Bihaću, sjeverozapadnom čošku Bosne. Bišćani su uputili poziv za pomoć Organizaciji za ugrožene narode u njemačkom gradu Göttingenu.

NATO je poslao osam fregata i torpednih lovaca u Jadransko more.

„Njemačka želi uspostaviti diplomatske veze s Bosnom i Hercegovinom, ali još uvijek neće slati diplomate u Sarajevo“, izjavio je glasno-

govornik njemačkog Ministarstva za vanjske poslove. Sporazum o razmjeni ambasadora bit će potpisan u Bonu, u petak, kada Haris Silajdžić, bosanski ministar za vanjske poslove, dolazi u posjetu.

Dato/Datum: 16. 11. 1992.

Tittel/Naslov: ***Nytt forsøk på evakuering fra Sarajevo / Novi pokušaj evakuacije iz Sarajeva***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Rundt 1.500 av Sarajevos innbygere pakket seg søndag sammen i busser for å unnsnippe sin ødelagte hjemby før også den 18. våpenhvilen i Bosnia går over i historien. Rundt 6.00 serbere, hovedsakelig kvinner og barn, tok tårevåte farvel med ektemenn og fedre før de ble trygt evakuert til den serbisk kontrollerte forstaden Lukavica. 9.00 kroater, som tidligere bodde i den sønderskutte forstaden Stup, satte seg senere inn i de samme bussene og kjørte vestover mot kroatisk kontrollerte Kiseljak 25 kilometer unna.

En liten gutt og hans bestemor vinker farvel til slektninger under gårdagens evakuering fra Sarajevo. Vinteren er kommet, og de gjenværende går en tøff tid i møte.

Mindre enn tre måneder etter at avsløringen av fangeleirene i Bosnia-Hercegovina vakte internasjonal harme, møter hjelpearbeidere en vegg av likegyldighet i forsøket på å omplassere de få fangene det har lyktes å få frisatt.

Oko 1.500 stanovnika Sarajeva čekalo je u autobusima spremno da napusti svoje uništene domove i prije nego što osamnaesto po redu primirje ode u historiju. Oko 6.000 Srba, prije svega žena i djece, sa suzama u očima pozdravilo se s muževima i očevima prije nego što su sigurno evakuirani u Lukavicu, dio grada koji kontroliraju Srbi. Oko 9.000 Hrvata, koji su živjeli na Stupu, posjedalo je nešto kasnije u te iste autobuse i uputilo se 25 kilometara na zapad prema Kiseljaku koji kontroliraju Hrvati.

Tokom jučerašnje evakuacije iz Sarajeva jedan dječak je sa svojom bakom mahao rođacima koji su ga došli ispratiti. Zima je došla i one koji ostaju u Sarajevu čeka teško vrijeme.

Manje od tri mjeseca nakon što je otkriveno da postoje koncentracioni logori u Bosni i Hercegovini, međunarodne organizacije nemaju razumijevanje da na sigurno prebace one koji su se uspjeli osloboditi iz ovih logora.

Dato/Datum: 18. 11. 1992.

Tittel/Naslov: ***Nye kamper i Bosnia / Nove borbe u Bosni***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Harde kamper o den nordlige delen av Bosnia sår tvil ved FNs påstander om at de blodigste kamphandlingene i republikken kan være overstått. Radiostasjonen i den bosniske hovedstaden meldte tirsdag om tung beskytning av Gradacac, den siste store muslimsk kontrolerte byen i den nordlige delen av i landet. En annen muslimsk by, Maglaj, var natt tirsdag utsatt for harde serbiske artilleriangrep. Serbiske styrker skal også ha innledet en større offensiv mot muslimske forsvarsstillinger og landsbyer i området rundt Brcko, og byen Tesanj skal stå i brann etter massiv beskytning.

De nye kampene i Bosnia sår tvil ved FNs påstander om at de blodigste kamphandlingene i republikken kan være over. Det var lederen for UNPROFOR, brigadegeneral Philippe Morillon, som havdet dette på et møte med representanter for de krigsførende partene mandag.

Jake borbe u sjevernom dijelu Bosne izazivaju sumnju u tvrdnje UN-a da su krvave borbe u Republici prošle. U utorak su radiostanice u glavnom gradu objavile da je Gradačac, posljednji grad na sjeveru zemlje koji kontroliraju muslimani, teško granatiran. U utorak navečer drugi grad, Maglaj, bio je izložen granatiranju. Srpske snage izvode veliku ofanzivu protiv muslimanskih odbrambenih snaga u selima oko Brčkog, a grad Tešanj je nakon žestokog granatiranja u plamenu.

„Nove borbe u Bosni ukazuju na sumnju u tvrdnje UN-a da su najkrvavije borbe prošle“, izjavio je lider UNPROFOR-a, brigadni general Philippe Morillon, u ponedjeljak na sastanku predstavnika zaraćenih strana.

Dato/Datum: 18. 11. 1992.

Tittel/Naslov: **FN aksjon i Adriaterhavet / Akcija UN-a na Jadranskom moru**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs medlemsland blir oppfordret til å stanse og gjennomføre skip i Adriaterhavet og på Dunau for å kontrollere at de ikke fører forsyninger til republikken Serbia og Montenegro. Sanksjonene skal legge økt press på myndighetene i Beograd for å få en slutt på kampene i Bosnia, der over 15.000 mennesker er drept i borgerkrigen hittil.

Zemlje članice UN-a podsjetile su se na obavezu da su dužne pratiti brodove na Jadranskom moru i na Dunavu kako bi bila spriječena bilo koja vrsta trgovine sa Srbijom i Crnom Gorom, koje su pod sankcijama međunarodne zajednice. Sankcije trebaju utjecati na vlast u Beogradu da zaustavi borbe u Bosni, gdje je do sada u građanskom ratu ubijeno preko 15.000 osoba.

Dato/Datum: 20. 11. 1992.

Tittel/Naslov: **Muslimske byer / Muslimanski gradovi**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Redaksjon/Redakcijski komentar

Resyme/Sažetak:

Serbiske styrker har angrepet minst åtte muslimske byer i Bosnia med artilleri og infanteri, opplyste Sarajevo radio torsdag morgen. Byene

Olovo, Maglaj, Tesanj, Turbe, Karaula, Bugojno, Gradacac og Bihac, er ifølge radioen utsatt for serbiske angrep.

Innbyggerne i byen Gorazde, som ligger øst for Sarajevo, har kommet med innstendige bønner om humanitær hjelp for å forhindre hungersnød. Innbygertallet har steget sterk fordi flyktninger fra de serbisk kontrollerte områdene rundt har stømmet til byen.

Det er meldt om tyfus i Bosnia-Hercegovina. Verdens helseorganisasjon tror det er en brønn i byen Jajce som er smitekilden. WHO's spesialutsending for det tidligere Jugoslavia, Sir Donald Acheson, sa de har sendt en advarsel til alle ansvarlige myndigheter i Bosnia om at folk må koke vannet eller desinfisere det på annen måte. De er også registrert tilfeller av tyfus i Zenica, Travnik og Tomislavgrad, sa Acheson.

Radio Sarajevo je objavio da je srpska artiljerija napala osam muslimanskih gradova i to: Olovo, Maglaj, Tešanj, Turbe, Karaulu, Bugojno, Gradačac i Bihać.

Stanovnici Goražda, koje se nalazi na istoku zemlje, uputili su ozbiljne molbe da im se dostavi humanitarna pomoć kako bi se spriječila glad. Broj stanovnika povećao se nakon što su pristigle izbjeglice iz zona koje su sada pod srpskom kontrolom.

Javljeno je da se u Bosni i Hercegovini pojavio tifus. Svjetska zdravstvena organizacija smatra da je jedan bunar u Jajcu uzrok zaraze. Ser Donald Acheson, specijalni izaslanik Svjetske zdravstvene organizacije, izjavio je da su oni poslali upozorenje odgovornim vlastima u Bosni o tome da stanovništvo mora prekuhavati vodu ili je dezinficirati na neki drugi način. Slučajevi tifusa također su registrirani u Zenici, Travniku i Tomislav-Gradu, izjavio je Acheson.

Dato/Datum: 15. 12. 1992.

Tittel/Naslov: **Serber leder vil stanse krigen /**

Srpski lideri žele zaustaviti rat

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP- Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbernes selvopnevnte parlament i Bosnia skal torsdag ta stilling til et forslag om ensidig våpenhvile. Krigen vil dermed kunne avsluttes innen årsskiftet, sa den politiske fronfiguren for de bosniske serberne, Radovan Karadzic, mandag. Den 19. våpenhvilen i Bosnia-Hercegovina så i mellomtiden ut til å lide samme skjebne som alle de foregående.

Nær byen Turbe i den sentrale delen av Bosnia kom det britiske liberaldemokratiske partiets leder Paddy Ashdown under bombekasterild mandag formiddag.

Om lag 1.000 bosniske fanger ble mandag løslatt fra den beryktede Manjaca leiren i det nordlige Bosnia. De gjenværende fangene vil bli løslatt i løpet av uka. Etter det vil leiren bli stengt, sa en Røde Kors talsmann i Zagreb.

Srpski samoproglåšeni parlament u Bosni u četvrtak će raspravljati o jednostranom primirju. Rat se može završiti do kraja godine, izjavio je u ponedjeljak Radovan Karadžić, prvi čovjek bosanskih Srba. Devetnaesto po redu primirje u Bosni i Hercegovini izgleda da će doživjeti sudbinu svih dosadašnjih.

U blizini Turbeta, u centralnoj Bosni, uprkos stalnom granatiranju, doputovao je Paddy Ashdown, predstavnik britanske liberalno-demokratske partije.

Dato/Datum: 15. 12. 1992.

Tittel/Naslov: ***Siltenbergs forslag vekker oppmerksomhet / Stoltenbergov prijedlog izaziva pažnju***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Arne Pall

Resyme/Sažetak:

Seks punkter som kan føre til at konflikten i Bosnia kommer nærmere en løsning, var utenriksminister Thorvald Stoltenbergs appel til KSSEs utenriksministermøte i Stockholm mandag. Stoltenbergs punkter er følgende:

Styrk London-Geneve prosessen med Cyrus Vance og Lord Owen som meklere; 2. Gi humanitær bistand. Mange frykter at den kommende vinteren vil skape flere ofre og større lidelsen enn selve krigen. Hvis man bruker militær styrke, blir man en part i striden; 3. Menneskerettighetene må sikres. Forbered derfor en ad hoc domstol som krever individuelt ansvar for brudd på menneskerettighetene ved å opprette et dokumentasjonsenter; 4. Hindre spredning av krigen til Kosovo, Sandzak og Vojvodina; 5. Anvend både gulrot og pisk for å lokke eller tvinge de stridende partene til forhandlinger; 6. Nå fram til folket i Serbia med informasjon.

Thorvald Stoltenberg predložio je u šest tačaka da se okonča konflikt u Bosni. Bio je to njegov prijedlog na Konferenciji o evropskoj sigurnosti i saradnji u Stockholmu. Stoltenbergove tačke su: 1. ojačati proces London – Ženeva sa Cyrusom Vanceom i Lordom Owenom kao pregovaračima; 2. nastaviti s pružanjem humanitarne pomoći. Mnogi tvrde da će dolazak zime izazvati veće probleme nego sam rat. Ako se koriste vojne snage, onda ste jedna strana u sukobu; 3. Ljudska prava moraju se osigurati. Zbog toga se mora osigurati ad hoc sud koji će utvrditi individualnu odgovornost zbog kršenja ljudskih prava. U vezi s tim mora se formirati dokumentacioni centar; 4. spriječiti da se rat proširi na Kosovo, Sandžak i Vojvodinu; 5. primjenjivati šargarepu i šipku kako bi se svi partneri privoljeli na pregovore; 6. ljudima u Srbiji moraju se prezentirati sve informacije.

Dato/Datum: 16. 12. 1992.

Tittel/Naslov: ***Pinseveennene starter aksjon for Jugoslavia / Prijatelji duhova počeli akciju za Jugoslaviju***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Rune Valderhaug

Resyme/Sažetak:

Pinsemenigheten Tabernaklet i Bergen går på gaten denne uken for å skaffe mat til befolkningen i det tidligere Jugoslavia. Det er Pinseveennene Ytremisjon, som organiserer aksjon. Matvarene, og etterhvert klærne som samles inn, skal distribueres videre av lokale pinsemenigheter både i Bosnia og andre av de nye statene i Jugoslavia.

Članovi Udruženja „Prijatelji duhova“ ove sedmice idu ulicama Bergena kako bi sakupili hranu za stanovništvo bivše Jugoslavije. Hrana, odjeća i obuća što će se skupiti distribuirat će se dalje u lokalna udruženja i dalje do Bosne i drugih država u Jugoslaviji.

Dato/Datum: 16. 12. 1992.

Tittel/Naslov: ***FN ber om NATO aksjon / UN moli za akciju NATO-a***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FN har anmodet Nato om å hjelpe til med planer for ytterligere militær aksjon i det tidligere Jugoslavia. I første omgang gjelder det planer for å innskjerpe forbudet mot flyaktivitet over Bosnia. Natos militære planleggere vil konsentrere seg om tre områder: hvordan jagerfly skal hindre Serbia i å bruke luftrommet over Bosnia; hvordan det kan opprettes sikre tilfluktssteder for sivilbefolkningen og hvordan de vestlige land kan hindre at konflikten sprer seg til Kosovo og Makedonia.

Natos planer omfatter ikke bruk av store bakkestyrker i Bosnia for å få slutt på kamphandlingene.

UN je zamolio NATO da pomogne da se realizira detaljna vojna akcija u bivšoj Jugoslaviji. U prvom redu to se tiče plana da se zaoštri zabrana letenja iznad Bosne. Vojni planeri NATO-a koncentrirat će se na tri stvari: kako da borbeni avioni spriječe Srbiju da koristi zračni prostor iznad Bosne; kako formirati skloništa za civile i kako zapadne zemlje mogu spriječiti da se konflikt proširi na Kosovo i Makedoniju.

NATO planovi ne obuhvataju upotrebu kopnenih jedinica u Bosni s ciljem da se završe borbe.

Dato/Datum: 16. 12. 1992.

Tittel/Naslov: ***KSSE vil oppheve våpenblokaden / Konferencija o evropskoj sigurnosti i saradnji želi ukinuti embargo***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP-TT

Resyme/Sažetak:

KSSE utenriksministrene ble tirsdag enige om å be FNs sikkerhetsråd vurdere alvorlig om våpenblokaden av Bosnia-Hercegovina skal oppheves. Den bosniske utenriksministeren Haris Silajdzic kom tirsdag med en sterk oppfordring til KSSE landene om å be FN oppheve våpenboikotten mot landet, fordi blokaden hindrer bosnierne i å forsvare seg mot serbernes aggresjon.

De harde diskusjonene omuttalelsen førte til at KSSE møtet i Stockholm varte halvannen time lenger enn planlagt. Det endelige kompromisset ble først klart etter at utenriksministrene fra blant annet Tyskland, Russland og USA var reist. Heller ikke Storbritania ville uten videre godta å fjerne våpenboikotten. Jeg er mot at vi skal åpne for tilførsel av mer våpen til Europa. Det er nok av dem her fra før, se den britiske utenriksministeren Douglas Hurd. Etter at kompromisset ble kjent, sa den russiske utsendingen Nikolaj Kortsjunov at Russland sto sammen med alle 50 andre KSSE landene.

Ministri za vanjske poslove na Konferenciji o evropskoj sigurnosti i saradnji složili su se da zamole Vijeće sigurnosti UN-a da razmotri mogućnost

da se ukine embargo na uvoz oružja Bosni i Hercegovini. Haris Silajdžić, bosanski ministar za vanjske poslove, oštro je upozorio zemlje učesnice Konferencije i tražio da upute zahtjev UN-u da razmotri ukidanje embarga, jer ono onemogućava Bosance da se brane od srpske agresije.

Kontradiktorna diskusija o ovoj temi prouzrokovala je produžetak Konferencije u Stockholmu za pola sata. Prvi prijedlog bio je gotov tek kada su pojedini ministri za vanjske poslove, između ostalih, Njemačke, Rusije i SAD-a, otputovali. Predstavnik Velike Britanije nije za to da se ukine embargo. „Ja sam protiv toga da gomilamo još više oružja u Evropi. Dovoljno je to što se ima odranije“, izjavio je britanski ministar za vanjske poslove Douglas Hurd. „Nakon što je kompromis objavljen i Rusija se pridružila ostalim zemljama Konferencije o evropskoj sigurnosti i saradnji“, izjavio je ruski predstavnik za medije Nikolaj Kortsjunov.

Dato/Datum: 17. 12. 1992.

Tittel/Naslov: **Advarer mot maktbruk i Bosnia / Opomena protiv upotrebe sile u Bosni**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali og hans fremste Jugoslavia mekler, Cyrus Vance, advarte onsdag mot å gi etter for det stadig stigende kravet om militær intervensjon i Bosnia-Hercegovina. De to kom med advarslene under et møte i Geneve, der 29 land fra den vestlige, arabiske, afrikanske og asiatiske verden onsdag diskuterte situasjonen i det tidligere Jugoslavia.

Den serbiske lederen Radovan Karadzic slo tidligere på dagen fast at en slik aksjon ville ble sett på som en aggressiv handling overfor det serbiske folk. Det internasjonale samfunnet begår en stor feil ved bare å legge press på en side i konflikten. Konsekvensen er at de to sidene oppmuntres til å fortsette kampene. Hvilken motivasjon har muslimer eller kroater til å stanse kampene, spurte Karadzic.

USAs utenriksminister Lawrence Eagleburger sa at Serbias president Slobodan Milosevic og bosnisk serbiske ledere bør tvunges til å forklare og forsvare den rollen de har spilt for krigsforbrytelsene i Bosnia.

Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali i njegov pregovarač za Jugoslaviju Cyrus Vance u srijedu su upozorili da se ne smije popustiti stalnim pritiscima za vojnom intervencijom u Bosni i Hercegovini. Njih dvojica ovo upozorenje izrekli su na jednom sastanku u Ženevi, gdje su predstavnici 29 zemalja Zapada, arapskog, afričkog i azijskog svijeta razmatrali situaciju u bivšoj Jugoslaviji.

Srpski lider Radovan Karadžić isti dan, nešto ranije, izjavio je „da bi ova akcija bila doživljena kao agresija protiv srpskog naroda. Međunarodna zajednica pravi veliku grešku vršeći pritisak samo na jednu stranu u konfliktu. Posljedica je da se dvije strane ohrabruju da nastave borbe. Koju motivaciju imaju Muslimani ili Hrvati da zaustave borbe“, upitao je Karadžić

Lawrence Eagleburger, ministar za vanjske poslove SAD-a, izjavio je da se srbijanski predsjednik Slobodan Milošević i lideri bosanskih Srba moraju pritisnuti kako bi objasnili i odbranili one uloge koje imaju u izvršenim ratnim zločinima u Bosni.

Dato/Datum: 18. 12. 1992.

Tittel/Naslov: **NATO inn i Bosnia hvis FN ber om det / NATO će biti u Bosni ako to zahtijeva UN**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Helen Vogt

Resyme/Sažetak:

Natos utenriksministre vedtok torsdag å stille militære midler til rådighet dersom FNs sikkerhetsråd vedtar å håndheve flyforbudet over Bosnia med makt. Hvis det ikke skjer endringer i Serbia, er det ingen vei utenom militær inngrep i konflikten i det tidlige Jugoslavia, sier utenriksminister Thorvald Stoltenberg.

Forutsetningen for an NATO aksjon er i utgangspunktet at FNs sikkerhetsråd ber om det. På krisemøtet i Geneve tidligere i uka, sa imidlertid Kina tvert nei til en slik løsning. Men Stoltenberg vil ikke utelukke at KSSE kan ta på seg ansvaret for en eventuell aksjon, hvis kineserne legger ned veto i FN.

En evetuell militær aksjon med bakkestyrker er det bare USA som har mulighet til å gå i spissen for. Amerikanerne har skjærpet tonen i kritikken av Serbia betraktelig den siste uka, men argumentene mot en direkte militær aksjon er fortsatt overlevende. For det første vil en inngripen garantert koste mange amerikanske liv. For det andre bærer krigen i Bosnia kimen til en ny og farlig konflikt mellom USA og Russland.

FNs fredsmeklere ser mer optimistisk på muligheten for en politisk løsning enn mange utenforstående gjør, sier Thorvald Stoltenberg.

Ministri za vanjske poslove zemalja članica NATO-a donijeli su odluku da upotrijebe vojnu silu ukoliko Vijeće sigurnosti odluči sprovesti zabranu letova iznad Bosne. „Ako se u Srbiji ne dogode promjene, onda nema drugog načina nego da se upotrebom sile umiješa u konflikt u bivšoj Jugoslaviji“, izjavio je ministar za vanjske poslove Thorvald Stoltenberg.

Pretpostavka za akciju NATO-a je da Vijeće sigurnosti UN-a uputi zahtjev za to. Na sastanku kriznog štaba u Ženevi, održanom početkom sedmice, Kina se negativno izjasnila o ovakvom rješenju. Stoltenberg ne isključuje da Konferencija o evropskoj sigurnosti i saradnji uzme na sebe odgovornost za akciju ukoliko Kinezi ulože veto u UN-u.

Eventualnu vojnu intervenciju s upotrebom kopnenih snaga imaju mogućnost izvesti jedino SAD. Amerikanci su inače zaoštrili ton u kritici Srbije, naročito posljednje sedmice, ali argumenti protiv direktne vojne akcije i dalje su na snazi. To je prije svega zato što bi jedna takva akcija koštala mnogo američkih života. Drugo, rat u Bosni mogao bi biti uzrok jednog novog i opasnog konflikta između SAD-a i Rusije.

„Pregovarači UN-a gledaju s više optimizma na političko rješenje nego na mnoga nerazumna rješenja“, izjavio je Thorvald Stoltenberg.

Dato/Datum: 18. 12. 1992.

Tittel/Naslov: **22 millioner drøm eller mareritt / 22 miliona, san ili noćna mora**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Eva Granheim

Resyme/Sažetak:

I denne luletid ville jeg ta meg god tid til å tenke gjennom den skrekkelige situasjon det ville være å vinne 22 millioner i Lotto! Det sier Eva Ramm, utvandret bergenser fra Sandviken, psykolog og forfatter, lottospiller og vinner på gjennosnittsnivå. Og som helst vil slippe å tenke på hva en kjapp 22 millioners gevinst kan gjøre med et ellers alminnelig anstendig hverdagmenneske.

Det er nok av folk i nød som vi kan dele med, sier Eva Ramm, som ser for seg lange lastebilkolonner med mat og klær til sultende og frysende barn i Bosnia, men som samtidig skynder seg å si at hun slett ikke misunner noen å vinne.

Spiller du Lotto selv?

„U ovom usnulom vremenu imam vremena da razmišljam kako bi bilo lijepo dobiti 22 miliona na lotu!“, kaže Eva Ramm, stanovnica Sandvikena, periferije Bergena. Ona je inače psiholog, pisac, igrač lota i povremeni dobitnik. Najradije ne želi razmišljati o tome šta bi značio dobitak od 22 miliona za običnog smrtnika.

„Dovoljno je ljudi u nevolji s kim bi to mogli podijeliti“, kaže Eva Ramm, koja gleda duge kolone kamiona koji voze hranu, odjeću i obuću za gladnu i promrzlu djecu u Bosni, ali istovremeno nije ljubomorna na one koji će možda dobiti na lotu.

Igraš li ti loto?

Dato/Datum: 18. 12. 1992.

Tittel/Naslov: **Serber lederen truer / Srpski lideri prijete**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske serberlederen Radovan Karadzic rettet torsdag en advarsel til FN og sa at de fredsbevarende styrker vil være i fare hvis de vestlige land går til militær intervensjon for å sikre flyforbudet over Bosnia. Karadzic har sendt et brev til den britiske statsminister John Major og FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali der han understreker at han ikke kan garantere sikkerheten til FN styrkene i Bosnia hvis serbiske fly blir ødelagt.

Advarslene fra serberlederen er direkte mynte på USA og Frankrike som sterkest har tatt til ordre for å bruke makt for å hindre at serbiske fly krenker luftrommet over Bosnia.

Nederalnd er blant de Nato land som går inn for bruk av makt for å håndheve flyforbudet over Bosnia. Den nederlandske regjering er innstilt på å sende F-16 jagerfly til området, hvis landet får en henstilling fra FN om å stille opp.

U četvrtak je lider bosanskih Srba Radovan Karadžić zaprijetio UN-u, naglašavajući da bi mirovne trupe došle u opasnost ukoliko bi se vojnom intervencijom omogućavala zabrana letova iznad Bosne. Karadžić je poslao pismo britanskom premijeru Johnu Majoru i generalnom sekretaru UN-a Boutrosu Boutrosu Ghaliu, u kojem naglašava „da on ne bi mogao garantirati sigurnost jedinicama UN-a u Bosni ako bi srpski avion bio pogođen i uništen“.

Opomena srpskog lidera direktno se odnosi na USA i Francusku koje se najviše zalažu za upotrebu sile kako bi se spriječilo da srpski avioni narušavaju zračni prostor iznad Bosne. Holandska vlada spremna je poslati borbene avione F-16 u region ukoliko se dobije odobrenje UN-a za intervenciju.

Dato/Datum: 19. 12. 1992.

Tittel/Naslov: ***Europa maktesløs mot krigen i Bosnia / Evropa nemoćna u ratu u Bosni***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Etter en uke med mange møter og lange taler er europeiske utenriksministre kommet til at de ikke kan stanse krigen i Bosnia. Tre ganger har utenriksministrene gått igjennom problemet: Ved KSSE konferansen i Stockholm mandag og tirsdag, ved fredsforhandlingene i Geneve onsdag og på NATO møte i Brussel torsdag. På spørsmål om hva alle disse møtene har ført til, svarte den britiske utenriksministeren Douglas Hurd slik: Vi har ikke stanset lidelsene i Bosnia. De kan i virkeligheten ikke stanses av utenverden etter min mening. Storbritania går i mot en militær intervensjon i Bosnia. Briten frykter at deres soldater i en FN styrke der vil komme til å lide. I FNs sikkerhetråd Russland og Kina er i mot harde tiltak mot serberne.

Utenriksministrenes konklusjoner kommer ikke til å skape jubel i Sarajevos gater og andre krigsherjede bosniske byer. De kommer heller ikke til å tilfredsstille enkelte europeiske land, som Frankrike, Nederland og Tyrkia som ønsker å se mer handling.

Nakon brojnih sastanaka održanih tokom prošle sedmice i dugih govora evropski ministri za vanjske poslove zaključili su da oni ne mogu zaustaviti rat u Bosni. U tri navrata pretresali su ovaj problem: u ponedjeljak i utorak na Konferenciji o evropskoj sigurnosti i saradnji u Stockholmu; u srijedu na mirovnim pregovorima u Ženevi i u četvrtak na sastanku NATO-a u Briselu. Na pitanje šta su svi ovi sastanci donijeli novo, odgovorio je britanski ministar za vanjske poslove Douglas Hurd: „Mi nismo zaustavili patnje u Bosni. To se ne može zaustaviti spolja.“ Velika Britanija je protiv vojne intervencije u Bosni. Britanija se boji da njeni vojnici u UN-u ne budu izloženi opasnostima. U Vijeću sigurnosti UN-a Rusija i Kina se žestoko protive radikalnim mjerama protiv Srba.

Zaključci ministara za vanjske poslove neće s odobravanjem biti primljeni na ulicama Sarajeva i drugim ratom zahvaćenim bosanskim

gradovima. Zaključci neće zadovoljiti ni evropske zemlje, kao što su Francuska, Holandija i Turska, koje žele da se više djeluje na ovom planu.

Dato/Datum: 19. 12. 1992.

Tittel/Naslov: **Krigersk Milosevic / Milošević ratnik**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

President Slobodan Milosevic avsluttet kampanjen foran søndagens serbiske presidentvalg med å holde en krigersk tale i Kosovo Poljo. Det var her vi begynte å rette opp igjen de overgrepene som er blitt gjort mot det serbiske folket. Vi vil aldri gi opp Kosovo! Ikke vær rede! Ikke gråt! Vi vil aldri gi fra oss Kosovo! Ropte Slobodan Milosevic torsdag til 30.000 serbere i Kosovo Polje. Kosovo provinsen var ikke tilfeldig valgt som åsted for den serbiske presidentens siste valgkamp tale. Det var i Kosovo Milosevic slapp den serbiske nasjonalismen ut av sekken for fem år siden. Byen har hatt en spesiell plass i serbernes hjerter siden 1389, da serbernes blodige nederlag for en tyrkisk invasjonsstyrke markerte starten på 500 år med ottomansk styre. Kosovo betraktes fortsatt som et hellig serbisk område. Mange frykter at de serbiske nasjonalistenes drømmer om et Stor Serbia vil føre til at Kosovo blir den neste slagmarken i krigen som har herjet store deler av det tidligere Jugoslavia.

Jeg ber dere om å opprettholde et godt forhold til albenerne i Kosovo. Og jeg hyller dere for å ha stått i mot den første etniske utrenskningen som fant sted i Jugoslavia. Albanske separatister forsøkte å fordreive serberne, mente Milosevic. Etnisk utrenskning er ellers et begrep som forbindes med den serbiske fordrivingen av andre folkegrupper fra to tredeler av Bosnia-Hercegovina.

Predsjednik Slobodan Milošević okončao je predizbornu kampanju pred nedjeljne predsjedničke izbore tako što je održao ratnohuškački govor na Kosovu Polju. „Ovdje smo počeli ispravljati nepravdu učinjenu srpskom narodu. Mi nikada nećemo dati Kosovo! Ne

bojte se! Ne plačite! Mi nikada nećemo dati Kosovo!“, uzvikivao je Slobodan Milošević u četvrtak pred 30.000 Srba na Kosovu Polju. Kosovo nije slučajno izabrano za zadnji predizborni govor. Upravo je na Kosovu Milošević još prije pet godina ispustio iz boce srpski nacionalizam. Kosovo inače zauzima posebno mjesto u srpskim srcima nakon 1389. godine, kada je krvavi srpski poraz protiv Turaka označio početak 500 godina duge otomanske vladavine. Kosovo je i dalje sveto srpsko mjesto. Mnogi strahuju da će san srpskih nacionalista o Velikoj Srbiji dovesti do toga da će Kosovo biti sljedeće mjesto obračuna u ratu koji je zahvatio velike dijelove bivše Jugoslavije.

„Molim vas da imate fin odnos prema Albancima na Kosovu. Ja cijenim to što ste vi ustali protiv etničkog čišćenja u Jugoslaviji“, izjavio je Milošević.

Albanski separatisti su, po mišljenju Miloševića, pokušali protjerati Srbe. Etničko čišćenje je pojam koji se dovodi u vezu sa srpskim protjerivanjem drugih naroda sa 2/3 Bosne i Hercegovine.

Dato/Datum: 19. 12. 1992.

Tittel/Naslov: ***FN hever våpen blokadene /
UN ukida blokadu na uvoz oružja***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Generalforsamlingen i FN foreslo fredag at Sikkerhetsrådet opphever våpenblokaden mot Bosnia-Hercegovina. Med 102 stemmer går generalforsamlingen også inn for å stenge luftrommet over Bosnia-Hercegovina for all flygning.

57 land avsto fra å stemme, ingen stemte i mot resolusjonen som også sier at „alle mulige midler“ må tas i bruk for å stanse krigen i Bosnia-Hercegovina. Dette kan bety at FN baner veien for en militær intervensjon.

En opphevelse av våpenboikotten vil bety at muslimene kan kjøpe våpen for å forsvare seg selv mot velutstyrte bosniske serbere. Blant de nasjonene som avsto fra å gi sin stemme til resolusjonen var alle 12

medlemslanden i EF og Canada. Dette er første gang EF og USA skiller lag når det gjelder tiltak mot Bosnia-Hercegovina.

Resolusjonen kommer etter et initiativ fra islamske land som har lagt et sterkt press på USA.

Generalna skupština UN-a predložila je da Vijeće sigurnosti ukine embargo na uvoz oružja Bosni i Hercegovini. Sa 102 glasa ZA, Generalna skupština je odlučila zabraniti sve letove iznad Bosne i Hercegovine.

Pedeset sedam zemalja suzdržalo se od glasanja, a niko nije glasao protiv rezolucije koja također kaže da su „sve sredstva dopuštena“ kako bi se zaustavio rat u Bosni i Hercegovini. Ovo znači da se UN priprema za vojnu intervenciju.

Ukidanje embarga na uvoz oružja znači da muslimani mogu kupiti oružje da bi se branili od dobro naoružanih bosanskih Srba. Među zemljama koje su se suzdržale od glasanja za rezoluciju bile su svih 12 članica Evropske unije i Kanada. Ovo je prvi put da su Evropska zajednica i SAD na suprotnim stranama kada su u pitanju mjere koje se tiču Bosne i Hercegovine.

Rezolucija je došla kao rezultat jakog pritiska islamskih zemalja na SAD.

Dato/Datum: 19. 12. 1992.

Tittel/Naslov: ***Bosnia aksjon på Torg-almemming / Aksija za Bosnu na Torg almenningu***

Side/Strana: 3.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Hjelp Bosnias barn, opfordrer Ungdommens Røde Kors og gir folk en konkret mulighet til å følge opfordringen på Torgalmenningen i Bergen i dag. Mesteparten av pengene går til såkalte spedbarnspakker og sendes til flyktningene i Bosnias omkringliggende områder. Aksjon i Bergen er en del av den landsomfattende aksjonen „Bry deg om barn fra Bosnia“.

Pomozite bosanskoj djeci, podsjećali su mladi Crvenog krsta dajući stanovništvu mogućnost da prati podsticaje na Torg almenningu (Centralni trg– R.M.) u Bergenu. Većina prikupljenog novca ide za bebe u zonama zahvaćenim ratom u Bosni. Akcija u Bergenu je dio akcije koja se odvija u cijeloj zemlji pod geslom: „Pobrini se za djecu iz Bosne!“

Dato/Datum: 21. 12. 1992.

Tittel/Naslov: ***Bush og Major vil bruke makt /***

Bush i Major žele koristiti silu

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

USAs president George Bush og Storbritannias statsminister John Major opplyste søndag at de er blitt enige om hvordan de skal samarbeide om en FN resolusjon for å tvinge igjennom overholdelse av flyforbudssonen over Bosnia-Hercegovina. Både Bush og Major var ytterst forsiktige med å gå i detaljer om hva en eventuell FN resolusjon vil kreve. Begge understeket betydningen av å opprettholde de humanitære hjelpeforsyningene til Bosnia vinteren igjennom, og sa at de ikke vil oppleve at FN styrker på hjelpeoppdrag blir trukket inn i kamphandlinger.

U nedjelju su predsjednik SAD-a George Bush i predsjednik vlade Velike Britanije John Major izjavili da su se saglasili o tome kako će saradivati u donošenju rezolucije UN-a koja će prisiliti sve da poštuju zabranu letova iznad Bosne i Hercegovine. I Bush i Major bili su veoma obazrivi kada su u pitanju detalji koje bi sadržavala ova eventualna rezolucija UN-a. Obojica su podvukli da je značajno da se ponovo uspostavi zračni most za dostavu humanitarne pomoći Bosni u zimskom periodu, ali su naglasili da ne žele da se jedinice UN-a koje se bave humanitarnim radom uvuku u borbe.

Dato/Datum: 22. 12. 1992.

Tittel/Naslov: ***Luftribrua i gang igjen / Ponovo uspostavljen zračni most***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs hjelpearbeidere gjenopptok mandag luftribrua med forsyninger til Sarajevo, etter avbrudd på tre uker på grunn av kampene rundt byen. Sarajevo, som nå har vært omringet i mer enn åtte måneder, befinner seg i begynnelsen av en hard vinter uten oppvarming, elektrisitet og rennende vann. Livet er blitt stadig vanskeligere for de omlag 380.000 menneskene som fortsatt oppholder seg i byen. Serberne kontrollerer i dag om lag 70 prosent av Bosnia-Hercegovinas territorium, og beskytter hver dag Sarajevo med artilleri og håndvåpen. De har en mektig støttespiller i republikken Serbias president Slobodan Milosevic.

Osoblje UN-a ponovo je uspostavilo zračni most radi dostave humanitarne pomoći Sarajevu nakon što je dostava bila prekinuta tri sedmice zbog borbi koje su se vodile oko grada. Sarajevo, koje je u opsadi više od osam mjeseci, na pragu je jake zime bez grijanja, struje i vode. Život za oko 300.000 stanovnika je sve teži i teži. Srbi kontroliraju oko 70 procenata teritorije Bosne i Hercegovine, a grad Sarajevo svakodnevno gađaju artiljerijskim i pješadijskim oružjem. Srbi imaju jaku podršku predsjednika Srbije Slobodana Miloševića.

Dato/Datum: 23. 12. 1992.

Tittel/Naslov: ***Major på overraskende besøk i Bosnia /***

Major u iznenadnoj posjeti Bosni

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Storbritanias statsminister John Major dro tirsdag på et overraskende en dags besøk til Bosnia for å hilse på de britiske FN styrkene i

den tidligere Jugoslaviske republikken. En talsmann for Major sa at statsministeren først vil ankomme den kroatisk havnebyen Split for et orienteringsmøte. Derfra vil han reise med helikopter til den bosniske grensen.

Premijer Velike Britanije John Major u utorak je iznenadno na jedan dan posjetio britanske vojnike UN-a u Bosni. Majorov glasnogovornik izjavio je da će premijer prvo sletjeti u hrvatski primorski grad Split, a odatle će helikopterom nastaviti put prema bosanskoj granici.

Dato/Datum: 23. 12. 1992.

*Tittel/Naslov: **Det kan bli alvor / To može biti opasno***

Side/Strana: 18.

Forfatter/Autor: Arne Olav Brundtland

Resyme/Sažetak:

De kan bli alvor. Dessverre kan ingen føle seg sikker på at det ikke kan bli våpenbruk i Bosnia. Å bare tro at det skal advares og demonstreres er som å la være å betale brannforsikringspremien når terrenget domineres av fyrstikkglade pyromaner. Det skriver Arne Olav Brundtland i artikkel der emnet er bruk av militærmakt i det tidligere Jugoslavia. Brundtland er forsker ved Norsk Uten rikspolitisk Institutt.

Organisasjonen „La Bosnia leve“ roper på militær aksjon for å redde muslimene fra ytterligere etnisk renselse i Bosnia-Hercegovina. Politisk og moralsk kan man forstå kravene om å bombe flyplasser og artilleristillinger og å oppheve våpenboikotten slik at muslimene kan forsvare seg. Jeg går ut fra at de som fremmer krav, regner med at den militære jobben skal utføres av andre.

Hva skal intervensjonstrupper i så fall gjøre? Beskytte ikke serbiske minoriteter? Drive serberne tilbake fra de ca. 70 prosent av Bosnia-Hercegovina som er erobret? Gå mot Beograd og altså ta et militært oppgjør med den som av alle utpekese som hovedmann, altså serberlederen Slobodan Milosevic?

Både for de som slutter opp om „La Bosnia leve“, og de som er opptatt av diplomatiske muligheter uten at våpen er ment å bli satt inn i stor skala, bør tenke igjennom hva vi vil og hvorfor.

Hvilke norske interesser ut over moral og prinsipp skal forsvareres med store styrker på Balkan? Hvor går grensen for vilje til å risikere norske soldaters liv? Det sier seg selv at vi ikke kan innta en politisk høyprofil og kreve militær innsats i trygg forvissning om at det ikke blir oss som skal ha militære i kamp og dermed risikere tap.

„To može biti opasno. Niko više ne može biti siguran da se oružje u Bosni neće upotrebljavati. Misliti da se nešto može učiniti samo upozorenjima i demonstracijama isto je što i ne osiguravati se protiv požara u situaciji i sredini gdje dominiraju piromani - zaljubljenici u vatru“, napisao je Arne Olav Brundtland u članku posvećenom upotrebi vojne sile u bivšoj Jugoslaviji. Brundtland je istraživač na Norveškom vanjskopolitičkom institutu.

Organizacija „Neka živi Bosna“ traži vojnu intervenciju kako bi se muslimani u Bosni i Hercegovini spasili od sistematskog etničkog čišćenja. Politički i moralno čovjek može razumjeti zahtjeve da se bombardiraju aerodromi i artiljerijski položaji, te da se ukine embargo kako bi se muslimani mogli braniti. Ali oni koji ovo zahtijevaju misle da ovaj posao treba uraditi neko drugi.

Šta će raditi interventne trupe? Zaštititi nesrpske manjine? Potisnuti Srbe nazad sa 70 procenata Bosne i Hercegovine koje su oni osvojili? Otići u Beograd i krenuti u vojnu akciju protiv onoga na koga svi ukazuju da je glavni, vođa Srba Slobodan Milošević?

I oni koji podržavaju „Neka živi Bosna“ i oni koji su za diplomatsko rješenje bez upotrebe oružja moraju prije svega razmišljati o tome šta se želi i zašto.

Osim morala i principa, koji će se norveški interesi upotrebom sile braniti na Balkanu? Dokle idu granice želje i rizika za živote norveških vojnika? Samo po sebi se podrazumijeva da ne možemo zahtijevati vojnu akciju, a da ne računamo na ljudske gubitke.

Dato/Datum: 24. 12. 1992.

Tittel/Naslov: **Rykter om amerikansk aksjon /
Glasine o američkoj intervenciji**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

En amerikansk flybase i det nordøstlige Italia er satt i alarmberedskap og gjør klar til å ta imot 3.000 amerikanske soldater, opplyste det italienske nyhetsbyrået ANSA onsdag. En skvdrøn kampfly av typen F16 er ventet til Aviano basen en av de nærmeste dagene og styrken er ment som en forsterkning av andre vestlige fly i nærheten av Balkan, ifølge ANSA.

Leder for serberne i Bosnia, Radovan Karadzic, inntar en stadig mer fiendtlig holdning til NATO. Karadzic ba onsdag NATO landene om å trekke sine soldater ut av Bosnia. Skulle det komme en militær intervensjon risikerer de å bli angrepet, truet han.

Američka baza na sjeveroistoku Italije stavljena je u pripravnost i spremna je primiti 3.000 američkih vojnika, izvijestila je u srijedu italijanska novinska agencija ANSA. Prateći ANSA borbeni avioni F-16 u bazi Aviano su u pripravnosti i služe kao pojačanje drugim avionima zapadnih zemalja koji se nalaze na Balkanu.

Radovan Karadžić, lider bosanskih Srba, stalno ispoljava sve veće neprijateljstvo prema NATO-u. On je u srijedu zamolio zemlje članice NATO-a da povuku svoje vojnike iz Bosne. „Ako dođe do vojne intervencije, onda je veliki rizik da će oni biti napadnuti“, zaprijetio je Karadžić.

Dato/Datum: 28. 12. 1992.

Tittel/Naslov: **Sabelrasling av Jugoslavias forsvarssjef/Mahanje sabljom jugoslavenskog ministra za odbranu**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

I et telegram der jugoslavias forsvarssjef gratulerer Serbias president Slobodan Milosevic med gjenvalget kritiserer general Zivota Panic verdenssamfunnet for å true med å bruke makt mot serberne. Det serbiske folket er offer for urettmessig og prinsipløst press, heter det.

Sabelraslingen fra general Panic kom etter at Milosevic i sin første offentlige opptreden siden valget forrige søndag lovet at regionen raskt skal vende tilbake til fred og velstand. Milosevic har ofte snakket om å få slutt på krigen i det tidligere Jugoslavia, men har ikke fulgt opp sine ord i praksis.

U telegramu u kojem Života Panić, jugoslavenski ministar za odbranu, čestita Slobodanu Miloševiću na ponovnom izboru za predsjednika kritizira se međunarodna zajednica što prijete da će upotrijebiti silu protiv Srba. „Srpski narod je žrtva neprincipijelnih i nepravednih pritisaka“, dodaje on.

Mahanje sabljom generala Panića došlo je nakon prvog Miloševićevog govora, u svojstvu ponovo izabranog predsjednika, u kojem je obećao da će se region vratiti miru i blagostanju. Milošević, inače, veoma često govori o miru i završetku rata u bivšoj Jugoslaviji, ali svoje riječi ne sprovodi u praksi.

Dato/Datum: 29. 12. 1992.

Tittel/Naslov: **FN aksjon i Bosnia blir krigsoperasjon / Operacija UN-a u Bosni bit će ratna operacija**

Side/Strana: 15.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Militære eksperter Bergens Tidende har snakket med er ikke i tvil: En FN aksjon i Bosnia vil være en krigsoperasjon i full skala. Overfor BT understreker militære eksperter at dette blir en fullskala krigsoperasjon, noe avhengig av målet for intervensjonen. Og akkurat målet er et av de uklare punktene når ordkrigen synes å gå over i en fase med nervekrig: Skal Bosnia få beholde hele det territoriet landet hadde ved den internasjonale anerkjennelsen for ett år siden? Eller er formålet å stoppe krigshandlingene pr. Intervensjonen der store deler av landet er okkupert av bosnisk-serbiske/serbiske og bosnisk –kroatiske styrker?

Offiserene BT har vært i kontakt med, understreker at det dreier seg om en krevende operasjon som det vil ta tid å gjennomføre. Tallet på ca. 300.000 mann oppfattes som det totale mannskapsbehov, på sjø, i luften og på bakken.

Vojni eksperti iz *Bergens Tidende* razgovarali su i nakon toga nemaju dilemu: Akcija UN-a u Bosni bit će ratna operacija u punom kapacitetu. Vojni eksperti podvlače da će ovo biti vojna operacija u punom kapacitetu, mada sve u svakom slučaju zavisi od cilja intervencije. Upravo je cilj nejasna tačka, pogotovo kada rat dođe u fazu rata nerava: Hoće li Bosna zadržati cijelu teritoriju koju je imala prilikom međunarodnog priznanja prije godinu dana? Ili je cilj zaustaviti ratna djelovanja na velikom dijelu teritorije koju je okupirala vojska bosanskih Srba i bosanskih Hrvata?

Oficiri s kojima su *Bergens Tidende* bili u kontaktu tvrde da će to biti operacija koja će zahtijevati dosta vremena. Broj od 300.000 vojnika doživljava se kao ukupna potreba u ljudstvu na moru, zraku i na kopnu.

Dato/Datum: 29. 12. 1992.

Tittel/Naslov: **Serberne truer verdensfreden / Srbi prijete svjetskom miru**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali advarte mandag Jugoslavias president Dobrica Cosic og sa det kan komme en militær intervensjon hvis serberne fortsetter å ture fram som nå.

Det første tunge snøfallet dekket Sarajevo og større delen av Bosnia-Hercegovina mandag, og ga befolkningen en forsmak på hva den har i vente i vinter. I Sarajevo går beleiringen mot sin niende måned, uten rennende vann, strøm, telefoner eller tilstrekkelig mat. Det er imidlertid tegn på at muslimene er blitt dyktigere til å operere militært.

Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali u ponedjeljak je upozorio jugoslavenskog predsjednika Dobricu Čosića da je vojna intervencija neizbježna ukoliko Srbi nastave po starom.

Prvi teški snjegovi pokrili su Sarajevo i veliki dio Bosne i Hercegovine, upozoravajući stanovništvo na ono što ih čeka tokom zime. Sarajevo je već deveti mjesec u opsadi, bez vode, struje, dovoljno hrane i telefonskih veza sa svijetom. Međutim, neki znaci pokazuju da su muslimani postali vojno vještiji i vičniji.

Dato/Datum: 30. 12. 1992.

Tittel/Naslov: **Rekordmange flyktninger til Sverige / Rekordan broj izbjeglica u Švedskoj**

Side/Strana: 18.

Forfatter/Autor: Arne Pall

Resyme/Sažetak:

Sverige har mottat et rekordhøyt antall asylsøkere i 1992. Myndighetene tror at det totale antallet asylsøkere i 1992 vil utgjøre mellom 85.000 og 87.000 avhengig av hvor mange nye søkere som kommer

over grensen i årets siste dager. Rundt 85 prosent av asylsøkerne kommer fra det tidligere Jugoslavia. I løpet av de siste ukene har det skjedd en markant økning av flyktninger fra det krigsherjede Bosnia-Hercegovina.

Situasjonen i de øvrige nordiske landene er helt annerledes. Finland har i år tatt imot drøyt 3.500 asylsøkere, Danmark 11.000 og Norge i overkant av 4.500. Det er tilsammen like mange som kom til Sverige i juli.

Švedska je primila rekordan broj azilanata u 1992. godini. Vlasti procjenjuju da je ukupan broj azilanata u 1992. godini iznosio između 85.000 i 87.000, zavisno od toga koliko će novih azilanata doći ovih zadnjih dana u godini. Otprilike 85% azilanata dolazi iz bivše Jugoslavije. Zadnjih sedmica registrirano je znatno povećanje broja izbjeglica iz ratom zahvaćene Bosne i Hercegovine.

LITERATURA

1. Allern, Sigurd. 1992. og 1996: Kildenes makt – Ytringsfrihetens politiske økonomi -. Pax Forlag A/S, Oslo, 1992, 1996.
2. Berg, Mie. 1975: Massemedier i Norge – En artikkelsamling om norske massemediers historie, organisasjon og publikum. Gyldendal Norsk Forlag, Oslo, 1975.
3. Berger, Peter L. 1974: Religion, smfund og virkelighet. Lindhart og Ringhof, Viborg, 1974.
4. Bringa, Tone. 1975: Being Muslim the Bosnia way: identity and community in a central Bosnian village. Princeton University Press, 1995.
5. Chomsky, Noam og Herman, Edward S. 1988: Manufacturing Consent. The Political Economy of the Mass Media. Pantheon Books, 1988.
6. Cigar, Norman. 1995: Genocide in Bosnia: the policy of „ethnic cleansing“. College Station, Texas A&M University Press, 1995.
7. Čekić, Smail. 2007. Istraživanje žrtava genocida sa posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu – Naučno-emiprijska i metodološko-metodska pitanja i problemi. Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo, 2007.
8. Edward W. Said. 1994: Orientalisme – Vestlige oppfatninger av Orienten. J.W. Cappelen Forlag AS. 1994.
9. Fejzić, Fahira. 2004: Medijska globalizacija svijeta. Baybook, Sarajevo, 2004.
10. Fridman, Francine. 1996: The Bosnian Muslims – Denial of a Nation. Westvein Press. A. Dividion of Harper Collins Publishers, 1996.
11. Grønmo, Sigmund. 1980. Forholdet mellom kvalitative og kvantitative metoder i samfunnsforskningen. Presentert på etterudaningskurs om kvalitative metoder, Oslo, 1980.

12. Hadžijahić, Muhamed. 1974: Od tradicije do identiteta, Svjetlost, Sarajevo, 1974.
13. Hellevik, Ottar. 1982: Sosiologiske metoder. Universitetsforlaget Oslo-Bergen.Tromsø, 1982.
14. Hillesund, Terje. 1994: Står det noe nytt? Innføring i analyse av aviser og nyheter – Institutt for Journalistikk, Oslo, 1994.
15. Huntington, S. Samuel. 1996: The clash of Civilization – and the remaking of world order -, Simon Schuster, New York, 1996.
16. Hylland, Thomas Eriksen. 1995: Det nye fiende bildet. Brennpunkt Cappelen, Oslo, 1995.
17. Johansen, Óyvind. 1996: Gode Nordmenn. Brennpunkt – Cappelen, Oslo, 1996:
18. Klapper, T. Joseph. 1960: The effects of Mass Communication. The Free Press, New York, 1960.
19. øLewis, Bernard. 1964: The revolt of islam. Indiana University press, 1964.
20. Martinussen, Willy. 1984. Sosiologisk analyse – en innføring. Universitetsforlaget, Oslo, 1984.
21. Mathiesen, Thomas. 1986; 1993: Makt og medier. Pax Forlag A/S, Oslo, 1986; 1993.
22. Mathiesen, Thomas/ Jan Johnsen. 1991. Medie Krigen – Skelys på Massemedienes deking av Golfkrigen. Cappelens Forlag A/S, Oslo, 1991.
23. Muratović, Rasim. 2007: Holokaust nad Jevrejima i genocid nad Bošnjacima. Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerzитета u Sarajevu, Sarajevo, 2007.
24. Mønnesland, Svein. 1995: Før Yugoslavia og etter. Sypress forlag, Oslo, 1995.
25. Mønnesland, Svein. 1994: Bosna i Hercegovina – Aktuell Informasjon 2/94. Sypress forlag, 1994.

26. Mjøset, Lars. 1991: Kontroverser i norsk sosiologi. Universitetsforlaget, Oslo, 1991.
27. Netland, Marit. 1997: Bosniske Flyktnige barn i Norge – Magnat forlag – Bergen, 1997.
28. Nielsen, Jørgen S. 1995: Muslims in Westwrn Europe. Edinburgh University Press, 1995.
29. Ottosen, Rune. 1993: Fiendebilder i avesines utenriksdeking – En studie av endringer i fiendebilder i tre norske aviser. Internacional Peace Research Institute, Oslo, 1993.
30. Ottosen, Rune. 1998: Forskningsformidling og lournalistikk. En undersøkelse av journalistenes bruk av forskere som kilder i 13 norske dagaviser. Forskningsrapport nr. 1989, Norsk journalisthøgskole, 1990.
31. Ottosen, Rune. 1992: Den islamske bomben. Klassekampen, 25. 02. 1992.
32. Ottosen, Rune. 1994: Mediastrategier og fiendebilder i internasjonale konflikter – Norske medier i skyggen av Pentagon. Universitetsforlaget, 1994, Oslo, 1994.
33. Ottosen, Rune og Lise Stahl. 1993: Etableringen av klassekampen som dagsavis – En inholdsanalyse av dagsavisas tre første årganger 1977-1979, Norsk journalistihøgskole 1980 – Forskningsrapportet nr. 5, Oslo, 1993.
34. Pderson, Henrik. 1969: Islam i de nordiske land: en studie i ahmadiya bevegelsen, 1969.
35. Purivatra, Atif, 1970: Nacionalni i politički razvitak Muslimana, Svjetlost, Sarajevo, 1970.
36. Pålsson, Roland. 1991: Den tredje supermarkten – Masmedia ibland oss, Carlssons – Stockholm, 1991.
37. Selles, Michael Anthony. 1996: The bridge betrayd: religion and genocid in Bosnia. University of California Press, 1996.
38. Stoltenberg, Thorvald og Eide, Kai. 1996: De tusen dagene – Fredsmeklere på Balkan – Gyldendal Norsk Forlag, Oslo, 1996.

39. Thomson, Mark. 1994: Forging war: the media in serbia, Croatia and Bosnia – Hercegovina. London: Article 19, International Centre Against Censorship 1994.
40. Tágil, Svein. 1994: Den problematiske etnociteten: nationalism, migration och samhällsomvandling: Lund University press, 1994.
41. Thorleif, Dahl. 1994: Bosnia og Hercegovina 1878-1909 en utenrikspolitisk studie, Thorleif Dahls Kulturbiblioteket, Aschehoug, 1994.
42. Tucaković, Šemso. 1999: Propagandno komuniciranje. Univerzitetska knjiga, Sarajevo, 1999.
43. Tveiten, Oddgeir. 1997: Reporting war and peace in Europe – story, history and newsplay in the media's Bosnia narrative. Project proposal by Oddgeir Tveiten 1997.
44. Tveiten, Oddgeir. 1994: Just say no – Ideological Counterpoints in US media coverage of the general elections in Nicaragua, 1990, Institutt for massekommunikasjon Universitet i Bergen, 1994.
45. Østbye, Helge. 1989: Den rene og skjæresannheten – om skillet mellom fakta og kommentar i massemediene, Institutt for massekommunikasjon, Bergen, 1989.
46. Østbye, Helge. 1984: Massemediene, Tiden norsk Forlag, Oslo, 1984.
47. Østbye, Helge. 1988: Mediepolitikk – Skal mediutviklingen styres? Universitetsforlaget, Oslo, 1988.
48. Østbye, Helge. 1992: Metodebok for mediestudenter – Foreløpig utgave, Institutt for massekommunikasjon, Bergen, 1992
49. Østerud, Øyvind. 1995: Brennpunkt Bosnia – Vesten og den tredje balkansk krig. Gyldendal Norsk Forlag, 1995.
50. Vetlesen, Arne Johan. 1997: Ondskap i Bosnia. Norsk filosofisk Tidsskrift nr. 1-2/1997. Universitets Forlaget, Oslo, 1997.
51. Vogt, Kari. 1993: Den islamske bølge – myte eller realitet? Den norske atlantehavskomite. 1993.

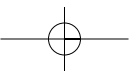
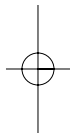
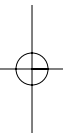
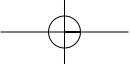
52. Vogt, Kari. 1993: *Islams hus: verdensreligion på fremmarsj*. Cappelen, 1993.
53. Vogt, Kari. 1995: *Kommet for å bli – Islam i Vesten Europa*. J.W.Cappelens Forlag AS, 1995.

Drugi izvori:

1. *Bergens Tidende* 1992–1995.
2. *Aftenposten* 1992–1995.
3. *Dagbladet* 1992–1995.
4. UDI.1996:Informasjonsskriv. Utlendingsdirektoratet – Tolke og Informasjonavdelingen. Oslo, juli 1996.
5. UDI.1996.Nyhetsbrev,nr.1-12.1996.Justisdepartemantet, Kommunalog arbeidsdepartemantet.
6. UDI. 1997: Nyhetsbrev nr. 1-10, 1997. Justisdepartemantet og arbeidepartemantet.

**BOSNIA IBERGENS TIDENDE
BOOK NR. II - 1993.**

**BOSNA U BERGENSKIM VREMENIMA
KNJIGA II - 1993.**

U toku obrade ove teme, za period 1993. godine, prilikom transporta istraživačke građe, od Norveške do Bosne, nestali su dijelovi istraživačke građe koji se odnose na period januar – mart 1993, tako da će u ovom dijelu obrada tekstova početi sa 4. aprilom 1993. godine. Umjesto toga, za ovaj period donosimo, po ocjeni redakcije *Bergens Tidende*, važne datume „u konfliktu“:

2. januar 1993: FNs fredsmekler Cyrus Vance og hans EF kollega Lord Owen legger fram sin fredsplan, som i hovedtrekk går ut på at Bosnia-Hercegovina skal deles i ti selvstyrte provinser etter etniske grenselinjer.

2. januar 1993: Mirovni posrednik UN-a Thorvald Stoltenberg i Evropske unije lord Owen predložili su svoj mirovni plan koji u osnovi ima podjelu Bosne i Hercegovine po etničkim linijama na deset provincija.

20. januar 1993: De bosniske serbernes selvoppnevnte nasjonalforsamling vedtar å godkjenne Vance-Owen planen i prinsippet, men forkaster provinsideen som er planens grunnstein.

20. januar 1993: Samoproglášena Skupština srpskog naroda odlučila je da prihvati Vance-Owenov plan u principu, ali je odbacila ideju o provincijama kao osnovi ovog plana.

30. januar 1993: Fredsforhandlingene i Geneve avsluttes uten resultat.

30. januar 1993: Mirovni pregovori u Ženevi završeni bez rezultata.

22. februar 1993: Sikkerhetsrådet vedtar at det skal etableres en krigsforbryterdomstol for det tidlige Jugoslavia.

22. februar 1993: Vijeće sigurnosti UN-a donio je odluku o osnivanju Suda za ratne zločine za bivšu Jugoslaviju.

1. mars 1993: Amerikanske fly begynner å slippe ned nødhjelp over det østlige Bosnia-Hercegovina.

1. mart 1993: Američki avioni počeli sa bacanjem humanitarne pomoći iznad istočne Bosne.

25. mars 1993: Bosnia-Hercegovinas muslimske president Alija Izetbegovic undertegner Vance-Owen planen i New York.

25. mart 1993: Bosanskohercegovački muslimanski predsjednik Alija Izetbegović potpisao Vance-Owenov plan u New Yorku.

Dato/Datum: 5. 4. 1993.

*Tittel/Naslov: **Startskudd idag for EF søker Norge / Današnji dan počeo je sa pucnjavom, a Evropska unija poziva Norvešku***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Sarajevo radio meldte søndag at minst åtte mennesker skal være drept og 14 såret etter kamper rundt Srebrenica det siste døgnet. FN styrkene i Bosnia bekreftet dagen før at det ble skutt fra begge sider i området rundt Srebrenica, men de var ikke i stand til å si hvem som begynte og først brøt våpenhvilen i det østlige Bosnia. Den muslimsk-bosniske radioen rapporterte også om sporadisk skyting i Sarajevo i løpet av natten.

Radio Sarajevo objavio je, u nedjelju, da je u posljednja 24 sata osam osoba ubijeno i 14 ranjeno u borbama oko Srebrenice. Nije objavljeno ko je prvi počeo da krši primirje u istočnoj Bosni. Muslimansko-bosanski radio, također, je izvijestio o sporadičnoj pucnjavi u Sarajevu u toku protekle noći.

Dato/Datum: 13. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Stoltenberg klar for Vepsebolet Balkan / Stoltenberg spreman za osinje gnijezdo**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

*I løpet av de neste dagene sender Thorvald Stoltenberg flyttelas-
set sitt til Geneve og gjør seg klar til å gå inn som FN megler i det vep-
sebolet som heter Balkan. Samtidig skjerper FNs sikkerhetsrådet trinn
for trinn tiltakene mot serberne. NATO kan skyte ned serbiske fly og he-
likoptere. Vestunionen overtar vaktholdet på Donau.*

*Fredsplanen deler Bosnia-Hercegovina opp i ti regioner etter et-
niske skillelinjer. Dessuten beskriver planen overgangsordninger, som
fastslår hvordan Bosnia skal styres fra den dagen også serberne sier ja
og inntil det er avholdt valg og vedtatt en forfatning for republikken.*

U narednih nekoliko dana Thorvald Stoltenberg će poslati svoje stvari u Ženevu. Na taj način on je pokazao svoju spremnost da kao pregovarač Ujedinjenih nacija uđe u osinje gnijezdo koje se zove Balkan. Istovremeno, Vijeće sigurnosti Ujedinjenih nacija, korak po korak, zaostřava svoj odnos prema Srbima. Tako sada NATO-snage mogu gađati srpske avione i helikoptere, a Zapadna unija preuzima kontrolu nad Dunavom.

Novi mirovni plan za Bosnu dijeli Bosnu na tri regije i to po etničkim linijama. Pored toga, plan sadrži i prijelazni period koji jasno utvrđuje kako će se Bosnom upravljati od onog dana kada i Srbi, također, kažu DA i pokažu svoju opredijeljenost za mirovni plan i novo stanje u republici.

Dato/Datum: 13. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **56 drept i Srebrenica – angrep / U napadu na Srebrenicu 56 ubijenih**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB Reuters

Resyme/Sažetak:

Minst 56 personer ble drept og rundt 73 andre ble alvorlig såret da den beleirede muslimske byen Srebrenica i Bosnia ble beskutt med tungt artilleri mandag, opplyser en talsmann for FNs høykommissær for flyktninger.

Et fransk Mirage 2000 kampfly som deltok i håndhevingen av flyforbudet over Bosnia styrtet i Adriaterhavet mandag, få timer etter at fly fra tre Nato land innledet patruljeringen av luftrommet over Bosnia og Hercegovina i pakt med FNs flyforbud.

Hangarskipet "USS Roosevelt" satte inn helikoptre i letingen etter piloten, som skjøt seg ut. Kilder om bord på skipet regner med at det var tekniske problemer som var årsak til styrten, og ikke fiendlig ild.

Najmanje 56 osoba je ubijeno, a oko 73 ranjeno, kada je muslimanski grad Srebrenica, u Bosni, napadnut teškom artiljerijom, objavio je glasno-govornik visokog komesara UN-a za izbjeglice.

Francuski borbeni avion "Mirage 2.000", koji je nadgledao zabranu letova iznad Bosne, srušio se u Jadransko more, samo nekoliko sati nakon što su tri članice NATO-a izvršile patroliranje zračnog prostora iznad Bosne i Hercegovine, a u skladu sa zabranom koju su odredile UN.

Nosač aviona "USS Roosevelt" poslao je helikoptere za spašavanje pilota koji je uspio iskočiti iz aviona. Izvori na nosaču aviona tvrde da na avion nije otvarana vatra i da su tehnički problemi bili uzrok pada aviona.

Dato/Datum: 14. 4. 1993.

Tittel/Naslov: ***FN fordømmer på vergeløse / UN osuđuju napad radi odbrane***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AFP- Reuters

Resyme/Sažetak:

FN tjenestemenn sparte ikke på det verbale kruttet i fordømmelsen av mandagens angrep på den beleirede bosniske byen Srebrenica. Ifølge FN kilder ble 70 mennesker drept og 120 såret. I går ba Bosnias regjering om at FNs sikkerhetsråd gjøre alt som står i dets makt for å bryte den serbiske beleiringen av byen.

Uposlenik UN-a nije se štedio u verbalnim osudama osuđujući napad na opkoljeni bosanski grad Srebrenicu. Prateći izvore UN-a 70 osoba je ubijeno, a 120 ranjeno. Jučer je bosanska vlada uputila pismo u kojem moli Vijeće sigurnosti UN-a da učini sve što je u njegovoj moći kako bi opsada grada bila prekinuta.

Dato/Datum: 15. 4. 1993.

Tittel/Naslov: ***USA øker presset mot Serbia / SAD povećavaju pritisak na Srbiju***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

”USA vil gå inn for å heve våpenblokaden av Bosnia dersom serberne ikke undertegner fredsplanen”, sa USAs spesielle utsending Reginald Bartholomew onsdag.

Det internasjonale samfunnet kan ikke vente i all evighet på at serberne undertegner den internasjonale fredsplanen, sa Bartholomew.

To journalister som avslørte omfattende overgrep mot sivilbefolkningen i Bosnia og Hercegovina, ble onsdag tildelt amerikansk journalistikkens høyeste utmerkelse, Pulitzer-prisen. John Burns i New York Times

og Roy Gutman i *Newsday* delte årets pris i klassen for internasjonale nyhetsdekning, for sine reportasjen fra borgerkrigen i Bosnia.

”SAD će tražiti ukidanje embarga na uvoz oružja Bosni ukoliko Srbi ne potpišu mirovni plan”, izjavio je američki specijalni izaslanik Reginald Bartolomew.

”Međunarodna zajednica ne može čekati do vječnosti da Srbi potpišu međunarodni mirovni plan”, dodao je Bartolomew.

Dvojici novinara koji su otkrili sistematsko nasilje prema civilima u Bosni i Hercegovini dodijeljeno je najviše novinarsko priznanje – Pulicerova nagrada. John Burns iz *New York Timesa* i Roy Gutman iz *Newsdaya* podijelili su ovogodišnju nagradu u klasi vanjskopolitičkog novinarstva. Nagrada im je dodijeljena za njihove reportaže o građanskom ratu u Bosni.

Dato/Datum: 16. 4. 1993.

Tittel/Naslov: ***Izetbegovic ber om norsk støtte / Izetbegović moli za norvešku podršku***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

”Opphevelse av våpenblokaden av Bosnia og Hercegovina er nøkkelen til en fredsløsning hvis ikke serberne bøyer seg og undertegner fredsplanen”, sa Bosnias president Alija Izetbegovic da han besøkte Norge torsdag. USA vil ifølge sin spesialutsending til fredsforhandlingen, Reginald Bartholomew, gå inn for å oppheve våpenblokaden av Bosnia dersom serberne nekter å undertegne fredsplanen. Izetbegovic sa at han håpet på norsk støtte til amerikanske forslaget om å oppheve våpenblokaden.

Izetbegovic hadde en tre kvarters samtale med Thorvald Stoltenberg, påtroppende fredsmekler for FN i det tidlige Jugoslavia. Men begge var svært tilbakeholdne med å si hva samtalen hadde gått ut på.

”Ukidanje embarga na uvoz oružja Bosni i Hercegovini je ključ za mirovno rješenje, ako se Srbi ne okrenu potpisivanju mirovnog plana”, izjavio je bosanski predsjednik Alija Izetbegović prilikom posjete Norveškoj. SAD su, sudeći po izjavama njihovog specijalnog izaslanika Reginalda Bartolomewa, voljne ukinuti embargo na uvoz oružja Bosni ukoliko Srbi budu odbijali potpisivanje mirovnog plana. Izetbegović je izjavio da se on nada u norvešku podršku američkom prijedlogu vezanom za ukidanje embarga.

Izetbegović je imao petnaestominutni razgovor sa Thorvaldom Stoltenbergom, budućim mirovnim posrednikom UN-a za bivšu Jugoslaviju. Međutim, nakon razgovora, obojica su bili dosta suzdržani u izjavama vezanim za rezultate razgovora.

Dato/Datum: 16. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Fransk FN general er blitt for populær / Francuski general UN-a postao previše popularan**

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Regjeringen i Paris vurderer å hjemkalle Frankrikes mest populære offiser fra tjenesete i Bosnia-Hercegovina. General Philippe Morillon, FN's øverstkommanderende i Bosnia, er blitt for selvstendig og uavhengig for både regjering og generalstab i hjemlandet. Generalen svarer: Jeg bli her jer er.

Nest etter Napoleon må Philippe Morillon være tidens mest kjente franske hærfører.

Han er på rekordtid blitt utåmelig populær blant franskmenn for sin modige innsats. Med fare for eget liv har generalen gang på gang trosset serbiske sperringer og begitt seg inn i beleirete muslimske byer, ordnet matforsyninger og evakuering av tusener av krigsskadde, kvinner og barn.

Vlada u Parizu procjenjuje da pozove nazad kući francuskog najpopularnijeg oficira na službi u Bosni i Hercegovini. General Philippe

Morillon, glavnokomandujući UN-a u Bosni, postao je samostalan i nezavisan i od vlade i generalštaba u Francuskoj. Ali, general odgovara: "Ja ostajem ovdje".

Nakon Napoleona Philippe Morillon je najpopularniji francuski vojni komandant.

On je u rekordno kratkom vremenu postao jako popularan među Francuzima zbog rezultata koje je postigao. On je, rizikujući svoj život, korak po korak, probijao srpske zapreke dolazeći u opsjednute muslimanske gradove, uspostavio dopremanje humanitarne pomoći i organizovao evakuaciju hiljada ranjenih žena i djece.

Dato/Datum: 17. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Srebrenica i ferd med å kapitulere / Srebrenica na putu da kapitulira**

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Srebrenicas muslimske forsvarstyrker forhandlet fredag om overgivelse av byen til de serbiske angriperne, opplyser en sentral bosnisk tals mann. FN forbereder evakuering av alle sivile fra Srebrenica. Det viktigste nå er å hindre en massakre. Forhandlingene finner sted, bekreftet Kemal Muftic, en sentral medhjelper for Bosnias muslimske president Alija Izetbegovic. Muftic unngikk ordet "kapitulasjon", men sa at det var dette uttrykket som ble brukt av FN tjenestemenn som meklet mellom muslimene og de serbiske styrkene.

Muslimanske odbrambene snage Srebrenice pregovarale su, u petak, o predaji grada srpskim napadačima, obavijestio je jedan centralni bosanski glasnogovornik. "UN pripremaju evakuaciju svih civila iz Srebrenice. Najvažnije je spriječiti masakr. Pregovori su u toku", potvrdio je Kemal Muftić, jedan od glavnih savjetnika bosansko-muslimanskog predsjednika Alije Izetbegovića. Muftić je izbjegao riječ "kapitulacija", ali je dodao da je tu riječ upotrijebio službenik UN-a, koji je vodio pregovore između muslimanskih i srpskih snaga.

Dato/Datum: 19. 4. 1993.

Tittel/Naslov: ***Evakueringen i gang etter våpenhvile i Srebrenica / U Srebrenici nakon primirja evakuacija***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

FN helikoptre evakuerte søndag kveld 133 alvorig skadde og syke fra Srebrenica, i ly av våpenhvileavtalen som ble inngått mellom de militære ledere for serberne som beleirer byen og dens muslimske forsvarere. En styrke på vel 130 canadiske soldater tok seg inn i byen for å overvåke avtalen.

Observatører så imidlertid med skepsis på muligheten for at Srebrenica vil overleve som muslimsk samfunn, med den avtalen om "demilitarisering" som er inngått. De muslimske forsvarerne må overlate sine våpen til FNs styrker, mens serberne fritt kan beholde sine stillinger så nær som en kilometer fra byen.

Helikopteri UN-a evakuirali su 133 ranjenika iz Srebrenice. Evakuacija je izvršena u toku primirja koje je postignuto između vojnih lidera Srba koji drže grad u opsadi i muslimanskih odbrambenih snaga. U grad je ušlo 130 kanadskih vojnika kako bi nadzirali postignuti dogovor o primirju.

Posmatrači gledaju sa sumnjom na mogućnost da Srebrenica preživi kao muslimansko društvo na osnovu postignutog dogovora o "demilitarizaciji". Po tom dogovoru muslimanski branioci moraju predati svoje naoružanje snagama UN-a, a Srbi imaju slobodu da zadrže svoje naoružanje kao i položaje koji se nalaze samo jedan kilometar od centra grada.

Dato/Datum: 19. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Allierte bomber kan neppe stanse serbere / Bombe Alijanse teško da mogu zaustaviti Srbe**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Amerikanske jagerbombefly av typen F18 og A6 intruder ombord på hangarskipet "Theodor Roosevelt" i Adriaterhavet gjør seg klare til det første slaget mot serbiske militære mål i Bosnia. Pentagon har for lengst blinket ut målområdene. Krigen på Balkan er dermed på vei inn i en ny og farlig fase.

Američki borbeni avioni tipa F18 i A6 na nosaču aviona "Theodor Roosevelt" u Jadranskom moru spremni su za prvu akciju protiv srpskih vojnih ciljeva u Bosni. Pentagon je već odavno locirao i označio ciljeve napada. Zbog toga rat na Balkanu ulazi u jednu novu i opasnu fazu.

Dato/Datum: 19. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Uvis fremtid for Srebrenica etter våpenhvile / Neizvjesna budućnost Srebrenice nakon primirja**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-ATP

Resyme/Sažetak:

FN helikoptre begynte søndag evakueringen av hardt sårede sivile fra Srebrenica, i ly av våpenhvileavtalen som ble inngått mellom de militære ledere for serberne som beleirer byen og dens muslimske forsvarere. En styrke på vel 130 canadiske soldater tok seg inn i byen for å overvåke avtalen.

Franske og britiske helikoptre begynte å frakte ut den første gruppen av syke og sårede til byen Tuzla. Avtalen åpner for evakuering av de 500 alvorligste tilfellene med helikopter, før evakuering langs landeveien kommer på tale.

Helikopteri UN-a počeli su evakuaciju teško ranjenih civila iz Srebrenice, a u skladu sa dogovorom o uspostavi primirja postignutog između srpskih vojnih lidera i muslimanskih branioca.

Francuski i britanski helikopteri su počeli sa evakuacijom prve grupe bolesnih i ranjenih u grad Tuzlu. Dogovor o primirju daje mogućnost evakuacije helikopterima 500 najtežih slučajeva nakon čega će se razgovarati o evakuaciji kopnenim putem.

Dato/Datum: 20. 4. 1993.

Tittel/Naslov: ***Desperate mennesker / Očajni ljudi***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Britiske og franske FN helikoptere evakuerte over 351 hardt skadde mennesker fra Srebrenica i Øst Bosnia mandag. Men mange tusen desperate mennesker holdes tilbake i den beleirede byen.

Vi har fulført evakueringen av de 500 personene vi hadde plukket ut som alvorlig såret eller syke, ifølge våpenhvileavtalen, sa en talsmann for UNPROFOR mandag kveld. De første 133 ble fløyet ut søndag.

Lokale muslimske myndigheter nektet mandag FN lastebiler å ta med seg sivile fra byen, før alle hardt sårede var blitt evakuert med helikopter. Samtidig nektet den serbiske kommandanten å trekke sine styrker tilbake fra stillinger de hadde da våpenhvileavtalen ble inngått.

Kommandaten for de bosniske serberne, general Ratko Mladic, benektet at han hadde gått med på å trekke seg tilbake. Avtalen slår fast at alle styrker skal stå der de står, sa Mladic mandag.

Britanski i francuski helikopteri, koji djeluju u sklopu snaga UN-a, evakuisali su preko 351 teško ranjenih iz Srebrenice, grada koji se nalazi u istočnoj Bosni. Hiljade očajnika još uvijek se nalazi u ovom gradu pod opsadom.

”Mi smo evakuisali 500 teško ranjenih i bolesnih, a u skladu sa dogovorom o primirju”, izjavio je glasnogovornik UNPROFOR-a, u ponedjeljak navečer. Prvih 133 ranjenika i bolesnika evakuisano je u nedjelju.

Lokalne muslimanske vlasti nisu dozvolile teretnom vozilu UN-a da poveze jedan broj teško ranjenih civila, zbog toga su oni prebačeni helikopterima. Istovremeno, srpski komandant na tom području odbio je da naredi povlačenje svojih snaga sa linija koje su uspostavljene prije potpisivanja primirja.

Komandant bosanskih Srba general Ratko Mladić negirao je da je naredio povlačenje svojih jedinica. "Dogovor jasno precizira da sve snage ostanu tamo gdje se sada nalaze", izjavio je Mladić.

Dato/Datum: 23. 4. 1993.

Tittel/Naslov: ***FN vil bruke makt for å beskite Srebrenica / UN će koristiti silu da zaštite Srebrenicu***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Øverstbefalende for FN styken i det tidligere Jugoslavia Lars Eric Wahlgren lovte torsdag at de canadiske FN soldatene vil forsvare sivilbefolkningen i Srebrenica med våpenmakt.

FN generalen i Bosnia Philippe Morillon sa søndag at et serbisk angrep på Srebrenica vil være et angrep på hele verden.

Sarajevo radio meldte at kroatene har inntatt byen Vares, bare 35 kilometer nord for Sarajevo.

Glavnokomandujući snaga UN-a u bivšoj Jugoslaviji Lars Eric Wahlgren obećao je da će kanadski vojnici u sastavu UN-a oružjem braniti civile u Srebrenici.

General snaga UN-a u Bosni Philippe Morillon izjavio je da će napad Srba na Srebrenicu značiti napad na cijeli svijet.

Radio Sarajevo je obavijestio da su hrvatske snage zauzele Vareš, koji se nalazi samo 35 kilometara sjeverno od Sarajeva.

Dato/Datum: 24. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Serberne vil ha innrømmelser / Srbi žele imati dozvolu**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Lederen for de bosniske serberne sa fredag at nye innrømmelser må til for at serberne skal kunne godta fredsplanen for Bosnia-Hercegovina. Men EFs og FNs fredsmeklere har tidligere avvist ethvert kompromiss, og det serbiske utspillet betegnes av observatører som et forsøk på å hale ut tiden.

En fredsløsning syntes like fjern, da muslimer og kroater fortsatte å slåss i det sentrale Bosnia. Mer enn 250 mennesker er drept i disse kampene den siste uken. Ifølge Sarajevo Radio fortsatte kroatisk styrker å brenne muslimske hjem. En lokal våpenhvileavtale har bare såvidt redusert intensiteten i kamphandlingene.

Lider bosanskih Srba je izjavio da on mora imati dozvolu za privatanje mirovnog plana za Bosnu i Hercegovinu. Ali pregovarači EU i UN-a još ranije su odbili svaku vrstu kompromisa, tako da se ta srpska igra od strane posmatrača tumači kao pokušaj dobijanja na vremenu.

Mirni završetak pogotovo je došao u pitanje nakon što su Muslimani i Hrvati nastavili da se tuku u centralnoj Bosni. Više od 250 osoba je ubijeno u ovim borbama. Prateći Radio Sarajevo hrvatske jedinice su nastavile da pale muslimanske kuće na ovom području. Lokalni dogovor o primirju samo je reducirao intenzitet borbi.

Dato/Datum: 24. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Alliert aksjon i Bosnia antydes av Clinton / Akcija saveznika u Bosni nagoviještena od Clintona**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

President Bill Clinton sa fredag at USA ikke bør gripe inn i Bosnia uten å ha støtte fra sine allierte, til tross for økende press om å gjøre noe for å stanse serbernes etniske utrenskning.

Jeg synes ikke vi bør handle på egen hånd, og tror heller ikke vi vil behøvet det, sa Clinton på en pressekonferanse. Presidenten sa likevel at USA bør gå bresjen for hardere tiltak mot serberne.

Jeg mener vi bør handle. Jeg mener vi bør føre an, men jeg synes ikke vi bør gjøre det alene og tror heller ikke vi behøver det, sa presidenten. Han lovte at gjennomgangen av handlingsalternativene vil være fullført i løpet av sju dager.

Predsjednik Bill Clinton izjavio je u petak da SAD neće intervenisati u Bosni bez podrške svojih saveznika i bez obzira na povećani pritisak da se nešto učini kako bi se zaustavilo etničko čišćenje koje provode Srbi.

”Mišljenja sam da mi ne možemo djelovati na svoju ruku, niti nam je to potrebno”, izjavio je Clinton na jednoj konferenciji za novinare. Predsjednik je, ipak, izjavio da SAD moraju preduzeti oštrije mjere protiv Srba.

”Mislim da mi moramo djelovati i biti predvodnici tog djelovanja, ali ne mislim da mi to moramo raditi sami”, dodao je predsjednik. On je obećao da će sprovođenje alternativnog djelovanja početi u roku od sedam dana.

Dato/Datum: 24. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **"Aldri mer"- unntatt i Bosnia / "Nikad više" – izuzev u Bosni**
Side/Strana: 37.

Forfatter/Autor: Zbigniew Brzezinski

Resyme/Sažetak:

"Aldri mer" disse kraftige ordene har lydt og gjenlydt hele denne uken. Et halvt århundre etter Holocaust – på 50 årsdagen for massakrene i Warszawa ghettoen- har statsmenn etter statsmenn proklamert med stor tyngde at "aldri mer" må en slik forbrytelse tolereres av den siviliserte verden, aldri mer må seks millioner jøder bli gasset i hjel, aldri mer må folkemord tales.

Men, hva innebærer "aldri mer" om de vanskelige valgene i dagens Bosnia? Selv i Curchills tid var det ikke lett å ta standpunkt mot det onde. Det var garantert lettere å si at saken er komplisert, og at en kamp mot det vil medføre altfor mange risiko.

Fortsatt hører vi "aldri mer". Hvis disse ordene ikke impliserer et forsvar for de levende, har vi skjendet minnet over de som måtte oppgi livet på en måte som skulle ha lært oss en lekse i dypet av vår sjel.

"Nikad više" – ove krupne riječi odjekivale su cijele ove sedmice. Pedeset godina nakon holokausta – na godišnjicu masakra u Warszawskom getu – jedan za drugim, državници su deklamovali: "Nikad više" jedan ovakav zločin se neće tolerisati od strane civiliziranog svijeta, nikad više neće biti ubijeno šest miliona Jevreja, nikada više genocid se neće tolerisati.

Ali, šta sadrži to "nikad više" na današnji dan u Bosni? Ni u Churchillovo vrijeme nije bilo lahko odrediti stajnu tačku borbe protiv zla. Sigurno je bilo lakše reći da je stvar komplikovana i da borba protiv toga sadrži puno rizika.

Mi i dalje slušamo: "Nikad više". Ako ove riječi ne impliciraju odbranu za one žive, jesmo li onda obeščastili podsjećanje na one koji su morali dati svoje živote kako bi mi naučili lekciju koja zadire u dubinu naših duša.

Dato/Datum: 26. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Owens siste forsøk / Owenov zadnji pokušaj**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

EFs fredsmekler Lord Owen gjorde søndag et siste forsøk på å få serberne i Bosnia-Hercegovina til å godkjenne FNs fredsplan. Hvis han mislykkes trer nye sanksjoner i kraft mot Serbia klokken 06 mandag morgen.

Owen møtte Serbias sterke mann Slobodan Milosevic og rest Jugoslavias president Dobrica Cosic en tre time lang lunsj søndag. Senere sluttet politisk leder for serberne i Bosnia Radovan Karadzic, seg til selskapet. Det er han som må si det avgjørende ord.

Pregovarač EU lord Owen učinio je zadnji pokušaj da pridobije Srbe da prihvate mirovni plan UN-a. Ako isti ne uspije uvode se nove sankcije Srbiji i to od ponedjeljka u 06.00 sati ujutro.

Owen je imao radni doručak, koji je trajao tri sata, sa srbijanskim jakim čovjekom Slobodanom Miloševićem i predsjednikom ostatka Jugoslavije Dobricom Čosićem. Razgovoru se kasnije priključio i politički lider Srba u Bosni i Hercegovini Radovan Karadžić. Njegova riječ biće odlučujuća.

Dato/Datum: 26. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Serberne sier nei / Srbi kažu ne**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Karadzic avviste planen på nytt da han ankom den nordøstlige bosniske byen Bijeljina – byen som for bare kort tid siden ble rensset for muslimer – for å avlegge rapport for den bosnisk-serbiske forsamlingen.

Karadžić je u sklopu priprema za sjednicu bosanskosrpskog Parlamenta odbio mirovni plan što je obznanio nakon dolaska u sjeveroistočni bosanski grad Bijeljino, grad koji je samo prije kratkog vremena očišćen od Muslimana.

Dato/Datum: 27. 4. 1993.

Tittel/Naslov: ***Bosniere nekter å flytte / Bosanci ne žele da sele***

Side/Strana: 2.

Forfatter/Autor: Aren Kristine Blågestad

Resyme/Sažetak:

11 bosniere nekter å flytte fra transitt-mottaket i Arna til et nyopprettet asylmottak utenfor Trondheim. Torsdag forrige uke ble de sendt til Trøndelag, men der ville asylsøkerne ikke være. Samme ettermiddag som de ankom, reiste de med toget tilbake til Arna.

Jedanaest Bosanaca ne želi da seli iz tranzitnog prihvatnog centra u Arni u drugi novoosnovani centar u predgrađu Trondheima. Prošle sedmice oni su poslani u Trøndelag, ali nisu zainteresovani da tamo i ostanu. Isti dan oni su se vozom vratili nazad u Arnu.

Dato/Datum: 27. 4. 1993.

Tittel/Naslov: ***Sanksjonene / Sankcije***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Atle Skjærstad

Resyme/Sažetak:

De nye sanksjonene mot Serbia og Montenegro, som trer i kraft fra klokken 06.00 tirsdag morgen, er følgende: Det er forbudt å skipe varer til eller gjennom Jugoslavia. Untatt er humanitær hjelp som må bli godkjent fra sak til sak av Sanksjonskomiteen i FNs Sikkerhetsråd. Godtrafikken blir tillatt å krysse grensen på et begrenset antall vei – og jern-

banestrekninger, som er forhåndsutpekt av Sikkerhetsrådet. Forsyninger bestemt for FN og andre hjelpeorganisasjoner i Bosnia og Kroatia må godkjennes av disse landene. Jugoslavisk skipstrafikk på Donau utenfor jugoslavisk territorium er forbudt. Andre skip som passerer jugoslavisk område på Donau må ha med en kontrollør, og skal ha godkjennelse fra Sikkerhetsrådet.

NATO krigsskip vokter en 12 mils maritim forbudssone som skal hindre nødssituasjoner og med tillatelse fra FNs sanksjonskomite. Dette forbryr trafikk langs den korte kystlinjen i Montenegro til havnebyen Bar. Kinnskudd i utenlandske banker og andre finansinstitusjoner fra jugoslaviske myndigheter sperres ("frysses").

Nove sankcije protiv Srbije i Crne Gore, koje su stupile na snagu u utorak ujutro u 06.00 sati, sadrže sljedeće: Zabranjuje se isporuka robe u Jugoslaviju i kroz Jugoslaviju. Izuzetak je humanitarna pomoć koja mora biti odobrena od tačke do tačke od strane Komiteta za sankcije Vijeća sigurnosti UN-a. Putnički saobraćaj je dozvoljen samo ograničenim putevima i željezničkim prugama označenim od strane Vijeća sigurnosti. Snabdijevanje UN-a i drugih humanitarnih organizacija u Bosni i Hrvatskoj mora biti odobreno od ovih zemalja. Jugoslovenski pomorski saobraćaj Dunavom izvan jugoslovenske teritorije je zabranjen. Drugi brodovi koji prolaze jugoslovensku zonu na Dunavu moraju biti kontrolisani i imati odobrenje Vijeća sigurnosti.

Ratni brodovi NATO-a nadgledaju 12 milja zabranjenu zonu u koju će biti dozvoljen ulazak samo u izuzetnim situacijama i uz odobrenje Komiteta za sankcije UN-a. Ovo znači i zabranu kretanja brodova prema luci Bar u Crnoj Gori. Sredstva jugoslovenskih vlasti u stranim bankama i drugim finansijskim institucijama se blokiraju i "zamrzavaju".

Dato/Datum: 27. 4. 1993.

Tittel/Naslov: ***Nei til FN fredsplan skaper økende press / "Ne"- za mirovni plan stvara povećani pritisak***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Etter måneder med veiing for og imot går Vesten nå inn i en avgjørende fase i spørsmålet om militær aksjon for å stanse krigen i Bosnia. En rekke land verden over satte mandag i verk skjerpede sanksjoner mot rest Jugoslavia.

USAs president Bill Clinton sa i forrige uke at han vurderer seriøst å sette inn flyangrep mot serbiske stillinger i Bosnia. Ifølge diplomater vil USA trolig bestemme seg denne uken for om landet vil støtte slike bombeangrep eller om man vil gå inn for å oppheve våpenblokaden av Bosnia, som har satt bosnierne sterkt tilbake i forhold til serbere og kroater.

Nakon više mjeseci lutanja za i protiv Zapad ulazi u odlučujuću fazu kada je u pitanju vojna intervencija kojom bi se zaustavio rat u Bosni. U ponedjeljak je veći broj zemalja uveo oštre sankcije protiv ostatka Jugoslavije.

Predsjednik SAD-a Bill Clinton izjavio je, prošle sedmice, da on ozbiljno razmišlja o zračnim udarima na srpske položaje u Bosni. Prateći diplomatske izvore, SAD će u toku ove sedmice odlučiti hoće li ići sa bombardovanjem ili sa ukidanjem embarga na uvoz oružja Bosni. Embargo na uvoz oružja uticao je na to da Bosanci imaju podređen položaj u odnosu na Srbe i Hrvate.

Dato/Datum: 28. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Russland varsler tøffere linje / Rusija najavljuje jači kurs**

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De nye strenge FN sanksjonene mot rest Jugoslavia som trådte i kraft tirsdag morgen, kan føre Serbia og Montenegro inn i nærmest total isolasjon dersom de blir effektive. Boris Jeltsin advarte tirsdag serberne i Bosnia om at de må ta følgene, så lenge de nekter å akseptere EFs og FNs fredsplan.

Nove sankcije protiv ostatka Jugoslavije, a koje su počele važiti od ponedjeljka ujutro, ako se pokažu efikasnim, mogu dovesti Srbiju i Crnu Goru u totalnu izolaciju. Boris Jelcin upozorio je Srbe u Bosni da će snositi posljedice toliko dugo koliko budu odbijali da prihvate mirovni plan od strane EU i UN-a.

Dato/Datum: 28. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Trassige serbere venter på bombene / Svojejavni Srbi čekaju bombe**

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Hele opplaget til serbiske avisen Novosti var revet bort i løpet av et par timer i går. Årsaken var at avisen over to sider brakte et Beograd kart med mange røde ringer. Hver ring representerte et tilfluktsrom i tilfelle bombeangrep. Krigspsykosen griper langsomt, men sikkert ca. En million mennesker i den serbiske hovedstaden.

Kompletan tiraž srpskih novina *Novosti* jučer je rasprodan za samo nekoliko sati. Razlog je bio taj da su pomenute novine objavile, na dvije stranice, kartu grada Beograda sa crvenim krugovima. Svaki crveni krug označava sklonište u slučaju bombardovanja. Ratna psihoza uvlači se polahko ali sigurno u milionski srbijanski glavni grad.

Dato/Datum: 28. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Konsert for ofrene i Bosnia / Koncert za žrtve u Bosni**

Side/Strana: 34.

Forfatter/Autor: Tor Kristiansen

Resyme/Sažetak:

Anne Lise Tolo trår til for å hjelpe. Takket være hennes engasjement arrangeres det søndag 2. mai en solidaritetskonsert i St. Markus kirke i Bergen. Hensikten er å samle inn penger til voldsopfrene i Bosnia. Jeg, og mange med meg, reagerte med avsky og fortvilelse da vi hørte hvordan bosniske kvinner ble utsatt for systematisk voldtekt og henrettelse. Jeg finner ikke ord for å beskrive en slik umenneskelig krigøfring. Vi kjenner oss maktløse, men må ikke bli handlingslammet. Jeg gjør bare min plikt i solidaritet med voldsopfrene når jeg arrangerer denne konserten, sier Anne Lise Tolo til Bergens Tidende.

Anne Lise Tolo u punom je zamahu da pomogne. Zahvaljujući njenom angažmanu u nedjelju, 2. maja, bit će održan koncert solidarnosti, u crkvi Svetog Marka u Bergenu. Cilj je sakupiti novac za žrtve silovanja u Bosni. "Ja i mnogi drugi zajedno sa mnogom reagirali smo sa gnušanjem i očajem kada smo čuli kako su bosanske žene izložene sistematskom silovanju i ubijanju. Ja ne mogu pronaći riječi za ovakvo neljudsko postupanje. Mi se osjećamo bespomoćnim, ali ne mogu nas spriječiti da djelujemo. Organizacijom ovog koncerta ja izvršavam moju obavezu u znak solidarnosti sa žrtvama", izjavila je za *Bergens Tidende* Anne Lise Tolo.

Dato/Datum: 29. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Kamper flere steder / Borbe na više mjesta**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Kampene mellom muslimer, kroater og serbere i Bosnia-Hercegovina fortsatte onsdag. Kampene har økt i styrke siden de bosniske serberne mandag gjorde det klart at de ikke vil skrive under på FNs fredsavtale.

I det sentrale Bosnia, ved Kiseljak nordvest for hovedstaden Sarajevo, brøt det ut kamper mellom serbere og kroater. I Bihac området i nordvest Bosnia, dr det ble meldt om en serbisk offensiv tirsdag. Ved den beleirede østbosniske byen Srebrenica var også det sporadiske kamper onsdag, på tross av den lokale våpenhvileavtalen som er inngått.

Borbe između Muslimana, Hrvata i Srba u Bosni i Hercegovini nastavljene su i u srijedu. Borbe su intenzivirane nakon što su bosanski Srbi odbili da potpišu mirovni sporazum koji su aranžirale UN.

Dato/Datum: 29. 4. 1993.

Tittel/Naslov: ***FN styrkene blir serbernes nye mål / Snage UN-a postale novi ciljevi Srba***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Kjell Gjerset

Resyme/Sažetak:

Serberne kommer til å fyre løs på FN hvis USA og deres allierte går til militær aksjon i Bosnia, mot serbiske stillinger og transportruter. Dette har serbiske talsmenn understreket de siste dagene, og norske FN soldater stasjonert i Kiseljak nær Sarajevo er ikke i tvil: De lever i skuddlinja allerede, men vil bli blinker for serberne hvis Vesten bomber.

Srbi su spremni otvoriti vatru na UN ako SAD i njeni saveznici krenu u vojnu akciju protiv srpskih vojnih položaja i patrola u Bosni. Ovo je u posljednjih nekoliko dana naglašavao srpski glasnogovornik, tako da norveški pripadnici UN-a, stacionirani u Kiseljaku, u blizini Sarajeva, nemaju sumnje: "Mi se već nalazimo na borbenoj liniji i bićemo meta za Srbe ukoliko ih Zapad bombarduje."

Dato/Datum: 29. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Økonomisk kaos herjer Serbia / Ekonomski haos hara Srbijom**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Det kryr av oppbrakte, sinte kunder utenfor den private Impex-banken i Terazije, en av hovedgatene i Beograd. Midt i den travleste tiden har banken stengt kassene, - den er gått tom for kontanter. De utålmodige småsparerne på fortauet vil ha ut alle sine sparepenger øyeblikkelig.

Serbias president Slobodan Milosevic har sagt rett ut at det var en dumhet å utfordre verdenssamfunnet på denne måten. I går sto Arkan, den mest ytterligående av alle serbiske nasjonalister, fram i parlamentet og kritiserte de bosniske serberne for deres avgjørelse.

Serbia betaler en høy pris for sin støtte til krigen i Bosnia. Det er ikke bare straffetiltakene som gjør livet vanskelig. 25 prosent av det serbiske bruttonasjonalproduktet går til de bosniske serberne og deres krig.

Talas nezadovoljnih i ljutih klijenata preplavilo je prostor ispred privatne Impex banke na Terazijama, jedne od glavnih ulica u Beogradu. Usred takve gužve banka je zatvorila blagajnu jer je ostala bez gotovine. Nestrpljive male štediše žele svu svoju ušteđevinu nazad i to odmah.

Srpski predsjednik Slobodan Milošević izjavio je da je glupost izazivati svijet na ovaj način. Jučer je Arkan, najekstremniji srpski nacionalista, govorio u parlamentu kritikujući bosanske Srbe zbog njihove odluke.

Srbija plaća visoku cijenu zbog podržavanja rata u Bosni. To nisu samo sankcije koje čine život teškim. Tu je i 25% srpskog nacionalnog dohotka koji se izdvaja za bosanske Srbe i njihov rat.

Dato/Datum: 30. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Bombeangrep vil stanse hjelpen / Bombardovanje će zaustaviti pomoć**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Hvis det kommer til et vestlig flyangrep mot strategiske mål i Bosnia vil matvarehjelpen til ca. 360.000 mennesker øyeblikkelig bli avbrutt. Det sier Jan Erik Linstad, som er koordinator for FNs høykommisær for flyktninger (UNHCR) i det østlige Bosnia til Aftenbladet.

Ako dođe do zračnih udara na strateške ciljeve u Bosni onda će doći do momentalnog prekida snabdijevanja hranom 360.000 ljudi. Ovo je za *Aftenbladet* rekao Jan Erik Linstad, koordinator Visokog komesarijata UN-a za izbjeglice u istočnoj Bosni.

Dato/Datum: 30. 4. 1993.

Tittel/Naslov: **Skjebnetime for Bosnia-Hercegovina / Odlučujući sati za Bosnu i Hercegovinu**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

I løpet av helgen faller etter alt å dømme president Bill Clintons avgjørelse: Ja eller nei til bombing av strategiske mål i Bosnia-Hercegovina og eventuelt i Serbia. Hensikten er å tvinge serberne til å innstille kamphandlingene og undertegne FNs fredsavtale. Lite tyder imidlertid på at serberne lar seg bombe tilbake til forhandlingsbordet.

Det er innenfor NATO ingen bred støtte til et mulig amerikansk flyangrep. Det viste møtet til NATO landenes stabsjefer i Brussel onsdag. Et mulig angrep vil ikke være en NATO fellesaksjon. Hvis president Clinton gir startssignalet blir det imidlertid ventet at britiske flystyrker vil delta, selv om britene var sterkt kritiske til aksjonen under møte i NATO hovedkvarteret i Brussel.

Det blir antatt at den bosnisk-serbiske hæren i dag teller 70.000 mann med ca. 300 tenks, 180 pansrede kjøretøyer og inntil 40 jagerfly og helikoptere. Det er ingen stor hær, men det blir ansett som temmelig opplagt at den tidligere jugoslaviske føderale hæren vil komme sine landsmenn til unnsetning.

U toku vikenda predsjudnik Bill Clinton će odlučiti da li će bombardovati strateške ciljeve u Bosni i Hercegovini i eventualno u Srbiji. Cilj je prisiliti Srbe da prestanu sa borbenim djelovanjima i potpišu mirovni ugovor u režiji UN-a. Malo toga ukazuje, međutim, da će Srbi sjesti za pregovarački sto.

Unutar NATO-a malo je saglasnosti za mogući američki avionapad. To je bilo tako očigledno na sastanku komandanata štabova zemalja članica NATO-a u Brusselu, koji je održan u srijedu. Mogući napad u svakom slučaju neće biti zajednička akcija NATO-a. Ako predsjudnik Clinton dadne startni signal onda će se morati sačekati da se vidi da li će britanske zračne snage učestvovati jer su Britanci, na sastanku u sjedištu NATO-a u Brusselu, bili isključivo protiv vojne intervencije.

Tom prilikom upozoreno je da Vojska bosanskih Srba raspolaže sa oko 70.000 vojnika, 300 tenkova, 180 oklopnih transportera i 40 borbenih aviona i helikoptera. To nije velika armija, ali je upozoreno da postoji velika mogućnost da bivša Jugoslovenska narodna armija dođe u pomoć svojim zemljacima.

Dato/Datum: 3. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Karadzic sier ja til FNs fredsplan / Karadžić prihvata mirovni plan UN-a**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Den bosniske serberlederen Radovan Karadzic undertegnet i går FNs fredsplan. Det skjedde under fredssamtalen mellom de krigførende partene i Bosnia-Hercegovina i Aten. Karadzic setter imidlertid som betingelse at det bosnisk-serbiske parlamentet onsdag sier ja til planen.

Uavhengig av resultatet fra Aten holder president Bill Clinton fast på at mål i Bosnia og Serbia kan bli bombet. Ca. 200 amerikanske jagerbombefly blir overført til flyplasser i Italia. Utenriksminister Warren Christopher har gjort det klart at USA ikke godtar flere utsettelse. "Vi vil ha handlinger ikke ord", sier Warren Christopher.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić jučer je potpisao mirovni plan UN-a. To se desilo u Atini prilikom mirovnih pregovora između zaraćenih strana u Bosni i Hercegovini. Karadžić je svoj potpis uslovio izjašnjavanjem Parlamenta bosanskih Srba o tom planu.

Nezavisno od rezultata pregovora u Atini predsjednik Bill Clinton stoji čvrsto na stanovištu da se ciljevi u Bosni i Srbiji moraju bombardovati. S tim u vezi oko 200 američkih borbenih aviona prebačeno je na aerodrome u Italiji. Ministar vanjskih poslova Warren Christopher bio je jasan kada je izjavio da SAD više neće tolerisati bilo kakva odgađanja. "Mi želimo djela, a ne samo riječi", izjavio je Warren Christopher.

Dato/Datum: 3. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***Fred uten interesse for Sarajevos beleirere / Bezuslovni mir za Sarajlije u opsadi***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Skrba Novica griper til mitraljøsen og fyrer av en salve med 12, 7 mm skudd ned mot den brune hustakene og de trange gatene i Sarajevo. Med kikkerten gransker han resultatet. Ansiktsuttrykket hans avslører at det ble bom.

Fra de fremste serbiske linjene på åsene rundt Sarajevo kan vi se ned på den sønderskutte byen, i luftlinje bare et par kilometer unna.

Nå forstår vi hvorfor alle løper. Den som stanser opp, blir et opplagt skuddmål for Skrba Novica og hundrevis av andre serbiske soldater.

Petar, lederen for denne serbiske gruppen på 12 mann, forteller at de alle er bønder fra landsbyene på serbisk side bakenfor frontlinjene, bare et par kilometer unna.

Vi forsvarer hjemmene våre, sier Petar ganske uoppfordret. Vi vil ikke finne våre barn og ektefeller med overskårne struper. Muslimene skal bort fra hele dette området. En dag skal vi innta Sarajevo, koste hva det koste vil.

Her oppe åskammene over Sarajevo er det ingen som vil godta fredspalnen til Vance og Owen. Den bosniske serberlederen Radovan Karadzic skal ikke få det lett på hjemmebane med å overbevise soldatene i denne og hundrevis av andre stillinger om at de kan reise hjem og pløye jorda, - og overlate forsettelsen til politikerne.

Serberne er fullt opptat av å "rydde" de siste muslimske byene og landsbyene innenfor det området, som skal bli den serbiske republikken i Bosnia.

Men serberne her betaler også sin pris. De talløse ferske gravene forteller fedre, sønner og ektemenn som ikke kom hjem fra krigen. På kirkegården i Zvornik er alle plasser tatt. Den ortodokse presten har brukt veikanten for å få plass til de 30, 40 siste. Blomstene på gravene er friske. Man må minne seg selv om at dette er Europa i 1993.

Novica Škrba uzima mitraljez i ispaljuje rafal, mecima kalibra 12,7 mm, prema sivim i uskim ulicama Sarajeva. Sa dvogledom uvjerava se u postignute rezultate. Izraz njegovog lica govori da je bio pravi pogodak.

Sa prvih srpskih linija po brdima oko Sarajeva može se vidjeti izranjavani grad. Zračnom linijom to je samo kilometar – dva udaljenosti.

Sada razumijemo zašto u gradu svi trče. Oni koji zastanu postaju dobra meta za Novicu Škrbu i stotine drugih srpskih vojnika.

Petar, vođa srpske grupe od 12 vojnika, objašnjava da su svi iz grupe seljaci iz obližnjih sela sa srpske strane fronta.

"Mi branimo naše kuće", kaže Petar sasvim odrješito. "Mi ne želimo da jednog dana pronađemo našu djecu i naše roditelje sa odsječenim glavama. Muslimani moraju nestati sa ovih prostora, a jednog dana mi ćemo zauzeti Sarajevo, pa neka košta šta košta."

Ovdje na brdima oko Sarajeva niko ne želi da prihvati Vance-Owenov mirovni plan. Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić imat će dosta problema na domaćem terenu da ubijedi vojnike na ovim i stotinama drugih položaja da idu kući i obrađaju zemlju - i prepuste nastavak događaja političarima.

Srbi su zauzeti sa "čišćenjem" preostalih muslimanskih sela u ovoj zoni koja će biti dio srpske republike u Bosni.

Ali Srbi ovdje plaćaju svoju cijenu. Nebrojani friški grobovi govore o očevima, muževima i sinovima koji se nisu vratili iz rata. Na groblju u Zvorniku sva mjesta su popunjena. Pravoslavni sveštenik iskoristio je jedan sporedni put da sahrani 30 – 40 mrtvih. Cvijeće na grobovima je friško. Čovjek se mora podsjetiti da je ovo Evropa 1993. godine.

Dato/Datum: 4. 5. 1993

Tittel/Naslov: ***Blodbadet forsetter / Krvoproliče se nastavlja***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: Atle Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Kampene i den 13 måneder lange borgerkrigen i Bosnia-Hercegovina fortsatte mandag, bare timer etter at den bosniske serberlederen Radovan Karadzic hadde undertegnet fredsavtalen. Fem mennesker ble drept og flere titalls ble skadd i nye angrep mot den beleirede byen Sarajevo.

Samtidig fortsatte den etniske utrensningen av muslimer i Bosnia-Hercegovina. 230 menn, kvinner og barn ble kjørt ut av Banja Luka, et område de bosniske serberne kontrollerer, til åtte FN lastebiler som kjørte flyktningene til den muslimsk kontrollerte byen Travnik. Der ventet spente slektninger med tårer og omfavnelser.

Borbe u trinaest mjeseci dugom građanskom ratu u Bosni i Hercegovini se nastavljaju samo nekoliko sati nakon što je lider bosanskih Srba Radovan Karadžić potpisao mirovni ugovor. Pet osoba je ubijeno i desetine ranjeno u novom napadu na Sarajevo u opsadi.

Istovremeno, nastavlja se etničko čišćenje Muslimana u Bosni i Hercegovini. Njih 230 je transportovano iz Banje Luke, grada koji kontrolišu bosanski Srbi. Vozilima UN-a su ih odvezli do Travnika kojeg kontrolišu Muslimani. Tamo su ih sačekali i prigrlili rođaci sa suzama u očima.

Dato/Datum: 4. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Ingen løsning ennå / Još uvijek nema nikakvog rješenja**

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Lederartikkel/Urednički komentar

Resyme/Sažetak:

Også de bosniske serbernes leder undertegnet fredsplanen for Bosnia-Hercegovina. Vent med lettelsen. Seerberne godtok uten å godta for å vinne tid i det øyeblikk skjerpede FN sanksjoner og trusler om bombing kunne varsle alvor. I forlengelsen blir det igjen et spørsmål om hvem som best kan presse hvem. Krigen er ikke over.

Lider bosanskih Srba potpisao je mirovni plan za Bosnu i Hercegovinu. Ali, sačekajte sa olakšanjem. Srbi su to uradili da dobiju na vremenu u nadmudrivanju sa UN-om i prijeljama sankcijama i bombardovanjem koje su sada ozbiljne. U nastavku neće biti važno ko na koga vrši pritisak i ko na koga može bolje vršiti protisak. Rat nije završen.

Dato/Datum: 5. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Stoltenberg håper på Karadzic / Stoltenberg sa uzda u Karadžića**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Per John Odeen

Resyme/Sažetak:

Dersom serbernes nasjonalforsamling i Bosnia nok en gang avviser Vance Owen planen onsdag vil vi øyeblikkelig stå overfor en alvorlig situasjon. I så fall må FNs sikkerhetsråd drøfte det hele på nytt, sa Thorvald Stoltenberg tirsdag, etter sine første møter i New York som fredsmegler mellom partene i det tidligere Jugoslavia.

Etter planen reiser Stoltenberg torsdag til London for å møte sin meglerkollega Lord Owen og den britiske utenriksminister Douglas Hurd før han forsetter til Geneve, hvor han fremdeles har til gode å møte sin stab.

”Ukoliko Narodna skupština bosanskih Srba još jednom odbije Vance-Owenov plan, u srijedu, onda ćemo se naći u ozbiljnoj situaciji. U svakom slučaju Vijeće sigurnosti UN-a moraće razmotriti situaciju ispočetka”, izjavio je u New Yorku Thorvald Stoltenberg, u utorak, nakon prvog sastanka u funkciji pregovarača za bivšu Jugoslaviju.

Prema planu aktivnosti Stoltenberg će, u četvrtak, otputovati u London, gdje bi se trebao sresti sa svojim kolegom lordom Owenom i britanskim ministrom vanjskih poslova Douglasom Hurdom, prije nego što otputuje za Ženevu, gdje se nalazi sjedište njegovog štaba.

Dato/Datum: 5. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Serberne skjøt by i brann / Srbi zapalili grad**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Bjørn Veseth

Resyme/Sažetak:

Serbiske styrker avviste tirsdag at de hadde rettet et voldsomt artilleriangrep mot byen Zepa, en av de to siste muslimske bastionene i Øst Bosnia. De hevder at de bare besvarte kraftige muslimske angrep.

De fleste av de 40.000 muslimene i Zepa er flyktninger som kommer fra andre områder der serberne har rykket fram. Byen har vært mer eller mindre isolert siden krigen i Bosnia brøt ut for over et år siden.

Srpske jedinice negiraju da su usmjerili svoju artiljeriju prema gradu Žepi, jednom od posljednja dva muslimanska bastiona u istočnoj Bosni. Oni tvrde da su samo odgovorili na jake muslimanske napade.

Većina od 40.00 stanovnika Žepe su izbjeglice koje su protjerane iz područja u koja su prodrli Srbi. Otkako je rat u Bosni počeo Žepa je manje-više izolirana od ostatka svijeta.

Dato/Datum: 6. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Serbiske nasjonalister haler ut tiden / Srpski nacionalisti dobijaju na vremenu**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbiske nasjonalister forsøkte onsdag å trekke ut tiden ytterligere ved å kreve at spørsmålet om å godkjenne FNs fredsplan for Bosnia må avgjøres i en folkeavstemning. Den selvbestaltede serbiske nasjonalsforsamlingen i Bosnia kom onsdag sammen til et to dagers møte for å ta stilling til planen.

Møtet ble innledet med den gamle serbiske sangen "Gud rettferdighet", før Radovan Karadzic holdt sin åpningstale. Karadzic godkjente i helgen fredsplanen med forbehold om at nasjonalsforsamlingen i Pale også skulle godkjenne den.

Serbias president Slobodan Milosevic og Hellas president Konstantin Mitsotakis var begge invitert til å tale under møtet, angivelig for å overtale den motvillige forsamlingen til å godkjenne planen. Planen sier at serberne må gi fra seg en stor del av området de nå kontrollerer i Bosnia-Hercegovina, og at de ikke får oppfylt sitt ønske om en egen serbisk republikk.

Srpski nacionalisti pokušavaju dobiti na vremenu tvrdeći da mirovni plan UN-a mora ići na provjeru putem referenduma. Srpska Narodna skupština u Bosni je nakon dvodnevno zasjedanja sačinila plan aktivnosti.

Zasjedanje Skupštine počelo je starom srpskom pjesmom "Bože pravde" nakon čega je govor održao Radovan Karadžić. On je naglasio da prihvata mirovni plan uz uslov da se o njemu izjasni Narodna skupština na Palama.

Srpski predsjednik Slobodan Milošević i grčki predsjednik Konstantin Mitsotakis, koji su također prisustvovali zasjedanju Skupštine, pokušali su u svojim istupima da nagovore delegate u Skupštini da prihvate mirovni plan. Plan, inače, sadrži odredbe po kojima Srbi moraju prepustiti veliki dio teritorije Bosne i Hercegovine, koju sada drže pod svojom kontrolom, kao i odrednicu da im se ne može ispuniti želja da formiraju sopstvenu srpsku republiku.

Dato/Datum: 6. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Stoltenberg blir koordinator / Stoltenberg koordinator**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali vil ha Thorvald Stoltenberg som spesialutsending til det tidligere Jugoslavia med ansvar for alle sider ved FN operasjonene der. Generalsekretærens forslag ble vedtatt natt til onsdag i Sikkerhetsrådet.

Stoltenberg blir med dette øverste sjef for FN arbeidet i det tidligere Jugoslavia. Han skal koordinere alle tiltak og skal samtidig mekle i konflikten sammen med Lord Owen.

Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali želi Thorvalda Stoltenberga kao specijalnog izaslanika za bivšu Jugoslaviju, koji će biti zadužen za sve operacije koje tamo sprovode UN. Prijedlog generalnog sekretara usvojen je na sjednici Vijeća sigurnosti UN-a, u utorak navečer.

Stoltenberg je postavljen za glavnog šefa zaduženog za rad UN-a u bivšoj Jugoslaviji. On će koordinirati sve mjere i istovremeno će biti pregovarač u konfliktu zajedno sa lordom Owenom.

Dato/Datum: 6. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Russland vil sende soldater / Rusija će poslati svoje vojnike**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Russland er innstilt på å sende soldater til fredsstryken i Bosnia, dersom serberne godtar FNs fredspaln. Hvis serberne avviser fredsplanen, vil USA og Russland straks drøfte nye og hardere tiltak.

Rusija je spremna poslati svoje vojnike u sklopu mirovnih snaga u Bosnu ukoliko Srbi prihvate mirovni plan UN-a. Ako Srbi odbiju plan onda će SAD i Rusija razmotriti primjenu novih i strožijih mjera.

Dato/Datum: 7. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***Vestlig angrep planlegges etter serbernes nei / Napad Zapada se očekuje nakon što Srbi kažu: Ne***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Vestlige ledere sto torsdag fram på rekke og rad og uttrykte skuffelse og sinne over Bosnia serbernes avvisning av fredsplanen. Men noe mer enn harde ord blir det neppe de første dagene.

Eventuelle militære aksjoner mot serberne i Bosnia må skje under FNs ledelse. Det var EF landenes klare budskap til USAs utenriksminister Warren Christopher i Brussel torsdag.

Russlands utenriksminister Andrej Kosyrev sa at vedtaket kan føre til det han betegnet som et uhyggelig blodbad i Bosnia-Hercegovina, meldte nyhetsbyrået Interfax. Kosyrev sa på et møte i Moskva at han håpet den serbiske befolkningen i Bosnia-Hercegovina vil "korrigere" vedtaket når spørsmålet kommer opp ved en folkeavstemning.

Bosnia-serbernes avvisning av den internasjonale fredsplanen natt til torsdag kom ikke overraskende på det store flertallet av innbyggere i Sarajevo. Resultatet ble slik mange hadde ventet, men reaksjonen var stort sett et skuldertrekk, der de hastet avsted til arbeid torsdag morgen.

Svi lideri zapadnih zemalja izrazili su svoje razočarenje i ljutnju na bosanske Srbe zbog njihovog odbijanja mirovnog plana. Ali, osim jakih riječi nije bilo ništa više. Još jednom je ponovljeno da se eventualna vojna intervencija protiv Srba u Bosni mora izvršiti pod vođstvom UN-a. Bila je to jasna poruka zapadnih lidera iz Brüssela američkom ministru vanjskih poslova Warrenu Christopheru.

Ruski ministar vanjskih poslova Andrej Kosyrev je izjavio da nova odluka može voditi u novo krvoproliće u Bosni i Hercegovini, objavio je *Interfax*. Kosyrev je na jednom sastanku, održanom u Moskvi, izjavio da se on nada da će srpski narod u Bosni i Hercegovini "korigirati" svoju odluku nakon provedenog referenduma.

Odbijanje mirovnog plana od strane bosanskih Srba, u srijedu navečer, nije bilo iznenađenje za većinu stanovnika Sarajeva. Rezultat je bio onakav kakav je očekivala većina i reakcija je, u velikoj mjeri, bila slijeganje ramenima i priprema za posao u četvrtak ujutro.

Dato/Datum: 7. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Militær aksjon i Bosnia / Vojna intervencija u Bosni**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Det må opprettast fleire tryggingssoner i Bosnia, som FN eventuelt må vera innstilt på å forsvare med makt, sa Kjell Magne Bondevik i talen sin til landsmøte i går. Men han innsåg at det kunne trengjast skarpere lut for å få brukt med krigen i det tidlegare Jugoslavia.

Vi kan koma i den situasjon at vi må gå til militær avskjering av serbiske forsyningsliner i området, sa Bondevik.

Dersom det ikkje er nok må vi vurdere å oppheve våpenboikotten av bosniske muslimar, sa partiformannen.

”U Bosni se mora formirati više sigurnih zona koje će UN eventualno braniti silom”, izjavio je norveški političar Kjell Magne Bondevik na jučerašnjoj godišnjoj skupštini njegove partije. Ali, on misli da se mora odlučnije djelovati kako bi se prekinulo sa ratom u bivšoj Jugoslaviji.

”Mi možemo doći u situaciju da koristimo vojnu silu za uništavanje srpskih linija za snabdijevanje”, izjavio je Bondevik.

Ako to ne bude dovoljno moramo početi razmišljati o ukidanju embarga na uvoz oružja bosanskim Muslimanima”, dodao je nekadašnji premijer Norveške Bondevik.

Dato/Datum: 7. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Fredshåpet smuldrer mens presset øker mot serberne / Nada u mir se gubi dok se pojačava pritisak na Srbe**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Bjørn Veseth

Resyme/Sažetak:

Nøkkelen til fred i Bosnia ligger nå i Beograd, sa Stoltenberg torsdag, etter rådslagninger i FNs Sikkerhetsråd om situasjonen som er

oppstått etter at de bosniske serbernes parlamentariker forsamling unnlot å godkjenne Vance Owens fredsplan.

Jeg drar kanskje til Beograd alt fredag, sammen med Lord Owen, sa Stoltenberg, som torsdag kveld tok flyet til London for å møte sin meklerkollega.

Lord Owen har foreslått at neste skritt må bli å stenge grensene mellom Serbia og Bosnia, slik at de serbiske styrkene i Bosnia ikke lenger kan få våpen og forsyninger. Dette blir ett av spørsmålene vi eventuelt tar opp med president Slobodan Milosevic og andre serbiske ledere, sa Stoltenberg.

”Ključ za mir u Bosni sada se nalazi u Beogradu”, izjavio je Stoltenberg u četvrtak, nakon konsultacija u Vijeću za sigurnost UN-a, a u vezi situacije koja je nastupila nakon što je Skupština bosanskih Srba odbila da usvoji Vance-Owenov mirovni plan.

”Ja ću putovati svaki petak u Beograd sa lordom Owenom”, izjavio je Stoltenberg prije polaska za London gdje će se sresti sa svojim pregovaračkim kolegom.

”Lord Owen je predložio da sljedeći korak bude zatvaranje granice između Srbije i Bosne, tako da srpske snage u Bosni neće moći dobijati oružje i ostalu logističku podršku. Ovo će biti pitanje koje ćemo eventualno razmotriti sa predsjednikom Miloševićem i drugim srpskim liderima”, rekao je Stoltenberg.

Dato/Datum: 8. 5. 1993.

*Tittel/Naslov: **Livet mellom plogfuren og frontlinjen / Život između oranja i linije fronta***

Side/Strana: 36.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Dragisa Tomic fyrer av den siste salven ned mot gamlebyen i Sarajevo, og slenger geværer over skulderen. Nok for i dag. Vet han hvem han skyter på, fikk han inn noen treffere? Dragisa svarer ikke, men titter enda en gang ned mot gamlebyen, der minareten trassig rager over ruiner. Av en eller annen uforklarlig grunn er den ennå ikke skutt sønder og sammen.

En halv time senere ligger han på gressplen foran huset sitt med sønnen, fem år gamle Nenad, kjærlig i armene. Konen Jadranka lager kaffe, moren Mila setter det siste brettet med kaker inn i ovnen og faren Nikola serverer dram med det hjemmebrente plommebrennevinets morske aroma. Den perfekte idyll – bare smilet og latteren mangler. Man ler ikke når man vender hjem fra fronten i Bosnia og Sarajevo ligger bare noen kilometer borte. Det aldri langt mellom kjærlighet og hat, glede og sorg i denne delen av Europa.

36 år gamle Dragisa er soldat i 24 timer og bonde i 48 timer – året rundt. De aller fleste av de skjeggete og uflidde serbiske soldatene oppe i åskanten rundt Sarajevo er bønder fra landsbyene i nabolaget. Dragisa kommer fra vesle Petrovici med 700 innbyggere – ca 200 våpenføre menn pløyer og skyter.

Ingen i familien Tosic er i tvil om at Bosnia-Hercegovinas muslimske president Alija Izetbegovic ønsker å bygge opp en fundamentalistisk, iransk inspirert frontstat i den hellige krigen mot den kristne Europa.

Dragiša Tošić je ispalio posljednji rafal prema starom dijelu grada Sarajeva nakon čega je objesio automat na rame. "Dosta za danas". Zna li na koga je pucao? Je li koga pogodio? Nije odgovorio na ova pitanja, samo je još jednom pogledao u pravcu starog dijela grada iznad čijih ruševina su se uzdizale munare.

Nakon pola sata Dragiša je ležao na travi ispred svoje kuće zajedno sa petogodišnjim sinom Nenadom. Supruga Jadranka kuhala je kafu, majka je pekla kolače, a otac Nikola servirao šljivovicu. Perfektna idila u kojoj samo osmijeh nedostaje. Čovjek se ne može smijati kada dođe sa linije fronta u Bosni i kada se Sarajevo nalazi koji kilometar daleko. U ovom dijelu Evrope nikada nije dalek put od ljubavi do mržnje, od nade do tuge.

Tridesetšestogodišnji Dragiša je vojnik 24 sata, a poljoprivrednik 48 sati. Tako već godinama. Većina bradatih i neurednih srpskih vojnika ovdje na brdima oko Sarajeva su seljaci iz okolnih sela. Dragiša je iz Petrovica koji imaju 700 stanovnika od kojih su 200 vojnici koji pucaju i oru.

Niko iz porodice Tošić ne sumnja da bosanskohercegovački muslimanski predsjednik Alija Izetbegović ne želi formirati fundamentalističku državu po ugledu na Iran i da je inspirisan svetim ratom protiv kršćanske Evrope.

Dato/Datum: 8. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Serberne fortsetter sitt stormløp / Srbi nastavljaju sa jurišima**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

De serbiske styrkene i Bosnia-Hercegovina fortsatte fredag sine angrep mot muslimske mål, til tross for utsiktene til vestlig militær intervensjon og trusler fra sine tidligere allierte i Beograd om å stenge alle forsyningslinjer.

Ifølge ubekreftede meldinger fortsatte stormløpet mot den muslimske enklaven Zepa i Øst Bosnia, der opptil 40.000 muslimske innbyggere og flyktninger nå oppholder seg.

Ifølge en lokal radioamatør er over 200 sivile drept og minst 320 såret siden de serbiske angrepene begynte tirsdag, men meldingene er ikke bekreftet av uavhengige kilder.

NATO fortsetter i mellomtiden sine forberedelse til å utplassere en stor fredsbevarende styrke i Bosnia-Hercegovina. I denne styrken vil det trolig inngå minst 20.000 amerikanske soldater. Dette blir i så fall den største militæraksjonen i vestlig regi siden Golf krigen mot Irak i 1991, sier observatører i Brussel.

Srpske jedinice u Bosni i Hercegovini nastavljaju napade na muslimanske ciljeve usprkos nagovještaju zapadne vojne intervencije i prijetnjama kojima su Srbi izloženi od svojih ranijih saveznika iz Beograda da će zatvoriti sve prolaze za snabdijevanje.

Prateći neimenovane izvore nastavljaju se priliv izbjeglica u muslimansku enklavu Žepa, u istočnoj Bosni, gdje se već nalazi oko 40.000 muslimanskih stanovnika i izbjeglica.

Prateći jednog lokalnog radioamatera, na ovom području je preko 200 civila ubijeno, a najmanje 320 ranjeno otkako je počela srpska ofanziva u utorak, ali ove informacije još nisu potvrđene od nezavisnih izvora.

U međuvremenu NATO je počeo pripreme za razmjешtanje velikog broja snaga u Bosnu i Hercegovinu. U ovim trupama biće minimum 20.000 američkih vojnika. Ovo će u svakom slučaju biti najveća vojna akcija nakon rata protiv Iraka, u Golfskom zaljevu, kažu posmatrači iz Brüssela.

Dato/Datum: 8. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***Psykiater og dikter utfordrer verden / Psihijatar i pjesnik izaziva svijet***

Side/Strana: 45.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Legen Radovan Karadzic sier til den tyske ukeavisen Die Zeit at han før krigen var Sarajevos mest berømte fagmann for nevroser og depresjoner.

Han stammer fra en landsby i Montenegro, der faren var skomaker og en glødende rojalist. Det kostet dyrti Titos Jugoslavia. Faren lå i et konstatnt klammeri med myndighetene. Unge Radovan valgte 15 år gammel å bryte opp og prøve lykken i Sarajevo.

Han har aldri vist noe engasjement for kommunistene – tvert i mot. Sist fredag ble han bedt om å holde en tale for serbiske soldater i Sokolac, en liten by inne i serbisk Bosnia. Øverstkommanderende, en veteran fra Titos hær, anbefalte ham å begynne talen med det gammel- proletariske "kamerater". Karadzic sa nei og innledet med "For Gud og den serbiske nasjon". Det forteller Karadzics datter, som arbeider ved det serbiske pressekontoret i Pale, til lørdags BT.

Karadzic har senere fortalt at han aldri oppfattet Sarajevo som et bevis på at det er mulig for mennesker fra forskjellige etniske grupper å leve sammen. Tvert imot følte han hele stemningen truende. I dag sier han rett ut at han oppfatter den vestorienterte muslimske presidenten Alija Izetbegovic i Bosnia-Hercegovina som en fundamentalist.

Karadzic oppfatter seg selv som en slags Vestens redningsmann i ferd med å stanse en muslimsk invasjon som strekker seg fra Iran og Tyrkia over Makedonia og Kosovo til Bosnia. "Hit, men ikke lenger," sier han trassig.

I 1970 arbeidet han som medsinstudent på et sykehus utenfor København. Han svermer ennå for det danske samfunnet, og beklager dypt at de nordiske landenes regjering er blant hans skarpeste kritikere. En gang vil dere nok begripe at jeg har rett, sier han til en journalist i Berlingske Tidende.

Fra Danmark vendte han tilbake til Sarajevo, ble psykiater – og dikter. Radovan Karadzic har gitt ut fem diktsamlinger, men ingen etter at krigen brøt ut.

Serberlederen lover at straks krigen er over vil han trekke seg ut av politikken. Han vil åpne en privatklinikk i Sarajevo sammen med sine to barn, som begge studerer medisin, sier han. Det blir neppe mange muslimer på venteværelset.

Doktor Radovan Karadžić kaže za njemački nedjeljnik *Die Zeit* "da je on prije rata u Sarajevu bio najpoznatiji stručnjak za nervoze i depresije".

On je porijeklom iz jednog sela u Crnoj Gori, gdje mu je otac bio obučar i vatreni rojalist. To ih je skupo koštalo u Titovoj Jugoslaviji. Otac je bio u stalnom sukobu sa vlastima. Mladi Radovan, kao petnaestogodišnjak, odlučio se da sreću potraži u Sarajevu.

Nikada nije pokazivao interes za angažman u komunističkom pokretu, naprotiv. U prošli petak bio je zamoljen da održi govor vojnicima na Sokocu, malom mjestu u srpskoj Bosni. Glavnokomandujući, inače veteran iz Titove armije, predložio je da Karadžić počne govor sa starim proleterskim: "Drugovi". Karadžić je to odbio i počeo sa: "Za kralja i otadžbinu". Ovo nam je za subotnje *Bergens Tidende* izjavila Karadžićeva kćerka koja radi na srpskom radiju na Palama.

Karadžić nam je kasnije objasnio da on nikada nije doživljavao Sarajevo kao dokaz da je moguće da osobe različite etničke pripadnosti žive zajedno. Naprotiv, on je cijelo to stanje osjećao kao prijjetnju. Danas on sasvim otvoreno kaže da zapadno orijentisanog muslimanskog predsjednika Aliju Izetbegovića doživljava kao fundamentalistu.

Karadžić samog sebe doživljava kao čovjeka koji će spasiti Zapad tako što će zaustaviti invaziju muslimana koja se proteže od Irana, Turske, preko Makedonije, Kosova, do Bosne. "Samo dovde, ali ne dalje", kaže on prkosno.

Godine 1970. on je radio kao student u jednoj bolnici u predgrađu Kopenhagena i još uvijek je oduševljen danskim sistemom i kaže da duboko žali zbog toga što su skandinavske zemlje njegovi najveći kritičari. "Jednom ćete vi shvatiti da ja imam pravo", rekao je jednom novinaru iz *Berlingske Tidende*. Iz Danske se vratio u Sarajevo gdje je postao psihijatar i pjesnik. Radovan Karadžić objavio je pet zbirki pjesama, ali nije ni jednu otako je počeo rat.

Lider bosanskih Srba kaže da će se, čim rat završi, povući iz politike. On želi otvoriti privatnu kliniku u Sarajevu zajedno sa svoje dvoje djece koji studiraju medicinu i dodaje: "Siguran sam da će u čekaonici moje klinike biti mnogo Muslimana."

Dato/Datum: 10. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Nye kamper mellom muslimer og kroater / Nove borbe između Muslimana i Hrvata**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

En ny våpenhvile mellom serbere og muslimer trådte i kraft søndag formiddag, men FNs fredsstyrke i det tidligere Jugoslavia, Unprofor, er uroet over at kroatene ikke undertegnet.

Kroatene har imidlertid ikke sluttet seg til våpenhvilen, og søndag brøt det ut nye kamper mellom dem og muslimene rundt den viktige byen Mostar og ved Konjic. Kroatisk radio la skylden på muslimene, men Unprofor i Zagreb har en annen oppfatning.

Aggressive kroater har vist seg stadig mer aggressive i det sentrale Bosnia de siste ukene. Mange tror hensikten er å sikre seg full kontroll i områder som er tildelt dem ifølge FNs fredsplan. Massakrer som den i landsbyen Ahmici der flere titalls muslimer ble skutt og brent til døde har skapt nytt hat og utløst muslimske hevneaksjoner som også har vært grusomme. Muligens har disse vært begått av mujahedin, frivillige fra den muslimske verden.

Novo primirje između Srba i Muslimana stupilo je na snagu u nedjelju prije podne, ali jedinice UN-a u bivšoj Jugoslaviji – UNPROFOR su zabrinute jer Hrvati nisu potpisali.

Hrvati ne poštuju primirje i u nedjelju je došlo do novih borbi između njih i Muslimana za važan grad Mostar i oko Konjica. Hrvatski radio optužio je Muslimane, ali UNPROFOR u Zagrebu ima drugo objašnjenje.

Hrvati se pokazuju sve više agresivnim u centralnoj Bosni, naročito u posljednjih sedam dana. Mnogi su mišljenja da oni preuzimaju kontrolu nad teritorijama koje su im dodijeljene mirovnim planom UN-a. Masakr u Ahmićima, gdje su mnogi Muslimani ubijeni i živi zapaljeni, stvorio je novu mržnju i osvetničke akcije Muslimana. Postoji mogućnost da je masakr u Ahmićima izvršen od mudžahedina, dobrovoljaca iz muslimanskog svijeta.

Dato/Datum: 10. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Serberne skremt av NATO fly / Srbi prepadnuti NATO-avionima**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosniske serbere mener vestlige kampfly med vilje bryter lydturen over serbisk beleirede byer for å terrorisere sivile og ødelegge bygninger.

Amerikanske, franske og nederlandske kampfly har i en måned patroljert luftområdet over Bosnia-Hercegovina for å håndheve FNs flyforbud. SRNA sier at den militære ledelsen har sendt en sterk protest til FN og lederne av FNs fredsbevarende styrke UNPROFOR i Bosnia.

Flyene skal ha gjort store skader i serbisk-erobrede områder, først og fremst Banja Luka, Drvar, Petrovac og deler av hovedstaden Sarajevo som fremdeles er under muslimsk kontroll, heter det i protesten.

Bosanski Srbi su mišljenja da su zapadni avioni namjerno probili zvučni zid iznad srpskih gradova kako bi terorizirali civile i uništili zgrade.

Američki, francuski i holandski borbeni avioni već mjesec dana patroliraju nebom iznad Bosne i Hercegovine kako bi nadgledali zabranu letenja koju su izglasale UN. Agencija Srna navodi da je vojno rukovodstvo Srba poslalo protestno pismo u UN i rukovodstvu mirovnih snaga UN-a - UNPROFOR-u, u Bosni.

Avioni su napravili velike štete u srpskim zonama, prije svega u Banjoj Luci, Drvaru, Petrovcu i dijelovima glavnog grada Sarajeva, koje je još uvijek pod muslimanskom kontrolom, kaže se u protestu.

Dato/Datum: 10. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Plan om flyangrep avvises / Plan o avionskom napadu se odgađa**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Reuters-BT

Resyme/Sažetak:

Det hvite hus nektet søndag å kommentere meldinger i en britisk søndagavis om at vestlige kampfly vil være klare til å bombe bosnisk serbisk mål i løpet av de komende ti dagene.

Med henvisning til diplomatiske og militære kilder i London og Washington skrev avisen at 250 amerikanske fly stod klare for et rask angrep mot strategiske mål fra baser i Italia, Tyrkia og Tyskland.

Vi har ikke utelukket bombeangrep. Det kan være omstendigheter der bruk av fly kan være effektivt, sa Rifkind til det britiske kringkastingselskapet BBC, da han ble spurt om 10-dagerfristen var reell.

Bijela kuća nije željela komentarisati informaciju objavlјenu u jednom britanskom nedjelјniku, a koja se odnosi na to da će borbeni avioni Zapadne alijanse biti spremni za bombardovanje ciljeva bosanskih Srba u narednih desetak dana.

Pozivajući se na diplomatske i vojne izvore u Londonu i Washingtonu nedjelјnik je objavio da je 250 američkih aviona, koji se nalaze u bazama u Italiji, Turskoj i Njemačkoj, spremno za brzi napad na strateške ciljeve.

”Mi ne isključujemo zračne udare. To može biti opsežna i efikasna akcija”, izjavio je Rifkind, za britanski BBC, kada je upitan da li je rok od desetak dana realan.

Dato/Datum: 10. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***Vanskelig å skape fred i Sarajevo / Teško je doći do mira u Sarajevu***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Mark Heinrich

Resyme/Sažetak:

Dersom den bosniske hovedstaden Sarajevo noen gang skal kunne bli en FN beskyttet demilitarisert sone, må et serbisk våpenarsenal som er gjemt unna i fjellene rundt byen nøytraliseres. Dessuten må også de muslimske forsvarerne overtales til å gi fra seg våpnene.

Det vil bli mye vanskeligere å få Sarajevo ut av det serbiske favntaket. Dette skyldes logistiske vanskeligheter, historien og de rene følelsene som er knyttet til kampen om selve "juvelen i kronen".

Over 8.600 av Sarajevos innbyggere er drept, og over 50.000 er såret, i den årelange serbiske beleiringen. Av disse er 70 prosent sivile.

Ukoliko bosanski glavni grad Sarajevo bude u sklopu demilitarizovane zone UN-a onda će cjelokupan srpski vojni arsenal, koji je sakriven u planinama oko Sarajeva, morati biti neutraliziran. Pored toga, muslimanski branioци morat će predati svoje oružje.

Bit će veoma teško istrnuti Sarajevo iz srpske opsade. Poteškoće stvaraju ogromne količine naoružanja, historija i mitovi vezani za borbu o ličnom "dragom kamenu u kruni".

Za godinu dana opsade ubijeno je 8.600 stanovnika, a 50.000 stanovnika Sarajeva je ranjeno, od toga broja 70% su civili.

Dato/Datum: 11. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***Clinton legger Bosnia på is / Clinton stavlja Bosnu pod led***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

President Bill Clinton vil vende oppmerksomheten bort fra krigen i Bosnia i retning av å mobilisere støtte for sitt økonomiske gjenoppbyggingsprogram, opplyste Det hvite hus mandag.

Presidenten trenger dessuten mer tid til å komme fram til enighet med USAs europeiske allierte, sa pressetalskvinne Dee Dee Myers.

Jeg tror ikke vi kan vente handling med det første, sa hun. Beskjeden kommer etter at utenriksminister Warren Christopher fikk liten respons i Europa for forslagene om bombing av serbiske mål og våpenleveranser til muslimene.

Predsjednik Bill Clinton želi da skrene pažnju sa rata u Bosni i da se više usmjeri na dobijanje podrške za svoj ekonomski razvojni program, objavila je Bijela kuća.

”Predsjedniku treba više vremena da dobije saglasnost evropskih saveznika”, izjavila je glasnogovornica Dee Dee Meyers.

Dato/Datum: 12. 5. 1993.

*Tittel/Naslov: **Angrepene forsetter / Nastavljeni napadi***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-AFP

Resyme/Sažetak:

Kroatiske soldater forsatte angrepene på byen Mostar i går, bare timer etter at FNs sikkerhetsråd fordømte angrepene på muslimene. Samtidig inviterer lederne i Rest Jugoslavia de bosniske serberne til et møte for å avgjøre om den internasjonale fredsplanen for Bosnia skal godkjennes.

U en uttalelse offentligjort i Zagreb i går, sier den kroatiske militsen at Mostar er hovedstaden i det de kaller ”Herceg Bosna”, og at man ikke kan ha to hærer og to generalstaber i det samme området.

De bosnisk-kroatiske myndighetene sa i går at om lag 1.000 personer, de fleste muslimer, var blitt drevet vekk til en militærleir sørøst for Mostar ”av sikkerhetsgrunner”.

Hrvatski vojnici nastavili su napade na grad Mostar, samo nekoliko sati nakon što je Vijeće sigurnosti UN-a osudio napade na Muslimane. Istovremeno, lideri ostatka Jugoslavije pozvali su bosanske Srbe na sastanak na kome će se raspravljati o prihvatanju mirovnog plana za Bosnu.

Predstavnici hrvatske milicije, u jednoj izjavi, koja je zvanično objavljena u Zagrebu, izjavili su da je Mostar glavni grad "Herceg-Bosne" i da u jednoj zoni ne mogu postojati dvije vojske i dva generalštaba.

Vlasti bosanskih Hrvata saopćile su da je oko 1.000 osoba, od kojih je većina Muslimana, "iz sigurnosnih razloga" otjerano u Vojni logor koji se nalazi jugoistočno od Mostara.

Dato/Datum: 12. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***Vil ha FN kontroll ved Bosnia grensen / Uspostaviti kontrolu UN-a na bosanskoj granici***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Thorvald Stoltenberg oppfordrer Serbia til å la FN overvåke grensen mot Bosnia for å kontrollere at våpen og andre forsyninger ikke slipper igjennom.

Thorvald Stoltenberg podstiče Srbiju da dopusti UN-u da nadgledaju granicu prema Bosni kako bi se kontrolisao transport oružja i druge vrste logističke podrške.

Dato/Datum: 13. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***Sårede reddes ut fra beleirede Zepa / Spašavanje ranjenika iz opkoljene Žepe***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FN helikoptre evakuerte onsdag de første gruppen på 22 alvorlig sårede ut av Zepa. I mellomtiden inspiserte serbere to andre franske Puma helikoptre i landsbyen Sokolac i nærheten av Zepa. Disse helikoptrene kunne senere hente ytterligere 15 sårede sivile i Zepa.

Bosnias president Alija Izetbegovic sendte et brev til FNs sikkerhetsråd og anmodet om at den sørbosniske byen Mostar måtte få samme beskyttelse som beleirede muslimske enklaver i den østlige delen av republikken.

Våpenhvilen mellom serbere og muslimer i Øst og Midt Bosnia så ut til å holde onsdag.

Helikopteri UN-a, u srijedu, su iz Žepe evakuisali prvu grupu od 22 teška ranjenika. U međuvremenu su Srbi na Sokocu zadržali dva francuska Puma-helekoptera. Ovi helikopteri trebali su da evakušu još 15 teško ranjenih civila iz Žepe.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović uputio je pismo Vijeću sigurnosti UN-a u kojem moli da južnobosanski grad Mostar dobije istu zaštitu kao opkoljene muslimanske enklave u istočnom dijelu Republike.

Primirje između Srba i Muslimana u istočnoj i srednjoj Bosni kao da će se održati.

Dato/Datum: 13. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Rådvill Clinton / Clinton izbezumljen**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

President Bill Clinton er nå mer rådvill enn noensinne når det gjelder hva USA skal gjøre for å få slutt på blodbadet i Bosnia. Etter at Russland og USAs vesteuropiske allierte avviste USAs forslag om flyangrep mot serbiske mål og opprustning av bosniske muslimer, koker Clintons initiativ nå ned til å sende noen hundre amerikanske soldater til de fredbevarende FN styrkene i Makedonia, hvor det foreløpig ikke har vært kamper.

Clinton har ikke bare problemer med sine allierte, men også med sine velgere, som ikke kjøper hans Bosnia initiativ. Meningsmålinger viser at et flertall av amerikanerne (55 prosent, ifølge USA Today/CNN) er mot amerikanske flyangrep på serberne, mens bare 36 prosent er for.

Predsjednik Clinton je sada, više nego ikada, izbezumljen kada je u pitanju krvoproliće u Bosni. Nakon što su Rusija i zapadni saveznici odbili američki prijedlog o avionskim napadima na srpske ciljeve i nakon naoružavanja bosanskih Muslimana splahnule su Clintonove inicijative da pošalje nekoliko stotina američkih vojnika u sklopu mirovnih snaga UN-a u Makedoniju, gdje se momentalno ne vode borbe.

Clinton, osim što ima problema sa saveznicima, ima problema i sa svojim biračima koji ne "kupuju" tako lahko njegovu inicijativu o Bosni. Na osnovu istraživanja javnog mnijenja koje je objavio USA Today, a prenio CNN, 55% Amerikanaca je protiv avionskih napada na Srbe, dok je samo 36% za.

Dato/Datum: 14. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **2.000 muslimer i kroatisk fangleier / 2.000 Muslimana u hrvatskom koncentracionom logoru**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kroatiske soldater holder 2.000 sivile muslimer fanget under uverdige forhold utenfor den krigsherjede byen Mostar i Bosnia, opplyste hjelpearbeidere torsdag. 260 andre er blitt samlet opp i to andre byer i det sørvestre Bosnia.

De kroatiske styrkene har hele tiden hevdet at de har tatt muslimene ut av byen for deres egen sikkerhets skyld etter at det kom til kraftige kamper søndag. Men FN talsmenn hevder at muslimene ble tvunget av gårde til leiren, som er en gammel flyfabrikk.

Hrvatski vojnici drže 2.000 civila Muslimana zarobljene pod nenormalnim uslovima u ratom zahvaćenom gradu Mostaru, u Bosni. Zarobljeno je 260 civila Muslimana i nalaze se u istoj situaciji kao u druga dva grada u jugozapadnoj Bosni. Ove informacije dali su radnici koji se bave humanitarnim radom na ovom području.

Hrvatske postrojbe cijelo vrijeme tvrde kako su Muslimane odveli iz grada radi njihove sigurnosti nakon što su se u gradu rasplamsale žestoke

borbe. Međutim, glasnogovornik UN-a tvrdi da su Muslimani iz njihovih domova protjerani u logor, koji je otvoren u jednoj staroj fabrici aviona.

Dato/Datum: 14. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***FN styrker tilbake til Mostar / Snage UN-a ponovo u Mostaru***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Om lag 100 spanske FN soldater vendte onsdag kveld tilbake til Mostar, fire dager etter at de ble tvunget ut på grunn av kamper mellom muslimer og kroater.

Oko 100 španskih vojnika u sklopu snaga UN-a vratilo se nazad u Mostar četiri dana nakon što su morali napustiti grad zbog teških borbi između Muslimana i Hrvata.

Dato/Datum: 14. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***USA vil sende tropper til Makedonia / SAD voljne poslati trupe u Makedoniju***

Side/Strana: 24.

Forfatter/Autor: Yilland posten

Resyme/Sažetak:

USA vurderer å sende soldater til den internasjonale fredsstyrken i Makedonia, der Norge allerede deltar. President Bill Clinton håper at dette skal bidra til at krigen på Balkan ikke sprer seg.

Storbritania og Frankrike frykter at en amerikansk aksjon skal bringe de britiske og franske bakkestyrkene i Bosnia fare.

Amerikanske tropper i Makedonia vil ikke bli direkte berørt av en senere militærinnsats mot de bosniske serberne. Men styrkene vil demonstrere at USA nå påtar seg et mer direkte ansvar for å bringe konflikten til en slutt.

SAD procjenjuju da li da pošalju svoje vojnike u Makedoniju, a u sklopu međunarodnih snaga, gdje je Norveška već prisutna. Predsjednik Bill Clinton se nada da će ove aktivnosti spriječiti da se rat na Balkanu proširi.

Velika Britanija i Francuska smatraju da će američka akcija dovesti u opasnost britanske i francuske kopnene snage u Bosni.

Američke trupe u Makedoniji neće biti uključene u vojne aktivnosti protiv bosanskih Srba. Ali snage će demonstrirati odlučnost SAD-a da preuzme direktnu odgovornost za završetak konflikta.

Dato/Datum: 15. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***Nye blodige kamper i Bosnia / Nove krvave borbe u Bosni***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP-AFP

Resyme/Sažetak:

De muslimske dominerte regjeringsstyrkene i Bosnia kjempet desperat på to fronter fredag. I nord stod kampene mot serberne om den strategisk viktige byen Brcko, i sør mot kroatene om byen Mostar. Bosniske myndigheter og FN tjenestemenn rapporterte om blodige kamper i det nordlige Brcko området. Bosnisk radio meldte at 20 sivile, blant dem to barn, var drept. Opplysningene kunne ikke bekreftes av uavhengige kilder.

Dominantno muslimanske vladine snage u Bosni očajnički se bore na dva fronta. Na sjeveru vode borbe protiv Srba za strateški važan grad Brčko, a na jugu protiv Hrvata za grad Mostar. Bosanske vlasti i uposlenici UN-a potvrdili su informacije o krvavim borbama za Brčko, na sjeveru zemlje. Bosanski radio obavijestio je da je ubijeno 20 civila, od toga dvoje djece. Ove informacije nisu potvrđene od nezavisnih izvora.

Dato/Datum: 15. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Bosniske serbere boikottet fredsmøte / Bosanski Srbi bojkotuju mirovni sastanak**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP-AFP

Resyme/Sažetak:

De politiske lederne i Serbia og Montenegro kom sammen i Beograd fredag for å forsøke å overtale de bosniske serberne til å godta FNs fredsplan. Men de bosniskeserbernes lederne boikottet møtet, og flere opposisjonelle karakteriserte arrangementet som en ren politisk farse. De bosniske serberne fikk imidlertid klar støtte fra medlemmene av det Serbiske radikale parti, som marsjerte ut av møtet i protest mot at ikke alle delegater fikk talerett. I likhet med de serbiske bosnierne går partiet, som ledes av den sterkt nasjonalistiske Vojislav Seselj, i mot fredsplanen.

Til tross for de bosniske serbernes boikott av møtet, ble en liten delegasjon sendt til Beograd for å gi en begrunnelse for den bosniske-serbiske nasjonalforsamlingens avvisning av fredsplanen, som både kroatene og muslimene i Bosnia har undertegnet for lengst.

Politički lideri u Srbiji i Crnoj Gori došli su na zajednički sastanak u Beograd gdje će pokušati da nagovore bosanske Srbe da prihvate mirovni plan UN-a. Međutim, lideri bosanskih Srba bojkotovali su sastanak, a opozicija u Beogradu okarakterisala je ovu vrstu aranžmana kao političku farsu. Bosanski Srbi dobili su bezrezervnu podršku od Srpske radikalne partije čiji su članovi napustili sastanak u znak protesta zbog onemogućavanja nekim delegatima da učestvuju u raspravi. Isto kao i bosanski Srbi i Srpska radikalna stranka, na čijem je čelu veliki nacionalista Vojislav Šešelj, je protiv mirovnog plana.

Usprkos bojkotu sastanka od strane bosanskih Srba, u Beograd je doputovala malobrojna delegacija kako bi objasnila razloge odbijanja mirovnog plana od strane Narodne skupštine, a koji je od strane i Hrvata i Muslimana davno već potpisan.

Dato/Datum: 18. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***De bosniske serberne utfordrer verden / Bosanski Srbi izazivaju svijet***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Vestlige politiske og militære ledere var skarpe i sin fordømmelse av folkeavstemningen. I London betegnet EFs fredsmekler Lord Owen den serbiske avstemning som "en direkte utfordring til verdenssamfunnet", mens forsvarminister Malcolm Rifkind fremholdt at Storbritannia ikke har utelukket militær intervensjon i noen form.

Hvis de bomber meg, skal jeg bombe London. Den serbiske staten er nå en realiteten og verden kan intet gjøre med den, tordnet general Ratko Mladic og tilføyde: Den er som et nyfødt barn. Du ønsket kanskje ikke å få det med den aktuelle kvinnen men der er det.

Zapadni politički i vojni lideri bili su oštri u osudama referenduma. U Londonu je pregovarač Evropske unije lord Owen srpsko glasanje označio kao "direktni izazov svjetskoj zajednici", dok je ministar odbrane Malcolm Rifking istakao da Velika Britanija ne isključuje vojnu intervenciju u nekoj formi.

"Ako oni bombarduju mene, ja ću bombardovati London. Srpska država je sada realnost i svijet tu ne može učiniti ništa", zagrmio je Ratko Mladić i dodao: "Ona je kao novorođenče. Ti možda nisi želio da dobiješ dijete upravo sa tom ženom, ali to je to."

Dato/Datum: 18. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***Får ikke flere utsettelse / Nema više odgađanja***

Side/Strana: 8

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

For de fleste av de bosniske serberne er det for sent å snu. De har erobret langt større landområder enn Vance-Owen planen vil innrømme dem

og de har verken lyst eller vilje til å gi opp sine erobringer. Nå vil Radovan Karadzic ha utarbeidet en ny fredsplan med tidligere president Mikhail Gorbatsjov og tidligere utenriksminister Henry Kissinger som faddere.

Za većinu bosanskih Srba sada je već kasno da se promijene. Oni su zauzeli puno više teritorije nego što im to dopušta Vance-Owenov plan tako da oni nemaju volje niti žele da svoj plijen prepuste. Sada Radovan Karadžić želi da uradi novi mirovni plan u saradnji sa ranijim sovjetskim predsjednikom Mahailom Gorbačovom i bivšim ministrom inostranih poslova Henry Kissingerom, kao pokroviteljima.

Dato/Datum: 19. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***Hektisk diplomati i Bosnia konflikten / Užurbana diplomatija oko bosanskog konflikta***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

De diplomatiske anstrengelser for å løse Bosnia konflikten var i høygir tirsdag. Den lille bosniske byen Medugorje, vanligvis et valfartssted for katolikker, ble tirsdag i stedet mål for en diplomat valfart på høyt nivå. Kamper i byen Mostar gjorde at samtalene ikke kunne finne sted der som planlagt.

Blant de som samlet seg i Medugorje var fredsmeklerne Lord Owen og Thorvald Stoltenberg, Danmarks utenriksminister Niels Helveg Petersen, Kroatias leder Franjo Tudman, lederen for Bosnias muslimer, Alija Izetbegovic, lederen for Bosnias kroater, Mate Boban, og FNs øverstkommanderende for Bosnia, den franske generalen Philippe Morillon. Samtidig reiste Russlands utenriksminister, Andrej Kosyrev, rundt i de jugoslaviske republikkene for å fremme et russisk fredsinitiativ.

Hovedinsikten med samtalene i Medugorje var å få til en våpenhvileavtale mellom kroater og muslimer. Men i Mostar, 30 kilometer unna, pågikk det stadig kamper mellom de to gruppene.

Diplomatski napori usmjereni na završetak konflikta u Bosni odvijaju se u punom kapacitetu. Mali bosanski grad Međugorje, inače mjesto hodočašća za katolike, bio je mjesto diplomatskog hodočašća na visokom nivou. Bilo je planirano da se diplomatski razgovori obave u Mostaru, ali je zbog borbi mjesto sastanka promijenjeno.

Među onima koji su se okupili u Međugorju bili su lord Owen, Thorvald Stoltenberg, danski ministar vanjskih poslova Niels Helveg Petersen, hrvatski predsjednik Franjo Tuđman, lider bosanskih Muslimana Alija Izetbegović, lider bosanskih Hrvata Mate Boban i glavnokomandujući snaga UN-a za Bosnu francuski general Philippe Morillon. Istovremeno je ruski ministar vanjskih poslova Andrej Kosyrev obilazio jugoslovenske republike kako bi prezentirao rusku mirovnu inicijativu.

Glavni cilj sastanka u Međugorju bio je mirovni sporazum između Hrvata i Muslimana. Za to vrijeme, u Mostaru, udaljenom 30 kilometara od mjesta dogovora, odvijale su se stalne borbe između ove dvije grupe.

Dato/Datum: 19. 5. 1993.

Tittel/Naslov: ***En fredsplan for Vesten / Mirovni plan za Zapad***

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Den bosniske serbernes leder Radovan Karadzic behøvede ikke opptelling. Han fastslo at serbernes folkeavstemning tok livet av fredsplanen for Bosnia-Hercegovina. Nå trengtes en plan som dekket de serbiske krav, det vil si erobringer. FN og Vesten hadde på forhånd forkastet avstemningen. Velvillig kunne det kalles en hardere linje men det fjernet også det akutte behovet for å reagere på det ventede nei.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić nije trebao prebrojavanje glasova. On je čvrstog ubjeđenja da je srpski referendum uzeo život mirovnom planu za Bosnu i Hercegovinu. Sada je potreban plan koji će ispuniti srpske zahtjeve, odnosno njihova osvajanja. Ali, UN i Zapad su odbacili rezultate glasanja i tako umjesto blagonaklonosti zauzeli čvršći stav na očekivano NE.

Dato/Datum: 21. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Kampene fortsetter i Bosnia /Nastavljaju se borbe u Bosni**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Serbiske styrker forsatte torsdag angrepene mot muslimske byer i Bosnia, til tross for at serbernes selvopnevnte nasjonalforsamling dagen før erklærte at soldatene hadde lagt ned våpnene. Derimot var det stille for første gang på ti dager i det sentrale Bosnia, hvor kroatisk og muslimske styrker tok en pause i de intense kampene.

Srpske snage nastavile su sa napadima na muslimanske gradove u Bosni, usprkos tome što je samoproglášena srpska Narodna skupština odlučila da vojnici ostave oružje po strani. Nasuprot tome, prvi put u posljednjih desetak dana, u srednjoj Bosni bilo je mirno. Hrvatske i muslimanske snage uzele su pauzu od intenzivnih borbi.

Dato/Datum: 21. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **USA og Russland enige om Bosnia /SAD i Rusija saglasne o Bosni**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Russlands utenriksminister Andrej Kosyrev antydte torsdag at USA og Russland var i ferd med å bli enige en strategi for å få slutt på krigen i Bosnia-Hercegovina. Vi er enige om de grunnleggende politiske prinsippene. Dette vil uten tvil føre til positive resultater, sa Kosyrev etter et møte med USAs utenriksminister Warren Christopher.

Ruski ministar vanjskih poslova Andrej Kosyrev nagovijestio je da su SAD i Rusija na putu da postignu saglasnost o strategiji koja bi dovela do završetka rata u Bosni i Hercegovini. "Mi smo saglasni o osnovnim

političkim principima. Ovo će sigurno voditi do pozitivnih rezultata”, izjavio je Kosyrev, nakon sastanka sa američkim ministrom vanjskih poslova Warrenom Christopherom.

Dato/Datum: 22. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **USA og Russland snart klar med strategien / SAD i Rusija ubrzo će biti spremne sa strategijom**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

USA og Russland er ”meget, meget nær enighet” om en felles strategi for å stoppe blodbadet i Bosnia, sa den russiske utenriksministeren Andrej Kosyrev etter et halvtimes langt møte med president Bill Clinton fredag.

Ifølge avisen New York Times vil en felles amerikansk-russiskeuropeisk startegi iallfall på kort sikt akseptere de serbiske erobringene i Bosnia.

”SAD i Rusija su ”veoma, veoma blizu saglasnosti” o zajedničkoj strategiji za zaustavljanje krvoprolića u Bosni”, izjavio je ruski ministar vanjskih poslova Andrej Kosyrev, nakon polusatnog razgovora sa predsjednikom Clintonom, održanom u petak.

Dato/Datum: 24. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Bosnia strategien et slag i løse luften / Strategija za Bosnu je puhanje u šuplje**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Med brask og bram lanserte USA, Russland og sentrale EF land i helgen en ny felles startegi for å få en slutt på krigen i Bosnia. Men lite

tyder på at startegien, som stort sett bare er en sammenslåing av gamle ideer og diplomatiske tiltak, vil bringe noe nytt. Muslimenes umiddelbare reaksjon er at Vesten fortsatt velger passivt å se på den brutale nedslaktningen av sivile, mens de bosniske serberne uttrykker glede over at USA har gått bort fra tanken på militær intervensjon.

Den muslimske presidenten Alija Izetbegovic sa søndag at den nye startegien er totalt uakseptabel. Han hevdet at hans regjering ikke lenger vil ta del i unyttige forhandlinger, og anmodet sitt folk om å ta i bruk alle midler for å forsvare deres republikk.

Serberne vil ikke trekke seg tilbake fra okkuperte områder, og de vil ikke tillate at vårt folk vender tilbake til sine hjem, sa Izetbegovic. Han beskrev ideen om å putte det muslimske folk i reservat. Kjære borgere, verden har ikke gitt oss mange valg. Frykt eller tvil ikke. Folk som kjemper for sitt liv og sin frihet, hvis de virkelig slåss, kan de ikke tape, sa han.

SAD, Rusija i centralne članice Evropske unije su sa velikom pompom predstavile zajedničku strategiju za završetak rata u Bosni. Međutim, malo je toga što ukazuje da strategija, koja je u velikoj mjeri skup starih ideja i diplomatskih mjera, može donijeti nešto novo. Direktna reakcija Muslimana je bila da Zapad nastavlja gledati pasivno na brutalno ubijanje civila, dok Srbi izražavaju svoje zadovoljstvo što su SAD prestale da razmišljaju o vojnoj intervenciji.

Muslimanski predsjednik Alija Izetbegović izjavio je da je nova strategija totalno neprihvatljiva. On tvrdi da njegova vlada više neće učestvovati u beskorisnim razgovorima i pozvao je narod da svim sredstvima brani svoju republiku.

”Srbi ne žele da se povuku sa okupiranih područja i ne dozvoljavaju da se protjerani vrate u svoje domove”, rekao je Izetbegović. O nastojanju da se muslimanski narod sabije u rezervate on je rekao: ”Dragi građani, svijet nam nije dao mnogo mogućnosti. Ali narod koji se bori za svoj život i svoju slobodu ne može izgubiti.”

Dato/Datum: 25. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **Sarajevos innbygere tror ikke på USA plan / Stanovnici Sarajeva ne vjeruju u plan SAD-a**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Stemningen i Sarajevo er nedtrykt og forvirret etter at USA lanserte sin plan for en løsning av konflikten i Bosnia-Hercegovina. Innbyggerne har liten tro på at planen vil bli gjennomført.

Søndag avviste Bosnias president Alija Izetbegovic planen og kalte den helt uakseptabel. Han vil heller sette FN fredsplanen ut i livet, men denne planen har de bosniske serberne avvist.

138.000 mennesker er enten savnet eller har mistet livet, og 2 millioner mennesker er gjort hjemløse i den 13 måneder lange borgerkrigen.

Nakon što su SAD predstavile svoj plan za rješenje konflikta u Bosni i Hercegovini, u Sarajevu je zavladała potištenost i zbunjenost. Stanovnici ne vjeruju da će plan biti realizovan.

U nedjelju je bosanski predsjednik Alija Izetbegović odbacio plan i proglasio ga neprihvatljivim. On, također, ne želi da prihvati ni plan UN-a, koji su i Srbi, također, odbacili.

138.000 osoba je ubijeno i proglašeno nestalim, dva miliona ljudi je bez krova nad glavom u ovih 13 mjeseci građanskog rata.

Dato/Datum: 26. 5. 1993.

Tittel/Naslov: **NATO satser på sikkerhetssoner / NATO preferira sigurnosne zone**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Stavanger Aftenbladet og BT

Resyme/Sažetak:

Militære eksperter i NATO mener at det kan bli nødvendig med 40.000 mann, hvis man skal gi muslimene fullgode garantier. Samtidig

er det behov for ca. 3.000 FN observatører langs grensen mellom Serbia og Bosnia. NATO landene vil ha store problemer med å stable en så stor styrke på bena, selv om også Russland skulle være innstilt på bidra med et større antall soldater.

Vojni eksperti NATO-a su mišljenja da će trebati oko 40.000 ljudi ako se žele dati sigurne garancije Muslimanima. Istovremeno, potrebno je oko 3.000 posmatrača UN-a duž granice između Srbije i Bosne. Zemlje članice NATO-a imaju velike probleme da postave na noge tako brojne snage bez obzira što će Rusija biti uključena sa velikim brojem vojnika.

Dato/Datum: 27. 5. 1993.

*Tittel/Naslov: **Bosnia nøkkel ligger hos FN / Ključ za Bosnu je u rukama UN-a***

Side/Strana: 15.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

NATO landene gir støtte til nye FN aksjoner for å stanse krigshandlingene i Bosnia, men venter på klarere retningslinjer fra FNs sikkerhetsråd.

Det er opp til FN å definere hva sikkerhetssoner for den muslimske befolkningen skal innebære, sier forsvarminister Jørgen Kosmo ved slutten av det to dager lange NATO møtet i Brussel.

FNs fredsmekler Thorvald Stoltenberg var ventet i Beograd fredag, ifølge nyhetsbyrået Tanjug torsdag. Stoltenberg skal møte presidenten i rest Jugoslavia, Dobrica Cosic, den serbiske presidenten, Slobodan Milosevic og statsminister Radoje Kontic for å diskutere Vance Owen fredsplanen og den nye Bosnia strategien som er utviklet av USA, Russland og en rekke EF land. Stoltenberg lyktes ikke videre med å beroligere regjeringen i Bosnia-Hercegovina onsdag. Den muslimske presidenten Alija Izetbegovic ga uttrykk for at han ikke var overbevist om at det nye vestlige fredsinitiativet vil tjene muslimene. Stoltenberg ville på sin side ikke kommentere møtet med Izetbegovic sent onsdag kveld.

Članice NATO-a će dati svoju podršku akcijama UN-a u cilju zaustavljanja ratnih operacija u Bosni, ali čekaju na usmjeravanja od Vijeća sigurnosti UN-a.

”UN će morati definisati šta znače sigurnosne zone za muslimanski narod”, izjavio je ministar odbrane Jørgen Kosmo na kraju dvodnevnog sastanka NATO-a u Brusseleu.

Prateći novinsku agenciju Tanjug, pregovarač UN-a Thorvald Stoltenberg se očekuje u Beogradu. Stoltenberg bi trebao da ima susret sa predsjednikom Jugoslavije Dobricom Ćosićem, srbijanskim predsjednikom Slobodanom Miloševićem i predsjednikom vlade Radojem Kantićem. Tema razgovora trebala bi biti razmatranje Vance-Owenovog mirovnog plana za Bosnu i Hercegovinu, koji je nastao kao rezultat nastojanja SAD-a, Rusije i niza zemalja članica Evropske unije za novom strategijom na ovom planu. Stoltenberg nije uspio umiriti vladu u Bosni i Hercegovini, u srijedu. Muslimanski predsjednik Alija Izetbegović nije se mogao ubijediti da će ova nova inicijativa zapadnih zemalja služiti i Muslimanima. Stoltenberg nije želio komentarisati sastanak sa Izetbegovićem.

Dato/Datum: 4. 6. 1993.

Tittel/Naslov: ***FN ut av Bosnia? / UN se povlače iz Bosne?***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Laus Justens

Resyme/Sažetak:

FNs fredsmekler Thorvald Stoltenberg vil advare de krigførende partene i Bosnia-Hercegovina om at FN kan trekke seg ut av landet, dersom ikke krigshandlingene og de stadige angrepene på FN og annet internasjonalt hjelpepersonell opphører.

Serberne ser ut til å ha kastet alle hensyn på båten etter at USA, Storbritania, Frankrike og Spania nedjusterte sine ambisjoner og nøyde seg med å foreslå seks sikre soner for muslimene. En av dem er Gorazde, og serberne demonstrer med sitt angrep at de gir blaffen i hva vestmaktene og FN foretar seg.

Sarajevo radio melder at serberne har brent ned 41 landsbyer rundt Gorazde og at det går en strøm av mennesker inn i byen.

Posrednik UN-a Thorvald Stoltenberg upozorava zaraćene strane u Bosni i Hercegovini da će se UN povući iz zemlje ukoliko se nastavi sa ratnim dejstvima i stalnim napadima na pripadnike UN-a i drugih međunarodnih organizacija.

Srbi su pojačali svoja dejstva nakon što su SAD, Velika Britanija, Francuska i Španija korigovale svoje ambicije i usmjerile se na prijedlog o šest sigurnih zona za Muslimane. Jedna od njih je Goražde koje su Srbi napali demonstrirajući silu i ne obraćajući pažnju na ono što zapadne sile poduzimaju.

Radio Sarajevo je objavilo da su Srbi zapalili 41 selo oko Goražda i da se u Goražde slijeva rijeka prognanika.

Dato/Datum: 5. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Serbere håner Stoltenberg og Owen / Srbi se rugaju Stoltenbergu i Owenu**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-AP

Resyme/Sažetak:

Lederne for serberne i Bosnia anla en seierssikker tone da de møtte fredsmeklerne Lord Owen og Thorvald Stoltenberg i deres hovedkvarter i Pale utenfor Sarajevo torsdag. Serberne er overbevist om at de har vunnet krigen og allerede har sin egen stat, sa Lord Owen. De to meklerne snakket for døve ører.

De to meklerne møtte fredag Bosnias president Alija Izetbegovic. Owen virket pessimistisk med hensyn til planen om de trygge sonene. Resolusjoner betyr ingenting hvis de ikke bakkes opp ressursene, sa han og siktet til det uløste spørsmålet – hvor skal de nye soldatene komme fra?

Lideri Srba u Bosni pokazuju pobjedničko raspoloženje u njihovoj prijestolnici na Palama izvan Sarajeva, prilikom njihovog susreta sa pregovaračima, lordom Owenom i Thorvaldom Stoltenbergom. "Srbi su ubijeđeni da su oni dobili rat i da sada imaju svoju državu", izjavio je lord Owen. Dvojica posrednika kao da su govorili u gluhe uši.

Oni su se, u utorak, susreli sa bosanskim predsjednikom Alijom Izetbegovićem. Owen je bio pesimista kada su u pitanju sigurne zone. Rezolucije ne znače ništa ako nisu pokrivena resursima na terenu, izjavio je Owen, ciljajući na još uvijek neriješeno pitanje: odakle će doći novi vojnici?

Dato/Datum: 7. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Stopper ikke kamper / Borbe ne jenjavaju**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Bosniske kroater og muslimske soldater slåss mot hverande i byen Travnik til tross for at partene ble enige om en våpenhvile lørdag, melder de lokale radioene. Lederne fra de krigførende partene undertegnet avtalen etter to dager med kamper, men avtalen klarte ikke å stanse kamphandlingene. Sarajevo radio sier at to politimenn fra den muslimsk dominerete regjeringshæren ble drept og åtte skadet i kampene. Flere siviler ble skadet av snikkytterild og forholdet mellom kroatene og muslimene skal være anspent i andre deler av Bosnia-Hercegovina.

Vojnici bosanskih Hrvata i Muslimana vode borbe u gradu Travniku usprkos tome što su postigli saglasnost o primirju, obavještava lokalni radio. Lideri zaraćenih strana potpisali su dogovor o primirju nakon borbi koje su trajale dva dana. Međutim, primirje nije zaustavilo borbene aktivnosti. Radio Sarajevo je javilo da su u borbama ubijena dva, a ranjeno osam policajca dominirajuće muslimanske vladine vojske. Nekoliko civila je ranjeno od snajperske vatre. U odnosu između Hrvata i Muslimana u drugim dijelovima Bosne i Hercegovina vlada napetost.

Dato/Datum: 7. 6. 1993.

Tittel/Naslov: ***Splittet NATO klar til Balkan innsats / Nejedinstveni NATO spreman za djelovanje na Balkanu***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Et skammelig knefall, utbrøt EF kommisjonens ansvarlige for utenriksaker, Hans van den Broek, i en tale i Nederland like før helgen. Han sammenliknet Vestens politikk i Bosnia med de vestlige stormakters politikk overfor Hitler i 1930 årene.

Vi har ikke lært noe av historien, sa Hans van den Broek og oppfordret vestlige land til større militær innsats for å stanse krigen i Bosnia og drive serberne tilbake.

Et slikt vedtak blir ikke fattet på NATOs utenriksministermøte i Aten. I stedet vil NATO landene svare ja til Sikkerhetsrådets oppfordring om å sende mellom 5.000 og 10.000 nye mann for å beskytte de muslimske sikkerhetssonene i Sarajevo, Tuzla, Zepa, Srebrenica, Gorazde og Bihać. Denne styrken kommer i tillegg til de 9.000 mann som allerede befinner seg i Bosnia i humanitær oppdrag.

”Sramotno posrnuće”, uzvikivao je član Komisije Evropske unije odgovoran za vanjsku politiku, Hans van den Broek, u jednom govoru u Holandiji. On je uporedio politiku Zapada vezanu za Bosnu sa politikom zapadnih velikih sila prema Hitleru 1930. godine.

”Mi nismo ništa naučili iz historije”, izjavio je Hans van den Broek i pozvao zapadne zemlje na veliku vojnu intervenciju kako bi se zaustavio rat u Bosni, a Srbi vratili nazad.

Ovakva odluka, međutim, nije donijeta na sastanku NATO-a u Atini. Umjesto toga članice NATO-a su se suglasile da Vijeće sigurnosti pošalje između 5.000 i 10.000 novih vojnika koji će štititi sigurne zone u Sarajevu, Tuzli, Žepi, Srebrenici, Goraždu i Bihaću. Ove snage dolaze kao dodatak već stacioniranim snagama od 9.000 koje se već nalaze u Bosni i bave se humanitarnom pomoći.

Dato/Datum: 7. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Vigleik Eide spesialrådgiver for Stoltenberg / Vigleik Eide specijalni Stoltenbergov savjetnik**

Side/Strana: 26.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Tidligere forsvarssjef og formann i NATOa militrkomite Vigleik Eide er utnevnt til spesialrådgiver for FNs utsending til det tidligere Jugoslavia, Thorvald Stoltenberg. Eide skal bidra med sin ekspertise i militære spørsmål og får hovedkvarterer i Zagreb.

Raniji šef odbrane i prvi čovjek Vojnog komiteta NATO-a Vigleik Eide imenovan je za specijalnog savjetnika posrednika UN-a za bivšu Jugoslaviju, Thorvalda Stoltenberga. Eide će učestvovati u ekspertizama o vojnim pitanjima, a sjedište će mu biti u Zagrebu.

Dato/Datum: 8. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Serberne stopper forsyninger til Gorazde / Srbi zaustavili snabdijevanje Goražda**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbiske styrker har stengt lokalbefolkningens egen forsyningsrute til den beleirede byen Gorazde, en fjellsti som har sikret de 60.000 innbygerne tilførsel av mat og amunisjon.

Srpske snage zatvorile su put kojim se lokalno stanovništvo u opkoljenom Goraždu snabdijevalo. To je jedna staza koja ide kroz šumu i omogućava da se 60.000 stanovnika ovog grada snabdijeva sa hranom i municijom.

Dato/Datum: 8. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Serbisk paranoia i Chicago / Srpska paranoia u Chicagu**

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Bjørn Veseth

Resyme/Sažetak:

Jeg skal fortelle deg en ting: Det serbiske folk vet å dø, sier pater Dragoljub Pavicevic, bøyer seg fram over bordet og fikserer oss med sine vidåpne, mørke øyne.

Det er ikke serberne som har vanskelig for å leve sammen med andre, det er andre folk, muslimer, kroater i første rekke, som har vanskelig for å leve sammen med oss. Det viser historien, og derfor vil serberne heller dø i kamp enn å leve som slaver, sier pater Pavicevic.

”Ja ću da ti objasnim jednu stvar: Srbi znaju da umru”, kaže Dragoljub Pavićević, naginjući se prema nama preko stola i fiksirajući nas svojim širokootvorenim crnim očima. ”Srbi nemaju poteškoća da žive sa drugima. To su oni drugi, u prvom redu Muslimani i Hrvati, kojima je teško živjeti zajedno s nama. To pokazuje istorija i zbog toga će Srbi radije poginuti u borbi nego što će živjeti kao robovi”, kaže pop Pavićević.

Dato/Datum: 9. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Blodig hverdag for Jugoslaviske barn / Krvava svakodnevica jugoslovenske djece**

Side/Strana: 31.

Forfatter/Autor: Ragnhild Hov

Resyme/Sažetak:

Åtte av ti har opplevd skyting. Seks av ti har opplevd bombing og granatild på nært hold. Fire av ti har vært vitne til at andre er blitt såret. Et av ti har sett et annet menneske eller en av sine nærmeste bli drept rett foran øynene på seg.

Dette er hverdagen for barn i det krigsrammete Jugoslavia slik barna selv beskriver den i en stor spørreundersøkelse, som er laget i

regi av UNICEF. Det burde være åpenlyst for alle at det er tale om fascisme av aller verste slag. Prisen som resten av Europa betaler for være vitne til krigshandlingene, blir dyrere og dyrere for hver dag som går.

Osmero od desetero djece doživjelo je pucnjavu. Šestero od desetero djece doživjelo je bombardovanje i granatiranje. Četvero od desetero djece bili su svjedoci kada je u njihovoj blizini neko bio ranjen. Jedno od desetero djece vidjelo je kada je pred njihovim očima ubijen neko od njihovih najbližih.

Ovo je svakodnevnica djece iz ratom zahvaćene bivše Jugoslavije. Onakva kakvom je opisuju u velikom istraživanju koje je obavljeno u režiji UNICEF-a. Za svakoga bi trebalo biti jasno da se ovdje radi o fašizmu najgore vrste. Cijena koju plaća ostatak Evrope da bi bio svjedokom ratnih zbivanja je veća i veća svakog narednog dana.

Dato/Datum: 9. 6. 1993.

Tittel/Naslov: ***Flere hundre fryktes drept i Travnik området / Strahuje se da na području Travnika ima na stotine ubijenih***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Hundrevis av panikkslagene kroater flyktet tirsdag fra områdene rundt den bosniske byen Travnik, som muslimske styrker gjenerobret fra kroatisk milits i helga. Ifølge FN talsmenn beskjøt kroatiske styrker byen med tungt artilleri fra stillinger i Vitez, ti kilometer lenger sørøst, i et forsøk på å presse muslimene til retrett. Ubekreftede meldinger går ut på at flere hundre mennesker har mistet livet.

Stotine Hrvata u panici bježi iz područja oko bosanskog grada Travnika, koji su muslimanske snage preuzele od hrvatske milicije. Prateći glasnogovornika UN-a hrvatske snage su napale grad sa teškom artiljerijom sa položaja u Vitezu, deset kilometara u pravcu jugoistoka, pokušavajući tako prisiliti Muslimane na povlačenje. Nepotvrđeni izvori govore da je na stotine ljudi izgubilo život.

Dato/Datum: 10. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Serberleder Karadzic vil ta Sarajevo / Lider Srba Karadžić želi zauzeti Sarajevo**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnia serbernes leder Radovan Karadzic sa onsdag at hans styrker vil innta Sarajevo. Han oppfordret samtidig muslimene til å danne sin egen stat i det sentrale Bosnia.

En dag skal vi innta Sarajevo, enten fredelig eller med militære midler, sa Karadzic til en serbisk radiostasjon i Bosnia. I mer enn ett år har serbiske styrker beleiret og beskyttet den muslimsk kontrollerte bosniske hovedstaden.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić izjavio je, u srijedu, da će njegove jedinice zauzeti Sarajevo. Istovremeno on podstiče Muslimane da formiraju svoju državu u centralnoj Bosni.

”Jednog dana mi ćemo zauzeti Sarajevo, milom ili silom”, izjavio je Karadžić za jednu srpsku radiostanicu u Bosni. Više od godinu dana srpske snage drže bosanski glavni grad, kojeg kontrolišu Muslimani, u opsadi i pod stalnom vatrom.

Dato/Datum: 11. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Indre motsetninger i NATO om Bosnia / Unutrašnje protivrječnosti u NATO-u u vezi Bosne**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Ole Ludvig Nymo

Resyme/Sažetak:

Den vestlige alliansen er i dag preget av indre motsetninger og ulike holdninger til viktige problemstillinger. Det gjelder i første rekke Bosnia konflikten, men stemning ble noe bedre torsdag etter at utenriksminister Warren Christopher kunngjorde at USA vil sende en styrke på 300

mann til Makedonia. Denne styrken kommer i tillegg til den nordiske bataljonen på 720 mann som etter alles oppfatning har gjort en solid jobb den tid de har vært i landet.

Zapadna alijansa je opterećena unutrašnjim neslaganjima i različitim djelovanjima kada su u pitanju važna pitanja. To se u prvom redu tiče konflikta u Bosni, ali je raspoloženje bilo nešto bolje u četvrtak, nakon što je ministar vanjskih poslova Warren Christopher obznanio da SAD žele poslati jedinicu od 300 ljudi u Makedoniju. Ova jedinica će se priključiti Nordijskom bataljonu, koji broji 720 ljudi i koji je po ocjenama mnogih za vrijeme svog boravka u Makedoniji obavio solidan posao.

Dato/Datum: 11. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Muslimsk offensiv gir økt press mot Kroatia / Muslimanska ofanziva povećava pritisak u Hrvatskoj**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Presset mot Kroatia om å gripe inn i krigen i Bosnia øker, etter at den muslimske offensen i det sentrale Bosnia har drevet tusenvis av bosniske kroater på flukt. De muslimsk dominerte regjeringsstyrkenes offensiv mot kroatene i Bosnia gjør også situasjonen utrygg for de 266.000 muslimske flyktingene fra Bosnia som har søkt tilflukt i Kroatia.

Etter offensiven mot Travnik satte de bosniske regjeringsstyrkene inn en ny offensiv mot byen Vitez, 25 kilometer lenger sør. Vitez var torsdag så godt som beleiret av de muslimske styrkene, opplyste FN talsmenn. Det ble også meldt om muslimske angrep rundt Novi Travnik, like ved Travnik, og i øst nær Busovaca. Også i Mostar brøt det ut nye kamper, tross en ordre om våpenhvile fra den nyinnsatte muslimske øverstkommanderende onsdag kveld.

Pritisak na Hrvatsku da se umiješa u rat u Bosni se povećava nakon što je u muslimanskoj ofanzivi u centralnoj Bosni protjerano hiljade

bosanskih Hrvata. Ofanziva muslimanskih dominirajućih vladinih snaga protiv Hrvata u Bosni doprinijela je i nesigurnosti za 266.000 muslimanskih izbjeglica iz Bosne, a koji su pribježište pronašli u Hrvatskoj.

Nakon ofanzive na Travnik bosanske vladine snage pokrenule su novu ofanzivu prema Vitezu, 25 kilometara južno. Vitez je u utorak bio opkoljen muslimanskim snagama, izjavio je glasnogovornik UN-a. Izvještaji stižu i o muslimanskom napadu na Novi Travnik, koji se nalazi u blizini Travnika, kao i istočno, na Busovaču. Također, u Mostaru su otpočele nove borbe usprkos naredbi o prekidu vatre koja je došla od novopostavljenog muslimanskog glavnog komandanta.

Dato/Datum: 12. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Nytt blodbad / Novo krvoprolíće**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Britiske FN soldater skjøt og drepte to kroatiske soldater som angrep en muslimsk hjelpekolonne i det sentrale Bosnia fredag, opplyste FN kilder. Kroatene drepte to av sjåførene i kolonnen, etter at sju andre trolig led samme skjebne dagen før.

Angrepene på kolonnen viser at kroatene ville ha revansje etter at muslimske styrker tidligere i uken tok kontroll over byen Travnik og drev flere tusen kroater på flukt. Flere hundre kroater skal ha blitt drept i kampene om Travnik.

Britanski pripadnici UN-a ubili su dvojicu hrvatskih vojnika koji su napali muslimanski konvoj sa humanitarnom pomoći u centralnoj Bosni, obavijestili su izvori UN-a. Hrvati su ubili dvojicu vozača kamiona iz kolone, nakon što je njih još sedam doživjelo istu sudbinu dan prije.

Napadi na kolonu sa humanitarnom pomoći pokazuju da se Hrvati žele revanširati zbog zauzimanja Travnika od strane muslimanskih snaga i protjerivanja hiljada Hrvata u izbjeglištvo. Stotine Hrvata je ubijeno u borbama za Travnik.

Dato/Datum: 12. 6. 1993.

Tittel/Naslov: ***Fra fredesplan til tilfluktsrom / Od mirovnog plana do skloništa***

Side/Strana: 32.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Fra fredesplan til tilfluktsrom EF har hatt ministermøte, så også NATO, og den amerikanske utenriksministeren har møtt sine europeiske kolleger. Alle snakket om hvorfor de ikke kunne stanse krigen i Bosnia-Hercegovina. Til gjengeld lover de en usikker og begrenset beskyttelse til krigens tapere, muslimene. Løftet er like løfterikt som krigens mange våpenhviler.

Od mirovnog plana do skloništa Evropska unija je imala ministarske sastanke, NATO također, a američki ministar vanjskih poslova se susreo sa svojim evropskim kolegama. Svi se pitaju: Zašto nije zaustavljen rat u Bosni i Hercegovini? Za uzvrat oni obećavaju nesigurnu i ograničenu zaštitu za ratne gubitnike Muslimane. Obećanja je skoro onoliko koliko je bilo i ratnih primirja.

Dato/Datum: 14. 6. 1993.

Tittel/Naslov: ***Owen og Stoltenberg håper fortsatt / Owen i Stoltenberg se nadaju da će nastaviti misiju***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Fredsmeklerne Lord Owen og Thorvald Stoltenberg møtte Bosnias president Alija Izetbegovic i Geneve søndag og senere hele det bosniske presidentkollegiet, med unngak av ett medlem.

Foruten Izetbegovic består Bosnias presidentkollegium av to muslimer, to kroater og to serbere. De diskuterte om det skal delegeres mer makt til et koordinerende organ som kan bli en foreløper til en overga-

ngsregjering. Problemet er bare at de to serberne i rådet ikke anerkjennes av de som fører kampen for en serbisk stat. Deres beslutninger har derfor ingen gyldighet i de 70 prosent av Bosnia serberne har erobret.

Mirovni posrednici lord Owen i Thorvald Stoltenberg susreli su se sa bosanskim predsjednikom Alijom Izetbegovićem u Ženevi, a kasnije i sa članovima Predsjedništva izuzev sa jednim, koji nije bio prisutan.

Osim Izetbegovića, bosansko Predsjedništvo se sastoji od dva Muslimana, dva Hrvata i dva Srbina. Oni su razgovarali o mogućnosti davanja više ovlasti jednom koordinirajućem organu koji može biti privremeni u prelaznoj vladi. Problem je što dvojicu Srba u Predsjedništvu ne priznaju oni koji vode borbe za srpsku državu. Zbog toga njihove odluke nisu obavezujuće u 70% Bosne koju su Srbi zauzeli.

Dato/Datum: 15. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Muslimene bremser serbisk framrykking / Muslimani zaustavljaju srpsko napredovanje**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Terje Valestrand

Resyme/Sažetak:

Seig motstand fra muslimske styrker tvang mandag serbisk infateri til å sette ned sin framrykking mot Gorazde i det østlige Bosnia-Hercegovina. Men de muslimske forsvarerne ble tatt under et intenst artilleribombardement, meldte kringkastingen i Sarajevo mandag morgen.

Jak otpor muslimanskih snaga natjerao je srpsku pješadiju da odustane od daljeg prodora prema Goraždu, u istočnom dijelu Bosne i Hercegovine. Međutim, muslimanski branioci i dalje su izloženi jakoj artiljerijskoj vatri, obavijestio je TV Sarajevo u ponedjeljak ujutro.

Dato/Datum: 16. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Ny våpenhvile i Bosnia / Novo primirje u Bosni**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Ole Irgens

Resyme/Sažetak:

De militære lederne for Bosnias serbere, kroater og muslimer undertegnet tirsdag en ny våpenhvile som skal tre i kraft over hele den krigsherjede republikken fredag, opplytter FN talsmenn.

Avtalen ble undertegnet ved Sarajevo flyplassen av de bosnisk serbiske styrkenes general Ratko Mladic, de bosniske kroatenes general Milivoj Petkovic og den muslimsk dominerte hærens general Rasim Delic. Det var første gang de tre lederne møtte hverandre siden borgerkrigen i Bosnia brøt ut for 14 måneder siden.

I det østlige Bosnia støtte serbiske og muslimske styrker sammen utenfor de "trygge områdene" Zepa og Srebrenica tirsdag. FN observatører rapporterte også om kamper nær Bihac, det nordligste trygge området.

Borgerkrigen i Bosnia brøt ut i april 1992, da serberne i republikken gjorde oppgjør etter at det muslimske og kroatisk befolkningstallet hadde stemt for løsrivelse fra Jugoslavia. Anslagsvis 138.000 mennesker er drept eller savnet, og to millioner er på flukt fra sine hjem i kjølvannet av borgerkrigen som fulgte.

Vojni lideri bosanskih Srba, Hrvata i Muslimana potpisali su, u utorak, novo primirje, koje važi za cijelu ratom obuhvaćenu Republiku, a stupa na snagu u petak, obavijestio je glasnogovornik UN-a.

Primirje je potpisano na Sarajevskom aerodromu, a potpisali su ga general srpskih snaga Ratko Mladić, general bosanskih Hrvata Milivoj Petković i general muslimanski dominirajuće vojske Rasim Delić. Bilo je to prvi put da su se vojni lideri na ovom nivou sastali otkako je počeo građanski rat u Bosni, prije 14 mjeseci.

U istočnoj Bosni i srpske i muslimanske jedinice podržavaju "sigurne zone" u Žepi i Srebrenici. U isto vrijeme posmatrači UN-a izvještavaju o borbama u blizini Bihaća najsjevernijoj sigurnoj zoni.

Građanski rat u Bosni i Hercegovini počeo je u aprilu 1992. godine, kada su se pobunili bosanski Srbi nakon što je muslimansko-hrvatska većina izglasala izdvajanje iz Jugoslavije. Do sada je približno ubijeno 138.000 osoba, a dva miliona osoba je protjerano iz svojih domova.

Dato/Datum: 19. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **EF skal drøfte ny Bosnia fred / Evropska unija će ponovo raspravljati o miru u Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Utenriksministrene i EF kommer sammen til et ekstraordinært møte i København søndag kveld for å drøfte den nye serbisk-kroatiske planen for fred i Bosnia-Hercegovina. Sammen med FNs fredsmegler Thorvald Stoltenberg orienterte EFs mekler David Owen i går det danske EF formannskapet om utviklingen i det tidligere Jugoslavia.

Det var torsdag Lord Owen etter meglingsrunde i Geneve sa at de bosniske muslimene bør lytte til det serbisk-kroatiske forslaget om å dele republikken i tre.

Det blir et nytt forhandlingsmøte om Bosnia i Geneve onsdag. Bosnias muslimske president Alija Izetbegovic, som rasende forlot Geneve tidligere denne uken, har nå gått med på å møte den serbiske presidenten Slobodan Milosevic og den kroatiske lederen Franjo Tudman. Her vil de konkrete forslag om en tredeling av Bosnia-Hercegovina være hovedsaken.

Ministri vanjskih poslova Evropske unije okupili su se na hitnom sastanku u Kopenhagenu u nedjelju navečer kako bi razmotrili srpsko-hrvatski plan o miru u Bosni i Hercegovini. Posrednik UN-a Thorvald Stoltenberg i posrednik Evropske unije David Owen zajedno su informisali dansko rukovodstvo u Evropskoj uniji o toku aktivnosti u bivšoj Jugoslaviji.

Nakon runde pregovora u Ženevi lord Owen je, u utorak, izjavio da bosanski Muslimani moraju poslušati srpsko-hrvatski prijedlog o podjeli republike na tri dijela.

Nova runda pregovora o Bosni zakazana je za srijedu u Ženevi. Bosansko-muslimanski predsjednik Alija Izetbegović, koji je ljut napustio pregovore u Ženevi, susret će se sa srpskim predsjednikom Slobodanom Miloševićem i hrvatskim liderom Franjom Tuđmanom. Glavna tema razgovora bit će konkretan prijedlog o podjeli Bosne na tri dijela.

Dato/Datum: 21. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Sosialiststøtte til Bosnia / Socijalisti daju podršku Bosni**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Jan Stedje

Resyme/Sažetak:

De europiske sosialistpartiene krever respekt for Bosnia-Hercegovina som selvstendig stat. Men de sier ikke noe om i hvilken form det borgerkrigherjede landet skal overleve. De sier imidlertid at alle varige fredsordringer som foreslås må godkjennes av alle partene i konflikten.

Sosialisttopmøtet krever også at den krigsforbryterdomstolen som er vedtatt opprettet av FNs Sakerhetsråd aktiviseres så raskt som mulig. Krigsforbrytelser må straffes, heter det.

Evropske socijalističke partije zahtijevaju respekt za Bosnu i Hercegovinu kao samostalnu državu. Ali oni ne govore o tome u kojoj formi ova zemlja, zahvaćena građanskim ratom, može preživjeti. Oni kažu da sve strane u konfliktu sve predložene mirovne inicijative moraju uzeti u obzir.

Sastanak na vrhu socijalističkih partija zahtijeva da se Međunarodni sud za ratne zločine, koji je osnovan od strane Vijeća sigurnosti UN-a, aktivira što prije, a ratni zločini se moraju kazniti, stoji u saopštenju.

Dato/Datum: 21. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Uaktuelt å dele Bosnia i tre deler / Neaktuelt je dijeliti Bosnu na tri dijela**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Atle M. Skærstad

Resyme/Sažetak:

Deling av Bosnia-Hercegovina er ikke aktuelt. Men EF topmøtet må i løpet av mandag og tirsdag finne frem til andre forslag for en varig og fredelig løsning enn Vance/Owen planen. Den har de to fredsmeglerne Lord David Owen og Thorvald Stoltenberg avskrevet.

Podjela Bosne nije aktuelna. Ali sastanak na vrhu Evropske unije mora pronaći drugi prijedlog u odnosu na onaj koji je dao Vance-Owenov plan, a koji će omogućiti mirovno rješenje.

Dato/Datum: 21. 6. 1993.

Tittel/Naslov: ***Gasstrussel avvises som propaganda utspill / Prijetnja gasom kao propagandna igra***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Militære FN kilder sa søndag at trusselen fra bosniske muslimer om bruke giftgass mot serberne ikke kan tas alvorlig. Det var sjefen for den bosniske regjeringshærens styrker i byen Tuzla, Hazim Sadic, som lørdag kom med trusselen om å ta i bruk kloggass dersom serberne ikke stanser framrykkingen mot den muslimske byen Gorazde.

Gass trusseelen ble satt fram i et brev til FNs sikkerhetsråd. I brevet ble det også krevd at våpenboikototten mot Bosnia-Hercegovina må oppheves straks.

Vojni izvori su izjavili da se prijetnja, koja je došla od bosanskih Muslimana da će koristiti otrovni gas protiv Srba, ne može uzeti ozbiljno. Sa tom prijetnjom je došao šef vladinih jedinica u gradu Tuzli Hazim Šadić, koji je izjavio da će upotrijebiti otrovni gas, ako Srbi ne zaustave prodor prema muslimanskom gradu Goraždu.

Prijetnja otrovnim gasom upućena je putem pisma naslovljenog na Vijeće sigurnosti UN-a. U pismu je također zahtijevano da se embargo na uvoz oružja Bosni i Hercegovini mora hitno ukinuti.

Dato/Datum: 22. 6. 1993.

Tittel/Naslov: ***De delte udelte Bosnia / Oni su dijelili nedjeljivu Bosnu***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Lord David Owen, EFs fredsmegler i det tidligere Jugoslavia, kom til København søndag kveld for å få et nytt forhandlingsmandat. De militære realiteter i Bosnia-Hercegovina kaster lange slagskygger over EF topmøtet i København. "Sanhetens øyeblikk" er at 90 prosent av det bosniske territoriumet er okkupert – ca 70 prosent av serberne, ca 20 prosent av kroatene, mens resten holdes av det hardt prøvede muslimene. Men EF hadde ikke noe klart tilbud å gi den bosniske presidenten Alija Izetbegovic da han kom til København mandag for å tale den bosniske sak. Uenigheten mellom utenriksministrene i EF og Komisjonen om veien videre var stor under det tre timer lange ekstraordinære utenriksministermøte søndag kveld.

For verdenssamfunnet er nederlaget fundamentalt. Det har demonstrert at de ikke har noe å stille opp med i situasjoner som den man har opplevet i det tidligere Jugoslavia.

Lord David Owen, posrednik Evropske unije za bivšu Jugoslaviju, stigao je u nedjelju navečer u Kopenhagen kako bi dobio novi pregovarački mandat. Vojna situacija u Bosni i Hercegovini nadvila se kao crni oblak nad sastankom na vrhu Evropske unije u Kopenhagenu.

"Trenutak istine" je da je 90 procenata bosanske teritorije okupirano – oko 70% od Srba i oko 20% od Hrvata, dok ostatak drže Muslimani koji su na velikoj kušnji. Evropska unija nije imala nikakvu konkretnu ponudu bosanskom predsjedniku Aliji Izetbegoviću kada je došao u Kopenhagen da objasni bosanski slučaj. Na sastanku ministara vanjskih poslova Evropske unije, koji je trajao tri sata, a na kojem se raspravljalo o putu kojim treba ići dalje, ispoljena je velika nesaglasnost.

Bio je to veliki poraz svjetske zajednice. Pokazalo se da međunarodna zajednica nema i ne može ponuditi ništa kako bi riješila situaciju u bivšoj Jugoslaviji.

Dato/Datum: 22. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Bosnia truet av utsettelse / Bosni prijeti nestanak**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnai-Hercegovina er slettet av kartet i løpet av 2-3 måneder om serberne og kroatene får fare frem som nå. Situasjonen er desperat. Våpenembargoen må oppheves. Bare Bosnia rammes nå av forbudet. Vi kan ikke forhandle mens erobringene fortsetter. Beleiringen av Sarajevo må stanses.

Dette var det dramatiske budskapet Bosnias president, den 70 år gamle Alija Izetbegovic, presenterte for EF troikaen, utenriksministrene fra Storbritania, Danmark og Belgia. Til stede på det timelange møtet i går ettermiddag var også EF kommisjonæren for utenrikssaker, nederlenderen Hans van den Broeck.

”Bosna i Hercegovina bit će izbrisana sa geografske karte u naredna 2-3 mjeseca ako Srbi i Hrvati nastave kao do sada. Situacija je desperatna. Embargo na uvoz oružja, koji pogađa samo Bosnu, se mora ukinuti. Mi ne možemo pregovarati dok se opsada nastavlja. Opsada Sarajeva se mora prekinuti.”

Ovo je dramatična poruka bosanskog predsjednika 70-godišnjeg Alije Izetbegovića, koju je on prenio Evropskoj uniji, odnosno trojici ministara vanjskih poslova iz Velike Britanije, Danske i Belgije. Na tom sastanku, koji je trajao satima, bio je prisutan i sekretar Evropske unije za vanjske poslove Holandjanin Hans van den Broeck.

Dato/Datum: 23. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **EF klar til å sende soldater til Bosnia / Evropska unija spremna da pošalje vojnike u Bosnu**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

EF landene kommer i løpet av de nærmeste dagene til å sende soldater til Bosnia-Hercegovina for å beskytte de såkalte "sikre sonene" som er foreslått opprettet for den krigsherjede og krigstrette muslimske befolkningen. Men EF toppmøtet ville ikke gå inn å heve FN's våpenboikott, slik den bosniske presidenten Alija Izetbegovic ba om under sitt København besøk mandag.

EF vil ikke akseptere en territoriell løsning diktert av serbere og kroaterne på bekostning av de bosniske muslimene. Bosnia skal dessuten bestå som selvstendig stat.

Zemlje članice Evropske unije će u narednih nekoliko dana poslati svoje vojnike koji će štiti takozvane "sigurne zone", koje su formirane da bi se zaštitilo muslimansko stanovništvo. Ali sastanak na vrhu Evropske unije neće ukinuti embargo kako je bosanski predsjednik Alija Izetbegović molio prilikom njegove posjete Kopenhagenu.

Dato/Datum: 24. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Ny bølge av etnisk rensing i Bosnia / Novi talas etničkog čišćenja**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Ragnhild Hov

Resyme/Sažetak:

Bosnias muslimske president Alija Izetbegovic og hans visepresident Ejup Ganic boikotter fredssamtalene i Geneve i protest mot den nye fredsplanen, som de har kalt "et folkemord på muslimene". Men de sju andre medlemmene av Bosnias multi etniske presidentskap trosser Izetbegovic og deltar i samtalene ifølge delegasjonens kroatisk leder Franjo Boras "for lytte, ikke for å forhandle".

Bosansko-muslimanski predsjednik Alija Izetbegović i njegov zamjenik Ejup Ganić bojkotovali su mirovne pregovore u Ženevi u znak protesta protiv novog mirovnog plana kojeg su oni nazvali "genocid nad Muslimanima". Sedam ostalih članova bosanskog multietničkog Predsjedništva prkose Izetbegoviću i učestvuju u razgovorima kako bi, prema riječima hrvatskog lidera Franje Borasa, "slušali, a ne pregovarali".

Dato/Datum: 25. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **"Uverdig for bosnierne" / "Bezvrijedno za Bosance"**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Karen Kristine Blågestad

Resyme/Sažetak:

Norge må følge opp de bosniske flyktingene. Er det ikke plass til dem, så må det lages plass.

I går skrev Bergens Tidende at transittmottaket i Ytre Arna er sprengt. Situasjonen er så kritisk at mottaksledelsen vurderer å innlosjere flyktinger på hotell fordi det ikke er rom nok på de ordinære mottaks-sentralene.

Norveška mora prihvatiti bosanske izbjeglice. Ako nema mjesta, onda se mjesto mora naći.

Jučer su *Bergens Tidende* pisale da je situacija u tranzitnom centru u Ytre Arna eksplozivna. Situacija je kritična tako da menadžment centra procjenjuje mogućnost da izbjeglice, u nedostatku mjesta, smjesti po hotelima.

Dato/Datum: 26. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Kamper om Midt Bosnia / Borbe za srednju Bosnu**

Side/Strana: 8

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Muslimske og kroatiske styrker trappet opp kamphandlingene i den sentrale delen av Bosnia fredag, samtidig som enkelte bosniske ledere antydte at de er innstilt på å vurdere en deling av republikken.

FN talsmenn og den statlige radioen i Bosnia meldte om kraftige kamper nord for Sarajevo, langs en ny frontlinje som er etablert mellom muslimske og kroatiske styrker.

Muslimanske i hrvatske snage pojačale su borbe u centralnom dijelu Bosne nakon nagovještaja nekih od bosanskih lidera da im je sugerisano da procijene mogućnost podjele Republike.

Glasnogovornik UN-a i državni radio u Bosni obavijestili su o jakim borbama sjeverno od Sarajeva, duž nove linije fronta, koju su uspostavile muslimanske i hrvatske snage.

Dato/Datum: 26. 6. 1993.

Tittel/Naslov: **Kriser, kriger, kaos / Krize, ratovi, kaos**

Side/Strana: 33.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Krigen i det tidligere Jugoslavia har avslørt det farlige sikkerhetspolitiske tomrom i Europa. Kanskje er endelig fordrivelsen og utryddelsen av muslimer i Bosnia i ferd med å gå mot slutten. Men det er de militære seierherrene – serbere og kroater – som dikterer muslimske tapere sine betingelser.

Rat u bivšoj Jugoslaviji otkrio je opasnu crnu rupu sigurnosne politike u Evropi. Možda je konačno protjerivanje i uništavanje Muslimana u Bosni pri kraju. Ali vojni pobjednici – Srbi i Hrvati – su ti koji diktiraju uslove Muslimanima gubitnicima.

Dato/Datum: 29. 6. 1993.

Tittel/Naslov: ***Bosnias muslimer under dobbelt press / Bosanski Muslimani pod duplim pritiskom***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Muslimske styrker kjempet mandag desperat mot serbiske og kroatiske styrker i det nordlige og sentrale Bosnia, samtidig som det politiske presset mot den muslimske regjeringen om å godkjenne en etnisk politiske presset mot den muslimske regjeringen om å godkjenne en etnisk oppdeling av republikken.

Muslimanske snage desperatno se bore protiv srpskih i hrvatskih snaga u sjevernom i centralnom dijelu Bosne. Istovremeno se vrši pritisak na muslimansku vladu da prihvati podjelu Republike po etničkim linijama.

Dato/Datum: 30. 6. 1993.

Tittel/Naslov: ***Bosnia varsler nytt fredsforlag / Bosna nagovještava novi mirovni prijedlog***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Bosnias presidentråd varslet tirsdag at de vil legge fram et nytt fredsforlag. Presidentrådet kom til enighet om å utarbeide et felles forslag under et møte i hovedstaden Sarajevo, etter at det lenge har framstått som splittet. Rådet sa dermed at det ikke kan godta det serbisk-kroatiske forslaget til en deling av Bosnia-Hercegovina. Det var rådets første fulltallige møte på lang tid, og det ble ledet av president Alija Izetbegovic som har holdt seg borte fra forhandlingene med serbere og kroater i Geneve de siste dagene. Izetbegovic og hans visepresident Ejup Ganic vil bevare et flerkulturelt og samlet Bosnia. De mener det felles serbisk-kroatiske forslaget om tredeling etter etniske skillinjer vil være en katasrofal løsning og jevngodt med folkemord.

Bosansko Predsjedništvo nagovijestilo je da će izaći sa novim mirovnim prijedlogom. Predsjedništvo se usaglasilo da izađe sa jedinstvenim prijedlogom nakon sastanka održanog u glavnom gradu Sarajevu i nakon izvjesnog vremena u kojem je vladalo nejedinstvo u Predsjedništvu. Predsjedništvo je izašlo sa stavom da ne prihvata srpsko-hrvatski prijedlog o podjeli Bosne i Hercegovine. Bila je to, nakon dužeg vremena, odluka kompletnog Predsjedništva kojem je predsjedavao Alija Izetbegović, koji u posljednje vrijeme nije želio da učestvuje u pregovorima sa Srbima i Hrvatima u Ženevi. Izetbegović i njegov zamjenik Ejup Ganić žele zadržati multikulturnu i jedinstvenu Bosnu. Oni su mišljenja da bi usvajanje zajedničkog srpsko-hrvatskog prijedloga o trodjelnoj podjeli po etničkim linijama bilo katastrofalno rješenje - ravno genocidu.

Dato/Datum: 1. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Intense kamper i sentral Bosnia / Intenzivne borbe u centralnoj Bosni***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Likene fløt på elva Bosna etter intense kamper om tre byer i det sentrale Bosnia onsdag. De hovedsakelig muslimske regjeringsstyrkene prøvde etter beste evne å hånde stand mot serbiske og kroatisk angrep. Sarajevo radio rapporterte at situasjonen var meget alvorlig. Landsbyen Novi Seher ble angrepet av kroatisk styrker støttet av serbisk artilleri, og flyktingene strømmet ut av området. Men meldningene fra fronten var motstridende og FN observatører kunne ikke rapportere om kampene fordi de ikke slapp inn i området.

Rijeka Bosna nosila je tijela ubijenih nakon intenzivnih borbi za tri grada u centralnoj Bosni. Preovlađujuće muslimanske vladine snage probaju uz velike napore da se odupru srpskim i hrvatskim napadima. Radio Sarajevo je javilo da je situacija izuzetno teška. Novi Šeher napale su hrvatske snage kojima je pomoć pružala srpska artiljerija. Pokrenut

je val izbjeglica sa tog područja. Informacije sa fronta su protvrječne, a posmatrači UN-a nisu u mogućnosti da izvještavaju o borbama jer se nisu uspjeli probiti na to područje.

Dato/Datum: 3. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Finn deg et drap! / Nađi svoje ubistvo**

Side/Strana: 48.

Forfatter/Autor: Tron Strand

Resyme/Sažetak:

Fredag er en herlig TV dag. Det er bare å velge på øverste hylle. Det er drap for enhver smak..

Min TV kveld i går startet med den sterkeste av alle sterke krimserier den som ruller hver dag på alle kanaler, den som henter sin handling fra den hardeste verden av alle harde verdener. Nyhetene på NRK, TV2, Sverige 1 og 2, CNN og alle de andre kanalene er krimhistoriene, blodbadene, virkeligheten som overgår fantasien, hver dag. Gjengangeren er selvfølgelig Bosnia, med redselsscener, med utbombete hus, bombete mennesker, med blodrester i gatene, en evigvarende spenning som hver dag blir formidlet til oss hjemme. Det er spennende, ja, til dels motbydelig. Jeg lurar på hvilken virkning det egentlig har? Får det oss til å engasjere oss i krigen? På menneskenes side?

Petak je sjajan TV dan. Treba samo pritisnuti daljinski na pravo mjesto i imate ubistva za svačiji ukus.

Moja TV noć počela je sa najjačom krimi-serijom, onom što se vrti svaki dan na svim kanalima. To je serija koja radnju uzima iz najsurovijih miljea. Vijesti na NRK, TV2, Sverige 1 i 2, CNN i svi drugi kanali su istorija kriminaliteta i krvoprolića. To je svakodnevnost stvarnost koja prevazilazi fantaziju. Paradigma svega toga je Bosna sa scenama spašavanja, razrušenim kućama, osobama preživjelim granatiranja, ulicama polivenim ljudskom krvlju. To je vječno uzbuđenje koje se svaki dan unosi u naše domove. To je uzbudljivo, da, djelimično odvratno. Razmišljam kako sve to utječe na nas? Da se angažujemo u rat? Na stranu ljudskosti?

Dato/Datum: 3. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Det skitne spillet / Prljava igra**

Side/Strana: 30.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Serbere og kroater deler Bosnia. Muslimene får restene. I en vakker villa ved Geneve sjøens føydale strender ble onsdag de siste detaljene fastlagt i den store sammensverlegelsen som begynte drøye to år tidligere under atskillig mer spartanske forhold i den forfalne Balkan byen Karado-rdevo. Beskyttet av sveitsernes trause politi, norske medbrakte livvakter og elektronisk overvåkning beseglet to høyt betrodde menn i det tidligere kommunistiske Jugoslavia de bosniske muslimenes skjebne. Den serbiske presidenten Slobodan Milosevic og hans kroatisk kollega, Franjo Tudman, delte Bosnia. I det store oppgjøret om makten på Balkan er de to dødsfiender, men i deling av Bosnia er de allierte – så lenge de varer.

Srbi i Hrvati dijele Bosnu. Muslimani dobijaju ostatak. U jednoj prelijepoj vili na obali Ženevskog jezera, na feudalnim plažama, u srijedu, su utvrđeni posljednji detalji zavjere koja je počela prije dvije godine u jednom odvojenom, više spartanskom odnosu, na propadajućem Balkanu, u mjestu Karadordevo. Zaštićeni švicarskom jakom policijom, norveškim tjelohraniteljima i elektronskim nadzorom dvojica ljudi od visokog povjerenja u bivšoj komunističkoj Jugoslaviji rješavali su sudbinu bosanskih Muslimana. Srpski predsjednik Slobodan Milošević i njegov hrvatski kolega Franjo Tuđman dijelili su Bosnu. U velikoj borbi za vlast na Balkanu njih dvojica su smrtni neprijatelji, ali u podjeli Bosne oni su saveznici – do njihovog kraja.

Dato/Datum: 5. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **139. 312 drept i borgerkrigen i Bosnia / U građanskom ratu u Bosni ubijeno 139.312 osoba**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-DP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Krigen i Bosnia-Hercegovina har krevd minst 139.312 dødsofre i de 15 månedene den har vart, viser tall fra bosniske myndigheter. Blant de døde finnes 16.000 barn, ifølge statistikken som ble rapportert av Sarajevo radio søndag. I selve hovedstaden har 8.934 personer mistet livet.

Rat u Bosni i Hercegovini, u prvih 15 mjeseci, koliko već traje, koštao je 139.312 ubijenih, podatak je sa kojim su izašle bosanske vlasti. Od toga broja 16.000 je ubijene djece, javio je Radio Sarajevo. U glavnom gradu ubijeno je 8.934 osoba.

Dato/Datum: 6. 7. 1993.

Tittel: **Sarajevos alvorligste krise / Do sada najozbiljnija kriza u Sarajevu**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FN får stadig større problemer med å holde liv i Sarajevos 380.000 innbyggere. Det er alvorlig mangel på vann, strøm og mat, og situasjonen har ikke vært så truende siden i vinter.

Det er ikke sikkert vi kan greie å holde liv i byen stort lenger. Byen har for lengst nådd smertegrensen, sa en FN tjenestemann mandag. Med unntak av en periode i desember og januar da vi var alvorlig i tvil om byen ville overleve, har det aldri vært verre enn nå. Vi har ikke vann, og vi er ute av stand til å få fram mat. Det er tvil om vi i lengden kan holde innbyggerne i byen i live, sa Tony Land som representerer FNs høykomissær for flyktninger (UNHCR).

UN imaju sve više problema da održe u životu 380.000 stanovnika Sarajeva. Stanovnici Sarajeva se susreću sa ozbiljnim nedostatkom vode, struje i hrane tako da situacija nije nikada bila gora.

„Mi nismo sigurni da li možemo održati život u gradu. Situacija u gradu je već odavno prešla granicu izdržljivosti“, izjavio je jedan uposlenik UN-a. Sa izuzetkom perioda decembar – januar, kada smo imali veliku sumnju u to da li će grad preživjeti, nikada nije bilo teže nego sad. Mi nemamo vode, a nismo u mogućnosti dobiti ni hranu. Mi smo u velikoj sumnji da li možemo održati stanovnike grada u životu, rekao je Tony Land, predstavnik (UNHCR-a) Visokog komesarijata za izbjeglice UN-a.

Dato/Datum: 7. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Stadig flere asylsøkere / Sve veći broj azilanata**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

2.930 asylsøkere kom til Norge første halvår av 1993. Det er en økning på 24 prosent i forhold til samme periode i fjor, viser tall fra Utleendingsdirektoratet (UDI). Av årets 2.930 asylsøkere er 724 fra Bosnia-Hercegovina og 1.450 fra andre deler av det tidligere Jugoslavia. Andre store grupper av asylsøkere er 141 fra Somalia og 135 fra Sri Lanka.

U prvoj polovini 1993. godine u Norvešku je došlo 2.930 azilanata. To je povećanje za 24% u odnosu na isti period prošle godine, pokazuju brojke Direkcije za strance (UDI). Od ovogodišnjih 2.930 azilanata 724 su iz Bosne i Hercegovine, a 1.450 iz drugih dijelova bivše Jugoslavije. Velike grupe azilanata su još iz Somalije - 141 i Šri Lanke - 135.

Dato/Datum: 7. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Rapport om Harastølen mottaket: Situasjon er eksplosiv /Izvjestaj iz prihvatom centra Harastølen: Situacija je eksplozivna**
Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Asbjørn Kristoffersen og Turild Kjetland

Resyme/Sažetak:

Dei bosninarane som no har vore meir enn ni måneder på Harastølen, må snarast få eit anna butilbod, ellers risikerer ein at opphaldet i Luster fører til alvorlege psykiske og fysiske skader. Dersom bosninarane må bli ein vinter til ved mottaket, risikerer ein å produserer pasienter, er konklusjonen til ein stor delegasjon som var på inspeksjon i Luster 19-20 juni.

Bosanci, koji se već više od devet mjeseci nalaze u Harastølen, moraju napustiti ovaj prihvati centar ili rizikuju da njihov boravak u Lusteru prouzrokuje teške psihičke i fizičke smetnje. "Ako Bosanci provedu još jednu zimu u prihvatom centru u Lusteru rizikujemo da proizvedemo pacijente", zaključak je velike delegacije koja je je bila u inspekciji u Lusteru, od 19. do 20. juna.

Dato/Datum: 7. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Krigsforbrytelser etterforskes / Ratni zločini se istražuju**
Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Rauter

Resyme/Sažetak:

En gruppe canadiske jurister og militære etterforskere sa tirsdag at de har funnet "en mengde informasjon" i Sarajevo som kan brukes av den krigsforbrter – domstolen FN har foreslått opprettet. Problemet er å omdanne informasjonen til beviser, men det kan bli gjort hvis vi begynner nå. Med tid kan beviser og vitner forsvinne, og folk kan glemme detaljer, sier den militære advokaten Kim Carter, som leder gruppen.

Sammen med sine fem medarbeidere har han på oppdrag fra FN brukt en uke på å undersøke følgende forhold i Sarajevo: voldtekter,

bombeangrepet mot en fotballkamp nylig, og hvilken status beleiringen av byen har under internasjonale avtaler om krigføring.

Vi er svært konkrete i hva vi ser etter. Vi spør hele tiden, vil dette holde som bevis i retten.

Grupa kanadskih pravnika i vojnih eksperata izjavila je da su pronašli "mnoštvo informacija" u Sarajevu koje se mogu koristiti na Sudu za ratne zločine čije su osnivanje predložile UN. "Problem je kako iskoristiti te informacije kao dokaze, ali to se može postići ako počnemo sa radom odmah. Nakon izvjesnog vremena dokazi i svjedoci nestanu, a ljudi mogu zaboraviti detalje", kaže vojni advokat Kim Carter, koji je vođa grupe.

Zajedno sa svojih pet saradnika on je, po zadatku UN-a, jednu sedmicu boravio u Sarajevu i istraživao sljedeće: silovanja, nedavno granatiranje jedne fudbalske utakmice i koji status ima opsada grada u skladu sa međunarodnim ugovorima o vođenju rata.

"Mi smo izuzetno konkretni nakon onoga što smo vidjeli. Mi se cijelo vrijeme pitamo da li se ovo može koristiti kao dokaz na sudu."

Dato/Datum: 8. 7. 1993.

*Tittel/Naslov: **NATO sender kampfly / NATO šalje borbene avione***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Turid Kjetland

Resyme/Sažetak:

NATO alliansen begynner til helgen å utplassere mellom 70 og 80 moderne kampfly til baser i Italia. Flyene skal være med på å beskytte FN personell i Bosnia, blant annet de militære styrkene som skal sendes til de såkalte sikre områdene for muslimer. Det var på et møte i NATOs faste råd onsdag at de 16 ambassadørene ble enige om at utplasseringen av flyene kunne begynne. Fire land: USA, Storbritania, Frankrike og Nederland skal bidra med denne flystyrken.

NATO-alijansa će u toku vikenda početi sa slanjem 70 do 80 modernih borbenih aviona u baze u Italiji. Avioni će imati zadatak da zaštite

personal UN-a u Bosni, a među njima i vojne snage koje će se poslati sa zadatkom da štite takozvane sigurne zone za Muslimane. Ovo je odlučeno na stalnom zasjedanju Savjeta NATO-a na kojem se 16 ambasadora usaglasilo o tome da slanje aviona može početi. Četiri zemlje: USA, Velika Britanija, Francuska i Holandija će učestvovati u ovoj operaciji.

Dato/Datum: 9. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Sarajevo foran katasrofen / Sarajevo pred katastrofom**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Helsevesenet i Sarajevo er nær ved å bryte sammen og det kan føre til en katastrofe som Europa ikke har sett makten til siden annen verdenskrig, advarte Verdens helseorganisasjon, WHO, torsdag.

Samme alarmerende melding gikk ut fra fem internasjonale organisasjoner som arbeider i Sarajevo: Byen står over for en katastrofe og kan bare reddes ved at FN gripper inn og brytet beleiringen.

Zdravstveni sektor u Sarajevu je na putu na kolapsira i to može dovesti do katastrofe koju Evropa nije vidjela od Drugog svjetskog rata, upozorila je Svjetska zdravstvena organizacija – WHO.

Isto upozorenje došlo je od pet međunarodnih organizacija koje rade u Sarajevu: "Grad je pred katastrofom i može se spasiti ako se uključe UN i prekinu opsadu."

Dato/Datum: 9. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **"Tiden renner ut" / "Vrijeme ističe"**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Rauter

Resyme/Sažetak:

Tiden er i ferd med å renne ut for det krigsherjede Bosnia-Hercegovina, sa FNs fredsmekler Thorvald Stoltenberg i Sarajevo torsdag.

Stoltenberg sa at hvis det ikke kommer fortdang i forhandlingene om et statsforbund mellom de tre folkegruppene i den tidlige jugoslaviske republikken, vil krigshandlingene der tilta i styrke.

”Vrijeme ističe za ratom obuhvaćenu Bosnu i Hercegovinu”, izjavio je u Sarajevu pregovarač UN-a Thorvald Stoltenberg. On je rekao: ”Ako ne dođe do napretka u pregovorima o uniji tri etničke grupe u bivšoj jugoslovenskoj republici, onda će se pojačati ratna dještva.”

Dato/Datum: 9. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Krig mot serberne / Rat protiv Srba**

Side/Strana: 19.

Forfatter/Autor: Helfred Fjeldstad

Resyme/Sažetak:

Georg Øvsthus fremstiller det som om kroatene for to år siden begynte krig mot et serbisk mindretall i Kroatia. En eldre Oslo herre som var med på å bygge Blodveien og som er født nord i Bosnia, har sendt meg materiell som viser at kroatene først og fremst rettet krigen mot bosniske serbere. Bosnias serbere har bebodd bosnisk territorium i 1500 år. Før siste verdenskrigs folkemord på serberne var de sågar i flertall i dette området.

Serberne fremstilles som den store stygge ulven. Men sannheten er at kroater og muslimer både i denne krigen og i 2. verdenskrig fremstår som utøvere av folkemord mot det serbiske folk. Folkemord mot serberne ble belønnet!

Georg Øvsthus podsjeća da su Hrvati prije dvije godine počeli rat protiv srpske manjine u Hrvatskoj. Jedan gospodin iz Osla, a koji je rođen na sjeveru Bosne, poslao mi je materijale koji pokazuju da su Hrvati, prije svega, usmjerili rat protiv bosanskih Srba. Bosanski Srbi naselili su bosanski teritorij 1.500 godine. Prije genocida nad Srbima u Drugom svjetskom ratu oni su bili većina na ovom području.

Srbi se prikazuju kao veliki i ružni vukovi. Međutim, istina je da su Hrvati i Muslimani i u ovom i u Drugom svjetskom ratu izvršioi genocida nad srpskim narodom. Taj genocid nad Srbima se isplatio!

Dato/Datum: 10. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Izetbegovic avviser tredeling av Bosnia / Izetbegović odbija trodjelnu podjelu Bosne***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnia-Hercegovinas muslimske president Alija Izetbegovic sa fredag at et flertall i landets kollektive presidentskap hadde avvist planen om en tredeling av republikken. Sju av de ti medlemmene i presidentskapet sa nei til planen, sa Izetbegovic på en pressekonferanse i Sarajevo.

Bosanskohercegovački muslimanski predsjednik Alija Izetbegović izjavio je da je većina članova Predsjedništva države odbila plan o trodjelnoj podjeli Republike. Sedam od deset članova Predsjedništva odbilo je taj plan, izjavio je Izetbegović na press konferenciji održanoj u Sarajevu.

Dato/Datum: 12. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Fornøyde bosniere fryses ut / Zadovoljni Bosanci se izopćavaju***

Side/Strana: 3.

Forfatter/Autor: Karen Kristine Blågestad

Resyme/Sažetak:

Det stor uenighet blant bosnierene på Harastølen. Om lag 100 personer på mottaket i Luster i Sogn blir regelrett mobbet fordi de har stått frem i media og sagt at de er godt fornøyd med å bo på asylmottaket. De 243 bosnierene som har søkt seg bort fra Harastølen og som har klaget på forholdene, oppfatter nemlig det positive utspillet som usolidarisk. Stemningen er ikke god. Den er med andre ord slik den alltid har vært, sier mottaksleder Berge Pedersen overfor Bergens Tidende.

Veliko je nejedinstvo među Bosancima u Harastølen. Oko 100 osoba iz prihvatnog centra u Lusteru, u Sognu, bilo je izloženo mobingu

nakon što su izašli pred medije i izjavili da su zadovoljni sa uslovima u prihvatnom centru za azilante. 243 Bosanca žalilo se na uslove i tražilo premještaj iz Harastølena, a za one koji su imali pozitivan odnos u svemu ovome smatrali su da su se ponijeli nesolidarno. "Raspoloženje nije dobro. To je drugim riječima uvijek tako bilo", izjavio je za *Bergens Tidende* lider prihvatnog centra Berge Pedersen.

Dato/Datum: 13. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Bosnia ber om soldater fra muslimske land / Bosna uputila molbu za vojnike iz muslimanskih zemalja***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnias utenriksminister Haris Silajdzic ba mandag regjeringene i en rekke muslimske land om sende 30.000 soldater, for å sikre områder som blir bebodd av muslimske bosniere i den tidlige jugoslaviske republikken.

Utenriksminister Silajdzic kom med appellen på et møte for utenriksministrene i Den islamske konferanse- organisasjonen i Islamabad. Men til tross for at de fleste muslimske land har gitt uttrykk for støtte til de bosniske muslimene, er det ikke ventet at de kommer til å mobilisere en styrke som kan endre maktfordelingen i Bosnia.

Bosanski ministar vanjskih poslova Haris Silajdžić uputio je molbu vladama u nizu muslimanskih zemalja da pošalju 30.000 vojnika kako bi zaštitili zone u bivšoj jugoslovenskoj republici, u kojima će živjeti bosanci Muslimani.

Ministar vanjskih poslova Silajdžić izašao je sa ovim apelom na sastanku ministara vanjskih poslova zemalja članica Organizacije islamskih zemalja u Islamabadu. Usprkos činjenici da većina muslimanskih zemalja odaje utisak da podržavaju bosanske Muslimane nije za očekivati da oni izvrše mobilizaciju snaga koje će izvršiti promjenu u podjeli vlasti u Bosni.

Dato/Datum: 13. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Vi ønsker å takke Norge for Bosnia hjelpen / Mi se želimo zahvaliti Norveškoj za pomoć Bosni***

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Karen Kristine Blågestad

Resyme/Sažetak:

Mellom snøklede fjell, over tåken og regnet nede i bygden, stiger sterke, muslimske toner mot den norske himmelen. Men tonene fra landets mest omstridte asylmottak i Luster er ikke bare en eneste lang klagesang. Jeg trives på et lite sted. Her har jeg fått venner og kjæreste, sier Edin Demirovic. Han vil ikke dra fra Luster.

Između snježnih planina, kroz maglu i kišu, prema norveškom nebu, odjekuju jaki muslimanski glasovi. To Bosanci pjesmom protestuju protiv uslova u kontroverznom prihvatnom centru za azilante u Lusteru. Ali, među njima ima i onih kojima je lijepo: "Ja uživam u ovom malom mjestu. Ovdje sam pronašao prijatelje i zaljubio se", kaže Edin Demirović. On ne želi otići iz Lusteru.

Dato/Datum: 13. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***12 drept i vannkø i Sarajevo / U Sarajevu 12 ubijeno u redu za vodu***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Bosnias serbere og muslimer undertegnet mandag en avtale som skal sikre gass, vann og strømforsyning til Sarajevo. Kort tid etter ble 12 personer drept da en granat slo ned ved en av byens vannpumper. Den siste tiden har innbyggerne i Bosnias hovedstad vært tvunget til å koke kloakkvann for å overleve, men de modigste har trosset snikskytterne bevist mandag. 12 mennesker ble drept og 15 såret da en granat avfyrt fra serbiske stillinger landet i en folkegruppe ved en vannpumpe i Dobrinja distriktet.

Bosanski Srbi i Muslimani, u ponedjeljak, su potpisali sporazum kojim se garantuje snabdijevanje Sarajeva plinom, vodom i strujom. Ubrzo, nakon potpisivanja tog ugovora 12 osoba je artiljerijskim projektilom ubijeno dok su na jednoj improvizovanoj pumpi čekali u redu za vodu.

U zadnje vrijeme stanovnici glavnog bosanskog grada su prisiljeni da prekuhavaju vodu iz kanalizacije da bi preživjeli. Oni najhrabriji prkose snajperima i granatama. Tako je u naselju Dobrinja ubijeno 12, a ranjeno 15 osoba kada je jedna granata, ispaljena sa srpskih položaja, pala u grupu ljudi koji su čekali u redu za vodu.

Dato/Datum: 13. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Mer hjelp til Bosnia / Više pomoći Bosni**

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Regjeringen har besluttet å bevilge 250 millioner kroner til hjelpearbeidet i det tidlige Jugoslavia, opplyste kommunal og arbeideminister Gunnar Berge mandg. Den norske bevilgningen skal brukes til mat, medisiner og husly for flyktninger og hjemløse.

Norveška vlada odlučila je da dotira 250 miliona kruna za finansiranje rada humanitarnih organizacija u bivšoj Jugoslaviji, obavijestio je ministar administracije i komunalnih poslova Gunnar Berge, u ponedjeljak. Norveška donacija će se koristiti za hranu, lijekove i foliju za izbjeglice i one kojima su domovi porušeni ili oštećeni.

Dato/Datum: 14. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Hvis kampene fortsetter må FN ut av Bosnia / Ako se borbe nastave UN će morati otići iz Bosne**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs fredsmekler Thorvald Stoltenberg orienterte tirsdag kveld Sikkerhetsrådet om at FN kan bli tvunget til å trekke seg ut av Bosnia-Hercegovina hvis kampene i republikken blir trappet opp.

Selv om det opplagt er av største betydning å opprettholde den humanitære innsatsen så lenge som mulig, er det reel fare for at det kan bli umulig for FN å fortsette i Bosnia-Hercegovina, hvis den negative spiralen fortsetter, heter det i en rapport som Stoltenberg har utarbeidet i samarbeid med EF meklerin Lord Owen.

Seks muslimske land og PLO tilbyr å sende mer enn 17.000 soldater til Bosnia. Soldatene skal inngå i FNs fredsbevarende styrke i den tidlige jugoslaviske republikken, opplyste landene etter et møte i Den islamske konferanseorganisasjonen (OIC) i Pakistans hovedstad Islamabad. Iran vil stille med 10.000 soldater, Pakistan 3.000, Bangladesh 1.220, Malaysia 1.500 og Tunisia 1.000, mens Tyrkia har tilbudt et uspesifisert antall soldater i en brigade. Også delegasjonen fra den palestinske frigjøringsorganisasjonen PLO lover et bidrag i alt 1.000 soldater. Saudi Arabia, som regnes som et av de mest innflytelsesrike muslimske landene, tilbyr penger, men ingen soldater. Konferanses talsmann Shaharyar Khan opplyser at det trolig vil ta opptil en måned før soldatene kan være på plass i Bosnia.

Mirovni pregovarač UN-a Thorvald Stoltenberg upozorio je, u utorak navečer, Vijeće sigurnosti da bi UN mogle biti prisiljene da se povuku iz Bosne i Hercegovine ako se borbe intenziviraju.

Bez obzira što je jasno da je od velikog značaja bilo uspostavljanje humanitarne pomoći sada je realna opasnost da je gotovo nemoguće da UN nastave svoje aktivnosti u Bosni i Hercegovini, ako se negativna spirala nastavi, kaže se u saopštenju koje je uradio Stoltenberg u saradnji sa pregovaračem Evropske unije, lordom Owenom.

Šest muslimanskih zemalja i PLO ponudile su se da pošalju 17.000 vojnika u Bosnu. Vojnici će biti u sastavu mirovnih snaga UN-a u bivšoj

jugoslovenskoj republici, izjasnile su se ove zemlje nakon sastanka Organizacije islamskih zemalja (OIC) u pakistanskom glavnom gradu Islamabadu. Iran želi poslati 10.000 vojnika, Pakistan 3.000, Bangladeš 1.220, Malezija 1.500 i Tunis 1.000. Turska je ponudila neograničen broj vojnika u sklopu jedne brigade. Delegacija Palestinske oslobodilačke organizacije je obećala 1.000 vojnika. Saudijska Arabija, koja se računa kao najviše uticajna muslimanska zemlja, ponudila je pomoć u novcu, ali ne i vojnike. Glasnogovornik Konferencije Shaharyar Khan je izjavio da je potreban mjesec dana priprema prije nego što vojnici budu u Bosni.

Dato/Datum: 15. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **NATO fly mot Bosnia for å støtte FN styrkene / NATO-avioni kreću prema Bosni da bi zaštitili snage UN-a**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Flere NATO land har begynt å sende kampfly til baser i Italia. Flyene klargjøres for å kunne yte luftstøtte til FN styrkene i Bosnia-Hercegovina.

Om lag 60 amerikanske, britiske, nederlandske og franske fly vil ventelig ta del i "Operasjon disiplinert Vakhhold", opplyses det ved NATO hovedkvarter i Brusseel.

Mnoge zemlje članice NATO-a počele su sa slanjem borbenih aviona u baze u Italiji. Avioni se pripremaju da daju zračnu podršku jedinicama UN-a u Bosni i Hercegovini.

Oko 60 američkih, britanskih, holandskih i francuskih aviona učestvovalaće u operaciji nazvanoj "Operacija disciplinovano držanje straže", kaže se u sjedištu NATO-a u Bruselu.

Dato/Datum: 16. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Bosnias FN ambassadør Muhamed Sacirbey anklager FNs fredsmekler Thorvald Stoltenberg / Bosanski ambasador u UN-u Muhamed Šaćirbegović optužuje mirovnog pregovarača Thorvalda Stoltenberga***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Bosnias FN ambassadør Muhamed Sacirbey anklager FNs fredsmekler Thorvald Stoltenberg for å ha kapitulert for serberne. Han kaller Stoltenbergs og Lord Owens rapport til Sikkerhetsrådet et ”ynkelig dokument”.

Fredsmeklerne skriver at FN kan bli tvunget til å trekke seg ut av Bosnia-Hercegovina hvis situasjonen der forverrer seg ytterligere. FNs generalsekretær har sluttet seg til rapporten, som ble drøftet i Sikkerhetsråd tirsdag kveld.

Bosanski ambasador u UN-u Muhamed Šaćirbegović optužio je mirovnog pregovarača UN-a Thorvalda Stoltenberga da je kapitulirao pred Srbima. On je izvještaj Stoltenberga i lorda Owena, koji je upućen Vijeću sigurnosti, nazvao ”bijednim dokumentom”.

Mirovni pregovarači su napisali da postoji mogućnost da se UN povuku iz Bosne i Hercegovine ako se situacija nastavi pogoršavati. Generalni sekretar UN-a složio se sa izvještajem koji je razmatran na sjednici Vijeća sigurnosti, u utorak navečer.

Dato/Datum: 16. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Tilværelsen i Sarajevo en daglig tortur / Boravak u Sarajevu svakodnevna tortura***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Serberne åpnet torsdag gasskranene til Sarajevo og lot tre tankebiler med diesel slipper byen, etter å ha blokkert dem i to uker. Men fremdeles

mangler byens 380.000 innbygere strøm. Den har vært borte i 25 dager, og størstpartene av byen mangler ennå vann.

Ifølge FNs hjelpearbeidere er energisituasjonen like kritisk og livstruende som før. For menneskene i Sarajevo er litværelsen fortsatt en daglig tortur, sier talsmannen for FNs høykommissær for flyktninger, Peter Kessler.

Srbi su otvorili dovod plina u Sarajevo i propustili tri teretna kamiona sa naftom nakon što dvije sedmice nisu dopuštali da bilo šta uđe u grad. Međutim, još uvijek, već 25 dana, 380.000 stanovnika nema ni struju ni vodu.

Na osnovu izvještaja humanitarnih radnika UN-a energetska situacija je ista kao i prije. "To znači da je za stanovnike Sarajeva život svakodnevna tortura", izjavio je glasnogovornik Visokog komesarijata UN-a za izbjeglice Peter Kessler.

Dato/Datum: 17. 7. 1993.

*Tittel/Naslov: **Folkemord i Bosnia / Genocid u Bosni***

Side/Strana: 34.

Forfatter/Autor: Yngvar Ruud

Resyme/Sažetak:

"Blind vold i Bergen krever menneskeliv!" Dette er avisoverskrifter som får oss til å reagere. Det opprører å merke vilken mangel på respekt for menneskeliv som vi er vitne til enten det er i Bosnia eller i Bergen.

"Jeg tilgir deg!" Teksten vår fra Bergprekene har et dagsaktuelt budskap: vilje til forsoning er en viktig forutsetning for fred – både i Bergen og i Bosnia.

"Nasilje u Bergenu uzima ljudske živote!" Ovo je naslov u novinama koji traži našu reakciju. Uznemirava činjenica da mi ne respektujemo ljudske živote i kao svjedoci ne reagujemo na ono što se dešava u Bosni i u Bergenu.

"Ja ti opraštam!" Tekst iz Bergenske molitve ima aktuelnu poruku: želja za pomirenjem je važna pretpostavka za mir – i u Bergenu i u Bosni.

Dato/Datum: 17. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Fra håp til knuste drømmer i Bosnia / Od nade do izgubljenih snova u Bosni***

Side/Strana: 44.

Forfatter/Autor: NRK Fjernsynet

Resyme/Sažetak:

I februar i år besøkte et team fra det britiske fjernsynsselskapet Granada en landsby i Bosnia der befolkningen bestod av katolikker og muslimer. Denne byen lå bare 15 kilometer fra det som da var frontlinjen. Teamet hadde med seg den norske sosialantropologen Tone Bringa.

Bringa bodde i denne landsbyen i 15 måneder i 1987-88, da hun drev med feltarbeid. Hun bodde i en muslimsk familie, men ble godt kjent med både muslimer og katolikker.

En gammel muslimske kvinner har hatt en katolsk nabo som har vært som en søster for henne. Men hva skjer når krigen kommer til Bosnia?

U februaru ove godine tim novinara sa britanskog TV kanala Granada posjetio je jedno selo u Bosni gdje žive katolici i muslimani. Ovo mjesto nalazilo se samo 15 kilometara udaljenosti od tadašnjih linija fronta. U timu novinara bila je i norveška socijalantropologistica Tona Bringa.

Bringa je u tom istom selu, u periodu od 1987. do 1988, živjela 15 mjeseci, gdje se bavila naučnoistraživačkim radom. Ona je živjela u jednoj muslimanskoj porodici, ali je dobro upoznala i muslimane i katolike.

Jedna stara Muslimanka imala je katolkinju za komšinicu i njih dvije živjele su kao sestre. Ali šta se dešava kada rat dođe u Bosnu?

Dato/Datum: 17. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Vesten gir hjelp / Zapad daje pomoć***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Naslov: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Vestlige land ga fredag tilsagn om over 100 millioner dollar til hjelpearbeidet i det tidligere Jugoslavia. Rundt en tredel av pengene kommer fra Norge.

Ifølge spekulasjonene har Stoltenberg truet med å trekke FN ut av Bosnia for å tvinge motvillige bosniske ledere til å godta den serbisk-kroatiske planen om deling av Bosnia inn i tre etniske "rene" ministater.

Zapadne zemlje dale su 100 miliona dolara kao humanitarnu pomoć u bivšoj Jugoslaviji. Trećinu ove sume izdvojila je Norveška.

Spekuliše se da je Stoltenberg zaprijetio da će se UN povući iz Bosne ako bosanski lideri ne prihvate srpsko-hrvatski plan o trodjelnoj podjeli zemlje na tri "čiste" mini-države.

Dato/Datum: 17. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Stenges inne med krigens elendighet / Zatvaraju se u sebe sa očajem iz rata***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Ingrid Kristine Holm

Resyme/Sažetak:

De bosnierne som søker tilflukt i Norge, fortjener å få bli. For når mennesker føler seg så truet at de er villige til å satse livet på vei gjennom granatregn og fiendtlig territorium i håp om å finne et fristed, forteller det alt om hvor desperate disse menneskene er, sier fungernde generalsekretær i Det norske Flyktningeråd, Stein Støa, til Bergens Tidende.

Bosanci koji traže pribežište u Norveškoj zaslužili su da to dobiju. Ti ljudi se osjećaju ugroženim i žrtvovali su svoje živote da pod granatama

prođu kroz neprijateljsku teritoriju u nadi da će pronaći mirno mjesto. To govori o očaju tih ljudi, kaže Stein Støa, generalni sekretar Norveškog savjeta za izbjeglice, za *Bergens Tidende*.

Dato/Datum: 17. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***På baksiden av ordene / U pozadini riječi***

Side/Strana: 26.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

På baksiden av ordene et ord er ikke et ord. Skal vi forstå virkeligheten, må vi gå rundt ordet. Da kan vi oppdage noe helt annet enn det vi ser på forsiden. Spørsmålet om man er for eller mot krig innebærer en logisk moralsk utpressing med ett svar, som ikke sier noe om freden.

Når de positive ordene forhandlingsløsning og fred knyttes til Bosnia-Hercegovina idag, har de et annet innhold enn i fjor. Nå er forhandlingstemaet gitt av krigens seirherrer serberne, og kroatene. En løsning i Bosnia-Hercegovina er ingen løsning for Bosnia-Hercegovina.

U pozadini riječi svaka riječ nije samo riječ. Ako hoćemo da razumijemo stvarnost moramo znati dublje značenje određene riječi. Onda možemo otkriti nešto sasvim drugo nego što se vidi na prvi pogled. Pitanje o tome da li je neko za rat ili mir sadrži određeni logički i moralni pritisak sa jednim odgovorom, koji ne sadrži ništa što se tiče mira.

Kada se pozitivne riječi - kao što su dolazak do mira putem pregovora - vežu za Bosnu i Hercegovinu - onda one imaju drugačije značenje nego što su ga imale prošle godine. Sada je tema o pregovorima nametnuta od ratnih pobjednika Srba i Hrvata. Jedno rješenje za Bosnu i Hercegovinu nije rješenje za Bosnu i Hercegovinu.

Dato/Datum: 19. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Flyktningerådet støtter fredssamling i Sarajevo / Savjet za izbjeglice podržava mirovni skup u Sarajevu**

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: Gry E. Isberg

Resyme/Sažetak:

Fungerende generalsekretær i Det norske Flyktningeråd, Stein Støa, støtter ideen om en internasjonal fredssamling i Sarajevo. En slik samling kan bidra til å lette presset på den hardt prøvede sivilbefolkningen i det krigsherjede Bosnia, som opplever krig od død hver eneste dag, sier Støa.

Generalni sekretar Norveškog savjeta za izbjeglice Stein Støa podržava ideju o međunarodnom mirovnom skupu u Sarajevu. "Jedan takav skup može doći kao olakšanje civilima u ratom zahvaćenoj Bosni, koji doživljavaju rat i smrt svaki dan", rekao je Støa.

Dato/Datum: 19. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Bosnias president Izetbegovic nekter å forhandle / Bosanski predsjednik Izetbegović ne želi da pregovara**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Bosnias president Alija Izetbegovic gjorde det klart søndag at han ikke vil delta i fredsforhandlinger i Geneve så lenge de serbiske angrepene mot muslimene fortsetter.

Men Izetbegovic ga ingen signaler om at Bosnias presidentskap nå vil bøye seg for det serbisk-kroatiske forslaget om å dele republikken i tre etniske ministater. Han har tidligere hevdet at en slik løsning vil legitimere et folkemord på muslimene.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović bio je izričit u namjeri da ne učestvuje u mirovnim pregovorima u Ženevi dok traju srpski napadi na Muslimane.

Izetbegović nije dao nikakve signale o tome da se bosansko Predsjedništvo želi prilagoditi srpsko-hrvatskom prijedlogu o podjeli Republike na tri mini-države. On je još ranije tvrdio da bi ovakvo rješenje legitimiralo genocid nad Muslimanima.

Dato/Datum: 20. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Kroatia ny hodepine for EF / Hrvatska nova glavobolja za Evropsku zajednicu***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Rune Valderhaug

Resyme/Sažetak:

Krigen i det tidligere Jugoslavia er problemet som forfølger EF og skaper stadig nye motsetninger. Nå dukker det gamle strids spørsmålet Kroatia opp igjen. Storbritannia ønsker at president Franjo Tudman skal få klar beskjed om at Kroatia kan havne i samme selskap som Serbia hvis det bidrar til etnisk utrensing i Bosnia. Tyskland, som gikk i bresjen for EFs anerkjennelse, mener sanksjoner er forhastet.

Rat u bivšoj Jugoslaviji je problem koji prati Evropsku zajednicu i stalno stvara nove suprotnosti. Sada se pojavilo staro pitanje koje dovodi do novih problema, a to je Hrvatska. Velika Britanija je uputila jasan signal predsjedniku Franji Tuđmanu da će Hrvatska završiti u istom društvu sa Srbijom ako nastavi sa etničkim čišćenjem u Bosni. Njemačka, koja se najviše zalagala za priznanje Hrvatske, je mišljenja da su sankcije protiv Hrvatske preuranjene.

Dato/Datum: 21. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Avgjørende kamper ved Sarajevo / Odlučujuće borbe kod Sarajeva**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP-AFP

Resyme/Sažetak:

Serbiske og bosniske styrker utkjempet tirsdag harde kamper om den startegisk viktige Igman høyden utenfor Sarajevo. Ifølge FN talsmenn gjenerobret de bosniske styrkene nat til tirsdag noe av stillingene de mistet mandag, noe som fikk serberne til å øke presset utover tirsdagen.

Srpske i bosanske snage vodile su žestoke borbe za strateški važnu planinu Igman izvan Sarajeva. Prateći glasnogovornika UN-a bosanske jedinice su u utorak navečer vratile izgubljene položaje koje su izgubili u ponedjeljak. To je isprovociralo Srbe koji su pojačali aktivnosti na ovom području.

Dato/Datum: 21. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Kroatia i Serbias rolle / Hrvatska i srbijanska uloga**

Side/Strana: 20.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Vestens dilemma er det mestdykende, muslimenes det mest skjebnetunge. Kroatias dilemma er å drive kroatisk politikk i Bosnia-Hercegovina, støtte kroatene der, uten å utløse sanksjonene og isolasjonen som ble Serbia til del. Når det er nødvendig, skapes distanse til krigføringen. Mens forholdet til Serbia er uavgjort tvetydig på tross av at Tudjman og Milosevic i felleskap lager planer og for få dager siden avverget et større sammenstøt mellom de kroatiske regjeringsstyrkene og de serbiske utbryterne i Kroatia. Serberne der og serberne i Bosnia-Hercegovina tar steget til samling. Er det også avtalt med Tudjman?

Najveća dilema Zapada je teška sudbina Muslimana. Hrvatska dilema je provođenje hrvatske politike u Bosni i Hercegovini, odnosno podržavanje Hrvata u Bosni, ali tako da se izbjegnju sankcije sa kojima se suočila Srbija. Kada je potrebno napravi se i distanca od ratnih zbivanja. Ali hrvatski odnos prema Srbiji je neriješen usprkos tome što su Tuđman i Milošević, prije nekoliko dana, izradili zajedničke planove o sprečavanju velikih sukoba između hrvatskih vladinih snaga i srpskih pobunjenika u Hrvatskoj. Srbi u Hrvatskoj i Srbi u Bosni i Hercegovini teže ujedinjenju. Je li i to, također, dogovoreno sa Tuđmanom?

Dato/Datum: 24. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Bosniere får bli / Bosanci mogu ostati**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Bosniske flyktninger som kommer til Norge vil foreløpig ikke bli sendt tilbake til Kroatia. Justminister Grete Faremo bestemte seg i går for ikke å betrakte Kroatia som tilstrekkelig trygt for de bosniske flyktningene. Denne avgjørelsen kan gjøre det vanskelig å praktisere regelen om at asylsøkere skal sendes tilbake til landet der de først oppholdt seg.

Bosanske izbjeglice što su došle u Norvešku zasada neće biti poslana nazad u Hrvatsku. Ministrica pravde Grete Faremo odlučila je da se Hrvatska ne može smatrati sigurnom za bosanske izbjeglice. Ova odluka može predstavljati poteškoću da se u praksu provede pravilo o tome da se azilanti šalju nazad u zemlju gdje su se prije toga bili nastanili.

Dato/Datum: 24. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Fredshåpet svinner etter serbisk angrep / Nada u mir nestaje nakon srpskog napada***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

FN talsmenn ga fredag serberne det fulle ansvaret for at kampene omkring Bosnia-Hercegovinas hovedstad Sarajevo har blusset opp igjen, slik at håpet om fredssamtaler i Geneve ble knust. Minst sju sivile ble drept og 49 såret i ett av de voldsomste angrepene siden krigen om Sarajevo begynte for 16 måneder siden.

Glasnogovornik UN-a izjavio je da su Srbi potpuno odgovorni za rasplamsavanje borbi oko bosanskohercegovačkog glavnog grada Sarajeva zbog čega su mirovni pregovori u Ženevi propali. Najmanje sedam civila je ubijeno, a 49 je ranjeno u najjačim borbama otkako je rat za Sarajevo počeo prije 16 mjeseci.

Dato/Datum: 24. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Karadzic ber om ny utsettelse / Karadžić moli za novo odlaganje***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Lederen for serberne i Bosnia-Hercegovina, Radovan Karadzic, ba fredag fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen om å utsette søndagens runde i fredsforhandlingene til høsten.

I et brev til fredsmeklerne skriver Karadzic at partene da vil få tid til å tenke nøyre gjennom sine standpunkt. Serberlederen karakteriserer forhandlingene som forhastede, og advarer mot en opptrapping av kampene som følge av møtene i Geneve.

Lider Srba u Bosni i Hercegovini Radovan Karadžić zamolio je mirovne pregovarače Thorvalda Stoltenberga i lorda Owena da mirovne pregovore prolongiraju za jesen.

U pismu mirovnim pregovaračima Karadžić piše da strane u pregovorima trebaju vremena za dublje razmatranje svojih stajališta. Srpski lider karakteriše pregovore ubrzanim, a upozorio je na pojačane borbe koje su došle kao propratne aktivnosti sastanaka u Ženevi.

Dato/Datum: 26. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***FN base i Sarajevo bombet / Bombardovana baza UN-a u Sarajevu***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

En ny våpenhvile trådte formelt i kraft i Bosnia søndag morgen, men våpnene teit ikke. Serbiske styrker bombarderte en fransk base i Sarajevo, og FN fastslo at heller ikke de bosniske regjeringsstyrkene overholdt avtalen. Som vanlig skyldte partene på hverandre.

Novo primirje u Bosni stupilo je na snagu formalno u nedjelju ujutro, ali oružje nije zašutjelo. Srpske snage bombardovale su francusku bazu u Sarajevu, a UN stoje na stanovištu da se ni snage bosanske vlade ne pridržavaju sporazuma o primirju. Kao i obično strane se međusobno optužuju.

Dato/Datum: 28. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Fredsforhandlingene om Bosnia i gang / Mirovni pregovori o Bosni u toku***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Lederne i Bosnia konflikten møttes tirsdag kveld ansikt til ansikt i Geneve for å forsøke å snakke fred. Etter en lang dag med tosidige samtaler, samlet Thorvald Stoltenberg og Lord Owen alle partene til et fellesmøte. Det kom som en overraskelse at den muslimske lederen Alija Izetbegovic gikk med på et slik møte.

En fortsatt bekymret Alija Izetbegovic meldte om "noe framgang" etter at han tirsdag kveld hadde sittet ansikt til ansikt med sine fiender i halvannen time for å snakke fred.

Lideri u bosanskom konfliktu susreli su se u utorak, licem u lice, u Ženevi, da bi razgovarali o miru. Nakon cjelodnevnih odvojenih razgovora Thorvald Stoltenberg i lord Owen imali su zajednički sastanak sa svim partnerima. Bilo je pravo iznenađenje što je na ovaj sastanak došao i muslimanski lider Alija Izetbegović.

Alija Izetbegović, koji nije krio svoju zabrinutost, dao je izjavu "o nekom pomaku" nakon što je imao polusatni sastanak, licem u lice, sa svojim neprijateljima.

Dato/Datum: 28. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Granatild mot FN soldater i Sarajevo / Granatama protiv vojnika UN-a u Sarajevu***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Franske FN soldater ble for andre gang på to dager tirsdag utsatt for granatild i Sarajevo. Granatene eksploderte i nærheten av fjernsyns-

bygninger der FN soldatene forsøkte å opprette et kommunikasjonssenter, men det var tirsdag kveld uklart om franskmennene var målet for angrepet.

Francuski vojnici iz sastava UN-a po drugi put su bili izloženi artiljerijskom napadu u Sarajevu. Granate su eksplodirale u blizini zgrade RTV doma gdje su francuski vojnici pokušavali uspostaviti komunikacijski centar. Još uvijek je nejasno da li su Francuzi bili cilj napada.

Dato/Datum: 29. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Clinton truer med fly i Bosnia / Clinton prijeti upotrebom aviona u Bosni**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Presidentskapet i Bosnia-Hercegovina fortsatte onsdag samtalene med delegasjoner fra Serbia og Kroatia onsdag. Imens måtte nordmannen Knut Vollebæk på nytt mekle i konflikten mellom Serbia og Kroatia om den omstridte Maslenica broen. USAs president Bill Clinton vurderer å bruke amerikanske fly for å beskytte FN styrken i Bosnia.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine nastavilo je razgovore sa delegacijama iz Srbije i Hrvatske. Norvežanin Knut Volebæk nastavio je razgovore između Srbije i Hrvatske vezane za Maslenički most. Predsjednik SAD-a Bill Clinton procjenjuje upotrebu američkih aviona kako bi zaštitio jedinice UN-a u Bosni.

Dato/Datum: 29. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Reiser på eget ansvar / Putuju na svoju odgovornost**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Åsmund Egeland

Resyme/Sažetak:

Utenriksdepartementet gjorde det klar ovenfor Bergens Tidende i går kveld at ungdommene som reiser til Sarajevo gjør det på eget ansvar. Å reise til Sarajevo er forbundet med stor sikkerhetsrisiko. Ungdommen vet utmerket godt hvordan sikkerhetssituasjonen er der nede, og går inn i det med åpne øyne. FN har oversikt over situasjonen, og har ikke kunnet garantere sikkerheten for mennesker som vil ta seg inn i området.

Ministarstvo vanjskih poslova saopćilo je za *Bergens Tidende* da grupa mladih koji putuju u Sarajevo čine to na svoju odgovornost. Putovanje u Sarajevo je povezano sa velikim rizikom. Mladi dobro znaju kakva je sigurnosna situacija tamo dolje i da na to putovanje treba ići sa dobro otvorenim očima. UN imaju pregled situacije i ne mogu garantirati sigurnost osobama koje dolaze.

Dato/Datum: 30. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Fredspalan for Bosnia gir optimisme / Mirovni plan za Bosnu daje optimizam**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Den bosniske serberlederen Radovan Karadzic sier han kan godta Thorvald Stoltenberg og Lord Owen nye fredsplanen med bare "mindre endringer". De to meklernes foreslår å opprette en union av bosniske republikker.

Torsdag kveld ble det kjent at serberlederen er positiv til den nye planen. Den ligger svært nær det serbisk-kroatiske forslaget, sa Karadzic til journalister etter møtene torsdag.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić kaže da on može prihvatiti novi mirovni plan Thorvalda Stoltenberga i lorda Owena uz "minimalne izmjene". Dvojica pregovarača su predložili osnivanje unije bosanskih republika.

U četvrtak navečer bilo je poznato da se lider Srba pozitivno izjasnio prema novom planu. "Plan je veoma blizak srpsko-hrvatskom prijedlogu", izjavio je Karadžić nakon sastanka.

Dato/Datum: 30. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Når freden kommer / Kad dolazi mir***

Side/Strana: 18.

Forfatter/Autor: Atle M. Skærstad

Resyme/Sažetak:

Når freden kommer forberedelsene til FN innsats i Bosnia – når freden bryter ut – pågår for fullt. Nå ser de også ut som om fredsmeklerne Lord David Owen og Thorvald Stoltenberg har fått i stand konstruktive og avgjørende samtaler om en fredsløsning med tre partene ved forhandlingsbordet i Geneve.

Kad dolazi mir onda se UN pripremaju za svoje aktivnosti – kada se mir narušava aktivnosti su u toku. Sada izgleda da su mirovni pregovarači lord Owen i Thorvald Stoltenberg imali konstruktivne i odlučujuće razgovore o mirovnom završetku rata sa trojicom partnera u Ženevi.

Dato/Datum: 31. 7. 1993.

Tittel/Naslov: ***Skjør fredsavtale for Bosnia / Krhki mirovni sporazum za Bosnu***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Kjartan Rødland

Resyme/Sažetak:

Fredsavtalen for Bosnia-Hercegovina er en skjør konstruksjon. Den viktigste prøve på holdbarheten i Geneve freden ligger i om de militære

ledere etablerer en våpenhvile, og deres tropper står under sterk nok disiplin til at den blir respektert. De bosniske lederne har også en tynnslitt autoritet. Lord Owen og Thorvald Stoltenberg har tilsynelatende greidd å redde stumpene for muslimene. Men staten Bosnia-Hercegovina er ikke likvidert. Den bosniske presidenten Alija Izetbegovic smiler tappert etter at fredsavtalen er undertegnet. Kan avtalen bety fred for hans folk?

Mirovni ugovor za Bosnu i Hercegovinu je krhka konstrukcija. Najvažnija proba da li će mir iz Ženeve izdržati je primirje koje bi trebali uspostaviti vojni lideri čije se jedinice nalaze pod njihovom jakom kontrolom. Bosanski lideri imaju istrošen autoritet. Lord Owen i Thorvald Stoltenberg su uspjeli spasiti komadiće za Muslimane. Ali država Bosna i Hercegovina nije likvidirana. Bosanski predsjednik Alija Izetbegović smješka se gubitnički nakon što je potpisan mirovni ugovor. Može li mirovni sporazum značiti mir za njegov narod?

Dato/Datum: 31. 7. 1993.

Tittel/Naslov: **Fredshåp i Bosnia – partene enige om ny konstitusjon / Nada za mir u Bosni – strane saglasne o novoj konstituciji**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

De tre krigførende partene i Bosnia-Hercegovina ble fredag enige om å dele landet inn i en union med tre etniske republikker, sier fredsforhandlerne. I Sarajevo ble partene enige om øyeblikkelig å iverksette våpenhvilen.

Diplomater sier at de muslimske, kroatisk og serbiske lederne har blitt enige om å dele landet inn i tre republikker til tross for meldingen tidligere på dagen om at Bosnias muslimske president Alija Izetbegovic avviste planen.

Tri zaraćene strane u Bosni i Hercegovini, u petak, su se usaglasile da podijele zemlju na tri etničke republike koje će sačinjavati uniju, izjavili su mirovni pregovarači. U Sarajevu su strane postigle saglasnost da primirje stupi na snagu odmah.

Diplomatski izvori tvrde da su muslimanski, hrvatski i srpski lideri saglasni da podijele zemlju na tri republike usprkos porukama koje su stizale rano jutros da je bosanski predsjednik Alija Izetbegović odbio plan.

Dato/Datum: 2. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Meklerne presser serbere og kroater / Posrednici vrše pritisak na Srbe i Hrvate**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Internasjonale fredsmeklere forsøkte søndag å avslutte forhandlingene i Geneve med å få partene til å bli enige om den endelige etniske oppdeling av Bosnia. Presset er lagt på serberne og kroatene for å få dem til å avgi territorium til muslimene.

Samtidig har flere bosniske politikere markert sin motstand mot den konstitusjonelle unionsavtalen som president Alija Izetbegovic godtok forrige uke. En gruppe på åtte politiske ledere, blant dem tre medlemmer av Izetbegovics kollektive presidentskap, hevdet på en pressekonferanse søndag at unionsavtalen kan føre til at Bosnia mister sin status som nasjon.

Međunarodni posrednici pokušali su završiti pregovore u Ženevi tako da pridobiju strane da se usaglase o konačnoj etničkoj podjeli Bosne. Pritisak je vršen na Srbe i Hrvate da ustupe dijelove teritorije za Muslimane.

Istovremeno, mnogi bosanski političari iskazali su svoje protivljenje protiv sporazuma o uniji, što je predsjednik Alija Izetbegović prihvatio prošle sedmice. Grupa od osam političara, među kojima su i tri člana Izetbegovićevog kolektivnog Predsjedništva, na konferenciji za štampu su izjavili da sporazum o uniji može dovesti do toga da Bosna izgubi status države.

Dato/Datum: 2. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Den skjøre avtalen / Krhki sporazum**

Side/Strana: 20.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Den skjøre avtalen som er inngått om Bosnia-Hercegovinas fremtid er fortsatt en skjør avtale. Og det mangler mange og viktige elementer før en endelig fredsavtale kan undertegnes.

Etter 16 måneders krig er det muslimske Bosnia redusert til ca. 10 prosent av det arealet Bosnia-Hercegovina hadde da landet ble erklært uavhengig i mars/april i fjor.

Sytti prosent er under serbisk kontroll, resten har kroatene hånd over. Nå har både serberne og kroatene sagt seg villige til å trekke sine styrker tilbake, og det er denne "hestehandelen" som nå er i full gang i Nasjonens Palass i Geneve.

Sporazum o budućnosti Bosne i Hercegovine je krhki sporazum jer mu nedostaje mnogo važnih elemenata prije potpisivanja konačnog mirovnog sporazuma.

Nakon 16 mjeseci rata muslimanska Bosna je reducirana na ca. 10 procenata od ukupne površine koju je Bosna i Hercegovina imala kada je proglasila nezavisnost u martu/aprilu prošle godine.

Sedamdeset procenata je pod srpskom kontrolom, ostatak drže Hrvati. Sada su i Srbi i Hrvati voljni da povuku svoje jedinice nazad i to je ona "trgovina" koja je u punom zamahu u Nacionalnoj palati u Ženevi.

Dato/Datum: 3. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Nordiske FN styrker i støpeskjeen / Nordijske jedinice UN-a u kalupu**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Fredag vil de nordiske forsfarministrene diskutere den nordiske FN styrken til Bosnia. Fungerende pressetalsmann i Forsvarsdepartementet, byråsjef Kirsti Skjerven, sier til Bergens Tidende at det fortsatt er uklart om det på dette møtet vil bli fattet noe endelig vedtak om en slik styrke skal settes opp.

U petak će ministri odbrane nordijskih zemalja diskutovati o eventualnom slanju nordijskih jedinica u sklopu UN-a u Bosni. Glasnogovornica Ministarstva odbrane Kirsti Skjerven izjavila je za *Bergens Tidende* da još uvijek nije izvjesno da li će se na ovom sastanku donijeti konačna odluka o slanju trupa.

Dato/Datum: 3. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Muslimene håper på amerikanske flyangrep / Muslimani se nadaju američkoj vojnoj intervenciji**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Det muslimske lederskap i Bosnia er tydelig oppmuntret over utsiktene til at USA kan komme til å sette inn flystyrker mot serbiske stillinger i landet, og forsøker nå å hale ut forhandlingene med sine serbiske og kroatisk motstandere i Geneve.

Muslimansko vođstvo u Bosni je ohrabreno izgledima da će SAD upotrijebiti avione protiv srpskih položaja i zbog toga sada pokušavaju odugovlačiti pregovore sa svojim srpskim i hrvatskim protivnicima u Ženevi.

Dato/Datum: 3. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **USA samler NATO støtte / SAD sakupljaju podršku u NATO-u**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

USA forsøketete mandag å samle støtte blant sine NATO allierte for en hardere linje i det tidligere Jugoslavia, etter at den amerikanske regjering tidligere har truet med ensidige aksjoner i Bosnia. Men diplomater regnet mandag kveld med at NATO ikke vil vedta å gå til luftangrep mot serberne.

Vel 60 kampfly fra USA, Frankrike, Storbritania og Nederaln står klare på forskjellige flybaser i Italia, og blant disse flyene er britiske og franske Jaguar maskiner.

Store deler av det tekniske flypersonell som skal lede eventuelle operasjoner over Bosnia fra italiensk jord, er også på plass.

SAD pokušavaju da sakupe podršku svojih saveznika u NATO-u za čvršću liniju u bivšoj Jugoslaviji, nakon što je američka vlada još ranije prijetila sa jednostranom akcijom u Bosni. Međutim, diplomati računaju da NATO neće donijeti odluku o zračnim napadima na Srbe.

Šezdeset borbenih aviona iz SAD-a, Francuske, Velike Britanije i Holandije je u različitim avio-bazama u Italiji već spremno. Među ovim avionima su britanski i francuski "Jaguari".

Dato/Datum: 4. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **NATO til aksjon for å redde Sarajevo / NATO u akciji za spašavanje Sarajeva**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP-AFP

Resyme/Sažetak:

NATO landene advarte tirsdag de bosniske serberne og understreket at alliansen er innstilt på å gjennomføre flyangrep mot serbiske stillinger hvis ikke de serbiske styrkene opphever beleiringen av hovedstaden Sarajevo.

Tyskland, Tyrkia og Island var blant de ivrigste støttespillerne til USA på NATO møtet i Brussel. Tyrkia har lenge hatt problemer med å forholde seg passiv, mens muslimene drives fra skanse til skanse i Bosnia. Tyskland har ingen muligheter til å sende militære styrker til Bosnia fordi grunnloven setter bom for det, og Island har ingen soldater å sender.

Zemlje članice NATO-a upozorile su bosanske Srbe i podvukle da je Alijansa spremna za izvršavanje avionskog napada na srpske položaje ukoliko srpske snage ne ukinu opsadu glavnog grada Sarajeva.

Njemačka, Turska i Island su bili najagilniji u podršci SAD-u na sastanku NATO-a u Brusselu. Turska već duže vrijeme ima probleme na unutrašnjem planu zbog svog pasivnog držanja dok Muslimane protjeruju iz jedne po jedne utvrde u Bosni. Njemačka nema nikakvih mogućnosti da pošalje vojnike u Bosnu jer joj to onemogućava njen ustav, a Island nema vojnika za slanje.

Dato/Datum: 4. 8. 1993.

*Tittel/Naslov: **Fredskonferansen slår sprekker / Mirovna konferencija pokazuje pukotine***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbias president Slobodan Milosevic og den kroatiske presidenten Franjo Tudman reiste tirsdag ettermiddag begge til Geneve for å delta i fredssamtalene om Bosnia-Hercegovina. Fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen håpet at de to presidentene kunne bidra til å bringe fredssamtalene ut av dødvanne.

Srbijanski predsjednik Slobodan Milošević i hrvatski predsjednik Franjo Tuđman otputovali su u Ženevu radi učešća u mirovnim pregovorima o Bosni i Hercegovini. Mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen se nadaju da dvojica predsjednika mogu doprinijeti da se mirovni sporazum izvuče iz slijepe ulice.

Dato/Datum: 5. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Håpet svinner for fredsløsning / Iščezava nada za mirovno rješenje**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Bosnia-Hercegovinas muslimske president Alija Izetbegovic vil vende tilbake til forhandlingsbordet i Geneve torsdag, sa utenriksminister Haris Silajdzic torsdag. Betingelsen er at de bosniske serberne trekker seg tilbake fra fjellene Bjelasnica og Igman utenfor Sarajevo, sa den bosniske utenriksministeren.

Bosanskohercegovački muslimanski predsjednik Alija Izetbegović će se vratiti za pregovarački sto u Ženevi, izjavio je ministar vanjskih poslova Haris Silajdžić. Uslov je da se bosanski Srbi povuku sa planina Bjelašnice i Igmana kod Sarajeva.

Dato/Datum: 6. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Tenkepause i fredsforhandlingene / Pauza za razmišljenje u mirovnim pregovorima**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Mandag ettermiddag håper fredsforhandlerne Thorvald Stoltenberg og Lord David Owen at de tre partene i Bosnia-konflikten igjen sitter ved samme bord. Etter intens møtevirksomhet torsdag ble det ved 20 –tiden klart at lang weekenden skal benyttes til tenkepause. Men Thorvald Stoltenberg blir i Geneve, noen tur til Norge tør han ikke satse på.

Formannen i det bosniske presidentrådet Alija Izetbegovic sa at det ikke var gjort noen fremgang i kartdiskusjonene da han kom ut fra møtet hverken i Øst eller Sentral Bosnia, eller i spørsmålet om Sarajevo's fremtidige status.

Mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen se nadaju da će trojica partnera u bosanskom konfliktu ponovo sjesti za pregovarački sto. Nakon intenzivnih sastanaka, u četvrtak naveče, bilo je jasno da će se naredni vikend iskoristiti kao pauza za razmišljanje. Thorvald Stoltenberg će nastaviti svoj boravak u Ženevi tako da neće imati vremena da doputuje u Norvešku.

Predsjedavajući bosanskog Predsjedništva Alija Izetbegović izjavio je da nije bilo nikakvog napretka kada je u pitanju rasprava oko karata. To se posebno tiče istočne i centralne Bosne, kao i pitanja vezanih za budućnost Sarajeva.

Dato/Datum: 6. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **"Fredsavtalen et umulig valg" / Mirovni sporazum nemoguć izbor**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Organisasjonen av 51 islamske stater levner ikke fredsavtalen for Bosnia stor ære. Vi har en sterk følelse av at ledelsen i Bosnia-Hercegovina har fått valget mellom å bli drept eller begå selvmord, sa Pakistans utenriksminister Abdul Sattar etter møte med meklerne Lord Owen og Thorvald Stoltenberg torsdag.

Sammen med utenriksministrene fra Tyrkia, Senegal og Tunis besøker han en rekke hovedsteder for å formidle de islamske statenes store misnøye med fredsavtalen og det de oppfatter som vestlig ettergivenhet over for serberne.

Organizacija islamskih zemalja, koja obuhvata 51 državu, nema veliko povjerenje u mirovni sporazum o Bosni. "Mi imamo osjećaj da je rukovodstvo Bosne i Hercegovine stavljeno pred izbor ili da dopusti da bude ubijeno ili da izvrši samoubistvo", izjavio je pakistanski ministar vanjskih poslova Abdul Satter nakon sastanka sa pregovaračima lordom Owenom i Thorvaldom Stoltenbergom.

Zajedno sa ministrima vanjskih poslova Turske, Senegala i Tunisa, Stoltenberg je posjetio niz destinacija kako bi ublažio nezadovoljstvo islamskih zemalja o mirovnom sporazumu. Islamske zemlje smatraju ovaj sporazum kao blagonaklonost Zapada prema Srbima.

Dato/Datum: 6. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***På knivseggen / Na ivici noža***

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Fredsforhandlingene balanserer på en knivsegg – farlig nær sammenbrudd. Men samtidig ligger det på bordet et utkast til avtale som "innsidere" betegner som det beste de bosniske muslimene kan oppnå.

De praktiske problemene er i hovedsak løst. Det er mer spørsmål om vilje hos de bosniske muslimene til en fredelig løsning. Jobben for Lord David Owen og Thorvald Stoltenberg er å overbevise lederen for det bosniske presidentrådet, Alija Izetbegovic, at det en avtale han kan godta med ære. Å få dem til å innse at det vil være mindre ærefullt å kjempe til siste mann.

Mirovni pregovori balansiraju na ivici noža – opasno i blizu potpunog sloma. Ali, istovremeno se na stolu našla jedna verzija sporazuma koju "insajderi" smatraju najboljom za Muslimane.

Praktični problemi su uglavnom riješeni. Ostalo je pitanje postojanja volje kod bosanskih Muslimana za mirovnim rješenjem. Zadatak lorda Davida Owena i Thorvalda Stoltenberga je da ubijede lidera bosanskog Predsjedništva Aliju Izetbegovića da časno prihvati sporazum. Ubijediti ga da shvati da je časnije prihvatiti sporazum nego boriti se do zadnjeg čovjeka.

Dato/Datum: 7. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Stoltenberg advarer NATO mot flyangrep / Stoltenberg upozorava NATO da ne ide sa avionskim napadima**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Atle M: Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Fredsmeglerne Thorvald Stoltenberg og Lord David Owen tok fredag til ordre for at de planlagte USA ledede flyangrepene mot serbiske stillinger utenfor Sarajevo ikke blir gjennomført. De to etterlot ingen tvil om at de mente bombetoktene ville gjøre forhandlingene i Geneve vanskeligere.

Men det er foreløpig ingen utsikt til løsning i spørsmålet om den fremtidige løsningen for Sarajevo, sa Lord Owen. Det er også problemer knyttet til de sentrale og østre delene av Bosnia. I de sentrale delene av Bosnia har de muslimske styrkene hatt betydelig fremgang, og de har sikret seg kontroll over flere strategisk viktige nøkkelpunkter. I forhandlingskretser blir det antydnet at muslimene vil bruke dette som forhandlingskort når møtene gjenopptas mandag.

På pressekonferansen understrekket både Stoltenberg og Owen at forhandlingene ikke dreier seg om noen "Stoltenberg/Owen" plan, men om løsninger som de tre partene diskuterer seg fram til.

Ingen av de to ville si noe om hvilken status de mener Sarajevo bør ha i fremtiden, så lenge forhandlingene pågår. Stoltenberg og Owen er blitt beskyldt for å ha akspetert en serbisk påstand om at serberne har visse historiske krav på deler av Sarajevo.

Mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord David Owen obaviještenu su da planirani avionski napadi na srpske položaje oko Sarajeva, koje bi predvodile SAD, neće biti izvršeni. Njih dvojica su mišljenja da bi bombardovanje otežalo pregovore u Ženevi. "Još uvijek se ne nazire konačno rješenje kada je u pitanju budućnost Sarajeva", izjavio je lord Owen. Problem je još uvijek istočna i centralna Bosna. U centralnoj Bosni su muslimanske snage ostvarile vidan napredak i imaju kontrolu nad mnogim strateški važnim tačkama. U pregovaračkim krugovima se nagovještava da će oni ovu činjenicu koristiti kao pregovaračku kartu u pregovorima koji treba da se obnove u ponedjeljak.

Na press konferenciji su lord Owen i Stoltenberg naglasili da ovo nije u pitanju nikakav "Stoltenberg-Owenov plan" nego traženje rješenja za kojim tragaju tri partnera u pregovorima. Niti jedan od njih dvojice nije htio reći ništa o tome koji status će imati Sarajevo u budućnosti. Stoltenberg i Owen su optuženi da su prihvatili srpsku tvrdnju o tome da Srbi imaju nedvojbeno historijsko pravo na dijelove Sarajeva.

Dato/Datum: 7. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Enighet om nordisk Bosnia styrker / Saglasnost o nordijskim jedinicama za Bosnu***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-TT

Resyme/Sažetak:

Fire meget fornøyde nordiske forsvarministre kunne fredag ettermiddag fortelle om den fellesnordiske FN styrken de er blitt enige om å sende til Bosnia-Hercegovina. Forutsetningen for at styrken skal dra er at alle de stridende partene godtar FN innsatsen.

Četiri izuzetno zadovoljna nordijska ministra odbrane postigli su saglasnost o zajedničkim jedinicama koje će poslati u Bosnu i Hercegovinu. Preduslov za slanje jedinica je da sve zaraćene strane prihvate angažman UN-a.

Dato/Datum: 7. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Da bosnierne kom til Jordan / Kad Bosanci dođu u Jordan***

Side/Strana: 26.

Forfatter/Autor: Magne Raundalen

Resyme/Sažetak:

Da bosnirne kom til Jordan. På oppdrag fra UNICEF i Midøsten har Senter for Krigspsykologi i Bergen ledet arbeidet med å få i gang organisert skolearbeid for en gruppe bosniske flyktningbarn i Jordan.

Da kong Hussein av Jordan bestemte seg for å invitere fem hundre nødstedte fra Bosnia – hovedsakelig fra Sarajevo, til sitt land, lot han sin bror kronprinsen ringe til UNICEF i Amman og be dem om å lage et opplegg for barna.

Det var en interessant opplevelse med lærerike aspekter som kan fortjene oppmerksomhet med tanke på de problemer vi har i asylmottakene her hjemme.

Po zadataku UNICEF-a Centar za ratnu psihologiju u Bergenu predvodio je organizovanu školu za grupu bosanskih izbjeglica u Jordanu.

Jordanski kralj Husein odlučio se da u svoju zemlju pozove pet stotina prognanika iz Bosne – uglavnom iz Sarajeva. S tim u vezi on je zamolio UNICEF u Amanu da pripremi odgovarajući program za ovu priliku.

Bilo je to interesantno iskustvo gdje je akcent bio na problemima koje imaju azilanti u Norveškoj.

Dato/Datum: 9. 8. 1993.

*Tittel/Naslov: **Stille serbere overgir ikke fjell til FN/Tvrdoglavi Srbi ne prepuštaju planine UN-u***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Stilt overfor trusselen om flyangrep lovet serberlederen Radovan Karadzic i helgen at to nye veier for humanitære forsyninger til Sarajevo vil bli åpnet på mandag. Men soldatene hans hadde ifølge talsmenn for FN og muslimene ikke begynt tilbaketrekkingen fra fjellene rundt den beleirede hovedstaden søndag, slik serberlederen tidligere har lovet.

Pod prijeljnom avionskih napada srpski lider Radovon Karadžić je obećao da će se otvoriti dva nova puta za dostavu humanitarne pomoći u Sarajevo. Međutim, prateći glasnogovornika UN-a i muslimansku stranu, Srbi se nisu počeli povlačiti sa brda oko glavnog grada u opsadi.

Dato/Datum: 9. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Serberne på gli lover å overgi fjell til FN / Srbi postepeno obećavaju prepuštanje planina UN-u**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Den serbiske generalen Ratko Mladic lovet søndag at soldatene hans skal være borte fra Bjelasnica – fjellet, et av to omstridte fjell utenfor Sarajevo, innen mandag morgen. Serberne vil trekk seg tilbake fra Igman – fjellet om noen dager.

Mladic kunngjorde tilbaketrekkingen sent søndag kveld etter et sju og en halv time langt møte på Sarajevo flyplass med FN og muslimske militærledere. Generalen sa at han har gått med på en tre punkts avtale med FN som innebærer en gradvis tilbaketrekking fra fjellene. Det var ikke klart om avtalen ble godtatt av den muslimske militærlederen, general Rasim Delic, som forlot møtet en time før Mladic opplyste om enigheten.

Srpski general Ratko Mladić obećao je, u nedjelju, da će se njegovi vojnici povući sa Bjelašnice, jedne od problematičnih planina izvan Sarajeva, već u ponedjeljak. Nakon ovog obećanja Srbi su najavili povlačenje sa planine Igman za nekoliko dana.

Kasno navečer, u nedjelju, Mladić je izvršio povlačenje nakon dugog sastanka koji je imao sa predstavnicima UN-a i muslimanskim vojnim liderima na Sarajevskom aerodromu. General je izjavio da je on izvršio tri tačke sporazuma sa UN-om koji podrazumijeva i postepeno povlačenje sa ovih planina. Nije jasno da li je sporazum prihvaćen i od muslimanskog vojnog lidera Rasima Delića, koji je napustio sastanak prije nego što je Mladić dao izjavu o prihvatanju sporazuma.

Dato/Datum: 10. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***FN tar over på Igman – fredshåpet styger / UN preuzimaju Igman – nada u mir se povećava***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Det serbiske flagget vaier ikke lenger over Igman fjellet utenfor Sarajevo, og de bosnisk-serbiske styrkene har trukket seg tilbake fra den strategisk viktige åsryggen, sa FN tjenesetemann i Sarajevo mandag. Tidligere på dagen rykket en avdeling FN soldater ut til Igman for å rekognisere.

Srpska zastava se više ne vihori na planini Igman iznad Sarajeva, a jedinice bosanskih Srba su se povukle sa strateški važne tačke, izjavio je službenik UN-a u Sarajevu. Rano jutros, jedno odjeljenje vojnika UN-a probilo se do Igmana radi izviđanja terena.

Dato/Datum: 10. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Fredstoget endte i kaos og krangel / Mirovna povorka završila u haosu i svađi***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Mikkel Hertz

Resyme/Sažetak:

Det kunne vært så vakkert: Ti kanskje tjue, tusen mennesker, hånd i hånd, i fredsdemonstrasjon gjennom Sarajevo, den utsultede og beleirede hovedstaden i Bosnia. Et håp, et tegn, en solidarisk kamp for fred. Men slik skulle det ikke ikke gå. Fredstoget endte i kaos og krangel.

Mir sada – Fred nå var planlagt som den europeiske fredsbevegelsens comback, som skulle gå over frontlinjer og gjennom slagmarker, men endte som en fiasko.

Moglo je biti tako lijepo: Deset, možda dvadeset hiljada osoba, sa rukom u ruci, u mirovnim demonstracijama kroz Sarajevo, izglednjeni glavni

grad Bosne u opsadi. Nada, znak, solidarna borba za mir. Ali tako nije bilo. Mirovna povorka završila je u haosu i svađi.

Mir sada – je bio planiran kao comeback evropskog mirovnog pokreta, koji je trebao preći linije fronta i borbene linije, ali sve je završeno fijaskom.

Dato/Datum: 10. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Fortsatt fare for flyangrep / Nastavljena opasnost za avionske napade***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

NATO varslet mandag kveld at medlemslandene er blitt enige om et utvidet mandat for flyangrep mot serbiske styrker i Bosnia-Hercegovina. USA og de andre NATO landene slår i en erklæring etter møtet fast at de nøye vil holde øye med den videre utviklingen, og ”er forberedt på å møtes igjen på kort varsel for å ta stilling til et flyangrep.”

NATO je upozorio da su njegove članice postigle saglasnost o proširenju mandata koji daje mogućnost avionskih napada na srpske položaje u Bosni i Hercegovini. SAD, kao i druge članice NATO-a, u jednom saopštenju, nakon održanog sastanka, naglašavaju da će oni strogo paziti na dalji razvoj događaja i da će biti ”spremni da se ponovo sastanu i donesu odluku o avionskim napadima”.

Dato/Datum: 11. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***1.000 nye flyktinger ventes til vestlandet / 1.000 novih izbjeglica čeka na odlazak u zapadne zemlje***

Side/Strana: 2.

Forfatter/Autor: Turid Kjetland

Resyme/Sažetak:

Hvor skal vi plassere flyktingene fra Bosnia? Dette spørsmålet er høyaktuelt for Utlendingsdirektoratets region vest, (UDI), som nå

opplever en eksplosiv økning i antall flyktninger, og fram til oktober må skaffe plass til opptil 1.000 nye. Vi oppfordrer kommunene i distriktene til å foreslå passende lokaler, sier Jannicke Bøe, leder for UDI i Bergen.

Gdje ćemo smjestiti izbjeglice iz Bosne? Ovo pitanje je jedno od najaktuelnijih pitanja za Direkciju za strance zapadnog regiona (UDI), koja se susreće sa eksplozivnim povećanjem broja izbjeglica, tako da se do oktobra mora naći mjesto za oko 1.000 novih. "Mi smo podstakli općine i distrikte da predlože odgovarajuća mjesta", izjavila je Jannicke Bøe, lider UDI-a u Bergenu.

Dato/Datum: 11. 8. 1993.

*Tittel/Naslov: **Serberne spiller høyt på Igman fjellet / Velika igra Srba na planini Igman***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbisk styrker hadde tirsdag ennå ikke trukket seg tilbake fra Igman fjellet utenfor Sarajevo, til tross for løfter om å oppgi den startegisk viktige årsryggen med utsyn over den bosniske hovedstaden. Dermed måtte fredsforhandlingene i Geneve tirsdag utsettes nok en gang. Serbernes høy spill på Igman betyr også at sjansene for et FN ja til flyangrep øker.

Srpske jedinice nisu se još uvijek povukle sa planine Igman, iznad Sarajeva, usprkos obećanjima da će predati strateški važnu tačku sa pogledom na bosanski glavni grad. Zbog toga su još jednom prolongirani pregovori u Ženevi. Srpska velika igra oko Igmana znači da su porasle šanse da UN kažu DA za avionske napade.

Dato/Datum: 11. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Bosnias serbere leker katt og mus med FN og NATO / Bosanski Srbi se igraju mačke i miša sa UN-om i NATO-om***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnias serbere gjeninntok tirsdag stillinger rundt Sarajevo som de hadde forlatt dagen i forveien, opplyste en fransk militær talsmann.

Serberlederen Radovan Karadzic sa tidligere tirsdag at over 50 prosent av de serbiske styrkene hadde trukket seg ut av Bjelasnica og Igman, og han regnet med at tilbaketrekkingen ville være fullført innen 24 timer.

Bosnias president Alija Izetbegovic har satt som betingelse for å gjenoppta forhandlingene at tilbaketrekkingen er et faktum.

Bosanski Srbi su ponovo preuzeli položaje oko Sarajeva koje su dan ranije napustili, obavijestio je francuski vojni glasnogovornik.

Srpski lider Radovan Karadžić izjavio je, u utorak, da se preko 50 procenata srpskih snaga povuklo sa položaja na Bjelašnici i Igmanu i on računa da će se povlačenje završiti u naredna 24 sata.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović je izjavio da je povlačenje uslov nastavka pregovora.

Dato/Datum: 12. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Krigens redsler i bagasjen / Ratne strahote u prtljažniku***

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: John Lindebotten

Resyme/Sažetak:

I en hybel på Fantoft studentby sitter Sead Sejtanic sammen med konen Merima og barna Selma i Nadmir, og venter på beskjed om hvor de skal dra videre. Sead er TV fotograf og har bragt med seg 60 videokassetter som viser krigens redsler i Bosnia.

U jednoj sobi u studentskom domu u Fantoftu sjedi Sead Šejtanić zajedno sa suprugom Merimom i djecom Selmom i Nadmirom. Oni čekaju obavijest gdje će dalje morati ići. Sead je TV snimatelj i sa sobom je ponio 60 videokaseta koje pokazuju ratne strahote u Bosni.

Dato/Datum: 12. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Ultimatum til Serberne / Ultimatum za Srbe***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Atle M: Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Fredsmeglerne Thorvald Stoltenberg og Lord David Owen gav onsdag de bosniske serberne frist til klokken 12.00 i dag for å gjenføre tilbaketrekningen fra de startegisk viktige stillingene i Igman og Bjelasnica fjellene utenfor Sarajevo. Samtidig truet på ny den bosniske muslimlederen Alija Izetbegovic med å trekke seg fra fredsforhandlingene i Geneve. Dersom forhandlingene bryter sammen, kan angrep fra NATO fly mot serbiske stillinger være nær forestående. USA rettet onsdag kveld en ny advarsel om flyangrep til serberne. En UD talsmann sa at USA fortsatt oppfattet de fjellene som okkupert.

Mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord David Owen dali su rok bosanskim Srbima do srijede u 12.00 sati da izvrše povlačenje jedinica sa strateški važnih mjesta na Igmanu i Bjelašnici izvan Sarajeva.

Istovremeno, bosanskomuslimanski lider Alija Izetbegović je zaprijetio da će se povući sa pregovora u Ženevi. Ako se pregovori prekinu onda su avionski napadi NATO-snaga na srpske položaje sasvim izvjesni. SAD su, u srijedu navečer, uputile još jedno upozorenje bosanskim Srbima. Glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova je izjavio da SAD smatraju ove planine okupiranim.

Dato/Datum: 12. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Norge vil hjelpe krigsskade Bosnia barn / Norveška će pomoći bosanskoj djeci ranjenoj u ratu***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bildene av krigsskadde Irma har åpnet sykehus dørene i Vesten. Nå tilbyr stadig flere land deriblant Norge å ta imot krigs ofre fra Bosnia. FNs høykommisær for flyktninger sier ja takk til Utenriksdepartementets tilbud om sykesenger og medisinsk ekspertise.

Slike Irme koja je ranjena u ratu otvorile su vrata bolnica na Zapadu. Stalno je sve veći broj zemalja među kojima je i Norveška koje žele prihvatiti žrtve rata iz Bosne. Visoki komesar UN-a za izbjeglice prihvatio je ponudu Ministarstva vanjskih poslova koje je ponudilo bolnička mjesta i medicinske stručnjake.

Dato/Datum: 13. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Karadzic benekter trussel om atomvåpen / Karadžić negira prijetnju o atomskom oružju***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Jonas Ekeberg

Resyme/Sažetak:

Radovan Karadzic, lederen for de bosniske serberne, benektet sent torsdag kveld at han har truet med å bruke atomvåpen mot mål i Vest Europa. Ifølge den østerrikske avisen Der Standard skulle Karadzic ha sagt at han ville starte selvmordstikter mot Tyskland og Østerrike dersom NATO fly angrep serbiske styrker i Bosnia.

Radovan Karadžić, lider bosanskih Srba, negirao je u četvrtak navečer da je prijetio da će koristiti atomsko oružje protiv ciljeva u Zapadnoj Evropi. Prateći austrijske novine *Der Standard*, Karadžić je izjavio da će on aktivirati rakete prema Njemačkoj i Austriji ukoliko avioni NATO-a napadnu srpske jedinice u Bosni.

Dato/Datum: 13. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Hat er ikke Balkan fenomen / Mržnja nije fenomen Balkana***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Det er mye lettere å begynne å hate din beste venn eller nabo enn det du tror. Hatet vestlige land så sterkt tar avstand fra i det tidligere Jugoslavia kan like godt blomstre opp hos oss og på få uker, mener den norske antropologen Tone Bringa, som er stipendiat ved Cambridge universitetet i England og ekspert på forholdene i Bosnia-Hercegovina.

Početi mrziti najboljeg prijatelja ili komšiju je lakše nego što to čovjek misli. Mržnja u bivšoj Jugoslaviji, od koje zapadne zemlje prave distancu, može također cvjetati isto tako i kod nas, mišljenja je antropologistica Tone Bringa, koja je stipendista na Cambridge University u Engleskoj i ekspert za odnose u Bosni i Hercegovini.

Dato/Datum: 13. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Irma og alle de andre / Irma i svi drugi***

Side/Strana: 18.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

På Great Ormond Street sykehuset i London klynger fem år gamle Irma Hadzimuratovic seg til livet. En medfølende verden følger den lille Sarajevo jentens kamp for å overleve, sønderrevet som hun er av granatsplinter, angrepet av hjernehinnebetennelse og med et hjerte som må ha hjelp av medikamenter for å fungere.

”Stopp galskapen”, var det enkle og talende budskapet fra den sørgende faren da han noen minutter løsrev seg fra sykesengen. Konen – Irmas mor- ble drept av den samme granaten som slo ned på torget i den bosniske hovedstaden.

U Great Ormond Street bolnici u Londonu petogodišnja Irma Hadžimuratović se bori za život. Cijeli svijet saosjeća u borbi ove male djevojčice iz Sarajeva u njenoj borbi da preživi. Geleri od granata oštetili su njen mozak i srce tako da njen organizam sada može funkcionisati samo uz pomoć medikamenata.

”Zaustavite ludilo”, bila je poruka Irminog oca dok je izlazio iz bolnice. Njegovu suprugu, a Irminu majku, usmrtila je ista ona granata koja je eksplodirala na Tržnici u bosanskom glavnom gradu i čiji su geleri teško ranili Irmu.

Dato/Datum: 14. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **”Skam dere Europeere” / ”Sram vas bilo Evropljani”**

Side/Strana: 33.

Forfatter/Autor: Mikkel Hertz

Resyme/Sažetak:

Slobodan Praljak er øverstkommanderende for de bosniske kroatenes væpnede styrker. For halvannet år siden var han professor i filosofi og hadde aldri tatt et våpen i sine hender. Han elsker opera og ballett, hater stanken av muslimenes sure tær og kan ikke tenke seg å ta en øl i Munchen.

General Praljak ble vår venn på en fjelltopp, 30 km fra Gornji Vakuf. Vi stod under den brennende solen med en knust bunnpanne på en kronglete og aldelsøde og herjet landevei da han kom i Jeepen sin. Generalen hugg bremsene i og tilbød oss straks å sitte på.

General Praljak liker ikke serberne, men muslimene kan han rett og slett ikke fordra. Han mener at Bosnias president, Alija Izetbegovic er en fundamentalistisk galning, hvis stormannsgalskap kan sammenliknes med Adolf Hitlers.

Islam er ikke en religion, det er en livsstil. Han forteller hvordan det hang en stank i det første frie parlamentet i Bosnia. En stank av sure tær, fordi Izetbegovic & co absolutt ville at alle skulle ta skoene av før de gikk inn akkurat som i moskeen. Det er ikke sikkert at det er riktig. Men det er slike historier som holder liv i det gjensidige hatet mellom serbere, kroater og muslimer i Bosnia.

Serberne hater oss, sier han, men de hater muslimene enda mer 500 års tyrkisk undertrykkelse har resultert i at serberne nærer et dypt nedarvet og nesten genetisk hat til muslimene. Og siden muslimene ikke kan banke serberne, forsøker de å banke oss.

Europeerne har rent rundt her med løftet pekefinger. Men hva har dere gjort? Ingenting, absolutt ingenting for rettferdigheten. Se dere selv og skam dere! Sier han.

Slobodan Praljak je glavnokomandujući bosanskih hrvatskih oružanih snaga. Prije nešto više od godinu dana on je bio profesor filozofije i nikada prije nije držao oružje u svojim rukama. On voli operu i balet, a mrzi muslimanski kiseli smrad koji nagriza dok on razmišlja kako da popije pivo u Münchenu.

General Praljak bio je naš prijatelj, domaćin na vrhu jedne planine, udaljene 30 kilometara od Gornjeg Vakufa. Mi smo stajali na suncu koje je pržilo i čekali na jednom dijelu razrušenog puta dok se on nije pojavio u svom džipu. General je pritisnuo na kočnicu i ponudio nas da sjedemo s njim.

General Praljak ne voli Srbe, a Muslimane ne podnosi. On je mišljenja da je bosanski predsjednik Alija Izetbegović ludi fundamentalista i upoređuje ga sa Adolfom Hitlerom.

”Islam nije religija, to je način života.” On objašnjava šta se desilo na prvoj sjednici Parlamenta nakon višestranačkih izbora. ”Bio je to kiseli smrad zbog toga što je Izetbegović & co apsolutno želio da svi skinu cipele prije nego što uđu u skupštinsku salu, isto kao kad ulaziš u džamiju. Ja nisam siguran je li to tačno. Ali to su priče koje održavaju uzajamnu mržnju između Srba, Hrvata i Muslimana u Bosni.”

”Srbi mrze nas”, kaže on, ”ali oni mrze Muslimane još više. Naslijeđe od 500 godina turskog ugnjetavanja rezultiralo je da Srbi imaju naslijeđenu gotovo genetsku mržnju prema Muslimanima. S obzirom da Muslimani ne mogu potući Srbe Muslimani pokušavaju potući nas.”

”Evropljani su ovdje sa podignutim kažiprstim. Ali, šta ste učinili? Ništa, apsolutno ništa za pravdu. Pogledajte se i sramite se!”, kaže on.

Dato/Datum: 14. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Tom atomtrussel? / Atomska prijetnja na prazno**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Spørsmålene er mange etter hastemeldingen torsdag kveld der den bosnisk serbiske lederen Radovan Karadzic ble tillagt uttalelser der han truet med atomangrep mot Vest Europa dersom NATO gjennomfører sine planlagte flyangrep mot serbiske stillinger i Bosnia for å få de bosniske serberne mer forhandlingsvillige.

Både Karadzic og hans talsmann ved Geneve forhandlingene, Jovan Zametica, benektet at den bosnisk serbiske lederen hadde kommet med slike trusler. Karadzic gikk så langt at han benektet i det hele tatt å ha snakket med den østerrikske avisen Der Standard eller journalisten som hadde skrevet historien som ble forhåndsannmeldt gjennom det østerrikske nyhetsbyrået APA.

”Vi skal ikke utelukke det, men mye tyder på at truslene om atomterror først og fremst er ordbruk fra en presset mann”, sier en internasjonal militær analytiker til Bergens Tidende. Han minner om tilsvarende uttalelser fra Iraks Saddam Hussein ved årsskiftet 1990/91.

Nameću su mnoga pitanja nakon hitne poruke koju je lider bosanskih Srba, Radovan Karadžić uputio kao prijetnju Zapadnoj Evropi da će protiv nje upotrijebiti atomsko oružje ukoliko NATO sprovede planirane avionske napade na srpske položaje u Bosni, kako bi ih privolio da učestvuju u pregovorima.

I Karadžić i njegov glasnogovornik u Ženevi Jovan Zametica poriču da je lider bosanskih Srba došao sa ovakvom prijetnjom. Karadžić ide tako daleko da čak negira da je uopće i razgovarao sa austrijskim novinama *Den Standard* ili novinarom koji je napisao priču koja je objavljena preko austrijske agencije za informisanje APA.

”Mi ne možemo isključiti da se desi i ovo, ali mnogo toga ukazuje da prijetnje o atomskom teroru su, prije svega, rječnik čovjeka koji je pod pritiskom”, kaže jedan međunarodni vojni analitičar za *Bergens Tidende*. On podsjeća na slične izjave koje su dolazile iz Iraka od Saddama Husseina, 1990/91. godine.

Dato/Datum: 16. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Muslimene åpner for deling av Bosnia / Muslimani otvoreni za podjelu Bosne**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Lederen for de bosniske muslimene, Alija Izetbegovic, godtar nå deling av Bosnia-Hercegovina. Dermed kan den nye forhandlingsrunden som innledes mellom partene i Geneve i ettermiddag, føre frem til en konkret fredsavtale. Forhandlingene om delingen av Bosnia ventes å bli knallharde.

Det var i et intervju fra Geneve med den bosniske radioen i Sarajevo den bosniske presidenten åpnet for en deling av det krigsherjede landet etter mønster av den grunnloven det ble oppnådd enighet om for fjorten dager siden.

”Vi har ikke annet valg enn å akseptere deling”, sa Izetbegovic, som beskyldte Vesten for å tvinge muslimene til å akseptere oppsplittingen av landet. ”Men deling er det eneste alternativet til fortsatt krig”, sa han.

Det er ingen tvil om at forhandlingene vil bli knallharde, nå gjelder det størrelsen på de tre republikkene, og kanskje ikke minst den fremtidige status til hovedstaden Sarajevo.

Muslimene er ”lovet” minst 30 prosent av Bosnia som sitt område, mens de selv har lagt frem et forslag som omfatter drøye 40 prosent av arealet. Argumentet er at landområdet må stå i rimelig forhold til størrelsen på den muslimske befolkningen som utgjør ca. 43 prosent av innbyggerne i Bosnia.

Det bosnisk-muslimske forslaget som ligger på bordet viser at muslimene ønsker seg en bred korridor frem til Adriaterhavet. Dette vil bli et av de andre store stridsspørsmålene når forhandlingene nå fortsetter.

Lider bosanskih Muslimana Alija Izetbegović sada prihvata podjelu Bosne i Hercegovine. Zbog toga nova runda pregovora, koja će se održati u Ženevi, može dati konkretan mirovni sporazum. Očekuje se da će pregovori o podjeli Bosne biti izuzetno teški.

Ovo je saopšteno u jednom intervjuu koji je u Ženevi za bosanski radio dao bosanski predsjednik koji je sada otvoren za podjelu ratom zahvaćene zemlje.

”Mi nemamo drugog izbora nego da prihvatimo podjelu, izjavio je Izetbegović, koji je optužio Zapad da pritišće Muslimane da prihvate podjelu zemlje. Ali podjela je jedina alternativa nastavku rata”, izjavio je Izetbegović.

Nema sumnje da će pregovori biti izuzetno teški, jer se sada nameće pitanje veličine triju republika i budućnosti glavnog grada Sarajeva.

Muslimanima je ”obećano” najmanje 30 procenata teritorije Bosne, ali su oni izašli sa svojim prijedlogom koji obuhvata najmanje 40 procenata teritorije. Argument je da veličina teritorije mora biti u odnosu prema broju stanovnika, a Muslimani čine 43% stanovništva Bosne.

Muslimanski prijedlog, koji je sada na stolu, pokazuje da oni, između ostalog, hoće da imaju širok koridor prema Jadranskom moru što će svakako biti jedno od problematičnih pitanja u daljim pregovorima.

Dato/Datum: 17. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Nye forhandlinger – flere hindringer / Novi pregovori – mnoge prepreke***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Forhandlingene om en deling av Bosnia-Hercegovina så i går ut til å kunne komme i gang igjen, etter to ukers avbrudd. Nye hindringer gjør at en løsning trolig er langt unna, selv om serberne har trukket seg tilbake fra to omstridte fjelltopper ved Sarajevo og Bosnias president Alija Izetbegovic har sagt han kan bli nødt til å akseptere en deling av Bosnia.

Pregovori o podjeli Bosne i Hercegovine, tako je barem izgledalo jučer, kao da će se nastaviti nakon dvije sedmice prekida. Nove prepreke čine situaciju takvom da rješenje nije na pomolu, bez obzira što su se Srbi povukli sa problematičnih vrhova planina kod Sarajeva i što je bosanski predsjednik rekao da je on prinuđen da prihvati podjelu Bosne.

Dato/Datum: 17. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Sarajevo under FN administrasjon / Sarajevo pod administracijom UN-a**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Forhandlingene om Bosnias fremtid ble gjenopptatt mandag, og lederne for de tre stridende partene ble "i prinsippet" enige om Sarajevo under FN administrasjon etter at en fredsavtale er undertegnet. Samtidig kom det høyst sprikende svar fra FN på spørsmålet om beleiringen av byen er opphevet.

Pregovori o budućnosti Bosne obnovljeni su u ponedjeljak i lideri tri zaraćene strane saglasni su u "principu" da Sarajevo, nakon potpisivanja mirovnog sporazuma, bude pod administracijom UN-a. Istovremeno, došao je odgovor na najdiskutabilnije pitanje od UN-a, a to je da je opsada Sarajeva ukinuta.

Dato/Datum: 18. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Nordisk FN styrke til Bosnia / Nordijske trupe UN-a u Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-RB

Resyme/Sažetak:

Et stort flertall i det danske Folketinget gikk tirsdag inn for regjerings forslag om å bidra med soldater til en felles nordisk styrke i Bosnia-Hercegovina. Den svenske regjeringen kommer med sin godkjenning torsdag, og et tilsvarende norsk vedtak fattes fredag.

Norges deltakelse i den fellesnordiske styrken skal behandles i den utvidete utenriks og konstitusjonskomiteen førstkommende fredag.

Velikom većinom glasova u Narodnoj skupštini Danske usvojen je prijedlog vlade da danski vojnici učestvuju u mirovnoj misiji UN-a u Bosni i Hercegovini. Očekuje se da će isti prijedlozi biti usvojeni u Švedskoj i Norveškoj.

Učešće Norveške u zajedničkim nordijskim jedinicama prvo će razmatrati prošireni vanjskopolitički i konstitucioni komitet.

Dato/Datum: 18. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Fredssamtalene i stampe / Mirovni pregovori u čabru***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Samtalene mellom Bosnias stridende parter ble i går avsluttet uten merkbar fremgang. Bosnias president Alija Izetbegovic sa man ikke hadde kommet noe videre i spørsmålet om inndeling av republikken. Og mens fredssamtalene står i stampe, frykter FN en tragedie i byen Mostar der 35.000 muslimer sitter innsperret.

Razgovori između bosanskih zaraćenih strana jučer su završeni bez vidnog napretka. Bosanski predsjednik Alija Izetbegović izjavio je "da nije učinjen nikakav pomak u podjeli Republike". Dok su mirovni pregovori u čabru UN strahuju za novu tragediju u gradu Mostaru, gdje se 35.000 Muslimana nalazi u okruženju.

Dato/Datum: 19. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***"Mostar har det verre" / Mostar u sve težoj situaciji***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen rettet onsdag oppmerksomheten mot Mostar, der befolkningen ifølge FNs høykommisær for flyktninger (UNHCR) lever under verre forhold enn Sarajevos innbyggere.

Mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen usmjerili su svoju pažnju prema Mostaru, gdje stanovnici tog grada, prateći izvještaje visokog komesara za izbjeglice (UNHCR), žive u težim uvjetima nego stanovnici Sarajeva.

Dato/Datum: 19. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Enighet om Sarajevo plan / Saglasnost o planu za Sarajevo***
Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

I et tilsynelatende gjennombrudd i fredsforhandlingene i Geneve, ble Bosnias krigførende parter onsdag enige om å plassere hovedstaden Sarajevo under FN kontroll for opp til to år.

Ifølge den endelige vil Sarajevo ikke tilhøre noen av de tre etniske republikkene, som det stadig forhandles om i Geneve. Sarajevo vil bli en demilitarisert by styrt av en FN administrasjon utnevnt av FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali. Administrasjonen skal bli bistått av et rådgivende organ bestående av fire muslimer, tre serber, to kroater og en representat fra andre minoriteter i Bosnia.

Bosanske zaraćene strane saglasile su se, u srijedu, da se glavni grad Sarajevo naredne dvije godine stavi pod kontrolu UN-a.

Posljednje vijesti sa pregovora, koji se odvijaju u Ženevi, govore da Sarajevo neće pripadati niti jednoj od tri etničke republike. Sarajevo će biti demilitarizovana zona kojom će upravljati administracija UN-a, koju će imenovati generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali. Administracija će se sastojati od Savjetodavnog organa sastavljenog od četiri Muslimana, tri Srbina, dva Hrvata i jednog predstavnika manjina koje žive u Bosni.

Dato/Datum: 20. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Skeptisk til norske styrker i Bosnia / Sumnja u slanje norveških jedinica u Bosnu***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Formannen i Stortingets forsvarkomite, lagtings president Hans J. Røsjorde (FrP), ønsker åpen Stortingsdebatt om norske FN styrker til Bosnia. Han mener også at eventuell norsk deltagelse i den planlagte fellesnordiske styrken må finansieres gjennom tilleggsbevilgninger på årets budsjett.

Inneværende år vil totalt koste 586 millioner kroner bare med det mannskapet som allerede er ute. Styrker vi Bosnia engasjementet blir totalbeløpet 766 millioner kroner for 1993, opplyser pressetalsmann i Forsvarets overkomando, oberst Erik Ianke, til NTB.

Prvi čovjek u Parlamentarnom vojnom komitetu Hans J. Røsjorde (FrP) želi otvorenu diskusiju u parlamentu vezanu za slanje norveških jedinica u sastavu UN-a u Bosnu. On je mišljenja da se eventualno norveško učestvovanje u planiranim zajedničkim nordijskim jedinicama mora finansirati kroz dodatna izdvajanja u godišnjem budžetu.

Troškovi za tekuću godinu, a koji se tiču finansiranja ljudstva koje se već nalazi izvan zemlje, iznose ukupno 586 miliona kruna. Troškovi za jedinice, koje će se angažovati u Bosni u 1993. godini, iznosili bi 766 miliona kruna, izjavio je za NTB glasnogovornik Štaba odbrane, pukovnik Erik Ianke.

Dato/Datum: 20. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***FN bekymret over manglende tilbaketrekning / UN zabrinute zbog nepotpunog povlačenja***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

En gruppe serbiske soldater nektet torsdag å fjerne seg fra det strategisk viktige Igman fjellet ved Sarajevo, til tross for sterkt press fra FN. En FN talsmann beskrev situasjonen på fjellet som bekymringsfull.

Forhandlingene om en fredsløsning for Bosnia-Hercegovina fortsatte torsdag i Geneve med et fem timer langt møte mellom representater for de tre stridende parter og de internasjonale fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen. Bosnias muslimske president Alija Izetbegovic sa etter møtet at samtalene hadde vært resultatløse.

Izetbegovic truet tidligere torsdag nok en gang med å trekke seg fra fredsforhandlingene, på grunn av de serbiske styrkene som var igjen på Igman fjellet. Han sa at den viktigste betingelsen for framgang i forhandlingene er at serberne fullføre sin tilbaketrekning fra Igman og opphever beleiringen av Sarajevo.

Usprkos velikom pritisku UN-a jedna grupa srpskih vojnika ne želi da se povuče sa strateški važne planine Igman kod Sarajeva. Glasnogovornik UN-a opisao je situaciju na planini dosta zabrinjavajućom.

Pregovori zaraćenih strana i mirovnih pregovarača Thorvalda Stoltenberga i lorda Owena o mirnom završetku u Bosni i Hercegovini nastavljeni su sastankom u Ženevi, koji je trajao pet sati. Bosansko-muslimanski predsjednik Alija Izetbegović izjavio je nakon sastanka da razgovori nisu dali rezultate.

Izetbegović je, po ko zna koji put, prijetio da će napustiti pregovore, jer se srpske jedinice nisu povukle sa planine Igman. On je izjavio da je najvažniji preduslov za nastavak pregovora povlačenje srpskih jedinica sa Igmana i ukidanje opsade Sarajeva.

Dato/Datum: 21. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Avbryter ferien for å drøfte FN styrke / Prekinuli godišnje odmore da bi razmotrili slanje jedinica u sastavu UN-a***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Stortinget må avbryte sommerferien for å ta stilling til regjeringes forslag om å sende norske soldater på fredskapende FN oppdrag i Bosnia. Forsvarminister Jørgen Kosmo bekrefter overfor NTB at en posisjon om saken vil bli lagt fram for Stortinget før valget, slik at styrken kan være operativ innen utgangen av september.

Parlamentarci su prekinuli ljetnje odmore da bi zauzeli stav o prijedlogu vlade, a koji se odnosi na slanje norveških vojnika u Bosnu u sklopu snaga UN-a. Ministar odbrane Jørgen Kosmo potvrdio je za NTB da će o ovom problemu zauzeti stav koji će biti predložen parlamentu i to prije izbora, tako da bi jedinice mogle biti na odredištu prije septembra.

Dato/Datum: 21. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***En hellig kriger / Sveti ratnik***

Side/Strana: 33.

Forfatter/Autor: Mikkel Hertz

Resyme/Sažetak:

I islamsk navn er de kommet for å kjempe i Bosnia. Fra land som Iran og Irak, Algerie, Pakistan og Libanon. Mudjahedinerne det er de kalles her. Syreren Muhamed Al Moutaz Kahal er en av dem. Han sitter i en mørk, mørk celle i et skummelt fengsel utenfor byen Busovaca. Når den tunge døren skyves opp, og den store kroatiske fangevokteren blender ham med lyskjeglen fra en lommelykt, farer Kahal sammen og kryper opp i et hjørne som et skremt dyr.

Kahal er født 24 juli 1962 i byen Halab i det nordlige Syria, like ved grensen til Tyrkia. I noen år har han studert medisin i Sarajevo og snakker gebrokkent serbokroatisk.

Al Moutaz Kahal avla deretter det som den kroatiske etterretningstjenesten kaller en "løgnaktig tilståelse". Han har innrømt at han kom til Bosnia for å bli soldat. Han ble for ti måneder siden vervet i moskeen i Kroatias hovedstad Zagreb og dro derfra til Travnik.

U ime islama oni su došli da se bore u Bosni. Ima ih iz zemalja kao što su Iran, Irak, Alžir, Pakistan i Liban. Ovdje ih zovu mudžahedini. Sirijac Muhamad Al Moutaz Kahal jedan je od njih. On sjedi u jednoj mračnoj, veoma mračnoj ćeliji turobnog zatvora na periferiji Busovače. Kada se teška željezna vrata otvore i kada hrvatski čuvar zatvora uperi baterijsku lampu u njega Kahal se, kao prepadnuta životinja, skupi i povlači u ćošak.

Kahal je rođen 24. jula 1962. godine u gradu Halab na sjeveru Sirije, na granici prema Turskoj. Nekoliko godina studirao je medicinu u Sarajevu i nepravilno govori srpskohrvatski.

Al Moutaz Kahal je priznao, ali, po mišljenju hrvatske tajne službe, to je "lažno priznanje" da je došao u Bosnu da bude vojnik. Prije devet mjeseci on je prihvaćen u zagrebačku džamiju odakle je prebačen u Travnik.

Dato/Datum: 24. 8. 1993.

Tittel/Naslov: 55.000 i Mostar kan sulte i hjel / 55.000 stanovnika Mostara može umrijeti od gladi

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Mikkel Hertz

Resyme/Sažetak:

Bosnias muslimske president Alija Izetbegovic ber FNs sikkerhetsråd gripe inn for å få fram nødhjelp til de 55.000 som er innesperet i byen Mostar, meldte Sarajevo radio i går.

Bosansko-muslimanski predsjednik Alija Izetbegović zamolio je Vijeće sigurnosti UN-a da interveniše i dostavi humanitarnu pomoć za 55.000 opkoljenih stanovnika Mostara, javio je Radio Sarajevo.

Dato/Datum: 25. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Kroater proklamerer ny republikk / Hrvati proglašavaju novu republiku**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosniske kroater proklamerte i går en ny kroatisk republikk i Bosnia. Republikken skal inngå i den bosniske føderasjonen som partene har forhandlet om i Geneve.

I en erklæring utsendt av partiet til den bosniske kroat lederen Mate Boban heter det at proklamasjonen av Den kroatiskke republikken Herceg-Bosna ble gjort på et møte i partiets sentrastyrte i Livno, ti mil vest for Sarajevo.

Bosnias president Alija Izetbegovic har godkjent planen om å dele republikken etter etniske skillelinjer, men har nektet å godta det foreslåtte kartet, fordi det ikke gir rom for en levedyktig muslimsk stat, opplyste landets utenriksminister Haris Silajdzic tirsdag. På en pressekonferanse sa Silajdzic at den forslatte muslimske staten i det sentrale Bosnia ikke vil være levedyktig, verken politisk eller økonomisk.

Bosanski Hrvati jučer su proglasili novu hrvatsku republiku u Bosni. Republika će biti uključena u bosansku Federaciju o kojoj su pregovarači razgovarali u Ženevi. U saopćenju partije koju vodi lider bosanskih Hrvata Mate Boban kaže se da je proglašenje Hrvatske republike "Herceg-Bosna" održano na sjednici Glavnog odbora stranke u Livnu, udaljenom deset milja od Sarajeva prema Zapadu.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović prihvatio je plan podjele Republike koji se zasniva na etničkim principu, ali je odbio da prihvati predloženu kartu jer ona ne nudi održivu muslimansku državu, izjavio je ministar vanjskih poslova Haris Silajdžić u utorak. Na jednoj konferenciji za štampu Silajdžić je izjavio da predložena muslimanska država u centralnoj Bosni ne bi bila održiva ni politički ni ekonomski.

Dato/Datum: 26. 8. 1993.

Tittel/Naslov: **Owen og Stoltenberg sammenliknet med Hitler / Owen i Stoltenberg uporedeni sa Hitlerom**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

De to Jugoslavia meglerne Thorvald Stoltenberg og David Owen ble sammenliknet med Adolf Hitler under en høring i Den internasjonale domstolen i Haag i går: De 15 dommerne har kommet sammen for å vurdere sak mot serberne for folkemord i Bosnia, men opplevde i stedet en flengende kritikk mot forhandlerne fra muslimenes side.

Representantene for den bosniske regjeringen brukte høringen i Fredsplasset i Haag til et generaloppgjør med det foreliggende forhandlingsresultatet.

Professor Francis Boyle, som representerer den bosniske regjeringen, betegnet fredsplanen som et diktat. Han sammenliknet planen med Munchen forliket fra 1938, da Frankrike og Storbritannia gav etter for Hitlers krav om å ta Sudetenland fra Tsjekkoslovakia.

Den fredsplanen som de tre krigsførende partene i Bosnia i løpet av uken skal si ja eller nei til innebærer en deling av republikken i en muslimsk, serbisk og kroatisk mini stat, som skal være samlet i en konføderasjon.

EF megler David Owen avviste senere på en pressekonferanse i Haag at han og FN megler Stoltenberg hadde utstedt noen "dødsstest" for Bosnia, men han innrømmet at muslimenes skjebne fullt og helt ligger i hendene til de store vestlige landene.

Dvojica posrednika u mirovnim pregovorima za bivšu Jugoslaviju Thorvald Stoltenberg i David Owen, na jednom saslušanju svjedoka pred Međunarodnim sudom u Hagu, upoređeni su sa Adolfom Hitlerom. Petnaest sudija, koji su učestvovali u predmetu protiv jednog Srbina optuženog za izvršeni genocid u Bosni, sa muslimanske strane bili su izloženi žestokoj kritici, koja je ustvari bila upućena mirovnim posrednicima u pregovorima.

Predstavnici bosanske vlade iskoristili su saslušanje u Palati pravde u Hagu za generalno protivljenje sa postignutim rezultatima pregovora.

Profesor Francis Boyle, koji zastupa bosansku vladu, označio je mirovni plan kao diktat. On je ovaj plan uporedio sa planom iz Münchena 1938. godine, kada su Francuska i Velika Britanija popustile pred Hitlerovim zahtjevom o oduzimanju Sudetske oblasti od Čehoslovačke.

Mirovni plan, o kojem treba da se izjasne tri zaraćene snage u Bosni, sadrži podjelu Republike na muslimansku, srpsku i hrvatsku državu, koje će biti sakupljene u konfederaciju.

Posrednik Evropske unije David Owen, na jednoj press konferenciji u Hagu, izjavio je da on i posrednik UN-a Stoltenberg nisu autori "smrtnog lista" za Bosnu, ali je priznao da se sudbina Muslimana u potpunosti nalazi u rukama zapadnih zemalja.

Dato/Datum: 27. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Haag tar opp krigs forbrytelse / Hag podiže optužnice protiv ratnih zločinaca***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Bosnias muslimsk ledede regjering ba i går den internasjonale domstolen i Haag om beskyttelse og anklaget serberne for å stå bak folke-mord. Rettsaken for FN domstolen i Haag er bare opptaken til det langt større rettsoppgjøret som forberedes for FNs egen krigsforbryterdomstol.

Bosanska dominirajuća muslimanska vlada zamolila je Međunarodni sud u Hagu za zaštitu i optužila Srbe da su počinili genocid. Postupak pred Sudom UN-a u Hagu je samo početak dugih sudskih procesa koji se pripremaju pred Međunarodnim sudom za ratne zločine kojeg su osnovali UN.

Dato/Datum: 27. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Fra Bergen til Bosnia for å etterforske massevoldtekter / Iz Bergena za Bosnu da bi istraživala masovna silovanja***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Geir Åge Heggelund

Resyme/Sažetak:

Politibetjent Tove Lian Mathiesen ved Bergen politikammer står foran sitt livs største utfordring som sedelighets etterforsker. Politikvinnen er håndplukket til spesialoppdrag for FNs krigsforbrytelseskommisjon hun skal etterforsk påståtte massevoldtekter i Bosnia og bidra til at voldteksts anklagede soldater stilles for krigsrett.

Soldater fra de serbiske styrkene er beskyldt for systematisk bruk av voldtekt som våpen mot sivilbefolkningen i Bosnia. Først og fremst muslimske kvinner er blitt voldatt, og det finnes ikke tall på hvor mange av voldtaktsofrene som skal ha blitt drept etterpå.

Policijska službenica Tove Lian Mathiesen iz Policijske stanice u Bergenu je pred svojim najvećim životnim izazovom koji je imala kao istražitelj. Ova žena policajac je izabrana u Komisiju UN-a za ratne zločine koja ima specijalni zadatak istraživanja tvrdnji o masovnim silovanjima u Bosni, kao i privođenje vojnika optuženih za silovanja Sudu za ratne zločine.

Vojnici iz srpskih jedinica su optuženi za korištenje sistematskog silovanja kao oružja u borbi protiv civilnog stanovništva u Bosni. Prije svega, silovane su muslimanske žene i još uvijek nema preciznog broja onih koje su silovane pa potom ubijene.

Dato/Datum: 28. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***"Bare gud kan redde oss" / "Samo nas Bog može spasiti"***

Side/Strana: 34, 35.

Forfatter/Autor: Mikkel Hertz

Resyme/Sažetak:

Verden har kapitulert og lar Bosnia og Sarajevo dø, skriver vår utsendte medarbeider fra denne galskapens by som har måtte tåle halvannet

år med etnisk utrensking, krig, beleiring og grusomme blodsutgytelse. Bildene til denne reportasjen fra Europas sønderskutte hjerte et tatt av SIPA fotografen Luc Delhaye på Kosevo sykehuset i Sarajevo.

Denne byen blir uke for uke mer deprimerende, stadig mer håpløs, forfallen og elendig. Ingen kan bebreide noen her at de vil ha fred for nesten enhver pris. De har ikke noe valg, de innestengte vann bærerne i denne beleirete byen. Det er så mange spørsmål og så så svar. Så mye ulykke, så mye avmektighet.

Slik blir det aldri igjen. Denne krigen har ødelagt alt. Han vender på nytt ansiktet bort og tørker åynene med et skittent lommestørkle. Sarajevo holder på å dø. Bosnia holder på å dø.

”Svijet je kapitulirao i dopustio da Bosna i Sarajevo umru”, piše naš saradnik iz ovog grada ludila koji je pola godine morao trpjeti etničko čišćenje, rat, opsadu i užasno prolivanje krvi. Za ovu reportažu iz srca evropskog juga korištene su fotografije koje je uradio fotograf agencije SIPA Luc Delhaye u bolnici Koševo u Sarajevu.

Ovaj grad je iz sedmice u sedmicu sve više deprimirajući, bez nade, u propadanju i očaju. Ovdje niko ništa ne može uraditi da bi se došlo do mira po svaku cijenu. Oni koji nemaju izbora to su oni koji su zatvoreni unutra, nosači vode u ovom gradu u opsadi. Mnoga su pitanja na koja se traže odgovori. Toliko nesreće, a tako mnogo nemoći.

Ovako ovdje nije nikada bilo. Ovaj rat uništio je sve. On okreće lice ponovo i briše oči prljavom maramicom. Sarajevo umire. Bosna umire.

Dato/Datum: 28. 8. 1993.

*Tittel/Naslov: **Offer og bøddel i samme person / Žrtva i dželat u istoj osobi***

Side/Strana: 32.

Forfatter/Autor: Finn R. Jørstad

Resyme/Sažetak:

Offer og bøddel i samme person. Offer og bøddelkneket i en og samme person – det oppsummerer dagens situasjon knapt og brutalt i tidligere Jugoalsvia, skriver Finn R. Jørstad.

Hvordan kan dette skje? Vi forstår at et uutryddelig hat har hatt makt over menneskene, men likevel må vi stille spørsmålet. De siste 60 år av Europas historie burde ha gjort oss fortrolige med vissheten om at brutalitet og vold er en del av vår samtid, men likevel disse spørsmålene: Hvordan kan naboer drepe naboer, beskytte barn, sulte ut syke og gamle, hvordan kan mennesker som tilsynelatende levde sammen i fordragelighet, plutselig gi seg det desperate barbari i vold.

Når øyeblikksreportasjene og historien ikke strekker til, står et hjelpemiddel igjen skjønnlitteraturen.

På Bergen Offentlige Bibliotek fines to bøker ("Broen over Drina" og "Konsulene") som bringer virkeligheten bak medievirkeligheten nærmere. De er skrevet av Ivo Andric, (1892-1975), bosnier av kroatisk herkomst, forfatter og diplomat i jugoslaviske tjeneste, som fikk Nobelprisen i litteratur i 1961. Handlingene i bøkene er lagt til svunne tiders Bosnia og begge gir, ofte indirekte og ved omveier, lys til det som nå skjer i Europas ulykkelige hjørne og med menneskene der.

Žrtva i dželat u istoj osobi. Žrtva i dželat u jednoj istoj osobi – to je današnja situacija u bivšoj Jugoslaviji, precizno i brutalno piše Finn R. Jørstad.

Kako se to može desiti? Razumijemo da uništavajuća mržnja vlada ljudima, ali ipak moramo postaviti pitanje. Zar nas zadnjih 60 godina evropske historije nije uvjerilo da su brutalnost i nasilje dio naše svakodnevnice? U tom kontekstu moraju se postaviti sljedeća pitanja: Kako može komšija komšiju ubiti, izgladnjivati bolesne i djecu, kako se ljudi, koji su živjeli zajedno u slozi, iznenada pokažu u desparatnom varvarizmu i nasilju?

Kada novinske reportaže i historija ne pomažu kao pomoćno sredstvo imamo lijepu književnost.

U Javnoj biblioteci u Bergenu nalaze se dvije knjige ("Na Drini ćuprija" i "Konzul") koje više od medija približavaju stvarnost. Obje knjige napisao je Ivo Andrić (1892-1975), Bosanac hrvatskog porijekla, pisac i diplomata u jugoslovenskoj službi, dobitnik Nobelove nagrade za književnost 1961. godine. Radnja u knjigama odvija se Bosni u određeno vrijeme, ali se indirektno odnosi i na vrijeme i događaje koji se dešavaju sada u tom evropskom ćošku.

Dato/Datum: 29. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Kan ikke anbefale fredsutkast / Ne može da predloži mirovnu verziju***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnias president Alija Izetbegovic gjorde det søndag klart at han ikke kan anbefale fredsutkastet han har med hjem fra Geneve og han trodde Bosnias nasjonalforsamling vil forkaste det uanset hva han måtte si.

Neste fredag skal den bosniske nasjonalforsamlingen sammen med andre ledende samfunnsskikkelser vurdere fredsutkastet, men Izetbegovic var sikker på utfallet.

Fra Travnik kom advarlsen fra hæren om at den ville gjennomføre et kupp. Hvis regjeringen gikk med på fredsforslaget.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović obznanio je u nedjelju da on nije u mogućnosti sačiniti prijedlog mirovnog sporazuma na osnovu pregovora vođenih u Ženevi, a koji bi bio prihvaćen na zasjedanju Skupštine Republike Bosne i Hercegovine.

Sljedećeg petka Skupština Republike Bosne i Hercegovine trebalo bi da raspravlja zajedno sa ostalim društvenim subjektima prijedlog mirovnog sporazuma. Međutim, Izetbegović je siguran u neuspjeh tog pokušaja.

Iz Travnika je došlo upozorenje iz armijskih redova da, ako vlada prihvati prijedlog mirovnog sporazuma, Armija će izvršiti vojni udar.

Dato/Datum: 30. 8. 1993.

Tittel/Naslov: ***Tøff oppgave venter Stoltenberg-Owen / Težak zadatak čeka Stoltenberga i Owena***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Reuters/Bergens Tidende

Resyme/Sažetak:

Fredsmeglerne Thorvald Stoltenberg og Lord David Owen står overfor en tåff oppgave når fredsforhandlingene om Bosnia gjenopptas

i Geneve i dag. De muslimske, kroatiske og serbiske politikerne er dypt splittet i synet på det fredsforslaget de har dråftet de siste ti dagene. Det er lite håp om en snarlig slutt på den 16 måneder lange borgerkrigen.

Mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen nalaze se pred izuzetno teškim zadatkom nakon obnavljanja mirovnih pregovora o Bosni, u Ženevi. Muslimanski, hrvatski i srpski političari su duboko podijeljeni u pogledu prijedloga mirovnog sporazuma kojeg su razmatrali proteklih dana. Malo je nade da će se građanski rat, koji traje već 16 mjeseci, uskoro završiti.

Dato/Datum: 1. 9. 1993.

Tittel/Naslov: ***Fremskritt nei til norsk Bosnia styrke / Fremskritt partija protiv slanja norveških jedinica u Bosnu***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Terje Valestrand

Resyme/Sažetak:

Fremskrittspartiet ved Hans J. Røsjorde sier blankt nei til å sende norske soldater til fredsbevarende oppdrag i Bosnia. Det viser forsvarkomiteens innstilling som ble avgitt i går. Frp begrunner sin motstand med en rekke forhold, og vil ikke ta penger fra forsvarbudjettet som er barbert nok som det er.

Fremskritt partija, odnosno Hans J. Røsjorde glatko su odbili slanje norveških trupa u mirovnu misiju u Bosnu. To je informacija Komiteta odbrane koja je objelodanjena jučer. Fremskritt partija svoje protivljenje obrazlaže nizom razloga, a također ne želi koristiti budžetska sredstva, koja su ionako u dobroj mjeri skresana u te svrhe.

Dato/Datum: 1. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Enighet om våpenhvile / Saglasnost o primirju**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Bosnias president Alija Izetbegovic og de bosniske serbernes leder Radovan Karadzic ble enige om en våpenhvile og utveksling av fanger da fredsforhandlingene tirsdag ble gjenopptatt i Geneve.

Jeg ville foretrukket enighet på et mer avgjørende område, men dette bør kunne skape en mykere atmosfære, sa Mirza Hajric, talsmann for den bosniske regjerings delegasjon.

"Jeg føler meg som en tørst mann som blir sendt ut i ørkenen for å finne vann", sa Izetbegovic før forhandlingene i Geneve startet. "Alle" sier dette er siste sjanse til å bli enige. Men hvordan en eventuell fredsavtale skal gjennomføres er like uklart.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović i lider bosanskih Srba Radovan Karadžić saglasili su se o primirju i razmjeni zarobljenika nakon što su nastavljene mirovni pregovori u Ženevi.

"Ja sam za saglasnost u odlučujućim zonama, ali ovo mora stvoriti opušteniju atmosferu", izjavio je Mirza Hajrić, glasnogovornik delegacije bosanske vlade.

"Osjećam se kao žedan čovjek kojeg su poslali u pustinju da pronade vodu", izjavio je Izetbegović prije početka razgovora u Ženevi. "Svi" kažu: Ovo je zadnja šansa da se postigne jedinstvo. Ali niko ne zna kako sprovesti mirovni plan u praksi.

Dato/Datum: 2. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Carl I. Hagen angriper krigsflyktningene / Carl I. Hagen napada ratne izbjeglice**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Tron Strand

Resyme/Sažetak:

Carl I. Hagen og Fremskrittspartiet rettet kraftig politisk skyts mot bosniske flyktninger i Norge. Hagen gav også til kjenne sitt syn på FNs innsats i Bosnia, og han analyserte krigsskueplassen som sådan: "Ved å ta inn bosniske flyktninger, betyr det at vi i realiteten hjelper Serbias leder Slobodan Milosevic med den etniske rensing i Bosnia. Åpner vi grensene for bosnierne skaper vi mer appetitt hos diktatorer til å gjøre det serberne har gjort i det tidligere Jugoslavia", resonnerer Hagen.

Carl I. Hagen i Fremskritt partija svoju političku oštricu usmjerili su prema bosanskim izbjeglicama u Norveškoj. On je komentarisao i napore UN-a u Bosni, a poprište rata analizira ovako: "Prihvatajući bosanske izbjeglice u stvarnosti mi pomažemo srbijanskog lidera Slobodana Miloševića i njegovo etničko čišćenje Bosne. Ako otvorimo granice za Bosance onda mi stvaramo više apetita kod diktatora da Srbi rade ono što su uradili u bivšoj Jugoslaviji", rezonuje Hagen.

Dato/Datum: 2. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Sammenbrudd i Bosnia forhandlingene / Prekid pregovora o Bosni**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Fredsforhandlingen om Bosnia har brutt sammen, og partene vil forlate Geneve uten at det er inngått noen avtale, opplyste Kroatias president Franjo Tudman onsdag kveld.

"Dødens budbringere har avbrutt samtalen. Jeg er nedtrykt", sa han. Sammenbruddet kom idet samtalen, som har pågått i ett år, så

ut til å munne ut i enighet om en tredeling av den tidligere jugoslaviske republikken. Kilder i Geneve opplyste tidligere onsdag at serberne tilbød muslimene en landkorridor mellom muslimske enklaver i Øst Bosnia. De imøtekom dermed ett av tre krav som Bosnias president Alija Izetbegovic hadde lagt fram.

Mirovni pregovori o Bosni su prekinuti. Učesnici u pregovorima napustiće Ženevu bez da su došli do nekog rezultata, izjavio je hrvatski predsjednik Franjo Tuđman, u srijedu navečer.

”Glasnici smrti prekinuli su razgovore. Ja sam ponižen”, izjavio je on. Prekid razgovora uslijedio je nakon godinu dana dugih pregovora i kada je izgledalo da je postignuta saglasnost o trodjelnoj podjeli bivše jugoslovenske republike. Izvori u Ženevi prenijeli su da su Srbi ponudili Muslimanima dugi koridor između muslimanskih enklava u istočnoj Bosni. To je bio jedan od zahtjeva na kojima je insistirao bosanski predsjednik Alija Izetbegović.

Dato/Datum: 3. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Nytt håp for Bosnia forhandlingene / Nova nada za pregovore o Bosni**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Til tross for sammenbruddet i Bosnia forhandlingene onsdag kan drøftingene de seneste dager likevel ha ført prosessen et steg videre mot en løsning av den 17 måneder lange konflikten, mener diplomater og analytikere som følger disse forhandlingene.

Men den viktigste spørsmålet om det er mulig å bygge videre på denne fremgang når partene kommer sammen igjen noe de er helt nødt til å gjøre, sier en diplomat som har fulgt de vanskelige Geneve forhandlingene på nært hold det siste året.

Bez obzira što je došlo do prekida pregovora o Bosni prijedlozi koji su izneseni posljednjih dana mogu usmjeriti proces dalje prema rješenju

17 mjeseci dugog konflikta, mišljenja su diplomata i analitičara koji prate ove pregovore.

Ali najvažnije pitanje je da li je moguće nastaviti dalje, ako su partneri prisiljeni da učine neke korake, izjavio je jedan diplomata, koji je izbliza pratio teške pregovore u Ženevi zadnjih godinu dana.

Dato/Datum: 4. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **"Sanksjonene må oppheves" / "Sankcije se moraju ukinuti"**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Asbjørn Kristoffersen

Resyme/Sažetak:

Serberne i Bosnia vil bare undertegne delingsplanen for Bosnia-Hercegovina hvis FN opphever sanksjonene mot rest Jugoslavia, sa president for serbernes selvbestaltede nasjonalforsamling, Momcilo Krajisnik, fredag.

Uttalelsen fra Krajisnik falt bare noen timer etter at Serbias president Slobodan Milosevic gjentok anmodningen om at sanksjonen mot Serbia og Montenegro må oppheves.

Srbi u Bosni voljni su potpisati plan o podjeli Bosne i Hercegovine ako UN ukinu sankcije ostatku Jugoslavije, izjavio je predsjednik srpske samoproglašene Nacionalne skupštine Momčilo Krajišnik.

Krajišnikova izjava došla je samo nekoliko sati nakon što je srbijanski predsjednik Slobodan Milošević ponovio zahtjev da se sankcije protiv Srbije i Crne Gore moraju ukinuti.

Dato/Datum: 4. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Karadzic avfeire advarsler / Karadžić odbacuje opomene**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske serberlederen Radovan Karadzic avfeide fredag amerikanske advarsler om at NATO fortsatt er klar til å gripe inn militært mot serberne dersom krigshandlingene trappes opp. Kampene forsatte fredag, men ikke i så stort omfang som mange hadde fryktet. I Geneve opplyste en FN talsmann at kroatene har gått med på å åpne veiene for hjelpekolonner.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić odbacio je u petak američku opomenu vezanu za to da će NATO djelovati vojno protiv Srba ukoliko se nastavi sa ratnim djelovanjima. Borbe su nastavljene i u petak, ali ne u onom intenzitetu kako su mnogi očekivali. Jedan glasnogovornik UN-a u Ženevi je izjavio da su Hrvati otvorili puteve za prolazak kolona sa humanitarnom pomoći.

Dato/Datum: 6. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Drivstoffkrise truer Sarajevo / Kriza sa gorivom prijeti Sarajevu**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Sarajevo kan gå tom for drivstoff om få dager, men situasjonen for enkelte andre byer lettet noe i helgen etter at FN kolonner slapp forbi kroatisk veisperringer og kamsoner.

Men en kolonne med drivstoff til Sarajevo har blitt hindret i det vestlige Bosnia-Hercegovina på grunn av kamper mellom kroatisk og muslimsk styrker. FN talsmenn sa kolonner som skulle til andre byer i helgen bare klarte å nå sine mål ved å trosse kampområder og den generelle mistilliten som det kroatisk-muslimsk fiendskapet har skapt.

Za nekoliko dana Sarajevo može ostati bez goriva. U drugim gradovima situacija je nešto bolja jer su kolone vozila UN-a uspjele proći prepreke koje su ranije postavili Hrvati.

Međutim, kolona vozila sa gorivom za Sarajevo zaustavljena je u zapadnom dijelu Bosne i Hercegovine, navodno zbog borbi koje su vođene između hrvatskih i muslimanskih jedinica. Glasnogovornik UN-a je izjavio da su kolone vozila sa gorivom za druge gradove teškom mukom prošle oblasti u kojima su vođene borbe između hrvatskih i muslimanskih snaga.

Dato/Datum: 8. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Masseflukt i over hele Bosnia / Masovna bježanja u cijeloj Bosni**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Flere tusen sivile flyktet fra sine hjem i de sentrale områdene av Bosnia for å slippe vekk fra kampene mellom kroatisk og muslimske styrker, opplyste FN talsmannen tirsdag.

Kampene mellom de bosnisk-kroatisk styrkene og den muslimske bosniske regjeringshæren dreier seg om kontrollen over en lang rekke landsbyer i et lappeteppes av frontlinjer. Selv om situasjonen på slagmarken var relativt rolig tirsdag, var følgene av kampene de siste dagene klare og tydelige: Rundt 10.000 muslimske flyktninger i Jablanica, opptil 2.800 kroatisk flyktninger i Tomislavgrad.

Hiljade civila u centralnoj Bosni pobjeglo je iz svojih domova kako bi izmaklo borbama koje se vode između hrvatskih i muslimanskih snaga, izjavio je glasnogovornik UN-a.

Borbe između jedinica bosanskih Hrvata i muslimanske bosanske vlade tiču se preuzimanja kontrole nad nizom mjesta koja se nalaze duž linije fronta. Bez obzira što je situacija na bojištu bila mirna rezultati proteklih borbi su sljedeći: oko 10.000 muslimanskih izbjeglica u Jablanici i 2.800 hrvatskih izbjeglica u Tomislavgradu.

Dato/Datum: 9. 9. 1993.

Tittel/Naslov: ***Nye kamper fryktes i Sarajevo / Nove borbe prijete Sarajevu***

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

FN frykter at nye kamper om to strategisk viktige høydedrag utenfor Sarajevo kan bryte ut når som helst, etter at det de siste dagene er meldt om store troppeforflytninger på begge sider.

Både serbiske soldater og enhet fra den bosniske regjeringshæren forsøker tydeligvis å sikre seg best mulige posisjoner i fall kampene skulle blusse opp igjen.

UN su zabrinute da bi nove borbe za dva strateški važna planinska vrha izvan Sarajeva mogle početi neočekivano jer je posljednjih dana primijećeno veliko pregrupisanje snaga na obje strane.

I srpski vojnici i vojnici bosanske vlade pokušavaju zauzeti što bolje pozicije u slučaju da nove borbe ponovo počnu.

Dato/Datum: 9. 9. 1993.

Tittel/Naslov: ***Bosnia konsert / Koncert za Bosnu***

Side/Strana: 44.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Det eneste vi musikere kan gjøre for å lindre nøden i Bosnia, er å spille og synge til inntekt for de ulykkelige, sier Jane og Ricardo Odriozola. De har samlet rundt seg 22 utøvere til konsert i Håkonshallen onsdag 15 september: Bergen Blåsekvintett, Frode Thorsen, Einar Røttingen, Helle Kristensen, Hildegunn Pettersen, Michael G. Titt, Hansa kvartetten, Jørg Berning, Annabel Guaita, Stein Erik Olsen, Andrzej Wosnikowski, Ingela Øien og Paul Arlidge.

”Jedino što mi muzičari možemo uraditi kako bi ublažili teškoće u Bosni je da pjevamo i sviramo za one nesretne”, izjavili su Jane i Ricardo Odriozola. Oni su okupili 22 učesnika na koncertu u Håkonshalle u srijedu, 15. septembra. Tu su bili: Bergen Blåsekvintett, Frode Thorsen, Einar Røttingen, Helle Kristensen, Hildegunn Pettersen, Michael G. Titt, Hansa kvartetten, Jørg Berning, Annabel Guaita, Stein Erik Olsen, Andrzej Wosnikowski, Ingela Øien i Paul Arlidge.

Dato/Datum: 10. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Sarajevo uten strøm og vann / Sarajevo bez struje i vode**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Kamper om Zuc fjellet nord for Sarajevo førte til at byen ble uten strøm og vannforsyninger torsdag. Samtidig ble det meldt at serbiske soldater har satt fyr på de siste moskeene i byen Banja Luka i Nord Bosnia.

Borbe za planinu Žuč iznad Sarajeva doprinijele su da grad bude bez struje i vode. Istovremeno, stigla je vijest da su srpski vojnici zapalili i posljednju džamiju u Banjoj Luci.

Dato/Datum: 13. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **NATO vurderer å sende 50.000 mann til Bosnia / NATO procjenjuje da pošalje 50.000 pripadnika u Bosnu**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

USA og landets NATO allierte vurderer å sette sammen en fredsstyrke på 50.000 soldater som skal sendes til Bosnia-Hercegovina dersom en fredsavtale blir undertegnet, fortalte USAs forsvarminister Les Aspin i Brussel søndag.

SAD i zemlje saveznice članice NATO-a procjenjuju mogućnost slanja 50.000 vojnika u Bosnu i Hercegovinu. Ovaj vojni kontingent bi se poslao ukoliko se potpiše mirovni sporazum, izjavio je ministar odbrane SAD-a Les Aspin u Bruselju, u nedjelju.

Dato/Datum: 15. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Muslimer og kroater enige om våpenhvile / Muslimani i Hrvati saglasni o uspostavi primirja**

Side/Strana: 18.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kroatias president Franjo Tudjman og Bosnia-Hercegovinas president Alija Izetbegovic ble tirsdag enige om våpenhvile mellom den muslimsk ledete regjeringen og kroatisk styrker i Bosnia. Men fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen var lite optimistiske med hensyn til å få i gang igjen Geneve forhandlingene om Bosnias framtid med det første.

Tudjman og Izetbegovic, som møttes i Geneve for å prøve å få i gang fredsprosessen, er blitt enige om å stanse kampene i det sentrale og det sørvestlige Bosnia med øyeblikkelig virkning, men i avtaleteksten heter det at våpenhvilen senest skal tre o kraft 18. september.

Hrvatski predsjednik Franjo Tuđman i bosanskohercegovački predsjednik Alija Izetbegović usaglasili su se o uspostavi primirja između jedinica muslimanski dominirajuće vlade i hrvatskih snaga u Bosni. Ali mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen nisu veliki optimisti kada je u pitanju ponovno otpočinjanje pregovora o budućnosti Bosne.

Tuđman i Izetbegović, koji bi trebali da se susretnu u Ženevi kako bi ponovo pokrenuli pregovarački proces, saglasni su da se odmah zaustave borbe u centralnom i jugozapadnom dijelu Bosne, mada u tekstu ugovora stoji da primirje stupa na snagu 18. septembra.

Dato/Datum: 16. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **"Bosnia bedre enn Harastølen" / Bosna bolja nego Harastølen**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Turid Kjetland

Resyme/Sažetak:

Rundt 180 av dei 295 flyktningane på Harastølen har søkt Kommunaldepartementet om å få reisa tilbake til Bosnia. Til og med Sarajevo er bedre enn Harastølen, meinte ein 21 år gaal git BT traff på flyktningmottaket i går. Dette er ei bøn om hjelp styresmaktene ta på alvor, seier mottaksleiar Hans Rohde.

Oko 180 od ukupno 295 izbjeglica iz Harastølena uputilo je molbe Komunalnom ministarstvu od kojeg traže da im se omogući povratak u Bosnu. Čak i u ratnom Sarajevu je bolje nego u Harastølen, mišljenja je jedan dvadesetjednogodišnjak kojeg je dopisnik BT jučer susreo u izbjegličkom kampu. Ovo je molba za pomoć koja se mora uzeti sasvim ozbiljno, kaže lider izbjegličkog kampa Hans Rohde.

Dato/Datum: 17. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Nytt utspill fra Stoltenberg og Owen / Nova igra Stoltenberga i Owena**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Lederne for de bosniske serberne og muslimene undertegnet helt overraskende en avtale torsdag som kan bane veien for en endelig fredsavtale for Bosnia.

Fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen har innkalt de tre krigførende partene til fredsmøte på Sarajevos flyplass 21. september. Håpet er at alle nå skal kunne undetegne fredsavtalen.

Lideri bosanskih Srba i Muslimana potpuno neočekivano su potpisali sporazum koji može voditi konačnom potpisivanju mirovnog sporazuma za Bosnu.

Mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen pozvali su tri zaraćene strane na mirovni sastanak koji će se održati na Sarajevskom aerodromu 21. septembra. Nadati se da će svi potpisati mirovni sporazum.

Dato/Datum: 18. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Skal ut i kommunene / Odlazak u općine**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kommunalminister Gunnar Berge mener det er uheldig at flyktninger blir sittende lenge i statlige mottak, og vil nå sørge for at de blir utplassert i kommunene på vanlig måte. Kommunene er ifølge Utlendingsdirektoratet (UDI) positive å ta imot flyktninger fra Bosnia.

Ministar komunalnih poslova Gunnar Berge je mišljenja da nije dobro da se izbjeglice zadržavaju dugo u državnim prihvatnim centrima. S tim u vezi on će se pobrinuti da se izbjeglice smjeste u općine na uobičajeni način. Na osnovu informacija kojima raspolaže Direkcija za strance (UDI) općine su pozitivno raspoložene da prihvate izbjeglice iz Bosne.

Dato/Datum: 18. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Fredsløsning nærmere enn noensinne / Mirovno rješenje bliže nego ikada prije**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Meklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen kan være nærmere serbisk, kroatisk og muslimsk tilslutning til en fredsløsning enn noensinne. Men de nærer ingen illusjoner om at avtalen allerede er i boks.

De har bedt den muslimsk dominerte regjeringen til Alija Izetbegovic samt serbere og kroater om å møtes på flyplassen i Bosnias hovedstad tirsdag for å "vurdere" å godta avtalen. Meklerne håper symbolikken i et vellykket møte mellom partene vil sende positive signaler til tre stridende folk.

Mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen su bliže nego ikada mirovnom rješenju između Srba, Hrvata i Muslimana. Ali oni nemaju iluzije da je sporazum već spreman.

Oni su zamolili muslimansku dominirajuću vladu Alije Izetbegovića kao i Srbe i Hrvate da se susretnu na aerodromu u bosanskom glavnom gradu kako bi "procijenili" mogućnost prihvatanja sporazuma. Posrednici se nadaju da će mjesto održavanja sastanka poslati pozitivne signale prema zaraćenim stranama.

Dato/Datum: 18. 9. 1993.

Tittel/Naslov: ***Nordmann nestleder i FN's katasroffearbeid i Bosnia / Norvežanin zamjenik rukovodiocu u teškom radu UN-a***

Side/Strana: 44.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Beredskapssjef Stein Støa i Det norske Flyktningeråd er utnevnt til nesleder i et internasjonalt sekretariat hos FN's høykommisær for flyktninger. Sekretariatet skal samordne det internasjonale hjelpearbeidet i Bosnia før vinteren for alvor stter inn. Arbeidet starter umiddelbart.

Stein Støa iz Norveškog savjeta za izbjeglice postavljen je za zamjenika rukovodioca Međunarodnog sekretarijata visokog predstavnika za izbjeglice. Sekretarijat će organizovati međunarodnu humanitarnu pomoć u Bosni prije nego što zima pokuca na vrata. Ovaj posao počinje odmah.

Dato/Datum: 20. 9. 1993.

Tittel/Naslov: ***Freshåpet svinner / Topi se nada o miru***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Bosniske og kroatiske styrker fortsatte kampene i det sentrale Bosnia søndag, i åpen trass mot den siste våpenhvile avtalen som skulle ha trådt i kraft lørdag. Dermed spøker det for fredsklernes ambisjoner om å få partenes underskrifter på en fredsplan i Sarajevo tirsdag. Samtidig er de vedvarende kampene en ny bekreftelse på at fred i Bosnia ikke kan oppnås ved underskrifter på et papir.

Bosanske i hrvatske snage nastavile su međusobne borbe u centralnoj Bosni usprkos potpisanom mirovnom sporazumu koji je stupio na snagu u subotu. Zbog toga je došla u pitanje ambicija mirovnih pregovarača čiji je plan bio da dobiju nove potpise na mirovni plan u utorak u Sarajevu. Nove borbe su potvrda da mir u Bosni ne dolazi nakon potpisa na papiru.

Dato/Datum: 21. 9. 1993.

Tittel/Naslov: ***Siste forsøk i Bosnia / Zadnji pokušaj u Bosni***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen møtte mandag lederne for de tre krigførende parter i det tidligere Jugoslavia om bord i det britiske hangarskipet "Invincible" i Adriaterhavet, i et siste forsøk på å hamre ut en fredsavtale på tredeling av Bosnia-Hercegovina.

Mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen u ponedjeljak su imali sastanak sa predstavnicima zaraćenih strana u bivšoj Jugoslaviji na britanskom brodu "Invincible" u Jadranskom moru. Bio je to jedan od posljednjih pokušaja da se dođe do mirovnog sporazuma o trodjelnoj podjeli Bosne i Hercegovine.

Dato/Datum: 21. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Forhandlingene avlyst / Odgođeni pregovori**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen har avlyst tirsdagens møte mellom Bosnias etniske ledere, som skulle vært holdt på flyplassen i Sarajevo.

Det blir ikke noe møte i Sarajevo tirsdag, fordi alle parter ikke har vist tilstrekkelig fleksibilitet, sa fredsmeklerens talsmann John Mills mandag kveld.

Mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen odgodili su sastanak sa bosanskim etničkim liderima. Sastanak je trebao biti održan na aerodromu u Sarajevu, u utorak.

”Sastanka u Sarajevu neće biti zbog toga što partneri nisu pokazali dovoljno fleksibilnosti”, izjavio je glasnogovornik mirovnih posrednika John Mills, u ponedjeljak navečer.

Dato/Datum: 21. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Flyktning kaos i Øygarden / Haos među izbjeglicama u Øygardenu**

Side/Strana: 28.

Forfatter/Autor: Turdi Kjetland

Resyme/Sažetak:

Kaos, forvirring om nasjonaliteter og misnøye med forholda prega innkvarteringa av 65 flyktningar frå det tidligere Jugoaslvavia i hybelbygget på Hellesøy, heilt nord i Øygarden i går kveld. Driftsoperatorane trudde at alle var krigsflyktningar frå Bosnia. Men den første gruppa på 27 sa overraskende at dei var kosovo albanarar, med rundt 20 måneder i Sverige bak seg.

Haos i zbunjenost oko nacionalnosti, kao i nezadovoljstvo sa odnosom opterećuje mjesto boravka 65 izbjeglica iz bivše Jugoslavije smještenih u jednom prihvatilištu u Hellesøy, na sjeveru Øygardena. Prva grupa izbjeglica, koja broji njih 27, kaže za sebe da su oni kosovski Albanci, koji su prije toga boravili 20 mjeseci u Švedskoj.

Dato/Datum: 21. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **"FN hykler i Bosnia" / "Licemjerje UN-a u Bosni"**

Side/Strana: 24.

Forfatter/Autor: Gunnar Nyquist

Resyme/Sažetak:

Når 285 norske soldater om en uke etter planen rykker inn for å beskytte sivilbefolkningen i Tuzla i det nordlige Bosnia, skjer det på angripernes nåde. Et nytt eksempel på FNs hylerske politikk overfor krigen i Bosnia-Hercegovina, mener forskeren Åge Eknes ved Norsk utenrikspolitisk institutt.

Kada 285 norveških vojnika u toku sljedeće sedmice, a u skladu sa planom, dođe sa ciljem zaštite civila u Tuzli u sjevernoj Bosni, to će se desiti uz samilost napadača. To je novi primjer politike licemjerja UN-a kada je u pitanju rat u Bosni i Hercegovini mišljenja je Åge Eknes sa Norveškog instituta za vanjsku politiku.

Dato/Datum: 22. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Bosnierne avviser fredsplan / Bosanci odbacuju mirovni plan**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnias muslimske president Alija Izetbegovic sa tirsdag at han ikke kan akseptere den reviderte fredspalten for republikken. Han er tilfreds med at muslimene får adgang til Adriaterhavet, men ønsker fortsatt mer land.

”Personlig er jeg ikke tilhenger av det reviderte avtaleforslaget”, sa Izetbegovic tirsdag kveld, men tilføyde at det er den bosniske nasjonalforsamlingen som må ta endelig stilling til planen om å dele Bosnia i tre etniske ministater. De 250 representantene i nasjonalforsamlingen skal vurdere om fredsbetingelsene kan aksepteres når de møtes mandag eller onsdag neste uke.

Bosansko-muslimanski predsjednik Alija Izetbegović izjavio je u utorak da on ne može prihvatiti revidirani mirovni plan za Republiku. Zadovoljan je što Muslimani imaju izlaz na Jadransko more, ali on želi još teritorije.

”Ja lično nisam pristalica revidiranog prijedloga plana”, izjavio je Izetbegović u utorak navečer, ali je isto tako naglasio da je Skupština Bosne i Hercegovine ta koja se mora izjasniti o planu koji predviđa podjelu Bosne na tri mini-države. Sljedeće sedmice 250 delegata Skupštine će se sastati i raspravljati o predloženom planu.

Dato/Datum: 23. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Fredshåp for Bosnia sier Stoltenberg / Nada za mir u Bosni, kaže Stoltenberg**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Helen Vågt

Resyme/Sažetak:

”Bosnia kan ha en fredsavtale innen en uke. Men hvis avtalen ikke undertegnes nå er det stor fare for at alt som er oppnådd i forhandlingsprosessen faller fra hverandre og krigshandlingene blusser opp igjen”.

FNs fredsmekler Thorvald Stoltenberg sa dette da han onsdag møtte NATOs råd for å be om at NATO stiller styrker til disposisjon for å overvåke en fredsavtale.

”Bosna može dobiti mirovni sporazum u toku sljedeće sedmice. Međutim, ako se sporazum ne potpiše sada onda postoji velika opasnost da sve što je do sada postignuto u sklopu mirovnog procesa padne u vodu, a da se ratna dejstva ponovo aktueliziraju.”

Ovo je izjavio mirovni posrednik UN-a Thorvald Stoltenberg na sjednici NATO-saveza gdje je molio da NATO kontroliše provedbu mirovnog sporazuma.

Dato/Datum: 23. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Teltleier kan bli aktuelt / Šatorsko naselje može biti aktuelno**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Åsmund Egeland

Resyme/Sažetak:

Den massive strømmen av flyktende bosniere gjør at utfordringene tårner seg opp både for staten og kommunene. Behovet for mottakssentraler er fortsatt akutt. Teltleire og plashaller kan når som helst bli losjien nye flyktninger fra Bosnia blir tilbudt når de kommer til Norge.

Kommunaldepartemantet og Kommunens Sentralforbund ber nå innstendig norske kommuner forstå den svært krevende sitausjon landet er oppe i.

Regjeringen bestemte i forrige uke at nesten 8.000 bosniere skal flyttes fra de statlige mottakssentralene og ut i kommunene. Det er nesten tre ganger så mange flyktninger som kommunene mottok i hele fjor.

Masovni dolazak izbjeglica Bosanaca je veliki izazov i za državu i za općine. Akutna je potreba za prihvatnim centrima. Jedino što se može ponuditi izbjeglicama iz Bosne koji dođu u Norvešku su šatorska naselja i naselja napravljena od plastičnih folija.

Komunalno ministarstvo i Komunalno centralno udruženje upozoravaju da bi norveške općine trebale imati razumijevanje za situaciju u kojoj se našla država.

Vlada je prošle sedmice donijela odluku da se oko 8.000 Bosanaca izmjesti iz centralnih državnih prihvatnih centara u općine. To je skoro tri puta više izbjeglica nego što su općine primile prošle godine.

Dato/Datum: 24. 9. 1993.

Tittel/Naslov: ***Reelt håp om Bosnia avtale / Realna nada o sporazumu za Bosnu***

Side/Strana: 24.

Forfatter/Autor: Gunnar Nyquist

Resyme/Sažetak:

Det er ikke lenger narraktighet når meklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen sier at en fredsavtale aldri har vært så nær som nå. Mye tyder på at alle parter mener tiden er inne til å inngå en avtale.

Krigstretthet, økonomisk nød og frykt for vinterens lidelser rår i alle leire, selv om krigen pågår for fullt rundt Mostar og i det sentrale Bosnia.

Nije daleko trenutak kada će posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen moći izjaviti da mirovni sporazum nikada nije bio bliži nego upravo sada. Mnogo je toga što ukazuje da su svi partneri saglasni u tome da je došlo vrijeme da se sporazum potpiše.

Iako se osjeća zasićenost ratom, teška ekonomska situacija i strah od zime u svim taborima, rat se, ipak, nastavlja u punom kapacitetu u okolini Mostara i u centralnoj Bosni.

Dato/Datum: 25. 9. 1993.

Tittel/Naslov: ***Tre FN soldater såret i Bosnia / Tri vojnika UN-a ranjena u Bosni***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-AFPXEP

Resyme/Sažetak:

To britiske og en fransk FN soldat et såret i Bosnia, opplyste FN styrken UNPROFOR fredag. Kampene mellom kroater og muslimer fortsatte i og ved byen Mostar og i det sentrale Bosnia trass i den gjeldende våpenhvilen. Også Sarajevo kom under beskytning fredag morgen.

Dva britanska i jedan francuski vojnik iz sastava UN-a ranjeni su u Bosni, obavijestio je UNPROFOR u petak. Borbe između Hrvata i Muslimana u gradu Mostaru i centralnoj Bosni su nastavljene usprkos potpisanom primirju.

Dato/Datum: 28. 9. 1993.

Tittel/Naslov: **Muslimske ledere drøfter fredsplan / Muslimanski lideri razmatraju mirovni plan**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Fremtredende muslimer møttes mandag i Sarajevo for å diskutere det siste forslaget til fredsplanen for Bosnia foran tirsdagens avstemning om fredsplanen i den muslimsk-bosniske nasjonalforsamlingen. Mandagens møte som samlet om lag 350 intellektuelle og religiøse ledere, er beskrevet som en mulighet for muslimene til å uttrykke sin politiske vilje foran tirsdagens avstemning i nasjonalforsamlingen.

Vodeći Muslimani okupili su se u ponedjeljak u Sarajevu s ciljem razmatranja prijedloga mirovnog plana za Bosnu koji će se naći na dnevnom redu zasjedanja Skupštine Bosne i Hercegovine. Sastanak u Sarajevu, na kojem je prisustvovalo oko 350 intelektualaca i vjerskih lidera, bila je prilika da Muslimani izraze svoje političko opredjeljenje prije zasjedanja Skupštine Bosne i Hercegovine, koje je najavljeno za utorak.

Dato/Datum: 30. 9. 1993.

Tittel/Naslov: ***Bosnia avviser Geneve planen / Bosna odbacuje plan iz Ženeve***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnias nasjonalforsamling sa onsdag nei til Geneve planen i sin nåvarende form. Forsamlingen vedtok at planen bare kan godtas dersom territorium som er erobret med makt leveres tilbake, sa Bosnias informasjonsminister Ivo Knezevic.

Nasjonalforsamlingen kom dermed til samme resultat som forsamlingen av muslimske ledere dagen før, slik de fleste hadde regnet med. Bosnias president Alija Izetbegovic sa han ville hørre deres råd før han selv tok en endelig beslutning, og gjorde det klart at muslimene ville lide nederlag uansett utfall.

61 av de 80 representantene stemte for vedtaket, og avviste dermed i realiteten Geneve planen om en deling av Bosnia-Hercegovina i tre etniske småstater.

Skupština Bosne i Hercegovine odbacila je mirovni plan iz Ženeve u predloženoj formi. Skupština je donijela odluku da se mirovni plan može prihvatiti samo pod uslovom da se vrata teritorije osvojene silom, izjavio je ministar za informisanje u Vladi Bosne i Hercegovine Ivo Knežević.

Skupština Bosne i Hercegovine zauzela je isti stav kakav je dan prije zauzeo Bošnjački sabor. Bosanski predsjednik Alija Izetbegović izjavio je da je želio čuti mišljenje intelektualaca i Skupštine prije donošenja konačne odluke.

Za odbacivanje predloženog mirovnog plana, koji je predviđao podjelu Bosne i Hercegovine na tri etničke mini-države, glasao je 61 od ukupno 80 prisutnih delegata.

Dato/Datum: 1. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **Karadzic slår retrett / Karadžić krši data obećanja**

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

De bosniske serbernes leder Radovan Karadzic sa torsdag at serberne trekker alle territoriale innrømelser de har gjort i fredsforhandlinger med muslimene og kroatene i Bosnia-Hercegovina. Karadzics reaksjon kom dagen etter at den muslimskdominerte bosniske nasjonalforsamlingen forkastet fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owens fredsplan.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić izjavio je, u četvrtak, da Srbi povlače sva svoja obećanja vezana za teritorijalne ustupke koje su oni učinili u mirovnim pregovorima sa Muslimanima i Hrvatima u Bosni i Hercegovini. Ova Karadžićeva reakcija došla je dan nakon što je dominirajuća muslimanska Skupština Bosne i Hercegovine odbacila prijedlog mirovnog plana, kojeg su sačinili mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen.

Dato/Datum: 2. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **Fare for opptrapping i Bosnia / Opasnost od eskalacije sukoba u Bosni**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Krigen i Bosnia så fredag ut til å gå mot en opptrapping, etter kroatiske angrep på muslimske flyktninger og varsler om ny mobilisering.

Kroatiske styrker skjød og drepte to muslimske flyktninger i en gruppe på nesten 400 som ble vist bort fra den kroatiske delen av byen Mostar, sa en talsmann for FN styrken UNPROFOR. Flyktingene ble drevet etter at den selvbestaltede kroatiske forsamlingen i Bosnia vedtok

full mobilisering og tilbaketrekking av tidligere tilbud om å gi fra seg erobret land. Også serberne truer med ny krigsinnsats mot muslimene.

Rat u Bosni je eskalirao nakon hrvatskog napada na muslimanske izbjeglice i objave nove mobilizacije.

Hrvatske snage otvorile su vatru i ubile dvije muslimanske izbjeglice koje su se nalazile u grupi od 400 izbjeglica koje su pokušale pobjeći iz hrvatskog dijela Mostara, izjavio je glasnogovornik UNPROFOR-a. Izbjeglice su protjerane iz dijela grada nakon što je samoproglašena hrvatska Skupština u Bosni donijela odluku o potpunoj mobilizaciji i povlaćanju ranije ponude o vraćanju okupiranih područja. Srbi također prijete novim ratnim pohodima protiv Muslimana.

Dato/Datum: 4. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **Kroatisk-muslimsk fredsavtale / Hrvatsko-muslimanski mirovni sporazum**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosniske kroater og muslimer har undertegnet en ny våpenhvile avtale i byen Mostar, men i det nordvestlige Bosnia har det brutt ut kamper mellom muslimer, meldte medier søndag.

Bosniske kroatisk og muslimske offiserer har undertegnet en avtale som tar til orde for våpenhvile og beskyttelse av sivile i den sørbosniske byen Mostar. Avtalen ble undertegnet i nærvær av FN representater i byen Medjugorje, 20 kilometer sør for Mostar.

Bosanski Hrvati i Muslimani potpisali su novi mirovni sporazum o Mostaru. Ali, kako javljaju mediji, u sjeverozapadnoj Bosni otpočeli su sukobi među Muslimanima.

Oficiri bosanskih Hrvata i Muslimana potpisali su novi sporazum koji obavezuje prekid borbenih dejstava i zaštitu civila u Mostaru, gradu na jugu Bosne. Sporazum je potpisan u Međugorju, 20 kilometara južno od Mostara i uz prisustvo predstavnika UN-a.

Dato/Datum: 5. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **Bosnia forhandlingene tilbake på nullpunktet / Pregovori o Bosni vraćeni na početnu poziciju**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Fredsforhandlingene i Bosnia er satt tilbake til nullpunktet. Det var budskapet FNs fredsmegler Thorvald Stoltenberg hadde med seg til EFs utenriksministermøte i Luxemburg tirsdag.

Vanligvis er det EFs egen fredsmegler Lord Owen som orienterer EFs utenriksministre om situasjonen i det tidligere Jugoslavia på deres faste månedlige møter. At også Stoltenberg deltok denne gangen understreker hvor alvorlig situasjonen er etter at muslimene i praksis har forkastet den siste fredsplanen.

Mirovni pregovori u Bosni vraćeni su na početak. To je poruka mirovnog posrednika UN-a Thorvalda Stoltenberga sa sastanka kojeg je imao sa ministrima vanjskih poslova Evropske zajednice u Luxemburgu, u utorak.

Obično je do sada na redovnim mjesečnim sastancima mirovni pregovarač Evropske unije lord Owen informisao ministre vanjskih poslova o situaciji u bivšoj Jugoslaviji. Ovoga puta Stoltenberg je naglasio ozbiljnost situacije nakon što su Muslimani odbacili posljednji prijedlog mirovnog sporazuma.

Dato/Datum: 12. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **Nordisk styrke angrepet i Bosnia / Nordijske snage napadnute u Bosni**

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: NTB-RB-AFP

Resyme/Sažetak:

Den norske lastebilsjafåren Nils Wendel ble lettere skadd mandag ettermiddag under et oppdrag for Det norske flyktningerådet i Bosnia.

En nederlandsk FN soldat ble drept og to andre skadd i en mineeksplasjon i Kroatia mandag, og søndag ble en enhet fra den nordiske FN styrken i Tuzla angrepet med bombekastere, men ingen ble skadd.

Norvežanin Nils Wendel, vozač teretnog kamiona, koji inače radi za Norveški savjet za izbjeglice u Bosni, lakše je ranjen. Jedan holandski vojnik iz sastava UN-a je ubijen, a dvojica su ranjena prilikom eksplozije mine u Hrvatskoj. U nedjelju je, u Tuzli, jedan dio nordijskih vojnika iz sastava UN-a bio izložen bombaškom napadu, ali nije bilo povrijeđenih.

Dato/Datum: 13. 10. 1993.

Tittel/Naslov: ***Bosniske serbere hindrer FN hjelp / Bosanski Srbi sprečavaju pomoć UN-a***

Side/Strana: 1.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosniske serbere hindret onsdag for tredje dag på rad en FN kolonne med nødhjelp i å nå to muslimske byer. Men FN tjenestemenn håper saken får en rask løsning.

Serberne som har erobret byen Banja Luka nordvest i Bosni-Hercegovina, lovte søndag å slippe igjennom 250 tonn mat og medisiner til byene Maglaj og Tesanj der det ifølge hjelpearbeidere oppholder seg om lag 150.000 muslimske flyktninger.

Bosanski Srbi su u srijedu treći put zaredom spriječili kolonu kamiona UN-a koja je dovozila humanitarnu pomoć da ista prođe u muslimanske gradove. Uposlenik UN-a se nada da će se ovaj problem vrlo brzo riješiti.

Srbi, koji drže pod kontrolom grad Banju Luku, na sjeverozapadu Bosne i Hercegovine, su obećali da će propustiti kolonu vozila koja vozi 250 tona hrane i lijekova za gradove Maglaj i Tešanj, u kojima se nalazi oko 150.000 muslimanskih izbjeglica.

Dato/Datum: 16. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **Kroatiske styrker på retrett / Hrvatske snage se povlače**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/ Sažetak:

Kroatiske styrker blir tvunget til retrett i det sentrale Bosnia, og tar alle metoder i bruk mot sine muslimske motstander, sa en FN talsmann i Sarajevo fredag. Kampene mellom kroater og muslimer, som tidligere sto sammen mot serberne, blir stadig mer intense.

Hrvatske snage u centralnoj Bosni prisiljene su na povlačenje pri čemu koriste sve metode usmjerene protiv muslimanskih protivnika, izjavio je u petak glasnogovornik UN-a u Sarajevu.

Sve više se intenziviraju borbe između Hrvata i Muslimana, koji su se ranije borili zajedno protiv Srba.

Dato/Datum: 23. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **"Fred i halve Bosnia" / "Mir u pola Bosne"**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske opprørslederen Fikret Abdic undertegnet fredag en fredspakt med de bosniske serberne. Muslimen Abdic har brutt med den bosniske regjeringen og kontrollerer et lite område helt nordvest i republikken.

Avtalen mellom Abdic og de bosniske serbernes leder Radovan Karadzic ble forhandlet fram i løpet av et møte med den serbiske presidenten Slobodan Milosevic i Beograd fredag.

Vođa bosanskih pobunjenika Fikret Abdić potpisao je mirovni pakt sa bosanskim Srbima. Musliman Abdić prekinuo je odnose sa bosanskom vladom i sada kontroliše malo područje u sjeverozapadnom dijelu Republike.

Sporazum Abdića i lidera bosanskih Srba Radovana Karadžića potpisan je tokom sastanka u Beogradu kojem je prisustvovao i Slobodan Milošević.

Dato/Datum: 23. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **Bosnia, Bosnia / Bosna, Bosna**

Side/Strana: 41.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnia, Bosnia, mens kuler og krutt herjar i deg, så har eg det så bra som dagen er lang, og til og med lånar eg ein lang fiske-stang.

For Hellesøy er eit nydeleg sted, så her vil eg leve og ta steg for steg, ja for her ute på Hellesøy likar eg meg. Så Bosnia! Bosnia, svar meg no er det trygt der hjemme så drar eg jo!

Bosna, Bosna, odjekuje, dok tuga vlada u meni. Dani su dugi i ispunjeni tugom koju ublažavam pecajući ribu. Hellesøy je lijepo i sigurno mjesto. Ali, Bosna. Bosna je mjesto gdje ću se ja vratiti kada bude sigurno u njoj!

Dato/Datum: 26. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **Rykter om masakre i bosnisk landsby / Glasine o masakru u bosanskom selu**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-RB

Resyme/Sažetak:

Sarajevo radio, en muslim kontrollert stasjon, meldte i går om at kroatisk styrke skal ha drept minst 80 mennesker i et angrep på landsbyen Stupni Do i Bosnia lørdag. I går ble en dansk hjelpearbeider drept og ni andre FN ansatte ble såret da tre FN kolonner kom under kryssild sør for Novi Travnik i det sentrale Bosnia-Hercegovina.

De ca. 30 lastebilene ble utsatt for en veritabel skur av kuler og granater da de krysset frontlinjen mellom bosniske og kroatiske styrker. Veien er velkjent som fast rute for FNs hjelpekolonner til og fra det indre av Bosnia.

Radio Sarajevo, kojeg kontrolišu Muslimani, jučer je obavijestio da su hrvatske jedinice ubile minimum 80 osoba u napadu na Stupni Do, u Bosni. Jučer je ubijen jedan danski humanitarni radnik, a devet uposlenika UN-a je ranjeno kada su se tri kolone vozila UN-a našle u unakrsnoj vatri južno od Travnika u centralnoj Bosni.

Kolona od 30 teretnih vozila izložena je unakrsnoj vatri i artiljerijskom napadu prilikom prelaska linije razdvajanja između bosanskih i hrvatskih snaga. Ovaj put je inače poznat kao ruta kojom se kreću kolone vozila UN-a koje prevoze humanitarnu pomoć u unutrašnjost Bosne.

Dato/Datum: 27. 10. 1993.

*Tittel/Naslov: **Hjelpe-transporter til Bosnia innstilles av FN / Transporti humanitarne pomoći za Bosnu podešavaju se od strane UN-a***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FN har innstilt hjelpe-transportene til deler av Bosnia, etter at en dansk sjåfør mandag ble drept og ni andre skadd i et angrep på tre hjelpekolonner. Hjelpe-transportene vil ikke bli tatt opp igjen før FN får garanti for hjelpearbeidernes sikkerhet, sa fredsmekler Lord Owen tirsdag. Det er mistanke om at angrepet skjedde med fullt overlegg.

Hjelpe-transportene innstilles i områder der det pågår harde kamper mellom kroater og muslimer, det vil se det sentrale Bosnia. Forsyningsrutene gjennom dette området er av vital betydning for flere hundre tusen isolerte bosniere.

UN organizuju i podešavaju transport humanitarne pomoći za dijelove Bosne nakon što je danski šofer ubijen, a devet pripadnika UN-a

ranjeno u jednom napadu na kolone koje su prevozile humanitarnu pomoć. To znači da se transporti sa humanitarnom pomoći ne mogu kretati bez odobrenja i garancije UN-a, izjavio je mirovni posrednik lord Owen. Sumnja se da su ovi napadi izvedeni sa potpunim predumišljajem.

Transporti sa humanitarnom pomoći se inače kreću kroz zone gdje se odvijaju žestoke borbe između Hrvata i Muslimana u centralnoj Bosni. Rute sa humanitarnom pomoći kroz ova područja su od vitalnog značaja za stotine hiljada izoliranih Bosanaca.

Dato/Datum: 28. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **Rovmord i bosnisk landsby / Ubistvo iz koristoljublja u bosanskom selu**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-TT

Resyme/Sažetak:

Svensker fra den nordiske FN bataljonen tok seg tirsdag inn i den sentralbosniske landsbyen Stupni Do, som kroatisk milits lørdag brente ned i grunnen. Frykten for at det var begått grusomheter mot sivilbefolkningen viste seg å være velbegrunnet.

"Dette er en avskyelig krigsforbrytelse", sa brigadgeneral Agnus Ramsay etter å ha besøkt Stupni Do onsdag. "Jeg har tilbrakt 30 år i forskjellige konflikter og jeg har aldri sett noe slikt som dette", sa Ramsay, som også navnga de han mente sto bak masakren.

Šveđani, koji djeluju u sklopu Nordijskog bataljona UN-a, uspjeli su se probiti do sela Stupni Do u centralnoj Bosni, kojeg su pripadnici hrvatske milicije spalili do temelja. Strah da su izvršeni zločini nad nedužnim civilima pokazao se opravdanim.

"Ovo je gnusni ratni zločin", izjavio je brigadni general Agnus Ramsay nakon što je posjetio Stupni Do. "Proveo sam oko 30 godina u različitim konfliktima, ali još nikada nisam vidio ovako nešto", izjavio je Ramsay, koji je imenovao one za koje on misli da stoje iza ovog masakra.

Dato/Datum: 28. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **Muslimer angrep FN kolonne / Muslimani napali kolonu UN-a**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs fredsmekler Thorvald Stoltenberg anklaget onsdag muslimske styrker for å stå bak angrepet på en hjelpekolonne i det sentrale Bosnia mandag, der en dansk sjåfør ble drept. Angrepet førte til at FN har utsatt hjelpeprogrammet i området.

Mirovni pregovarač Thorvald Stoltenberg optužio je muslimanske snage da stoje iza napada na kolonu UN-a koja je prevozila humanitarnu pomoć u centralnoj Bosni, kada je ubijen jedan danski vozač. Ovaj napad bio je povod da UN donesu odluku o prekidu isporuke humanitarne pomoći u regiji.

Dato/Datum: 29. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **Massakren etterforskes / Masakr se ispituje**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

I det sentrale Bosnia fortsatte observatører fra FN og EF i går å granske en antatt kroatisk massakre på sivile muslimer i landsbyen Stupni Do. Etterforskingen av massakren vil ta enda tre dager. Deretter skal observatørene bruke to uker på avhør av vitner og eksperter, før de sender en rapport til FNs krigsforbryterkommisjon i Geneve.

Kroatiske styrker raserte og brente landsbyen sist lørdag, og erfarne FN offiserer sa at et stort antall sivile var regelrett slaktet ned. Rundt 200 av de 260 som bodde i landsbyen er fremdeles savnet, og 25 er funnet drept flere stygt lemlestet, ifølge FN talsmann Manuel Cabezas.

Posmatrači UN-a i EU-e nastavljaju da ispituju masakr nad muslimanskim civilima kojeg su počinile hrvatske snage u selu Stupni Do. Istraga vezana za ovaj masakr trajat će tri dana. Posmatrači će pristupiti saslušavanju svjedoka i eksperata nakon čega će zvanični izvještaj biti upućen Komisiji za ratne zločine UN-a u Ženevi.

Hrvatske jedinice zapalile su i surnile selo sa zemljom, a oficiri UN-a su izjavili da je veliki broj civila bukvalno zaklan. Od 260 stanovnika sela, njih oko 200 je proglašeno nestalim. Glasnogovornik UN-a Manuel Cabezaz je izjavio da je već pronađeno 25 posmrtnih ostataka.

Dato/Datum: 30. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **Mitterand advarer mot storkrig i Europa / Mitterand upozorava na veliki rat u Evropi**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

”Alt går bare bra”, mente Helmut Kohl. ”Det er fare for en europeisk krig etter århundreskiftet”, sa Francois Mitterand. Det var optimismen og pesimismen, da EFs stats og regjeringssjefer møttes i Brussel i går. De 12 vedtok om nødvendig å bruke våpenmakt for å få hjelp fram til Bosnia.

”Sve je u redu”, mislio je Helmut Kohl. „Postoji opasnost za veliki evropski rat na kraju XX stoljeća“, izjavio je Francois Mitterand. Bili su ovo izlivi optimizma i pesimizma prilikom jučerašnjeg susreta šefova vlada u Bruselu. Evropska dvanaestorica su se usaglasila da je neophodno koristiti vojnu silu kako bi se pomoglo Bosni.

Dato/Datum: 30. 10. 1993.

Tittel/Naslov: **Flykter fra kroatene / Bježe od Hrvata**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Skrekkslagene muslimske sivile søkte fredag dekning hos nordiske FN soldater i Vares for å unnslippe de kroatiske soldatenes voldelige framferd i byen. FN rapporterte at vold mot sivile er blitt et stadig mer sentralt innslag i kampene mellom muslimener og kroater i sentral Bosnia.

Isprepadani muslimanski civili zatražili su zaštitu norveških pripadnika UN-a stacioniranih u Varešu kako bi se spasili od nasilnog upada hrvatskih vojnika u taj grad. UN su izvijestile da je nasilje sve više zastupljeno u borbama između Muslimana i Hrvata u centralnoj Bosni.

Dato/Datum: 1. 11. 1993.

Tittel/Naslov: **Harde kamper i Bosnia / Žestoke borbe u Bosni**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kroater og muslimer utkjempet søndag voldsomme kamper i Sentral Bosnia. Hundrevis av sivile i Vares området ble sendt på flukt fra sine hjem, meldte FN representanter.

Kroatisk soldater og den muslimsk dominerte bosniske hæren støtte sammen både nord og vest for Vares, samtidig som FN gjorde sitt ytterste for å hjelpe det stadig økende antallet sivile flyktninger. På nordsiden av byen skal muslimene ha klart å erobre landsbyen Dubostica, der flertallet av beboerne er kroater.

Hrvati i Muslimani vodili su žestoke borbe u centralnoj Bosni. Na području Vareša stotine civila je protjerano iz svojih kuća, izvijestio je predstavnik UN-a.

Hrvatski vojnici i muslimanska dominirajuća Bosanska armija sukobili su se sjeverno i zapadno od Vareša. UN čine sve što je u njihovoj moći da pomognu izbjeglicima čiji se broj svakodnevno povećava. Na sjevernoj strani od grada Muslimani ulaze u selo Dubošticu gdje većinu stanovnika čine Hrvati.

Dato/Datum: 1. 11. 1993.

Tittel/Naslov: **Den store katastrofen / Velika katastrofa**

Side/Strana: 26.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Den store katasrofen. Toppmøtet i EF sa fredag at nødhjelpen til Bosnia skal fram "med alle tilgjengelige midler". Holder vi oss til språkbruken i FN charteret er dette jevngodt med en krigserkløring.

*Men vil EF sette makt bak ordene? Vil dette blir mer enn en viljese-
rkløring? Og vil det bidra til en løsning som kan gi fred på Balkan?*

Velika katastrofa. Na sastanku na vrhu Evropske unije dogovoreno je da se za isporuku humanitarne pomoći u Bosnu moraju koristiti "sva raspoloživa sredstva". Ako ostanemo samo na riječima koje nećemo sprovesti u djelo onda je to ravno objavi rata.

Da li će Evropska unija koristiti silu? Da li je ovo nešto više od proklamirane volje? Da li će ovo doprinijeti rješenju koje može značiti mir na Balkanu?

Dato/Datum: 3. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***Balkans psyke og de intellektuelles ansvar / Balkanska psiha i odgovornost intelektualaca***

Side/Strana: 28.

Forfatter/Autor: Tor Husby

Resyme/Sažetak:

Balkans psyke og de intellektuelles ansvar i debatten om hvor skylden for katasrofen på Balkan skal plasseres, bør eks Jugoaslavias intellektuelle skyves lenger frem. De har i generasjoner unnlatt å sette i gang debatt og vær tause selv når deres egen etniske gruppe har begått de mest avskyelige overgrep. Det hevder Tor Husby i dagens kronikk.

Men hovedskylden må klart legges på Milosevic i Serbia og Tudjman i Kroatia. Den samme mørke kappen dekker også den jugoslaviske hær. Uten de politiske signaler og tiltak fra dette hold ville ikke syndfloden ha kommet og demningen ha bristet så katastrofalt.

Balkanska psiha i odgovornost intelektualaca, te gdje smjestiti krivnju za katastrofu na Balkanu, su pitanja na koja intelektualci bivše Jugoslavije moraju dati odgovor u zajedničkoj debati. "Generacijama se vješto izbjegavalo pitanje zločina koje su određene etničke grupe počinile jedna prema drugoj". Ovo tvrdi Tor Husby u današnjoj hronici.

Ali glavna krivnja svakako se mora pripisati Miloševiću u Srbiji i Tuđmanu u Hrvatskoj. Tu je svakako i Jugoslovenska narodna armija koja također spada pod tu crnu kapu. Bez političkih signala i aktivnosti nabrojanih subjekata sigurno se ne bi došlo u katastrofalnu situaciju u koju se došlo.

Dato/Datum: 3. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***Kroatias tilbud / Hrvatska ponuda***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: XEP-NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kroatias president Franjo Tudjman lanserte et nytt fredsforslag for Kroatia og Bosnia tirsdag, samtidig med meldingene om at kroatiske

og serbiske utsendinger møtte til fortrolige samtaler i Norge. Serberne i Krajina regionen reagerte imidlertid negativt på Tadjmans utspill.

Tudjman tilbyr nå serberne indre selvstyre i de serbisk kontrollerte områdene i Kroatia, og ber om at fredsforhandlingene om Bosnia blit tatt opp igjen. Det er ikke tilfeldig at utspillet kom samtidig med meldingene om at kroatisk og serbiske utsendinger satt sammen på ukjent sted i Norge.

Hrvatski predsjudnik Franjo Tuđman izašao je sa novim mirovnim prijedlogom za Bosnu. Istovremeno su procurile informacije da su propali još jedni povjerljivi razgovori koje su imali hrvatski i srpski izaslanici u Norveškoj. Srbi u Krajini reagovali su odmah i to negativno na Tuđmanovu još jednu inicijativu.

Tuđman sada nudi Srbima unutrašnju autonomiju u područjima Hrvatske koju kontrolišu Srbi i moli da se pregovori o Bosni ponovo aktueliziraju. Nije slučajno da inicijativa dolazi istovremeno sa vijestima o tome da su hrvatski i srpski izaslanici vodili međusobne razgovore na nepoznatom mjestu u Norveškoj.

Dato/Datum: 3. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***Vettskremte flyktninger i Bosnia / Isprepadane bosanske izbjeglice***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Flere tusen vettskremte sivilpersoner måtte flykte da kroatisk og muslimsk styrker utkjemper nye blodige kamper i den midtre delen av Bosnia tirsdag.

Den svenske FN bataljonen i Vares område klarte å evakuere 50 av de nærmere 100 muslimene som hadde søkt tilflukt ved bataljonshovedkvarteret.

Den muslimske kvinnen til høyre – Gara Gujic – blir trøstet av en venninne etter at hun ble voldtatt av kroatisk soldater og reddet av svenske FN soldater.

Hiljade isprepadanih izbjeglica napustilo je svoje domove nakon što su hrvatske i muslimanske snage otpočele nove krvave borbe u srednjoj Bosni.

Pripadnici Švedskog bataljona u sastavu UN-a, na području Vareša, uspjeli su evakuirati 50 od ukupno oko 100 Muslimana koji su se sklonili u sjedište bataljona.

Žena Muslimanka po imenu Gara Gujić zbrinuta je kod jedne prijateljice nakon što su je silovali hrvatski vojnici, a spasili švedski vojnici iz sastava UN-a.

Dato/Datum: 4. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***Tre svenske FN soldater skadd/Ranjena tri švedska vojnika iz sastava UN-a***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-TT

Resyme/Sažetak:

Tre svenske soldater i den nordiske FN bataljonen ble onsdag skadd da kjøretøyet de satt i kjørte på en landmine øst for byen Vares i Bosnia.

Skadene er ikke livstruende, sa Owe Wagermark som er informasjonssjef i det svenske forsvaret.

Tri švedska vojnika iz sastava UN-a su ranjena kada je njihovo vozilo naletjelo na minu istočno od grada Vareša u Bosni.

Ranjenici nisu u životnoj opasnosti, izjavio je Owe Wagermark, šef sektora za informisanje Švedskog ministarstva odbrane.

Dato/Datum: 8. 11. 1993.

Tittel/Naslov: **30 FN svensker blokkert av serberne / 30 Šveđana iz sastava UN-a blokirani od strane Srba**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AFP

Resyme/Sažetak:

Serbisk milits tok søndag tre svenske FN soldater som gisler i det sentrale Bosnia og blokerte 30 andre i fire panservogner. Svenskene tilkalte hjelp fra franske kolleger og NATO fly.

Da spenningen var på det høyeste sto 100 svensker og 60 fremmedlegionærer klare til kamp. Etter noe timers nerverkrig ga serberne etter.

Srpska milicija uzela je trojicu švedskih vojnika UN-a kao taoce u centralnoj Bosni, a 30 vojnika iz istog bataljona Srbi drže blokirene u oklopnim vozilima. Šveđani su pozvali u pomoć francuske kolege i avione NATO-a.

Kada je napetost bila na vrhuncu 100 Šveđana i 60 pripadnika legije stranaca bilo je spremno za borbu. Nakon nekoliko sati rata nerava Srbi su popustili.

Dato/Datum: 10. 11. 1993.

Tittel/Naslov: **Skolebarn drept i Sarajevo / Školska djeca ubijena u Sarajevu**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Sju personer, deriblant tre barn og en lærer, ble drept da to granater traff en barneskole i Sarajevo tirsdag. Samtidig var fredsmekler Thorvald Stoltenberg på besøk i byen og fikk huden full fordi FN ikke forhindret at to av den bosniske regjeringes vakter ble kidnappet mandag.

President Alija Izetbegovic ville ikke engang snakke med Stoltenberg. Han reiste mandag til Brcko i Nord Bosnia framfor å møte opptil det planlagte møtet. Heller ikke visepresident Ejup Ganic ville møte den norske mekleren.

Sedam osoba, među njima troje djece i jedan učitelj, ubijeno je kada su dvije granate pogodile jednu osnovnu školu u Sarajevu. U isto vrijeme u posjeti Sarajevu bio je Thorvold Stoltenberg kojemu je napunjena glava jer UN nisu spriječile kidnapovanje dvojice vladinih ljudi.

Predsjednik Alija Izetbegović nije želio razgovarati sa Stoltenbergom već je otputovao za Brčko, na sjeveru Bosne, na jedan ranije planirani sastanak. Također, zamjenik predsjednika Ejup Ganić nije želio da se sastane sa norveškim posrednikom.

Dato/Datum: 11. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***Brutale angrep mot sivile i Sarajevo / Brutalni napadi na civile u Sarajevu***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Redselsskrikene fra 15 barn alvorlig kvestet av granatsplinter gjenlød i Kosevo sykehuset i Sarajevo onsdag. Tre barn og to voksne ble drept og over 30 andre i de mange angrepene i hovedsatden onsdag.

Dagene etter granatangrepet mot en skole, der ni mennesker deriblant fire barn i alderen sju til 12 år ble drept og 40 skadd, ble det meldt om nye brutale angrep mot sivilbefolkningen i Sarajevo onsdag. Tre barn ble drept, mens 15 alvorlige skadde barn ble fraktet til Kosevo sykehuset.

Pozivi za pomoć 15 djece teško ranjenih od eksplozije granate odjekivali su bolnicom Koševo u Sarajevu. Troje djece i tri odrasle osobe su ubijene, a preko 30 osoba je ranjeno u artiljerijskim napadima na glavni grad.

Dan kasnije, civilno stanovništvo u Sarajevu bilo je izloženo novom artiljerijskom napadu. Granate su upućene u jednu osnovnu školu gdje je ubijeno četvero djece starosti od 7 do 12 godina, a 40 djece je ranjeno. U bolnicu Koševo doveženo je troje ubijene i 15-toro teško ranjene djece.

Dato/Datum: 13. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***Kroater og muslimer enige om fred / Hrvati i Muslimani saglasni o miru***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kroatias utenriksminister Mate Granic og Bosnias statsminister Haris Silajdzic ble etter et fire timer langt møte fredag enige om å oppfordre til umiddelbar våpenhvile. De to fortalte journalister at partene vil møtes igjen på høyt politisk og militært nivå innen en uke.

”Vi oppfprdrer allerede nå til så omfattende stans i fiendtlighetene så mulig”, sa Silajdzic. ”Men vi har en rekke mislykkede våpenhviler bak oss”, la han til og antydte at slike avtaler må inngås på militært nivå dersom de skal lykkes.

Hrvatski ministar vanjskih poslova Mate Granić i bosanski predsjednik vlade Haris Silajdžić nakon sastanka, koji je trajao četiri sata, saglasili su se o uspostavi primirja koje će stupiti na snagu odmah. Njih dvojica obavijestili su novinare da će dvije strane već u toku sedmice imati sastanak na najvišem političkom i vojnom nivou.

”Mi već sada pozivamo na potpunu obustavu svih mogućih neprijateljstava. Ovakvi dogovori, ukoliko se želi postići uspjeh, moraju se realizovati na vojnom planu”, kaže se dalje u izjavi ove dvojice dužnosnika.

Dato/Datum: 15. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***Stoltenberg er besatt av fred / Stoltenberg je opsjednut mirom***

Side/Strana: 40.

Forfatter/Autor: Eva Granheim

Resyme/Sažetak:

Fredsmekler Thorvsald Stoltenberg innrømmet at han er sliten. Sliten av at han ikke får til fred i det tidligere Jugoslavia. Men tanken på å gi opp streifer ham ikke.

”Jeg har aldri før hatt en jobb så direkte knyttet til liv eller død. Du blir helt besatt. Jeg kan ikke gi meg. Hvis jeg ikke blir kastet ut, sier Stoltenberg som var en snartur hjemme i Oslo i går kveld. Da kom han fra Sarajevo.

Mirovni posrednik Thorvald Stoltenberg priznao je da je umoran. Umoran zbog toga što nije doveo do mira u bivšoj Jugoslaviji. Ali on ne pomišlja da odustane. „Ja nikada ranije nisam imao posao koji je direktno bio povezan sa životom ili smrću. Čovjek je potpuno obuzet sa tim i ja ne mogu odustati. Jedino ako dobijem otkaz”, izjavio je Stoltenberg, koji je iz Sarajeva doputovao na kraći kućni odmor u Oslo.

Dato/Datum: 16. 11. 1993.

*Tittel/Naslov: **Kroatisk offensiv i det sentrale Bosnia / Hrvatska ofanziva u srednjoj Bosni***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kroatiske styrker gikk mandag til angrep mot muslimske stillinger i Gornji Vakuf i det sentrale Bosnia, mens enheter fra de muslimske regjeringsstyrkene gjenerobbret kontrollen over landsbyen Fojnica, vel 50 kilometer vest for Sarajevo.

Vestlige observatører meldte mandag morgen at pansrede kroatiske kjøretøy var på vei gjennom Kiseljak, trolig i et forsøk på å sikre seg kontroll over Fojnica som de bosniske regjeringssoldatene i helgen ble presset ut av.

Hrvatske snage krenule su u napad na muslimanske položaje u Gornjem Vakufu, u centralnoj Bosni, dok su muslimanske vladine snage preuzele kontrolu nad Fojnicom koja se nalazi 50 kilometara zapadno od Sarajeva.

Zapadni posmatrači izvijestili su da su hrvatska oklopna vozila primijećena u prolazu kroz Kiseljak, u pokušaju da dođu do Fojnice i stave je pod svoju kontrolu prije nego što to učine vojnici bosanske vlade.

Dato/Datum: 17. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***Vinterkatastrofen nærmer seg i Bosnia / U Bosni se približava zimska katastrofa***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den endelige katastrofen rykket tirsdag nærmere for nesten tre millioner bosniske sivile, da vinterens første kraftige snøfall dekket Sarajevo og Sentral Bosnia.

Et flyslipp av mat til den sørlige byen Mostar måtte utsettes på grunn av dårlige vær, mens serbiske og kroatisk styrker forsatte angrepene langs to fronter vest og nordøst for hovedstaden Sarajevo.

Store områder i det sentrale Bosnia ble tirsdag dekket av 10-12 centimeter tykt snølag. FN og andre hjelpeorganisasjoner har advart om at et stort antall bosniere kommer til å dø av kulde og sult i løpet av den kommende vinteren, hvis ikke den internasjonale hjelpen trappes kraftig opp.

*Konačna katastrofa za skoro tri miliona bosanskih civila se najo-
vještava nakon što su prvi snjegovi prekrili Sarajevo i centralnu Bosnu.*

Avionski let s kojim je trebalo dostaviti hranu u grad Mostar odgođen je zbog lošeg vremena. U međuvremenu, nastavljaju se srpski napadi na sjeveroistoku i hrvatski napadi na zapadu prema glavnom gradu Sarajevu.

Dato/Datum: 18. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***Muslimsk by i Bosnia trygler om hjelp / Muslimanski grad u Bosni preklinje za pomoć***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-DPA-Reuters

Resyme/Sažetak:

Myndighetene i den muslimske byen Olovo i Sentral Bosnia tryglet onsdag FN om hjelp, samtidig som tungt snøfall varslet befolkningen og hjelpearbeidere om enda vanskeligere tider.

Samtidig ble EF landene enige om en ny fredsplan for Bosnia, men uten løfter om handling for å sikre forsyningene.

Både serbiske og kroatisk styrker har sendt flere tusen soldater til det snødekte området omkring Olovo, og styrkene forsøker å kutte den viktige veiforbindelsen mellom Sarajevo og Tuzla. Lykkes de, vil 850.000 mennesker i Tuzla regionen kunne bli avskåret fra resten av det muslimske Bosnia.

Vlasti u muslimanskom gradu Olovu, u centralnoj Bosni, preklinju UN za pomoć dok veliki snjegovi opominju stanovništvo i humanitarne radnike o teškom vremenu koje dolazi.

Istovremeno, zemlje članice Evropske zajednice postigle su saglasnost o novom mirovnom planu za Bosnu, ali bez obećanja da će preduzimati bilo kakve korake koji se tiču snabdijevanja civila.

I srpske i hrvatske snage poslale su hiljade vojnika na olovsko ratište kako bi prekinuli važnu putnu komunikaciju između Sarajeva i Tuzle. Ako u tome uspiju onda će oko 850.000 stanovnika tuzlanske regije biti odsječeno od ostatka muslimanske Bosne.

Dato/Datum: 18. 11. 1993.

*Tittel/Naslov: **Blind begeistring for Bømlo bosniarar / Oduševljenje slijepih za Bosance u Bømlo***

Side/Strana: 28.

Forfatter/Autor: Ove Olderkjær

Resyme/Sažetak:

Bosnia flyktningane på Bømlo har fått ei varm mottaking på Norges Blindforbunds kurssenter Skogbu på Moster. Når blinde og svaksynte kursdeltakarar slår sej laus, er det bosniarane som spelar opp. Heilt fantastisk! Dette skulle eg ha teke opp på kassett, seier svaksynte Andrea Olsen (70) fra Stavanger og strålar mot Amir Hebib ved pianoet på Skogbu. Den 33 år gamle musikkpadagogrn fra Trebinje er saman med kona Mersija (25) blant dei første bosniske flyktningene i det nye mottaket på Bømlo.

Bosanske izbjeglice naišle su na topao prijem u Norveškom udruženju slijepih u Skogbu u Mosteru. Kada slijepi i stari posustanu onda Bosanci preuzimaju inicijativu. Fantastično! Ja ću ubaciti kasetu, kaže starica Andrea Olsen (70) iz Stavangera i pogled usmjerava prema Amiru Hebibu koji svira na klaviru u Skogbu. Tridesettrogodišnji muzički pedagog iz Trebinja je zajedno sa suprugom Mersijom (25) došao među prvima kao izbjeglica u novi kamp za izbjeglice u Bømlo.

Dato/Datum: 19. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***Sinnslidende brukes som våpen i Bosnia / Psihijatrijski bolesnici koriste se kao oružje u Bosni***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Sinnslidende blir nå brukt som våpen i krigen i Bosnia-Hercegovina. Mens norske og svenske sanitetssoldater forsøkte å nå fram med hjelp til to mentalsykehus i Sentral Bosnia, sperret serbiske kvinner atkomsten til et tredje mentalsykehus. Flere sinnslidende er allerede frosset i hjel fordi de mangler tilsyn.

De serbiske kvinnene som blokkerte mentalsykehuset i Pazarić vest for hovedsatden Sarajevo, nektet å flytte seg før den muslimsk kontrollerte bosniske hæren hadde løslatt en rekke serbiske fanger. Aksjonen hindrer FNs fredsbevarende styrker i å nå fram med mat til sykehuset, hvor enkelte sinnslidende vandrer nakne omkring i rom hvor temperaturen ligger under frysepunktet, sa en FN talsmann.

Psihijatrijski slučajevi se koriste kao oružje u Bosni.

Dok norveški i švedski vojnici medicinari pokušavaju pomoći psihijatrijskim klinikama u centralnoj Bosni, srpske žene spriječile su dolazak vojnika u treću bolnicu ove vrste. Veliki broj psihijatrijskih slučajeva pušteno je iz bolnica i bez ikakvog nadzora i brige smrzavaju se u snijegu.

Srpske žene blokirale su psihijatrijsku bolnicu u Pazariću zapadno od Sarajeva i ne žele da odu dok od Muslimana kontrolisana bosanska vojska

ne pusti srpske zarobljenike. Situaciju pokušavaju spasiti mirovne snage UN-a dovozeći hranu u bolnicu "u kojoj se goli psihijatrijski bolesnici kreću uokolo dok je temperatura ispod nule", izjavio je predstavnik UN-a.

Dato/Datum: 20. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***Britene truer med å innstille hjelpen / Britanci prijetel da će reducirati pomoć***

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Storbritannia advarte fredag de krigførende partene i Bosnia om at tilførelsen av nødhjelp kan tørke inn hvis partene ikke samarbeider og viser vilje til å slutte fred.

Utenriksminister Douglas Hurd sa i parlamentet at tre millioner mennesker går en katastrofal vinter i møte hvis ikke partene sørger for at hjelpen kommer fram. Storbritannia står ved sine forpliktelser, men tålmodigheten begynner å bli tynslitt, advarte utenriksministeren.

Velika Britanija je zaprijetila partnerima u Bosni da će reducirati humanitarnu pomoć ukoliko oni ne pokažu volju za saradnju i uspostavu mira. Ministar vanjskih poslova Douglas Hurd rekao je u parlamentu da tri miliona ljudi ulazi u zimu koja može biti katastrofalna ako partneri ne stvore uslove za isporuku humanitarne pomoći. "Velika Britanija stoji iza svojih obaveza, ali strpljenje je na izmaku", opomenuo je ministar vanjskih poslova.

Dato/Datum: 20. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***De svakeste lider mest i den skitne krigen / Oni najslabiji pate najviše u prljavom ratu***

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: NTB-TT

Resyme/Sažetak:

Etter en lang og besværlig reise kom 20 nordiske sanitetssoldater fram til de forlatte mentalpasientene ved Fojnica sent torsdag og en nå i arbeid, bekreftet sjefen for den nordiske FN bataljonen i Tuzla, oberstløytnant Alf Gørsjø fredag.

”Vinterværet holder seg i Bosnia. I Tuzla ligger 15 cm snø og i fjellene 40 cm. Problemet er at myndighetene har dårlig med drivstoff, hvilket gjør snørydding vanskelig. Mesteparten av strømmen går med til å holde kullproduksjonen i gang. I Tuzla er det strøm fire til fem timer om dagen, ellers er det mørkt”, sier Gørsjø.

Nakon dugog i opasnog putovanja 20 nordijskih vojnika medicinara došlo je u Psihijatrijsku bolnicu u Fojnici, potvrdio je šef Nordijskog bataljona pri UN-u pukovnik Alf Gørsjø.

”Zima traje u Bosni. U Tuzli je snijeg 15 cm, a na planinama 40 cm. Vlasti nemaju goriva tako da je čišćenje puteva otežano. Najveće količine struje proizvode se u Termoelektrani. Ipak, u Tuzli struje ima samo četiri-pet sati dnevno”, kaže Gørsjø.

Dato/Datum: 22. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***Hjelpen i stampe i vinterlig Bosnia / Pomoć u čabru u zimom okovanoj Bosni***

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Driftstoffamanglen i det serbisk beleirede Sarajevo førte til full stans i matdistribusjonen søndag, og byens kakeri ba innbyggerne om å danne kolonner med kjerrer for å få brakt ut brødet i den isnende vinterkulden.

Bosnisk radio meldte at det ikke var gass i gassrørene, at det røynt på med vannforsyningen og at strømforsyningen var boblet ut for vannlige brukere for å sikre driften ved sykehus og andre viktige institusjoner. Flyplassen, som ble stengt på grunn av kraftige snøfall lørdag, ble imidlertid gjenåpnet søndag.

Nedostatak goriva u Sarajevu, koje je pod srpskom opsadom, prouzrokavao je potpuni prekid u snabdijevanju hranom. Gradska pekara moli stanovnike da dođu sa drvenim sankama i formiraju kolone, te nakon toga preuzmu svoje sljedovanje hljeba.

Bosanski radio obavijestio je da nema plina, nema vode, a struje imaju samo bolnice i druge institucije od značaja za odbranu zemlje. Aerodrom, koji je zbog velikog snijega bio zatvoren u subotu, ponovo je otvoren u nedjelju.

Dato/Datum: 24. 11. 1993.

*Tittel/Naslov: **Hindrer hjelp til Bosnia / Sprečavaju pomoć Bosni***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbiske myndigheter fortsatte å stikke kjepper i hjulene for FNs livsviktige hjelpekolonner til Bosnia tirsdag, trass i at EF dagen før hadde truet med å bruke makt for å få hjelpen fram. Samtidig prøvde fredsmeklerne å blåse liv i Geneve forhandlingene om en avtale som kan gjøre slutt på grigen.

Det eneste lyspunkt var at evakueringen av 14 alvorlig sårede menn, kvinner og barn fra Sarajevo endelig gikk i orden. Utpå ettermiddagen lettet et Hercules fly med de sårede, som skal få sykehusbehandling i en rekke vestlige land, blant dem Norge.

Srpske vlasti nastavljaju da sprečavaju dostavu pomoći Bosni usprkos tome što je Evropska unija zaprijetila da će upotrijebiti silu kako bi se omogućila dostava pomoći. Istovremeno mirovni posrednici pokušavaju da vrata u život pregovore i dođu do sporazuma koji bi doprinio završetku rata.

Jedina svijetla tačka bila je evakuacija 14 teško ranjenih muškaraca, žena i djece iz Sarajeva. Danas poslije podne jedan avion tipa herkules transportovao je ranjenike u više evropskih zemalja, među njima i Norvešku, na dalju medicinsku obradu.

Dato/Datum: 25. 11. 1993.

Tittel/Naslov: ***Hjelpen ruller fram flere steder i Bosnia / Pomoć stiže na sve strane u Bosnu***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AFP

Resyme/Sažetak:

Lastebiler med 635 tinn hjelpeforsyninger rullet onsdag gjennom et snødekt Bosnia, på vei til ofrene for den snart to år lange borgerkrigen i landet. For stadig flere bosniere er hjelp utenfra livsviktig, men vanskene med å få hjelpen fram er samtidig mange.

To lastebil-kolonner var onsdag ettermiddag på vei fra henholdsvis det nordlige og sørlige Bosnia til de sentrale delene av landet, opplyste Peter Kessler, talsmann for FNs høykommissær for flyktninger i området.

En kolonne med ti lastebiler ventet onsdag ettermiddag på serbisk politeskorte i Banja Luka i det nordlige Bosnia. De ti lastebilene kommer fra Kroatias hovedstad Zagreb og har med seg 102 tonn med hjelpeforsyninger.

Teretni kamioni sa 635 tona humanitarne pomoći probijali su se kroz snijegom okovanu Bosnu prema žrtvama skoro dvije godine dugog građanskog rata. Za sve više i više Bosanaca pomoć izvana je od životne važnosti, ali stalno se povećavaju poteškoće koje stoje na putu.

Dvije kolone teretnih vozila sa humanitarnom pomoći krenuli su sa juga i sjevera Bosne prema centralnom dijelu zemlje, infomisao je Peter Kessler, glasnogovornik visokog komesara za izbjeglice UN-a na terenu.

Jedna kolona teretnih vozila čekala je na policijski pregled u Banjoj Luci. Kolona sa 102 tone pomoći je inače krenula iz hrvatskog glavnog grada Zagreba.

Dato/Datum: 26. 11. 1993.

Tittel/Naslov: **Bosnia får hjelpen men ikke nok / Bosna dobija pomoć, ali ne dovoljno**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Flere millioner mennesker er fortsatt truet av sult og kulde, selv om FNs hjelpekolonner onsdag greide å få fram nesten 1.000 tonn nødhjelp til det sentrale Bosnia, advarte FN kilder torsdag.

Onsdag var første gang på fire uker at hjelpenkolonnene kunne gjøre den mest brukte forsyningsruten inn til det sentrale Bosnia. Kolonne-kjøringen ble innstilt 25. oktober etter at en dansk FNs høykommissær for flyktninger i Sarajevo, sa at det ennå er langt igjen før den utarmede sivilbefolkningen får nok matvarehjelp.

Milioni ljudi su i dalje u opasnosti od gladi i studeni bez obzira što je kolona vozila UN-a uspjela isporučiti skoro 1.000 tona humanitarne pomoći u centralnu Bosnu, upozorili su izvori UN-a.

Prvi put, nakon četiri sedmice prekida, kolona sa humanitarnom pomoći je koristila rutu za snabdijevanje u centralnoj Bosni. Kolone sa humanitarnom pomoći bile su reducirane od 25. oktobra nakon što je danski visoki komesar za izbjeglice pri UN-u u Sarajevu izjavio da još zadugo izglednjelo civilno stanovništvo neće dobiti pomoć u hrani.

Dato/Datum: 27. 11. 1993.

Tittel/Naslov: **Evakuering utsatt / Evakuacija odgođena**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Det humanitære hjelpearbeidet i Bosnia led et bittert tilbakeslag fredag, da en lenge planlagt evakuering av kvinner, barn og eldre fra Sarajevo ble utsatt for annen gang på kort tid.

Flere hundre av Sarajevos svakeste var samlet ved den istykkerskutte busstasjonen i Sarajevo for å bli fraktet vekk fra den beleirede bosniske hovedsatden og ut til Kroatia kysten. De stakkars menneskene forstod det ikke da det utpå formiddagen ble det klart at evakueringen måtte utsettes nok en gang.

Humanitarni rad u Bosni doživio je još jedan težak poraz nakon što je dugo planirana evakuacija žena, djece i staraca iz Sarajeva odgođena po drugi put u kratkom vremenu.

Stotine onih najslabijih Sarajlija bilo je okupljeno ispred porušene Autobuske stanice, gdje su uzalud čekali da se iz glavnog grada u opsadi prebaci na jadransku obalu u Hrvatsku. Jadni ljudi u početku nisu mogli da shvate da je polazak konvoja još jednom odgođen.

Dato/Datum: 29. 11. 1993.

Title/Naslov: ***Brutal hilsen til Bosnias president / Brutalni pozdrav bosanskom predsjeđniku***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bare minutter før Bosnias president Alija Izetbegovic forlot Sarajevo med kurs for et nytt forhandlingsmøte i Geneve, slo en granat ned like i nærheten, drepte fem og såret like mange alvorlig.

Fire døde på stedet, en fikk regelrett hodet revet av, en annen mistet begge bena. Det femte offeret døde på vei til Kosevo sykehuset.

Visepresident Ejup Ganic sa serberne ville sende en hilsen med Izetbegovic. "De vil presse oss til å godta en fredsavtale. Dette var en maktdemonstrasjon", sa Ganic.

Samo pet minuta prije nego što će bosanski predsjednik Alija Izetbegović napustiti Sarajevo i oputovati na novu rundu razgovora u Ženevu jedna granata je eksplodirala u njegovoj blizini. Tom prilikom ubijeno je pet osoba i isto toliko teško ranjeno.

Četvero je umrlo na licu mjesta, a jedno na putu prema bolnici Koševo. Sve žrtve prije toga ostale su bez dijelova tijela, nogu, ruku, glave.

Zamjenik predsjednika Ejup Ganić izjavio je da je to bio pozdrav Izetbegoviću od Srba. "Oni žele da nas prisile da prihvatimo mirovni sporazum. Ovo je bila demonstracija sile", rekao je Ganić.

Dato/Datum: 30. 11. 1993.

Tittel/Naslov: **Enighet i Geneve om nye fredssamtaler / Saglasnost o novim mirovnim pregovorima u Ženevi**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

De krigførende partene i Bosnia-Hercegovina ble mandag enige om å gjenoppta fredssamtalene på bakgrunn av en omfattende EF plan for å løse konflikten i ted tidligere Jugoslavia.

Alle parter er klare til å gjenoppta forhandlingene øyeblikkelig. Dette er et stort framskritt, sa Tysklands utenriksminister Klaus Kinkel. Ifølge utinreksminister Kinkel skulle fredssamtalene gjenopptas mandag kveld i Geneve. Også Frankrikes utenriksminister Alain Juppe bekreftet at fredssamtalene skulle gjenopptas.

Zaraćene strane u Bosni i Hercegovini saglasili su se o tome da obnove mirovne pregovore na osnovu sveobuhvatnog plana Evropske zajednice koji ima za cilj završetak konflikta u bivšoj Jugoslaviji.

Svi partneri su spremni da obnove pregovore odmah. "Ovo je veliki napredak", izjavio je njemački ministar vanjskih poslova Klaus Kinkel. Na osnovu onoga što je izjavio Kinkel, mirovni pregovori će se obnoviti u ponedjeljak navečer u Ženevi. Također, francuski ministar vanjskih poslova Alain Juppe je potvrdio da će se mirovni pregovori obnoviti.

Dato/Datum: 1. 12. 1993.

Tittel/Naslov: ***Bosnia forhandlingene henger i tynn tråd / Pregovori o Bosni vise na tankom koncu***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bare timer etter at fredsforhandlingene for Bosnia-Hercegovina ble gjenopptatt i Geneve tirsdag kom en advarsel fra de muslimske representantene om at samtalene var på sammenbruddets rand. Men samtalene fortsetter likevel onsdag.

Det kan ikke ventes raske resultater, og den pågående todagers runden i Geneve vil ikke i seg selv føre til en avtale, understreket fredsmeklerne, FNs Thorvald Stoltenberg og EFs Lord Owen, ved forhandlingenes start tirsdag.

Samo nekoliko sati nakon obnavljanja mirovnih pregovora o Bosni i Hercegovini došla je obavijest od muslimanskih predstavnika da su razgovori na putu da budu prekinuti. Ipak, razgovori su nastavljeni dan kasnije.

Ne mogu se očekivati brzi rezultati i razgovori koji su u toku već dva dana u Ženevi sigurno neće dovesti do sporazuma, podvukli su mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg u ime UN-a i lord Owen u ime Evropske unije.

Dato/Datum: 2. 12. 1993.

Tittel/Naslov: ***Bosniere krangel / Bosanci se svađaju***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De internasjonale fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen medga onsdag at det hittil ikke er gjort fremskritt av betydning under den nye runden i fredsforhandlingene om Bosnia-Hercegovina i Geneve. I Sarajevo ble to sykepleiere drept av granater som slo ned i byens viktigste sykehus.

Bosniske serbere og muslimer fortsatte å krangle om land områder under onsdagens forhandlinger i Geneve. Bosnia-Hercegovinas muslimske president Alija Izetbegovic og serberlederen Radovan Karadzic drøftet et utkast til kart over den fremtidige oppdelingen av republikken i serbisk, kroatisk og muslimske områder.

Međunarodni mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen obavijestili su da do sada nije učinjen nikakav značajniji napredak u novoj rundi mirovnih pregovora o Bosni i Hercegovini u Ženevi. U Sarajevu je granata ubila dvije medicinske sestre u glavnoj gradskoj bolnici.

Na mirovnim pregovorima u Ženevi bosanski Muslimani i Srbi nastavili su da se svađaju o teritorijama. Bosanskohercegovački muslimanski predsjednik Alija Izetbegović i lider bosanskih Srba Radovan Karadžić razmatrali su prijedlog karte o budućoj podjeli Republike na srpsko, hrvatsko i muslimansko područje.

Dato/Datum: 2. 12. 1993.

Tittel/Naslov: **Fremgang om Bosnia / Napredak o Bosni**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnias tre stridende parter meldte alle om fremgang onsdag, etter at de var blitt enige om å fortsette forhandlingene om etnisk deling av landet enda en dag.

Den mest optimistiske uttalelsen kom fra de bosniske serbernes leder Radovan Karadzic, som sa serberne og muslimene hadde kommet nærmere en avtale om å dele Sarajevo inn i "tvillingbyer".

Bosanske tri zaraćene strane obavijestile su o napretku nakon što su se usaglasili da nastave pregovore o etničkoj podjeli zemlje još jedan dan.

Najviše optimistička izjava došla je od lidera bosanskih Srba Radovana Karadžića, koji je izjavio da su Srbi i Muslimani blizu dogovora o podjeli Sarajeva na "grad blizance".

Dato/Datum: 3. 12. 1993.

Tittel/Naslov: **Årets nyhetsbilde / Fotografija godine**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Beskylt for å ha skutt mot en serbisk konvoi, blir en muslim henrettet med et skudd i bakhodet av en serbisk politimann. Bildete er tatt i landsbyen Brcko nord i Bosnia og ble premiært til årets nyhetsbilde.

Optužen da je pucao na srpski konvoj jedan Musliman je strijeljan pucanjem u potiljak. Strijeljanje je izvršio srpski policajac. Ova fotografija snimljena je u gradu Brčkom na sjeveru Bosne i nominirana je za fotografiju godine.

Dato/Datum: 3. 12. 1993.

Tittel/Naslov: **Stoltenberg trekker seg / Stoltenberg se povlači**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Stoltenberg skal ikke lede FNs beskyttelsesstyrke (UNPROFOR) i det tidligere Jugoslavia, men han skal fortsette som FNs fredsmekler i konflikten, sier FN talsmannen John Mills til NTB. Stoltenberg blir erstattet av japaneren Yasushi Akashi, sa en talskvinne til det britiske nyhetsbyrået Reuters torsdag. Talskvinnen Therese Gastaut sa at avgjørelsen ble tatt av FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali etter samtaler med Stoltenberg og representater fra andre medlemsland.

Bosnias muslimer og serbere avsluttet torsdag fredsforhandlingene i Geneve uten å bli enige om en avtale om deling av Sarajevo. Muslimene benektet at de var blitt enige med serberne om å dele hovedsatden. FNs hjelpekolonner nådde torsdag fram til noen av de tre millioner ofrene i borgerkrigen.

Stoltenberg neće biti lider jedinica za zaštitu UN-a (UNPROFOR) u bivšoj Jugoslaviji, ali će nastaviti kao mirovni posrednik UN-a u konfliktu, izjavio je glasnogovornik UN-a John Mills za NTB. Stoltenberga će zamijeniti Japanac Yasushi Akashi, izjavila je glasnogovornica za britansku agenciju Reuters. Glasnogovornica Therese Gastaut je rekla da je ova odluka donesena od strane generalnog sekretara UN-a Boutros Boutrosa Ghalia nakon razgovora sa Stoltenbergom i predstavnicima članica Vijeća sigurnosti.

Bosanski Muslimani i Srbi završili su mirovne pregovore u Ženevi, ali nisu postigli saglasnost oko podjele Sarajeva. Muslimani negiraju da su oni bili saglasni sa Srbima oko podjele glavnog grada. Kolone vozila UN-a sa humanitarnom pomoći uspjele su doturiti nešto humanitarne pomoći za tri miliona žrtava građanskog rata.

Dato/Datum: 3. 12. 1993.

Tittel/Naslov: **Norsk FN soldat såret i Tuzla / Norveški vojnik u sastavu UN-a ranjen u Tuzli**

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den 26 år gamle FN soldaten Vidar Grønlien fra Elverum ble såret i en vådeskuddulykke i Tuzla torsdag. Han ble øyeblikkelig tatt under behandling av spesialister ved det norske feltsykehus og senere overført til Universitetssykehuset i Tuzla. Der ble Grønlien operert torsdag kveld, og tilstanden karakteriseres som alvorlig, men stabil, opplyser Forsvarets Overkommando (FO) til NTB.

Dvadesetšestogodišnji vojnik UN-a Vidar Grønlien iz Elveruma ranjen je od zalutalog metka u okolini Tuzle. On je odmah hospitaliziran u Norveškoj poljskoj bolnici, a kasnije je prebačan na Univerzitetski klinički centar u Tuzli gdje je i operisan. Grønlienovo stanje je teško ali stabilno, izjavio je glavnokomandujući oružanih snaga (FO) za NTB.

Dato/Datum: 3. 12. 1993.

Tittel/Naslov: **Balkan, som sant er / Balkan kao takav**

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Balkan, som sant er i forrige uke talte Lord Owen i Londons Guildhall. På stedet som knyttes til minnet om Winston Churchill sa EFs fredsmekler på Balkan som sant blir, at Bosnia-Hercegovina deles i en serbiske delen i neste omgang slås sammen med Serbia og den kroatisk del med Kroatia, noe som er innrømmelsen av at FNs og EFs forhandlingsløsning er forsøket på en midlertidig løsning.

Balkan kao takav, tema je o kojoj je govorio lord Owen u Guildhallu. To je mjesto koje se povezuje za uspomenu na Winstona Churchilla. Govoreći o Balkanu kao takvom mirovni posrednik za Balkan i predstavnik Evropske unije izjavio je da će se Bosna i Hercegovina podijeliti na srpski dio koji će se kasnije priključiti Srbiji i hrvatski dio koji će se priključiti Hrvatskoj. To je po priznanju mirovnih posrednika ispred UN-a i Evropske unije privremeno rješenje.

Dato/Datum: 6. 12. 1993.

Tittel/Naslov: **Norsk FN soldat døde på Ullevål / Norveški vojnik iz sastava UN-a umro u Ullevål bolnici**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den 26 år gamle FN soldaten Vidar Grønlien fra Elverum som ble såret i en vådeskuddulykke i Tuzla torsdag, døde natt til søndag på Ullevål sykehus i Oslo. Grønlien kom sent lørdag kveld til Norge. Han har ikke vært ved bevissthet siden han ble truffet i hodet.

Dvadesetšestogodišnji vojnik UN-a Vidar Grønlien iz Elveruma, koji je ranjen od zalutalog metka u Tuzli, umro je u Ulleval bolnici u

Oslu. Grønlien je dovezen u subotu navečer u Norvešku, ali nakon ranjavanja nije dolazio svijesti.

Dato/Datum: 8. 12. 1993.

Tittel/Naslov: **Bosnia ber FN stanse angrepene på Sarajevo / Bosna moli UN da zaustave napade na Sarajevo**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Den bosniske regjeringen ber FN gripe inn for å stanse de serbiske granatangrepene på hovedstaden Sarajevo, og viser til at Sikkerhetsrådet har erklært byen som et av seks "sikre områder".

Bosnias statsminister Haris Silajdzic ber i et brev til Sikkerhetsrådet også om at det straks treffes tiltak for å håndheve flyforbudet over Bosnia-Hercegovina, som skal være brutt en rekke ganger de siste ukene. Hvis FN ikke greier å stanse de serbiske angrepene på Sarajevo, kan det sette en stopper for alle videre fredsforhandlinger, siterte Sarajevo radio fra brev til FN.

Silajdzic pekte på det han mener er en ny taktikk fra serbisk side, der granatangrep rettes mot sivile mål i større grad enn tidligere. Han fikk støtte av FN talsmannen Bill Aikman, som også anklaget serberne for å velge ut tett befolkede strøk som angrepsmål. Seks mennesker ble drept og 29 skadd i granatangrep på Sarajevo mandag.

Bosanska vlada moli UN da reaguju i zaustave srpske artiljerijske napade na glavni grad Sarajevo. Vlada u Sarajevu upozorava da je Vijeće sigurnosti proglasilo Sarajevo jednom od šest "sigurnih zona".

Bosanski premijer Haris Silajdžić zamolio je u pismu upućenom Vijeću sigurnosti, da Vijeće donese odluku o zabrani letova iznad Bosne i Hercegovine koja se već duže vrijeme ne poštuje. On je dobio podršku od glasnogovornika UN-a Billa Aikmana, koji je također optužio Srbe da gađaju područja koja su gusto nastanjena civilima. Samo u ponedjeljak, u jednom artiljerijskom napadu, ubijeno je šest, a ranjeno 29 civila.

Dato/Datum: 11. 12. 1993.

Tittel/Naslov: **Vitne til det verste / Svjedoci onog najgoreg**

Side/Strana: 59.

Forfatter/Autor: Normann Kirkeeide

Resyme/Sažetak:

Tenk deg at dette skjer i Norge: 200.000 blir drept på to år. En million mennesker er på flukt. Det har skjedd i Bosnia. Fire millioner bodde i Jugosalias mest sammensatte republikk. Nå er alt gått i grus. Hatet er drivkraften. Naboer er fiender. Klassekamerater dreper hverandre.

Sosialantropologen Tone Bringa (33) levde lykkelig som feltarbeider i en bosnisk landsby i 1987-89. Da hun vendte tilbake tidligere i år, kom tragedien til "hennes" landsby. Når hun forteller om menneskene hun kjenner, er tårene nær. Når Tone tenker på de som har brukt makt, blir hun sint. "Jeg trodde jeg var pasifist, men nå er jeg ikke sikker lenger", sier hun med bitterhet i blikket.

Vi møter henne i Kings College, Cambridge universitets gamle hjerte, et miljø så fullt av levende tradisjoner at en nordmann må ha en lang forelesning for å forstå hva som egentlig foregår. Når Tone Bringa beveger seg langs langbordene med professorer og stipendiater i det 500 år gamle kapellet der lunsjen nytes, blir hun gjenkjent som dr. Bringa, expert on Bosnia.

Bosnierne er utrulig sosiale og inkluderende. Normenn synes det er fint å gå i skogen og føler en slags trygghet der. Noe av det første jeg gjorde da jeg kom dit, var å ta en tur i skogen alene. Hele landsbyen var i sjokk: De ble redde for meg. Å gå tur i skogen alene er asosialt, mente de. Bosniere liker ikke å være alene, de ønsker å være det av noe. De er oppfinnsomme, de vil helst gjøre noe for andre. De er også veldig stolte, de vil gi fra seg minst like mye som tar imot. Det må være gjensidighet, ellers blir de underlegne. Når de kommer til Norge og bare tar imot og ikke får gi noe, virker det veldig ødeleggende. Tenk om det hadde vært motsatt, at nordmenn måtte reise til Bosnia som flyktninger. Jeg tror de hadde blitt tatt sterkt imot.

Zamislite da se to dešava u Norveškoj: da je za dvije godine ubijeno 200.000 i da je protjerano oko milion ljudi. To se desilo u Bosni. U najko-

mplikovanijoj jugoslovenskoj republici živjelo je oko 4 miliona stanovnika. Sada je sve uništeno. Mržnja je pogonsko gorivo. Komšije su postali neprijatelji. Školski drugovi se međusobno ubijaju.

Tone Bringa socijalantropolog (33) živjela je sretno radeći kao istraživač u jednoj bosanskoj porodici u periodu od 1987. do 1989. godine. Ove godine tragedija je došla u "njeno selo". Dok priča o tome suze joj naviru na oči. Kada pomisli na one koji koriste silu ona je ljuta. "Mislila sam da sam pacifista, ali više nisam", kaže Tone sa sjetom u očima.

Sreli smo je u Kings Collegu, u starom srcu Cambridge Universityja, gdje je tradicija toliko prisutna da se prosječan Norvežanin mora dobro upoznati sa svim tim prije da bi razumio ono što se ovdje dešava. Tu, u kapeli, staroj 500 godina, traje doručak, a Tone se kreće između dugih stolova za kojima sjede profesori i doktoranti, koji nju oslovljavaju sa dr. Tone, ekspert za Bosnu.

Bosanci su nevjerovatno druželjubivi i nesebični. Norvežani su mišljenja da je lijepo otići sam u šetnju šumom i sebi dati malo oduška i osjećati se sigurnim. Jedna od prvih stvari koje sam uradila kada sam došla u to selo je da sam otišla u šetnju sama u obližnju šumu. Cijelo selo bilo je u šoku: bojali su se za mene. Oni su se bojali za mene, jer da žensko ide samo u šumu to u Bosni nije uobičajeno. Oni su inventivni i žele učiniti nešto za druge. Oni su veoma ponosni i uvijek žele dati najmanje onoliko koliko su dobili. Ako nema uzajamnosti onda se oni osjećaju manje vrijednim. Kada su došli u Norvešku gdje samo primaju, a ništa ne daju to je za njih nešto uništavajuće. Zamislite obratnu situaciju. Da su Norvežani morali pobjeći u Bosnu kao izbjeglice? Ja mislim da bi bili primljeni sa velikom toplinom.

Dato/Datum: 18. 12. 1993.

Tittel/Naslov: **Gigant parti med vestlandsklær til barn i Bosnia /Veliki party za sakupljanje odjeće za djecu u Bosni**

Side/Strana: 2.

Forfatter/Autor: Harry Frøysland

Resyme/Sažetak:

I Irisfabrikken i Os må det jobbes på spreng hele romjulen. For innen midten av januar skal 30.000 sett bomullsundertøy være klare for

sending til Bosnia. Kirkens Nødhjelp har dessuten bedt om 20.000 par sokker, som skal leveres av Janus fabrikken på Espeland og Safa i Stavangeru. Tuzla i Bosnia blir nå et nytt satsingsområdet for norsk nødhjelp.

U Iris fabrici u Oslu radiće se cijelo vrijeme božićnih praznika. Polovinom januara biće spremno oko 30.000 komada vunene odjeće koja će se slati u Bosnu. Crkvena humanitarna pomoć zatražila je 20.000 pari čarapa koje će isporučiti fabrika Janus u Espelandu i Safa u Stavangeru. Sva ova norveška pomoć biće upućena u Tuzlu u Bosni.

Dato/Datum: 20. 12. 1993.

Tittel/Naslov: ***Håp om fredsavtale i Bosnia før jul / Nada u mirovni sporazum u Bosni prije Božića***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-DPA-AFP

Resyme/Sažetak:

Fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen var søndag optimister med hensyn til muligheten for å få en fredsavtale for Bosnia underskrevet av partene før jul.

Vi har en revidert avtale som vi tror partene vil kunne godta. Det er fremdeles viktige punkter som må avklares. Men meklerne gjør sitt ytterste for å få en avtale i havn før jul, sa meklernes talsmann John Mills.

Men partene selv så ikke så lyst på utsiktene til en fredsavtale.

Mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen optimistični su zbog mogućnosti da partneri u Bosni potpišu mirovni sporazum prije Božića.

Mi imamo revidirani sporazum za koji mislimo da će biti prihvaćen od svih strana. Ali još uvijek postoje neke važne tačke koje se moraju riješiti. "Mirovni posrednici rade sve što je u njihovoj moći da se potpiše sporazum prije Božića", izjavio je glasnogovornik mirovnih posrednika John Mills.

Dato/Datum: 21. 12. 1993.

Tittel/Naslov: **Førjuls forhandlinger for fred / Predbožićni pregovori za mir**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

De internasjonale fredsmeklerne forberedte mandag et førjulsforsøk på å til fred i det tidligere Jugoslavia og støtte til Bosnias fremtidige etniske inndeling.

Lederne for de tre bosniske gruppene, blant dem Bosnias president Alija Izetbegovic, skulle etter planen gjenoppta forhandlingene i Geneve mandag kveld.

Men diplomater sier at hovedforhandlingene ikke starter før tirsdag morgen. De møtesde to viktigste deltakerne i fredsprosessen, Serbias president Slobodan Milosevic og Kroatias president Franjo Tudjman. Etter å sittet sammen i Geneve tirsdag flytter de fem lederne i eks Jugoslavia og fredsmeklerne Lord Owen og Thorvald Stoltenberg onsdag til Brussel der de skal møte EFs utenriksministre som presse på for å få til en avtale.

Međunarodni mirovni posrednici u ponedjeljak su pripremili prijedlog mirovnog plana kao predbožićni pokušaj uspostave mira u bivšoj Jugoslaviji i budućnosti Bosne koja bi se zasnivala na etničkoj podjeli.

Lideri tri bosanske grupe, među njima i bosanski predsjednik Alija Izetbegović, trebali bi s tim u vezi da obnove pregovore u Ženevi.

Međutim, iz diplomatskih izvora stižu sumnje u nastavak pregovora. Naime, dvojica najvažnijih učesnika u pregovorima, srbijanski predsjednik Slobodan Milošević i hrvatski predsjednik Franjo Tuđman, imali su u međuvremenu odvojeni sastanak. U utorak svih pet lidera iz bivše Jugoslavije i mirovni posrednici lord Owen i Thorvald Stoltenberg sele se iz Ženeve u Brussel gdje će se sresti sa ministrima vanjskih poslova Evropske zajednice koji se zalažu da se dođe do sporazuma.

Dato/Datum: 22. 12. 1993.

Tittel/Naslov: ***Enighet om å dele Bosnia i tre / Saglasnost da se Bosna podijeli na tri dijela***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kroatias president Franjo Tudjman sa tirsdag at serberne og kroatene er blitt enige om å dele Bosnia inn i tre like store deler, noe muslimene har krevd.

Tidligere på dagen kranglet serberne og kroatene bittert om hvem som skulle avgi jorderområder til de bosniske muslimene som en del av en endelig politisk løsning på Bosnias 20 måneder lange krig.

Hrvatski predsjednik Franjo Tuđman izjavio je u utorak da su se Srbi i Hrvati usaglasili o tome da podijele Bosnu na tri jednaka dijela, onako kako su to Muslimani zahtijevali.

Rano jutros Srbi i Hrvati su se žestoko svađali oko toga ko od njih treba dati dio teritorija koji bi pripao bosanskim Muslimanima, kao dio ukupnog političkog rješenja na 20 mjeseci dugi bosanski rat.

Dato/Datum: 23. 12. 1993.

Tittel/Naslov: ***Skjør julefred i Bosnia / Krhki božićni mir u Bosni***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosniske serbere, kroater og muslimer har blitt enige om våpenhvile i julehelgen, opplyste Belgias utenriksminister Willy Claess etter et forhandlingsmøte i Brussel onsdag.

Både EFs utenriksministre og lederne for de tre stridende partene i Bosnia-Hercegovina deltok på møtene i Brussel. Våpenhvilen omfatter også et løfte fra serberne om å stoppe bombarderingen av hovedstaden Sarajevo, sa Frankrikes utenriksminister Alain Juppe etter onsdagens møte.

Bosanski Srbi, Hrvati i Muslimani saglasili su se o primirju koje će trajati tokom božićnog vikenda, obavijestio je belgijski ministar vanjskih poslova Willy Claess nakon sastanka u Bruselu, održanog u srijedu.

Ministri vanjskih poslova Evropske zajednice i lideri zaraćenih strana u Bosni i Hercegovini učestvovali su na pomenutom sastanku u Bruselu. Primirje podrazumijeva i obećanje Srba da će obustaviti bombardovanje glavnog grada Sarajeva, izjavio je francuski ministar vanjskih poslova Alain Juppe nakon pomenutog sastanka.

Dato/Datum: 24. 12. 1993.

Tittel/Naslov: **Fred uten Bosnia-Hercegovina / Mir bez Bosne i Hercegovine**

Side/Strana: 28.

Forfatter/Autor: Lederartikkel

Resyme/Sažetak:

Forhandling er ikke lik handling like ofte er det en erstatning for at noe skjer. Denne uken var det EFs tur til å prøve fred i Bosnia-Hercegovina, en politisk løsning som nå er forsøket på å oppnå fred uten Bosnia-Hercegovina siden krigen fjernet republikken.

Det overrasker knapt noen at utfallet ble enda et løfte om våpenhvile, begrenset til den forestående kristelige høytid, men ikke sikrere av den grunn enn tidligere løfter. Bosnia-Hercegovina har som kjent satt verdensrekord i våpenhviler og fredsvilje, til liten glede for de som lever/levde der. Enda en gang ble også den humanitære hjelpen garantert fritt leide, og mens dette ble sagt i Brussel, fortsatte skytingen der det gjelder.

Pregovor nije kao trgovina. Često je to nadokanda za ono da se, eto, kao nešto dešava. Ove sedmice Evropska unija probala je uspostaviti mir u Bosni i Hercegovini na osnovu političkog rješenja, koje je pokušaj da se uspostavi mir, ali bez Bosne i Hercegovine, jer je rat izbrisao ovu republiku.

To nije neko veliko iznenađenje što je došlo još jedno obećanje o primirju, pogotovo što ono pada za jedan kršćanski praznik, što ne

znači da je ono sigurnije od ranije datih obećanja o primirju. Bosna i Hercegovina, kao što je poznato, drži svjetski rekord u potpisanim primirjima i želji za uspostavom mira, kao radost onima koji tamo žive ili su živjeli. Još jednom je garantovana sigurnost za isporuku humanitarne pomoći, ali dok je to izgovarano u Brusseleu pucnjava je tamo nastavljena.

Dato/Datum: 27. 12. 1993.

Tittel/Naslov: **Krig og katasrofer ødela julefreden / Rat i katastrofe pokvarile mir Božića**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Det ble ingen julefred for innbyggerne i Bosnia i år heller. En dempet julefeiring preget Øst Europa, mens flom, naturkatasrofer og vold satte sitt preg på høytiden både i Asia og Europa.

Bosnia opplevde sin andre krigsjul etter at våpenhvilen mellom de tre stridende partene, som skulle vare helt til 15. januar, ble brutt allerede julaften. Fra nær sagt alle kanter av republikken ble det meldt om stridigheter.

I det sentrale Bosnia brøt noen av de verste kampene i løpet av den 20 måneder gamle borgerkrigen løs etter at muslimske styrker gikk til hardt angrep på kroatisk styrker i Zepce området. Den kroatisk lederen Mate Boban hevdet at mer enn 100 kroater ble drept og 78 såret i offensiven. Bosniske myndigheter meldte om 23 drepte og 78 sårede på sin side.

Nema božićnog mira za stanovnike Bosne ni ove godine. Prigušeno božićno slavlje opterećuje Istočnu Evropu, dok poplave, prirodne katastrofe i nasilje haraju tokom praznika i u Aziji i u Evropi.

Bosna doživljava drugi ratni Božić nakon što je narušeno primirje između tri zaraćene strane, koje je trebalo da važi do 15 januara, prekinuto već na sami Božić. Sa svih strana u republici stižu vijesti o sukobima.

U centralnoj Bosni otpočele su najžešće borbe u 20 mjeseci dugom građanskom ratu kada su muslimanske jedinice krenule u jak

napad na hrvatske jedinice u okolini Žepča. Hrvatski lider Mate Boban tvrdi da je više od 100 Hrvata ubijeno, a 78 ranjeno u jakoj ofanzivi. Bosanske vlasti javile su o 23 ubijena i 78 ranjena na svojoj strani.

Dato/Datum: 28. 12. 1993.

Tittel/Naslov: **Asylsøker svindlet Bosnia aksjon / Azilanti zloupotrijebili akciju za Bosnu**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Per Marifjæren

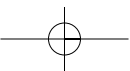
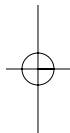
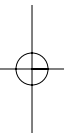
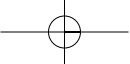
Resyme/Sažetak:

En 29 år gammel serbisk asylsøker etterlyses nå over hele landet for omfattende svindel mot en rekke personer og firma. Mannen er blant annet meldt for å ha svindlet 80.000 kroner fra en aksjon til inntekt for krigsrammede barn i Bosnia.

Fra før er 29 åringen siktet for å ha stukket av med kassebeholdningen på rundt 50.000 kroner tilhørende Sognefjord Kunstcruise et tiltak han selv stod sentralt i. Målet var å markedsføre kunstnerbygden Balestrand i Sogn, der serberen frem til i høst oppholdt seg på at asylmottak. Nå er mannen forduftet.

Za jednim dvadesetdevetogodišnjim azilantom Srbinom raspisana je potjernica zbog sumnje da je počinio krivično djelo prevare prema više osoba i firmi. Između ostalog, on je optužen da je prisvojio 80.000 norveških kruna iz jedne akcije u kojoj je prikupljen novac za pomoć djeci zahvaćenom ratom u Bosni.

Ranije je ovaj dvadesetdevetogodišnjak bio pod istragom jer je bio prvooptuženi da je utajio 50.000 norveških kruna koje su pripadale firmi Sognefjord Kunstcruise. Ovaj novac trebao je biti upotrijebljen za revitalizaciju zgrade umjetnosti u Balestrandu u Sognu, gdje se ovaj optuženi Srbin nalazio u azilantskom smještaju. On se momentalno nalazi u bjekstvu.

INNHold / SADRŽAJ

1992:

<i>JANUAR</i> / JANUAR.....	39
<i>FEBRUAR</i> / FEBRUAR.....	40
<i>MARS</i> / MART.....	41
<i>APRIL</i> / APRIL.....	47
<i>MAI</i> / MAJ.....	62
<i>JUNI</i> / JUNI.....	82
<i>JULI</i> / JULI.....	92
<i>AUGUST</i> / AUGUST.....	112
<i>SEPTEMBER</i> / SEPTEMBAR.....	127
<i>OKTOBER</i> / OKTOBAR.....	145
<i>NOVEMBER</i> / NOVEMBAR	176
<i>DESEMBER</i> / DECEMBAR.....	188

1993:

<i>APRIL</i> / APRIL.....	218
<i>MAI</i> / MAJ.....	241
<i>JUNI</i> / JUNI.....	275
<i>JULI</i> / JULI.....	297
<i>AUGUST</i> / AUGUST.....	328
<i>SEPTEMBER</i> / SEPTEMBAR.....	366
<i>OKTOBER</i> / OKTOBAR.....	387
<i>NOVEMBER</i> / NOVEMBAR	397
<i>DESEMBER</i> / DECEMBAR.....	416